

Series I

Volume XXII, No. 1

March 1996

ՀԱՅ

ARMENIAN

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

NUMISMATIC

ՀԱՆԴԵՍ

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Armenian Coin Auctions	1
Letters.....	2
Latest.....	2
Mailing List Ballot.....	2
NERCESSIAN, Y. T. Tigranes the Great of Armenia and the Mint of Damascus.....	3
ՍԱՐԳՍԵԱՆ, Հենրի Վ. «Ֆիլանում» — Հայաստանի հաւաքողների առաջին ընկերությունը	13
SARKISSIAN, Henry V. «Philanum»: The First Collector Organization of Armenia (in Armenian)	
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Nicholas V. Jamgochian.....	17
Armenian Numismatic Literature.....	20

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series I

Vol. XXII, No. 1

March 1996

ARMENIAN COIN AUCTIONS

In 1878, Adolph Weyl published the sale catalogue for the coins of **Jules Fonrobert** to be auctioned on January 14, 1879. The list included 39 known Roupenian coins attributed to 8 kings. To the best of our knowledge this was the first time that so many Armenian coins were auctioned to the public.

Since then numerous auction sale catalogues included some Armenian coins. In 1981, the **Münzen und Medaillen** public auction sale catalogue listed 135 coins attributed to 2 Artaxiad and 14 Roupenian kings. This was the first time in the twentieth century that a collection of this quality and rarity was offered at auction.

In 1985, **Credit Suisse** listed 195 ancient and medieval Armenian coins to be auctioned in a public sale. They were attributed to 3 Artaxiad and 1 Commagene kings, as well as 3 barons and 14 kings of Cilician Armenia.

Gerhard Hirsch, an auction house of classic coins located in Munich, has been auctioning Armenian coins regularly. In 1989 and 1990, three different auctions offered Armenian coins where more than 200 coins were listed, attributed to 8 ancient and 13 Cilician Armenian rulers.

Nadia Kapamadjian, a descendant of the famous Kapamadjian family from Constantinople, living in Paris, was a classic coin dealer and an Armenian coin collector. She passed away in 1978 and in 1992 her entire collection was auctioned by Emile Bourgey in Paris. The Armenian collection amounted to a total of 302 coins, attributed to 2 Artaxiad kings, as well as 1 baron and 14 kings of Cilician Armenia. Based on the prices realized, the public auction was a great success with the Armenians residing in France.

A substantial Armenian coin collection, consigned to **Classical Numismatic Group**, Inc., Quarryville, PA and London, was auctioned by mail in 1993. The collection included 2 coins from Sophene, 31 from Artaxiad dynasty (6 kings), 3 from Commagene, and 199 coins from Cilician Armenia (3 barons and 14 kings). According to the prices realized provided by the CNG, most coins sold and the estimated price was very close to what the coins netted.

Prof. **Asbed Donabedian's** name occupied a very important place in Armenian numismatic literature. He had penned numerous scholarly papers and he was an authority in the study of Artaxiad coins. His collection was consigned to Spink and Son, Ltd., London, for sale in a public auction. The collection consisted of 4552 Armenian coins, attributed to Sophene (2 kings), Artaxiad dynasty (8 kings), Commagene (1 king),

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, California 90660-1920, U. S. A. Associate Editors, W. Gewenian and T. Nercessian, Corresponding Editors, L. A. Saryan (Greenfield, WI) and Henry Sarkissian (Erevan). Non-member subscriptions \$12.50 per year. Back issues available. **ISSN 0684-0180 — LCCN 85-649443**

Cilician Armenia (3 barons and 14 kings). It was the biggest Armenian coin collection auctioned. Based on the prices realized, most of the coins were sold in the auction and it was a great success with the Armenians living in England.

Nicholas Jamgochian specialized in collecting ancient Greek as well as ancient and medieval Armenian coins. His collection, consisting of 1260 lots, was consigned to Busso Peus, Frankfurt (Main), and auctioned in 1994. The auction catalogue did not list all of his Armenian coins. The Armenian collection included coins of Sophene (2 kings), Commagene (3 kings), the Artaxiad dynasty (5 kings), Cilician Armenia (8 kings).

The "Araratian Armenian" collection was consigned to Classical Numismatic Group, Inc., Lancaster, PA and London, and auctioned in New York City on December 5, 1995. Assembled over the past 40 years by a very serious collector, this offering included coins of the highest quality and rarity. Many of the coins from the "Araratian Collection" were used to illustrate the recent book *Armenian Coins and Their Values* by Y. T. Nercessian. The Armenian coins in this sale, which number over 650 coins in nearly 400 lots, covered the entire span of Armenian history in ancient and medieval times. The collection included: satraps Tiribazus and Orontas 2 lots, Sophene 8 lots (5 kings), Artaxiad dynasty 100 lots (9 kings), Commagene 20 lots (6 rulers), medieval Armenian coins 192 lots (20 rulers), Edessa, and numerous Roman, Byzantine, and Islamic coins relating to Armenia. In spite of the fact that many lots remained unsold, the coins sold netted more than the estimated price. Armenian coins have given collectors not only many hours of pleasure, but they have also proven to be good investment.

LETTERS

I think dues at \$10 per year is low. I think what ArmNS does, deserves more.
[Enclosed check for \$25.]

Stefan Karadian N8BGD
West Bloomfield, MI

LATEST

At the ANA's 104th Anniversary Convention in Anaheim this August, Vicken Yegparian of Toms River, New Jersey, received the ANA Club award for Outstanding Young Numismatist. Vicken is a member of Armenian Numismatic Society.

Mailing List Ballot

1.	Name	4 (a,b,e,f)
2.	Home address	2 (a,b,e,f)
2a	Business address (only address given to Society)	3 (a,b,l)
2b	Name, P. O. Box, telephone (write in)	1 (d)
2c	None of the above, but forward letter (write in)	2 (g,h)
3.	Telephone	3(a,c,e)
4.	None of the above	34

We received only 42 ballots (12/31/1995). Majority wins by 81% (34/42): No name, address, and telephone numbers to newspapers, mailing lists, organizations, or dealers. As we have done in the past, if you send us a stamped envelope, we shall be more than happy to paste a label with member's address and forward his mail.

TIGRANES THE GREAT OF ARMENIA AND THE MINT OF DAMASCUS

PLATE I

Y. T. NERCESSIAN

Historical background

Historical sources do not provide detailed information concerning the events transpired in Asia Minor after Alexander the Great. Following the death of Alexander the Great (323 B.C.), his empire was divided by his generals. Seleucus founded the Seleucid dynasty and created for himself a kingdom in Syria and Mesopotamia. Armenia was conquered by his successors but the Seleucids never established direct control over Armenia. They were satisfied by appointing satraps, called "strategos," from the local princes and collecting taxes or tribute. At this time Armenia was divided into four major segments: Armenia Major (Greater Armenia, east of Euphrates River), Armenia Minor, Sophene, and Commagene.

During the rule of the Seleucid Antiochus the Great (223-187 B.C.), Zariadres was strategos of Sophene and Artaxias was the strategos of Armenia Major. In 191 B.C., the Seleucids suffered a crushing defeat at the hands of Romans in the battle of Magnesia. Rome became a major power in Asia Minor. Zariadres (Zareh in Armenian) and Artaxias (Artashes in Armenian), taking advantage of the Seleucid defeat by the Romans at Magnesia, declared themselves independent kingdoms. The independence of both of these Armenian states was confirmed in the Roman Senate by the treaty of Apameia in 188 B.C. Historians consider 189 B.C. as the year when the Artaxiad (Artashesian in Armenian) kingdom was established.¹

According to the Armenian historian Moses Khorenats'i, Artaxias I (190-160 B.C.) struck coins with his effigy.² So far, no such coins have been discovered. Khorenats'i also mentions that Artaxias ordered that the borders of villages and farms be marked with rectangular stones.³ Recently, several such marker stones with Aramaic inscriptions have been found. One such stone found near the shore of Lake Sevan reads, "King Artaxias, the son of Orontid Zariadres." Artaxias established his capital Artaxata which was built according to Plutarch, at the suggestion of Hannibal of Carthage when he fled from the Romans and took refuge in Armenia. Artaxata replaced the ancient capital cities of Armavir and Ervantashat.

¹ H. Manandian, *A Critical Survey of the History of the Armenian People*, Vol. I (Erevan, 1945), pp. 100-135, (in Armenian); *History of the Armenian People*, Vol. I (Erevan, 1971), pp. 500-520 (in Armenian).

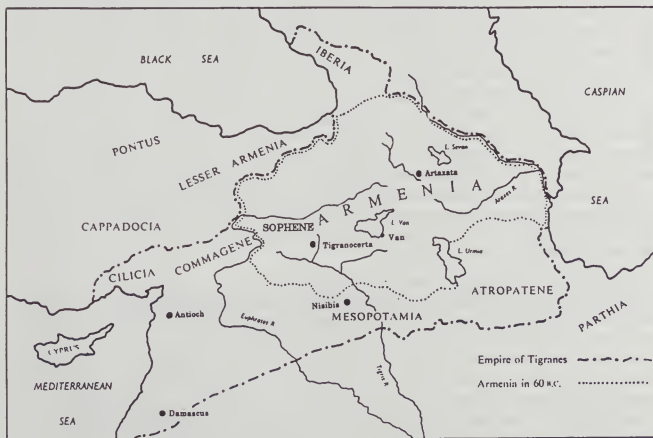
² Moses Khorenats'i, *History of the Armenians*, translation and commentary by R. W. Thomson, (Cambridge, MA 1978), Book II, Chapter 11, p. 147, mentions that Artaxias I, founder of the Artaxiad dynasty, struck coins with his image; *Armenian Soviet Encyclopedia*, Vol. II (Erevan, 1976), pp. 139-140 (in Armenian).

³ G. A. Tiratsian, *The Newly Found Aramaic Inscriptions of Artaxias I* (Erevan, 1957), pp. 107-108 (in Armenian); *Armenian Soviet Encyclopedia*, Vol. X (Erevan, 1984), p. 146 (in Armenian).

Artavasdes I (160-123 B.C.), son of Artaxias I, succeeded his father to the throne of Armenia. Artavasdes ruled thirty-seven years, but so far no coins have been found which can be attributed to him.

Artavasdes did not leave any heir; his brother, Tigranes I (123-96 B.C.) ascended the throne of the Artaxiads. During the reign of Artavasdes, Tigranes II, the son of Tigranes I, was taken as hostage to Parthia when Armenia failed in the struggle against the incursion of Parthian king Mithridates II (123-88 B.C.). Tigranes I is the only Artaxiad ruler whose bust is facing left on his coins.⁴

Tigranes II (95-56 B.C.) was freed in return for "seventy valleys" which Parthia demanded as ransom.⁵ He married the daughter of Mithridates VI Eupator and annexed Sophene and Cappadocia to Armenia Major. He recaptured the "seventy valleys" that he had ceded to Parthia, and forced the Parthians to abandon the title of "King of Kings" which he used on some of his coins. He occupied Mesopotamia and Cilicia, and was invited to rule Syria, Phoenicia, and Palestine.⁶ Tigranes the Great thus created a vast empire and built a new capital, Tigranocerta, at the geographic center of his empire.

Map. 1. Empire of Tigranes the Great

Rome was at war with Mithridates VI Eupator of Pontus, the father-in-law of Tigranes. Mithridates was defeated and took refuge in Armenia. When Tigranes refused to hand

⁴ P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London, 1978), pp. 46-47, Nos. 3-6, pl. 1; Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995), pp. 55-57, Nos. 20-26, pl. 2.

⁵ *History of the Armenian People*, Vol. I (Erevan, 1971), p. 556 (in Armenian).

over Mithridates to the Romans, Lucullus marched against the capital of Tigranocerta in 70 B.C. without even a declaration of war. According to Plutarch, the Romans were victorious at the battle of Tigranocerta in 69 B.C. Tigranocerta was captured and pillaged. Lucullus seized 8,000 talents as booty, in addition to 800 drachms that each Roman legionary received as his share of the spoil.⁷ Tigranes was able to rescue the royal family and part of his treasury. Lucullus continued to pursue Tigranes, but the hit and run tactics of the Armenians and the harsh winter of Armenia forced Lucullus to withdraw with heavy losses. Tigranes recaptured his lands and liberated Pontus from Roman domination. Lucullus was recalled by the Roman Senate and replaced by Pompey.

Rome dispatched Pompey with fresh troops to Asia Minor. Pompey invaded Pontus, and Mithridates once again sought refuge in Armenia. Tigranes was facing the Parthian army, the Roman army, and his traitor son who was assisting Pompey. Tigranes went to Pompey's camp and accepted the terms imposed on him: he paid 6,000 talents to Pompey, retained the title of "King of Kings" as well as Armenia Major and a few neighboring territories from his vast empire.⁸

Tigranes, at the zenith of his power, controlled all of the local mints in Syria which had issued very attractive coins according to the Seleucid tradition. His coins were struck in several mints: Artaxata, Tigranocerta, Antioch, Damascus, and others. The consensus is that all his silver drachms and tetradrachms displaying Tyche and with the inscription of ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΙΓΡΑΝΟΥ were struck in the mint of Artaxata.

Additionally, he issued numerous types of copper coins where the reverses display Tyche, Heracles, Nike, cornucopia, palm-branch, and others.⁹

Tetradrachms issued in Damascus

Coins of Tigranes struck in the mints of Damascus are different in style from those issued in Antioch and other mints. In Damascus he struck silver and bronze coins. All reported silver coins assigned to the mint of Damascus are tetradrachms, five examples of which are known.

1. Obv.: Bust of Tigranes with a young man portrait draped r., clean shaven and wearing ornate five-pointed Armenian tiara, edged with pearls. A broad diadem knotted at the back encircles the head and falls downward. Divided drapes cover the ear and the neck. The tiara is adorned with an eight-pointed star on the l. side and a thick curved line shaped like an eagle to the r. which turns its head towards the star.
- Rev.: Draped and turreted figure of the Tyche of Damascus seated l. on a rock. At her feet the upper portion of a swimming figure of the river Chrysaroas facing, with arms outstretched. The Tyche has her r. arm extended and in her l. arm she holds a cornucopia. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. In outer l. field N. Letter A to l. of Tyche under arm. In exergue below swimmer ΑΜΕ (?). The whole is surrounded by a laurel wreath.

15.25 g.* (RSA 16, LSM 147, CAA 12)

BN coll.

⁶ *ibid.* pp. 558-565.

⁷ H. Manandian, *Tigranes II et Rome* (Lisbon, 1963); .p 121; also *A Critical Survey ...*, p. 207.

⁸ H. Manandian, *Tigranes II et Rome*, pp. 169-181; also *A Critical Survey ...*, p. 226-241.

⁹ P. Z. Bedoukian, pp. 47-68, Nos. 7-128, pls. 1-6; Y. T. Nercessian, pp. 57-74, Nos. 27-122, pls. 2-9.

2. Obv.: Similar to No. 1.
 Rev.: Similar to No. 1. In outer l. field above the Tyche's hand monogram .
 Below hand ΦΕ above ΟΦ. In inner l. field under the arm Α. In exergue below swimmer ΒΜΣ.
 a) 15.79 g.* (LSM 148, CAA 13, ACV 29) BM coll.
 b) (NH plate, No. 54)*
3. Obv.: Similar to No. 1.
 Rev.: Similar to No. 2. Same letters and monogram in the field. In exergue below swimmer ΓΜΣ.
 12.10 g.* (RSA 17, LSM 149, CAA 14) BN coll.
4. Obv.: Similar to No. 1.
 Rev.: Similar to No. 1. In outer l. field above the Tyche's head monogram .
 Below hand, Κ above ⚭. In inner field under the arm Α. Any existing letters in exergue below swimmer off flan.
 15.36 g.* (CAA 15) ANS coll.

Below Tyche and swimmer, in exergue, the letters ΑΜΣ (year 72-71 B.C.), ΒΜΣ (year 71-70 B.C.), or ΓΜΣ (year 70-69 B.C.) can be read, indicating the date of issue according to the Seleucid reckoning. The characteristic design feature which identifies these type of coins to the Damascus mint is the Tyche of Damascus. Prior to Tigranes, Aretas III of Nabatea (84-72 B.C.) was invited to rule over Damascus. During the reign of Aretas only bronze coins were issued in Damascus. It is noteworthy that the seated Tyche design seen on coins of Aretas also appears on the Tigranes Damascene coins. Newell¹⁰ discussed extensively the particular details which clearly differentiate the Tyche of Damascus from other Greek goddesses and published three tetradrachms inscribed with the noted dates. Bedoukian¹¹ included these specimens in his corpus and added another piece where the existing letters in exergue are off the flan. The style of these coins is rather coarse. Donabedian and Mousheghian¹² published the fifth tetradrachm attributed to the British Museum, but whereabouts of this coin remains unknown.¹³

Bronze coins given to Damascus

His Damascene bronze coins, struck more abundantly, have similarities to silver tetradrachms. The obverses of silver and bronze are very similar. There are no dates on the reverses of bronze coins as silver tetradrachms do. However, the coarse style and the Damascus Tyche seated definitely resemble the silver issues. Three type bronze coins

¹⁰ E. T. Newell, *Late Seleucid Mints in Ake-Ptolemais and Damascus* (New York, 1939), pp. 94-100, Nos. 146-149, pl. XVI and XVII.

¹¹ Bedoukian, *ibid.*, pp. 48-49, Nos. 12-15, pl. 1.

¹² A. H. Donabedian, "Money, Numismatics, and the Coinage of Tigranes the Great," *Shirak*, Vol. XI (July 1967), No. 7, pp. 346-355, Fig. 16 (in Armenian); also in "Unique and Unpublished Coins of Tigranes II and Tigranes III," *Haigazian Armenological Review.*, Vol. VII (1979), pp. 131-140, Fig. 2 (in Armenian); Kh. A. Mousheghian, *Monetary Circulation in Armenia* (Numismatics in the History of Armenia) (Erevan, 1983) (in Armenian with summaries in English and Russian), plate, No. 54, p. p. 328.

¹³ Janet Larkin in a private communication to Y. T. Nercessian, dated October 11, 1995, states that Mousheghian plate, No. 54 coin is not in the British Museum Departmental collection.

have been noted in literature¹⁴ pertaining to the mint of Damascus: A) Tyche of Damascus¹⁵ seated left, B) Tyche of Damascus standing to left, C) Nike advancing to left.

A type, Tyche of Damascus seated

5. Obv.: Similar to No. 1.
Rev.: Similar to No. 1. Monogram in outer l. field . Border of dots.
8.38 g.* (CAA 109) PB coll.
6. Obv.: Similar to No. 1.
Rev.: Similar to No. 1 except letters in outer l. field ΘΕ above ΟΦ.
7.34 g. (ACV 61), 6.70 g, 7.05 g.* YN coll.
7.00 g., 7.41 g., 5.72 g. (CAA 110), 7.55 g. (RSA 19) BNcoll.
8.47 g. (CAA 112) BM coll.
7.7 g. (CAA 112) VM coll.
7.57 g., 8.02 g., 6.04 g., 6.11 g. (CAA 112) MB coll.
6.37 g., 8.30 g., 7.08 g. (CAA 112) PB coll.
7. Obv.: Similar to No. 1.
Rev.: Similar to No. 1 except letter N in outer l. field.
7.60 g.* (LSM 150, CAA 111) BM coll.
7.07 g. (CAA 111V) LS coll.
7.14 g. (CAA 111) MB coll.

B1 type, Tyche of Damascus standing

8. Obv.: Similar to type 1.
Rev.: Tyche of Damascus standing l., resting her r. hand on tiller of rudder and holding with l. cornucopia. Legend similar to No. 1. In outer l. field Η.
4.60 g.* (LSM 152, CAA 112) ANS coll.
3.00 g. (RSA 22, LSM 152, CAA 112) BN coll.
4.12 g. (CAA 112) JG coll.
9. Obv.: Similar to type 1.
Rev.: Similar to No. 8 except letters in outer field l. field ΘΕ above ΟΦ.
4.60 g.* (ACV 62) PB coll.

C type, Nike

10. Obv.: Similar to No. 1, but the tiara is adorned with a five-pointed star.
Rev.: Nike advancing to l., holding wreath with outstretched r. hand and with l. a palm. Legend similar to the preceding. In outer l. field ΘΕ above ΟΦ.
2.67 g.* (LSM 153, CAA 113, ACV 91) EM coll.

¹⁴ E. T. Newell, *ibid.*, Nos. 150-153; Bedoukian, Nos. 109-113; Neronessian, 61-64.

¹⁵ *ibid.*, No. 147. As Newell's plates indicate, bronze coins of Tigranes with Tyche seated reverse design, are similar in styling to the bronze coins of Aretas III.

Bronze coins surfaced recently

Recently a new type coin surfaced with Damascus Tyche standing but and a "young-looking" Tigranes portrayed on the obverse. This coin provides a missing link to other coins where a "young-looking" Tigranes is featured but not assigned to any mint.

The star and comet type decoration is noteworthy. The type B1 specimen illustrated by Newell¹⁶ is similar to the traditional Damascene issues; has one star, and a volute to the right, coarse style. Our specimen is a departure from other Damascus silver and bronze issues. Here king's portrait has boyish features and refined style; the decoration consists of a six-pointed comet star and a volute.

B2 type, Tyche of Damascus standing

11. Obv.: Bust of young-looking Tigranes r. wearing five-pointed Armenian tiara, but the five o'clock ray of the six-pointed star on the l. side is substituted with a thick line moving upward to the r., giving the appearance of a comet star and a volute to the r. symbolizing an eagle. Border of dots.
 Rev.: Similar to No. 8, Tyche of Damascus standing l., but no field letters.
 a) 6.30 g.*, b) 4.53 g.* (ACV 63), 1.15 g. (ACV 64) YN coll.
 4.31 g. LS coll.

Unassigned coins with "young-looking" portrait and comet star

Tigranes has other types of silver and bronze coins where he has a "young-looking" portrait, comet star, and ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ inscription on the reverses. Comet tetradrachms, drachms, and bronze coins in general differ greatly from other coins struck in Antioch, Tigranocerta, or Artaxata in many ways: they have a refined and boyish portrait, different workmanship, one star, no eagles, a curved heavy thick line moving upward to the right, giving the appearance of a comet star, and different field letters. Obviously, they reflect a remote mint, located in the southern flank of Tigranes empire, possibly in Seleucia.

Silver coins

12. Obv.: Bust of Tigranes with a "young-looking" portrait draped r. The five o'clock ray of the star is replaced by a thick line which moves upward to the r. giving the appearance of a comet star. No eagles or decorations.
 Rev.: Tyche, draped and wearing a turreted crown, seated r. on a rock, holding a palm branch in her r. hand; at her feet the upper portion of a youthful male nude figure swimming r. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. In exergue below swimmer ΣΩ.
 15.27 g. (CAA 10) PB coll.
 (NH, pl. No. 48) EM coll.
 16.35 g.* (CAA 10, ACV 28) VA coll.

¹⁶ *ibid.*, No. 152.

13. Obv.: Similar to No. 12.
 Rev.: Tyche seated r. similar to No. 12, but in the field to l. of palm-branch the letter Π.
 15.92 g.* (GL 9, CAA 11) BN coll.
14. Obv.: Bust of Tigranes draped r. with a "young-looking" portrait, wearing an Armenian tiara having five triangular peaks. A thick line moving upward to the r., giving the appearance of a comet star. Border of dots.
 Rev.: Tyche seated r. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. In r. field above the arm the letter Ω. The whole within laurel wreath.
 a) 3.99 g.* (ACV 29) JG coll.
 b) 4.12 g. (HA 2) EM coll.
 3.80 g. (CAA 49) PB coll.
 3.39 g. (CAA 49, SB 1114, EB 855) NK coll.

Bronze coins

15. Obv.: Similar to B2 type, No. 11.
 Rev.: Tyche seated r. on a rock holding palm-branch in r. hand; at her feet the upper portion of a youthful male nude figure swimming r. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Below the swimmer letters ΜΩ.
 6.85 g. (ACV 46) VA coll.
 6.90 g.* JG coll.
16. Obv.: Similar to B2 type, No. 11, but only a six-pointed comet star and no volute.
 Rev.: Nike advancing l. with outstretched r. hand holding a wreath and l. hand extending downward. Legend similar to the preceding. Below Nike the letters ΔΗΜΟ.
 8.58 g.* YN coll.
17. Obv.: Similar to B2 type, No. 11.
 Rev.: Palm-branch. Legend similar to the preceding. Below palm-branch the letters ΗΜΟ.
 4.20 g.* (ACV 110) YN coll.
18. Obv.: Similar to B2 type, No. 11.
 Rev.: Cypress tree. Legend similar to the preceding. No visible field letters.
 13 mm* GH 165-31
19. Obv.: Similar to B2 type, No. 11.
 Rev.: Tripod-lebes surmounted by holmos from which rise three laurel twigs. Legend similar to the preceding. Below tripod the letters ΗΜΟ.
 2.83 g.* YN coll.
20. Obv.: Similar to B2 type, No. 11.
 Rev.: Horse to r., head down and grazing. Legend similar to the preceding. Letters ΔΗΜΟ in l. or r. field.
 1.75 g.* (ACV 121) JG coll.
 1.80 g. (AD 9 and 10) YN coll.

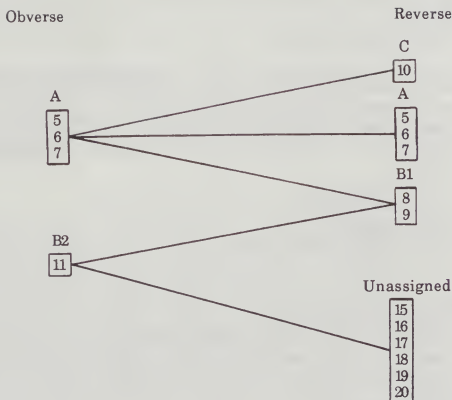

Fig. 1 Style linkage schematic

In Fig. 1 the schematic illustrates how the C, A, and B1 types have similar A type obverse, and B2 type (No. 11) obverse appears on unassigned coins 15, 16, 17, 18, 19, and 20 reverses.

These bronze coins of Nos. 15 through 20 type, are not rare like Damascus pieces. Numerous examples can be found in museums and private collections. Having this in mind, the author opted against preparing an exhaustive corpus of all known types.

Upon careful examination of various tiaras and their ornaments it was discovered that on some similar type of coins the volute, symbolizing an eagle, was oversimplified and connected to the closest ray of the star giving the appearance of a long thick line to the comet.

The silver coins of Tigranes (Tyche type seated right) where we see a comet star (Nos. 12, 13, and 14), seem to have similar features: comet star (star and volute connected to each other), refined style, and youthful portrait.

Based on numismatic data and obverse style one would conclude that there were more than one mints operating in or within the vicinity of Damascus. The traditional Damascene issue has one star, one volute, and coarse style. Other Damascene issues, especially the bronze coin with Tyche standing left (B2 type, No. 11), has a comet star, volute, much more refined style, and boyish portrait. If these six type bronze coins were not issued in a satellite or auxiliary mint of Damascus, definitely they were issued in a nearby Seleucid mint, under the influence of Damascus mint masters.

Y. T. Nercessian, Tigranes the Great of Armenia and the Mint of Damascus

ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾ ԵՒ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԴՐԱՄԱՀԱՏԱՐԱՆԸ

[Ամփոփում]

Տիգրան Մեծ, իր փառքի զազաթնակէտին, ղեկավարեց Սուրիոյ բոլոր դրամահատանները, որոնք ըստ սելևկեան ականդութեան, թողարկած էին զեղատիպ արծաթ ու բրոնզ դրամներ։ Իր կայսրութեան ալլազան դրամները հատանուած էին բազմաթիւ դրամահատարների՝ Արտաշատ, Տիգրանակերտ, Անտիոք, Դամասկոս և այլուր։

Տիգրանի Դամասկոսի դրամներուն ոճը կը տարբերի Անտիոքի, Արտաշատի և Տիգրանակերտի դրամահատարաններուն մէջ կտրուած դրամներէն։ Ինք Դամասկոսին մէջ հատանեց արծաթէ և բրոնզէ դրամներ։ Միայն հինգ հատ արծաթ չորեքդրամեան տեղեկագրուած են, տուած՝ Դամասկոսի դրամահատարանին (թիւ 1-4)։ Դրամի երեսին պատկերուած է Տիգրանի կիսանդրին աջ դարձած, ապօրոշով և հինգ ատամով հայկական խոյրով։ Ութնատամեան աստղի աջին կայ արծիւ մը, գլուխը ետ դարձուցած։ Դրամի ետին պատկերուած է Դամասկոսի Բախտը նստած դէպի ձախ, Ժայռի մը վրայ և ոտքերուն տակը՝ հանդիպահայեց մերկամարմին լողացողի մը կիսանդրին։ Բախտին աջ բազուկը երկարած է, իսկ ձախով բռնած է ամաթնղջիւր մը։ Դրամներուն ասորոտը արձանագրուած են յունարէն տառերով թուագրութիւնները, ըստ սելևկեան տոմարակալութեան սկզբունքին (72-71, 71-70, 70-69 Ն.Ք.)։ Դամասկոսի դրամներուն ոճը կոշտ է։

Տիգրանի Դամասկոս կտրուած բրոնզէ դրամները աւելի բազմաթիւ են։ Բոլորին ալ Տիգրանի պատկերագրութեան տուեալները կը նմանին արծաթ չորեքդրամեաններուն։ Ասոնց ետին պատկերուած է Դամասկոսի Բախտը նստած դէպի ձախ (արծաթներուն նման), Դամասկոսի Բախտը կանգնած դէպի ձախ և Յաղթանակ դէպի ձախ (Տախտակ 1, թիւ 5-10)։

Վերջերս յայտնաբերուեցաւ Դամասկոսի դրամահատարանը զարնուած նոր տեսակ բրոնզէ դրամ մը, որու ետին պատկերուած է Դամասկոսի Բախտը կանգնած դէպի ձախ։ Սակայն նորայայտ դրամին Տիգրանի պատկերատիպը ունի պատանիի մը դիմապատկերը (թիւ 11a, 11b)։ խոյրի աստղին Ժամը 5-ին վրայի թևը վերածուած է ասուղի մը։ Ասուղով խոյրի պատկերատիպը նման է երկու տեսակ արծաթէ դրամներուն, չորեքդրամեան և դրամիսմ (թիւ 12, 13, 14a, 14b), որոնց ետին Բախտը նստած է դէպի աջ և վեց տեսակ բրոնզէ դրամներուն (թիւ 14-20), որոնց ետին պատկերուած է Բախտը նստած դէպի աջ, Յաղթանակ, արմաւենիի ճիւղ, նոճիի ծառ, եռտանի և ձի։ Ասուղի խոյրով զարդարուած արծաթ և բրոնզ բոլոր դրամներուն վրայի յունարէն արձանագրութիւնն է «Ալքալի։ Տիգրանի»։ Այս արձանագրութիւնը կերտուած է բոլոր դրամներուն վրայ, որոնք թողարկուած են բուն Հայաստանէն դուրս, Սուրիոյ վաճառաւոր քաղաքներուն մէջ։

Հիմնուած դրամագիտական տուեալներու և դրամներու երեսներուն ոճին վրայ, կարելի է եզրակացնել, թէ կային մէկէ աւելի գործօն դրամահատարաններ Դամասկոսի մէջ կամ չորակալը։ Նախկին Դամասկոսի թողարկուածները ունին մէկ աստղ, մէկ ասուղ և կոշտ ոճ։ Դամասկոսի ալ թողարկուածները, մասնաւորաբար նորայայտ դրամը Դամասկոսի Բախտին կանգնած նկարով, ունի մէկ ասուղով աստղ, նուրբ արուեստ և պատանիի դիմապատկեր։ Եթէ այս վեց բրոնզէ դրամները թողարկուած չեն Դամասկոսի արքանակ կամ օժանդակ դրամահատարանի մը մէջ, հաստատօրէն թողարկուած են մօտակայ սելևկեան դրամահատարան մը, Դամասկոսի փողբանոցի վարիչին ազդեցութեան ներքև։

Ե. Թ. ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ

ABBREVIATIONS

- ACV—Y. T. Nercessian. *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995).
- AD—A. H. Donabedian. "Unique and Unpublished Coins of Tigranes II and Tigranes III," *Haigazian Armenological Review*, Vol. VII (1979), pp. 131-140, Nos. 9 and 10 (in Armenian).
- ANS—American Numismatic Society.
- BM—British Museum.
- BN—Bibliothèque Nationale.
- CAA—Paul Z. Bedoukian. *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London, 1978).
- EM—State Museum of Armenian History, Erevan.
- GH—Gerhard Hirsch. *Auktion 165: Münzen und Medaillen Antiken* (Munich, February 1990).
- GL—G. Le Rider. "Monnaies grecques récemment acquises par le Cabinet de Paris," *Revue Numismatique*, Ser. VI, Vol. XI (1969), pp. 16-18, pl. I.
- HA—Kh. A. Mousheghian, "The Armenian Hoard of Artaxata," *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. IV (1978), pp. 105-137, pls. XII-XIV (in Armenian with English summary).
- JG—Jack Guevrekian.
- LSM—Edward T. Newell. *Late Seleucid Mints in Ake-Ptolemais and Damascus* (New York, 1939).
- LS—L. A. Saryan.
- MB—Munzkabinett, Berlin Museum.
- NH—Kh. A. Mousheghian, *Monetary Circulation in Armenia* (Numismatics in the History of Armenia) (Erevan, 1983) (in Armenian with summaries in English and Russian).
- NK—S. Boutin, *Collection N. K.: Monnaies des Empires de Byzance* (Maastricht, 1983); *Numismatique Collection N[adia] K[apamadjian]*, Bourgey (Paris, 27 October 1992).
- PB—Paul Z. Bedoukian.
- RSA—E. Babelon. *Les Rois de Syrie, d'Arménie et de Commagène* (Paris, 1890).
- SB—S. Boutin.
- VA—V. Abcarians.
- VM—Mekhitarist Museum in Venice.
- YN—Y. T. Nercessian.
- *—Illustrated.

«ՖԻԼԱՆՈՒՄ» — ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՒԱՔՈՐԴՆԵՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հանրայայտ է, որ ինչպես դրամագիտությունը, այնպես էլ ֆիլատելիան, որպես գիտություն իրենց ակունքներով սկսում են հաւաքածուների ուսումնասիրությունից: Սիրողական հաւաքածուների ստեղծումը դարձաւ այն նիւթը, որի վրայ սկսեցին զբոսել գիտական աշխատութիւնները ներդաշնակ իւրաքանչիւր պատմական ժամանակահատուածի հետաքրքրութիւններին, հարցադրումներին: Դրամագիտական նիւթի հաւաքումը, յատկապէս Հայաստանում ունի բազմադարեան պատմութիւն և, ընկալանաբար, սերտօրէն առնչւում է երկրի քաղաքական ու տնտեսական զարգացման դրական և բացասական կողմերի հետ համընթաց:

Բոլոր ժամանակաշրջաններում հայկական իրականութիւնը առաջ է քաշել իր հաւաքորդներին, որոնցից, ինչպէս կանոն, քշւոյն են եղել նշանաւոր Նրանցից շատերի անունները չեն պահպանուել, նոյն ճակատագրի են արժանացել և նրանց հաւաքածուները: Նպատակ չունեմ խորանալ դարերի խորքերը, քանի որ որոշակի զբաւոր տեղեկութիւններ նոյնպէս չեն պահպանուել: Վերջիշեք վերջին 160 տարիների գործող հաւաքորդներին, որոնք ապրել ու ապրում են ինչպէս մայր հայրենիքում, այնպէս էլ սփիւռքում: Բերեմք նրանցից, մեր կարծիքով, նշանաւորների անունները՝ Զարեհ Պտուկեան, զբողներ Վահան Մալեգեան և Ատրպետ, Արտաւազդ Սանոյեան, Նուարդ Գափամաջեան, Ասպետ Տօնապետեան, Եղիա Ներսէսեան, Հրանդ Աղամեան, Պերճ Կարապետեան, Պերճ Սապաղեան, Արմենակ Փոլադեան, Մեսրոպ Արզաբեանց, Գրիգոր Մինասեան, Լևոն Սարեան, Արտաշէս Թարումեան, Մանուէլ Մաթևոսեան, Սպարտակ Ղազարեան և ուրիշներ:

Պէտք է նշել, որ յիշատակուող հաւաքորդներից շատերը նաև հետազոտողներ են, որոնք թողել են մնայուն գիտական աշխատութիւններ՝ մենագրութիւններ, յօդուածներ: Նրանք իրենց հաւաքածուները ցուցադրում են անհատական և այլ կարգի մեծ ու փոքր ցուցահանդէսներում: Նրանցից ոմանք հանդիսացել և հանդիսանում են տարբեր երկրների դրամագիտական և ֆիլատելիստական ընկերութիւնների անդամներ:

Մինչև 1971 թ. հայկական և ոչ մի գաղթավայրում մենք չենք ունեցել հաւաքորդների ընկերութիւն սեփական պարբերականով: Սակայն հաւաքորդները չեն կարող մեկուսացուած կեանք վարել, նրանց պէտք է են համախոհներ և ոչ միայն իրենց ընկալավայրում: Ուստի նրանք, անկասկած, կապերի մէջ են եղել տեղի և այլ երկրների հաւաքորդներին և դրամագիտական ու ֆիլատելիստական ընկերութիւնների հետ: Սակայն խօսքս այդ մասին չէ, 1971 թ. Լոս Անջելեսում հաւաքորդ, գիտնական-դրամագետ Եղիա Ներսէսեանը հիմնեց Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութիւնը իր Հայ Դրամագիտական Հանդէս պարբերականով: Հանդէսը լոյս է տեսնում երեք ամիսը մէկ անգամ: Արդէն հրատարակուել է քսան հատոր: Բացի այդ հրատարակուել են լուրջ մենագրութիւններ, առանձին գրքովներ նուիրուած հայ դրամագիտութեան տարբեր ճարտերին:

Հայաստանում, 1961 թ. հիմնեց Երևանի ֆիլատելիստների միութիւն, իսկ երեք տասնամեակ անց՝ 1991 թ. Հայաստանի Դրամագէտների Միութիւն: Ընկերութիւնը մշակել էր գործունէութեան հեռանկարային լայն ծրագիրը, ունէր կանոնադրութիւն (առաջին նախագահ Մ. Հայրապետով): Նախատեսուել էր հրատարակել ամսագիր՝ «Դրամագէտ» (խմբագիր Ս. Ա. Սեյլանով, գիտական խորհրդատու Հենրի Վ. Սարգսեան): Սակայն, վերջին տարիներ

քաղաքական և տնտեսական ծանր իրավիճակը հնարաւորութիւն չընձեռեց ծաւալել ծրագրուած աշխատանքները:

Վերջերս Հայաստանի Պատմութեան Պետական Թանգարանի Դրամագիտութեան բաժնում յայտնարեցիք Նոր վաւերագրեր, որոնք Նոր լոյս են սփռում 1922 թ. հիմնուած Ֆիլատելիատներին ու դրամագէտներին համատեղ ընկերութեան վերաբերեալ:

Ընկերութեան անուանումն էր «Ֆիլանում», այսինքն «Ֆիլատելիա – Նումիզմատիկա» բառերից արհեստականօրէն ստեղծուած Նոր բառ, որը ի դէպ Նորութիւնն չէր այդ կարգի ընկերութիւններին անուանումների համար: Վերլիչեք «Նումիզմ»ը, այսինքն «Նումիզմատիկա – բոնիտիկա» բառերի միացում, որը գործում է Ռոստով Դոնի վրայ քաղաքում և այլն:

«Ֆիլանում»-ը գործել է Հայկական խորհրդային Հանրապետութեան Նորաստեղծ Պետական Թանգարանին կից (այժմ Հայաստանի Պատմական Պետական Թանգարան):

Պէտք է նշել թէ ինչպիսի արագութեամբ որոշուեց և իրագործուեցին ընկերութեան ստեղծման հետ կապուած բոլոր հարցերը, 1922 թ. Յուլիսի 18-ին Փոստի Ժողովրդական Կոմիտէի արշաւախմբերի բաժնեմարիչ Պոտեխինը Հայաստանի Լուսաւորութեան Ժողովրդական Կոմիտէին ուղարկած զեկուցագրում առաջարկած հարցերը այնքան կարեւոր ու տրամաբանօրէն հիմնաւորուած էին, որ առանց քաջշուկի ստացան դրական լուծում: Զեկուցագրում Պոտեխինը առաջարկում էր անհապաղ դադարեցնել Հայաստանի Ֆինանսների Ժողովրդական Կոմիտէի որոշումը Կոմիտէի ատի գետեղարանում պահուող շրջանաւորութիւնից հանուած թղթագրամների ոչնչացման մասին Այդ հրահանգով պէտք է այրուէին Հայաստանի Հանրապետութեան (1918-1920 թթ.) թղթագրամները, Ալեքսանդրապոլի չեկերը, Երևանի Բանկի չեկերը, Պետական Բանկի 1918 թ. թղթարկումները, ինչպէս և հարևան երկրների ու Ռուսաստանի թղթագրամները, Զեկուցագրում առաջարկում էր այդ դրամագիտական, արդէն հաւաքածու (կոլեկցիոն) արժէք ներկայացնող, Նիւթը Պետական Թանգարանին կից գործող «Ֆիլանում» ընկերութեան միջոցով վաճառել և ստացուած գումարներով ձեռք բերել թանգարանային արժէքներ: Նորաստեղծ պետական Թանգարանը, որ գտնոււմ էր Լուսաւորութեան Կոմիտէի արժէքներ: Նորաստեղծ տնտեսական ծանր վիճակի հետևանքով չէր կարող միջոցներ տրամադրել թանգարանային արժէքները համալրելու նպատակով:

1922 թ. Յուլիսի 20-ին թղթագրամներ ու նամականիշներ սիրող հաւաքորդների ընկերութեան նախագահի ստորագրութեամբ ուղարկուեց նամակ Լուսաւորութեան Կոմիտէի Աշտո Յովհաննէսեանին, որի հետ ուղեկցոււմ էր նաև «Ֆիլանում»-ի կանոնադրութիւնը: Այսպիսով, Հայաստանում հիմնուեց հաւաքորդների ընկերութիւն, որը գործում էր Հանրապետութեան Մայր Թանգարանին կից, նպատակ ունենալով թղթագրամներ ու նամականիշներ հաւաքողներին միաւորել մի կազմակերպութեան մէջ, որը պէտք է այդ կարեւոր գործը ղեկավարէր և աշխատանքների ուղղաւորութիւնները դնել գիտական հիմքերի վրայ:

Ըստ կանոնադրութեան, «Ֆիլանում» ընկերութեան հիմնական նպատակն էր.

- ա) Հաւաքել և ուսումնասիրել բոլոր երկրների թղթագրամներն ու նամականիշները;
- բ) Նիւթեր ստանալու համար կապեր հաստատել բոլոր թանգարանների, առանձին հաւաքորդների, խորհրդային Ֆեդերացիայի և այլ պետութիւնների հաստատութիւնների հետ;
- գ) Ընկերութիւնը իր բոլոր աշխատանքները անցկացնում Պետական Թանգարանին կից:

- դ) Աշխատանքների հաստատագրման (ֆիկսման) համար ընկերութիւնը ստեղծում է իր հաւաքածուն, որը թանգարանի սեփականութիւնն է: Այն պարունակում է ստացուած թղթադրամների ու նամականիշների բոլոր առաջին օրինակները:
- ե) Ընկերութիւնը միջոցներ է ձեռնարկում իր տրամադրութեան տակ եղած թղթադրամների ու նամականիշների վաճառքի կամ փոխանակման համար: Այն վերաբերում է նաև ընկերութեան որևէ մէկ անդամի սեփականութեանը:
- զ) Ունի գրադարան, կազմակերպում է ցուցահանդէսներ, կարդում է զեկուցումներ, վարում գրոյցներ և այլն:

Կանոնագրութիւնը ընդունուել է ընկերութեան անդամների հիմնադիր ժողովում 1922 թ. Յուլիսի 18-ին:

Ըստ կանոնագրութեան, ընկերութեան անդամ կարող են դառնալ 15-ից բարձր տարիք ունեցողները, որոնք ունեն հաւաքածու բաղկացած առնուազն հարիւր օրինակ տարբեր երկրների թղթադրամներից և երկու հարիւր նամակադրոշմներից:

Նախնական անդամավճարը իւրաքանչիւր անդամի համար սահմանուել է մէկ միլիոն ռուբլի, իսկ իւրաքանչիւր ամսավճարը այդ գումարի 20%, այսինքն երկու հարիւր հազար ռուբլի: Բացի այդ իւրաքանչիւր նոր անդամ ընկերութեան ֆոնդին պէտք է յանձնէր երկու թղթադրամ կամ տասը նամականիշ:

Ընկերութեան գլխաւոր մարմինն էր Ընդհանուր ժողովը, որը պէտք է հաւաքուէր առնուազն երկու շաբաթը մէկ անգամ:

Հետաքրքրական է, որ ընկերութիւնը լուծարուելուց յետոյ նրա ամբողջ գոյքը, դրամական գումարը և հաւաքածու արժէքները պէտք է անցնէին Պետական թանգարանին, իրեւ սեփականութիւն:

Պահպանուել է մի փաստաթուղթ, որտեղ բերւում է «Ֆիլանոմ» ընկերութեան անդամների հիմնադիր կազմը, ինչպէս և ժամանակաւոր վարչութեան կազմը: Վերջինս բաղկացած է երեք հոգուց՝ նախագահ — Պոտեխին, գանձապահ — Եագիկով, քարտուղար — Մակարեան:

Այդ նոյն վաւերագրում բերւած է անդամների ցուցակը, որը նպատակաւորաբար ենք գտնում ներկայացնել ամբողջութեամբ. Բիշկով, Սիլիկով, Թորոսեան, Յիցիկեան, Խաչատուրեանց, Զալալով, Սաքո, Խաչիկեան, Պոտեխինա:

Յուսով ենք, որ ընթերցողների միջոցով կը կարողանանք պարզել նրանց անուն հայրանունները, կենսագրական տուեալները և այլն:

«Ֆիլանոմ» ընկերութեան, իբրև լիաիրաւ անդամ բոլոր աշխատանքներին մասնակցել է թանգարանի վարիչ (տնօրէն) անուանի գիտնական-ազգագրագէտ՝ Երուսանդ Լալայեանը:

Անժառանգի է, որ Ե. Լալայեանի մասնակցութիւնը մեծ նշանակութիւն ունեցաւ ընկերութեան լայնածաւալ ծրագիրները կազմելիս: Նախատեսւում էր կարճ ժամանակամիջոցում հաւաքել ոչնչացման ենթակա չհնալական քանակութեամբ դրամանիշները ոչ միայն Հայաստանի Ֆինանսների Կոմիտարիատից, այլև հանրապետութեան բոլոր բանկերից: Հաշուի առնելով յիշեալ արժէքաւոր դրամագիտական նիւթի պատմական նշանակութիւնը «Ֆիլանոմ»-ի ղեկավարութիւնը դիմում է Հայկական Խ. Ս. Հ. Ժողովրդական Կոմիտսներին Խորհրդին մասնագէտներ գործուղել Թիֆլիս, Բաքու, Վլադիկավկազ, Օդեսա, Աստրախան, Յարցին, Ղրիմի թերակղզի (քաղաքները) բացառապէս թղթադրամների փոխանակման նպատակով:

Մրազբուլում էր մեկնել Մոսկուում, Պետրոգրադ, Նարկով, Արխանգելսկ, Ռիգա, Ինչպէս և Պեռլին ու Լայպցիգ նպատակ ունենալով մեր ունեցած թղթադրամներով ձեռք բերել վալիզա:

Անկասկած այս մեծ ծրագիրը ամբողջութեամբ չկատարուեց, այնուամենայնիւ նրանց աշխատանքի արգասիքն է Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանի թղթադրամների ու նամակաների բազմաթիվանդակ ժողովածուները, որոնց հաւաքման գործում մասնակցութիւն են ունեցել «Ֆիլանում» ընկերութեան անդամները:

Ըստ երեւթիւն, «Ֆիլանում» ընկերութիւնը իր գոյութիւնը պահպանեց մինչև 1941-1945 թթ. Մեծ Պատերազմի սկիզբը, երբ Թանգարանի աշխատակիցների զգալի մասը պատերազմական իրավիճակի հետեւանքներով ազատուեց աշխատանքից: Սակայն Թանգարանը իր գոյութեան 75 տարիների ընթացքում սիրող-հաւաքորդների հետ այդպիսի սերտ կապեր չի ունեցել Այնուամենայնիւ, համագործութեան աւանդութիւնների արձագանքները շարունակւում են մինչև օրս: Մասնաւորապէս Պրոֆ. Զարեհ Պտուկեանի անուան դրամագիտութեան բաժինը սերտօրէն համագործակցում է Դրամագէտների հայկական ընկերութեան, Ֆիլատելիստների հայկական ընկերութեան, Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութեան (Լոս Անջելես) և բազմաթիւ երկրների առանձին հաւաքորդների հետ:

Հենրի Վ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Երևան

«PHILANUM»: THE FIRST COLLECTOR ORGANIZATION OF ARMENIA

Recently new documents have been discovered in the archives of the State Museum of Armenian History which shed light on «Philanum» established in 1922. The name of the organization «Philanum» is an artificial compound word originating from "philately - numismatics." As the name implies, the members were philatelists and numismatists and they worked together with the newly established State Museum of the Armenian Soviet Republic.

The purpose of «Philanum» was to study the bank notes and postage stamps of all countries as well as to trade collector material with other museums and collectors. «Philanum» worked closely with the Armenian Museum. (The collection of «Philanum» was the property of the Armenian Museum.) The Constitution and By-Laws were approved in the founder meeting of July 16, 1922.

According to a preserved document, the executive body of «Philanum» was made of three officers: President, Potekhin; Treasurer, Iazikov; Secretary, Makarian. Yerouand Lalayan, the Museum's Executive director and president, participated in all of the meetings as a full pledged member.

«Philanum» existed until the beginning of World War II when they were relieved of their duties. However, their tradition of working with other museums and collectors today is continued with the staff of the "Zareh Bedoukian Numismatic Department" of the Armenian Museum in Yerevan.

HENRY V. SARKISSIAN
Yerevan

THE ARMENIAN COIN AUCTION OF NICHOLAS V. JAMGOCHIAN (1994)

Nicholas V. Jamgochian's parents, Mr. and Mrs. Avedis and Akabi Jamgochian, migrated to the United States from England. The Jamgochian family settled in Glendale, California shortly after Nicholas was born in Los Angeles in 1912. Avedis Jamgochian purchased a soap factory, the California Soap Company in Los Angeles, and was assisted by his four sons including Nicholas.

After graduating from Glendale High School, Nicholas attended the University of Southern California where he earned Bachelor of Science and Master of Science degrees in Chemistry. He became an industrial soap chemist in California Soap Company. He served in World War II and the Korean War in the U. S. Army, rising to the rank of Lt. Colonel.

Nicholas Jamgochian died on June 7, 1993, of heart failure, following an emergency surgery at the age of 81.¹ He was a true gentleman. We became acquainted with him through the Armenian Numismatic Society. He was a charter member of this organization.

Nicholas Jamgochian was a collector and numismatist. He was a member of the American Numismatic Society (New York), Armenian Numismatic Society (Los Angeles), Royal Numismatic Society (London), and Society for Ancient Numismatics (Los Angeles).

He attended most of the Armenian Numismatic Society meetings, and on many occasions delivered very interesting lectures on ancient Armenian, Roman, and Byzantine coins. He shared his knowledge with fellow collectors, and willingly assisted other numismatists by allowing them to study his coins. His collection was one of the most extensive specializing in ancient and medieval Armenian coins as well as Hellenistic coins, Roman coins relating to Armenia, and coins of Armenian rulers in the Byzantine Empire. His collection, consisting of 1260 pieces, was consigned to Busso Peus, Frankfurt (Main), Germany, and auctioned on November 2, 1994.²

The Jamgochian Armenian coins presented in the auction catalogue did not have all of his Armenian coins. The writer was familiar with many of the Jamgochian Armenian coins since he had studied them for his numismatic projects. Apparently, some were sold privately or held back by his heirs. The Armenian portion of the auction catalogue included Sophe, Arsames I (lot 444), Xerxes (445); Artaxiads (449-464), Tigranes II, Artavasdes II, Tigranes III, Tigranes IV; Commagene (446-448), Antiochus I, Mithridates II, Antiochus IV; Cilician Armenia (1230-1260), Levon, Hetoum I, Levon II, Hetoum II, Smpad, Levon III, Oshin, Gosdantin IV.

The catalogue referenced Bedoukian corpus numbers, had attractive clear photographic pictures, and the weight of each coin. One can justly say that this catalogue of Nicholas V. Jamgochian's numismatic collection will remain as a memorial to a

¹ For eulogies of Nicholas V. Jamgochian, see Paul R. Ignatius and Luther Eskijian, *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. XIX (September 1993), No. 3, pp. 61 and 62.

² Busso Peus, *Auktion; Katalog 340: Sammlung Nicholas V. Jamgochian, antike münzen* (Frankfurt, November 1994), 101 pp., 56 pls., Nos. 1-1260.

great numismatist. Both the estimated and realized prices are listed in Deutsche mark (D.M.); the prevailing rate was 1.00 D.M. to U.S. \$0.65. In addition to the sale price, buyer's paid 15% commission.

The statistical data are tabulated and offered to our readers as a useful guide to prevailing prices in 1994 and for posterity.

Y. T. NERCESSIAN

CATALOGUE

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	DM Est.	DM Sold
444.	Arsames I	AE Equestrian	CSC 2	F	600	863
445.	Xerxes	AE Nike	DSC 11-13V	VF/F	450	437
446.	Antiochus II	AE Lion of Com.	CSC 25	F	450	472
447.	Mithridates II	AE Club	Alram 248	VF	450	604
448.	Antiochus IV	AE Scorpion	CNG Cop 1	EF	600	—
449.	Tigranes II	AR Tetradrachm	CAA 40	VF	1,000	1,208
450.		AR Tetradrachm	CAA 20	VF	1,000	1,610
451.		AR Drachm	CAA 71	VF	750	1,035
452.		AE Tyche	CAA 95	VF	175	—
453.		AE Nike	CAA 114	VF	175	—
454.		AE Nike	CAA 120	VF	150	—
455.		AE Nike	CAA 120	VF	150	—
456.		AE Cornucopia	CAA 106	VF	150	—
457.		AE Head of wheat	CAA 107	VF	150	—
458.	Artavasdes II	AE Head of wheat	CAA 135	F	175	253
459.	Tigranes III	AE Biga	CAA 141	F	200	1,265
460.	Tigranes IV	AE Elephant	CAA 150	F	150	150
461.	Tigranes IV	AE Nike	CAA 148	F	150	150
462.	Tigranes II	2 AR tetradrachm	CAA 17, 20	VF,F	750	1,265
463.	Tigranes II	2 AR tetradrachm	CAA 17, 22	VF,F	750	1,265
464.	Tigranes II	5 AE Heracles, Dam. Tyche, Nike, Palm-branch, tripod	CAA 99 CAA 110 CAA 115 CAA 121 CAA 122	 F F	 350 350	 334 334
709.	M. Antonius	AR Arm. tiara	Cr. 539	VF	1,500	2,530
716.		AR Arm. ti. in l/f	Cr. 543	VF/F	1,000	1,265
717.		AR Arm. ti. in l/f	Cr. 543	F	750	1,323
735.	Augustus	AR Arm. kneel.	RIC 306	VF	1,500	1,610
736.		AR Arm t., bow	RIC 516	VF	2,000	1,840
737.		AR Arm. soldier	RIC 520	VF	3,000	2,760
738.		AR Arm. kneel.	RIC 288	VF	750	—
819.	Nero	AR ARMENIAC	RPC 3634	VF	500	662
820.		AR ARMENIAC	RPC 3644	VF	250	242
923.	Trajan	AE Arm., Mesop.	RIC 642	VF	1,500	—
943.	Antoninus Pius	AE Arm. king.	RIC 619	VF	1,500	—
963.	Marcus Aurelius	AE ARMENIACVS	RIC 861	VF	600	—
964.		AR ARMEN	RIC 82a	EF/VF	500	460
965.		AE Armenia std	RIC 890V	VF	1,500	—
966.		AE ARMENIACVS	RIC 925	EF	3,000	—
976.	Lucius Verus	AV REX ARMEN DAT	RIC 512	EF	7,500	11,500
977.		AE REX ARMEN DAT	RIC 1370	VF	1,500	—
978.		AE REX ARMEN DAT	RIC 1371	VF	1,500	—
979.		AE REX ARMEN DAT	RIC 1364	VF	600	—
980.		AE ARMEN	RIC 1431	VF	600	—
		AE Armenia std				

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	SF Est.	SF Sold
1230.	Levon I	AR Double tram	CCA 23	VF	300	—
1231.		AR Double tram	CCA 27	VF	300	368
1232.		AR Cor. tram	CCA 106	VF	150	—
1233.		AR Cor. tram	CCA 116a	VF	150	—
1234.		AR Tram	CCA 239	EF	125	115
1235.		AR Tram	CCA 244a	EF	125	—
1236.		AR Tram	CCA 313	EF	125	—
1237.		AR Tram	CCA 546	EF	125	—
1238.		AR 1/2 tram	CCA 69V	VF	175	253
1239.	Hetoum I	AE Tank	CCA 1319V	VF	100	92
1240.		AE Tank	CCA 1350aV	VF	100	92
1241.		AE Kardez, equest.	CCA 1387	VF	100	92
1242.		AE Kardez, std.	CCA 1393	VF	100	—
1243.		AE Kardez, std.	CCA 1399	F	75	—
1244.	Hetoum-Zabel	AR Tram	CCA 1111	VF	100	92
1245.		AR 1/2 Tram	CCA 1279	VF	175	253
1246.	Hetoum-Kaigobad	AR Biling. tram	CCA 776	F	200	253
1247.	Hetoum-Kaikhus.	AR Biling. tram	CCA 797	VF	250	334
1248.		AR Biling. tram	CCA 797	VF	250	322
1249.	Levon II	AR Tram	CCA 1446	VF	100	92
1250.		AR Tram	CCA 1493	EF	125	184
1251.		AR 1/2 Tram	CCA 1535	VF	175	219
1252.	Hetoum II	AR Billon	CCA 1582	F	175	161
1253.		AE Kardez, head	CCA 1606	VF	100	—
1254.		AE Kardez, std.	CCA 1625	F	75	—
1255.	Smpad	AE Kardez	CCA 1701	F	100	92
1256.	Levon III	AR Takvorin	CCA 1740	VF	175	161
1257.	(Should be Oshin)	AR Takvorin	CCA 1750	VF	175	161
1258.	Oshin	AR Cor. tram	CCA 1845	EF	200	322
1259.		AE Pogh	CCA 1939	F	75	—
1260.	Gosdantin IV	AR Takvorin	CCA 2171	F	125	—

ՆԻՔԸԼԸՍ Վ. ԺԱՄԳՈՉԻԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՇՈՒՐԻՐԸ (Ամփոփում)

Նիքըլըս Ժամկոչեանի ծնողը՝ Աւետիս և Ագապի Ժամկոչեան, գաղթած են Անգլիայէն ու Ռասսաւտտան Միացեալ Նահանգներ: Նիքըլըսի ծնունդէն ետք, 1912 թ., Ժամկոչեան ընտանիքը ընտրած է Քալիֆորնիոյ Կէնտլլ քաղաքը: Աւետիս Ժամկոչեան գնած է օճառի գործարան մը, ուր իր չորս որդիները իրեն օգնակից եղած են: Նիքըլըս Կէնտլլի երկրորդական վարժարանը աւարտելէ ետք, կը լաճախէ Հարաւայի՝ Քալիֆորնիոյ Համալսարանը (USC), կը մասնագիտանայ տարրագիտութեան մէջ և կը տիրանայ Պաակաւոր Գիտութեան ու Մագիստրոս Գիտութեան աստիճան վկայականներուն: Ապա իր իօր գործարանին մէջ կը ծառայէ իբրև քիմիագետ: Նիքըլըս կ'աւանդէ իր Ռոզին 7 Յունիս 1993 թ., 81 տարեկանին, երբ գործողութենէ մը ետք իր սիրտը չի կարողանար տոկալ ու կը դադրի բարբիելէ:

Նիքըլըս Ժամկոչեան դրամախառք և դրամագետ մըն էր: Ան անդամակցած է American Numismatic Society-ի (Նիւ Յորք), Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութեան (Armenian Numismatic Society) (Լոս Անճելէս), Royal Numismatic Society-ի (Լոնդոն), Society for Ancient Numismatics-ի (Լոս Անճելէս): Ինք կը սիրէր խառքել ինչ ու միջնադարեան հայկական դրամներ ինչպէս նաև դասական յունական, հռոմէական ու քիզանդական դրամներ:

Նիքըլըս Ժամկոչեանի ժողովածոն աւուրցի դրոմեցաւ 2 Նոյեմբեր 1994 թ., Բուսսօ Պէտս դասական դրամ վաճառող ընկերութեան կողմէ Գերմանիոյ Ֆրանքֆորտ քաղաքին մէջ: Ժողովածոյի հայկական դրամները կը պարունակէին Շուքրէն՝ Արշաւ Ա և Քաեղքես. Արտաշէսեան հարստութենէն՝ Տիգրան Բ, Արտաւազդ Բ, Տիգրան Գ և Տիգրան Դ. Կոմագենէնէն՝ Անտիոքոս Ա, Միրդրատ Բ և Անտիոքոս Դ. Կիլիկեան Հայաստանէն՝ Թազաւորներ Լևոն Ա, Հեթում Ա, Լևոն Բ, Հեթում Բ, Սմբատ, Լևոն Գ, Օշին և Կոստանդին Դ:

Ե. Թ. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

- 1 AARON, Robert. Armenia Pays Tribute to Most Popular Fruit. *Toronto Star*, (15 July 1995).

See abstract of ANJ Vol. XXI, p. 72, No. 26.

- 2 HAJINIAN, Charles A. Article on Ancient Armenian Coins Receives First-Place Bradfield Literary Award, by Charles A. Hajinian. *Armenian Reporter Int'l*, Vol. XXVIII (1 July 1995), No. 39, p. 12; *Armenian Weekly*, Vol. LXV (8 July 1995), No. 27 (29715), p. 9.

Levon A Saryan received "First-place Bradfield literary award" for publishing "Some Ancient Copper Hoards of Tigranes II of Armenia" in the Spring 1994 issue of *The Centinel* journal.

YTN

Լևոն Ա Սարեան ստացած է «Առաջնակարգ Bradfield գրական մրցանակը» Սեպտեմբերի պարբերականի Գարուն 1994-ի համարին մէջ իր «Հայաստանի Տիգրան Բ-ի մի քանի պղնձեայ դրամագիտություն մասին» հրատարակած յօդուածին համար

ԵԹՆ

- 3 HAJINIAN, Charles A. Article on Armenian Coins Receives Award, by Charles A. Hajinian. *Armenian Mirror-Spectator*, Vol. LXV (1 July 1995), No. 1, p. 10.

See abstract of No. 2.

- 4 NOYAN TAPAN. Hayastanum shrjanarut'ian mej e mtt's'vel nor, 5000-anots' j'ght'adram [In Armenia, a New 5000 Dram Bank Note is Placed in Circulation] - Հայաստանում շրջանառութեան մեջ է մտցվել նոր՝ 5000-անոց թղթադրամ. *Armenian Life*, Vol. X (13-18 September 1995), No. 50, p. 30. In Armenian.

The 5000 dram bank note of third Armenian republic is described (showing pagan temple of Garni/goddess Anahit).

YTN

Նկարագրուած է Հայաստանի երրորդ հանրապետութեան 5000 դրամնոց թղթադրամը (պատկերուած՝ Գառնիի հեթանոսական տաճարը/Անահիտ դիցուհին)

ԵԹՆ

- 5 NOYAN TAPAN. New 5000-Dram Note Introduced into Circulation. *Armenian Mirror-Spectator*, Vol. LXV (9 September 1995), No. 9 (3401), p. 2.

See abstract of No. 4.

- 6 S., S. Monede armenesti medievale într-o colectie numismatică din România - Haykakan mijnadaryan dramner Rumanio mej [Medieval Armenian Coins in Roumania] - Հայկական միջնադարյան դրամներ Ռումանիոյ մէջ, գրեց՝ Ս. Ս. Nor Ghiank, Vol. XLIII (July 1993), No. 7 (1763), pp. 9, 12, illus. In Roumanian and Armenian, respectively.

The common silver trams of King Levon I and Hetoum-Zabel are described and their legends published. Also, the monetary series and metrology of Cilician Armenian coins are explained.

YTN

Նկարագրուած են տպուած են Լևոն Ա թագաւորի և Հիթում-Զապէլի հասարակ արծաթ դրամներուն շրջագրութիւնները, նաև բացատրուած են կիլիկեան Հայաստանի դրամական համակարգն ու դրամներուն չափագիտութիւնը

ԵԹՆ

Y. T. NERCESSIAN

Specialist in Armenian Coins and Books
8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.
ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

1996

Bulletin No. 18

Annual Subscription: \$5.00, Air Mail: \$7.50 (refundable on first purchase over \$20)

All coins are guaranteed genuine. Orders must be accompanied by full remittance. Prices are net and postage, packing, and insurance are extra. Add \$3.00 per order, and also add 35¢ per coin or bank note, and \$1.00 per book. For insurance and additional information see the paragraph below. Excess amounts will be refunded. Foreign orders add \$5.00 extra per order for registration on coins or notes. U.S. Postal Service does not insure books to many foreign countries; therefore, the books can be shipped without financial coverage unless the buyer is willing to pay parcel post or first class mail expenses. California residents please add the appropriate sales tax. Alternate want lists are welcomed. All prices are in USA DOLLARS AND SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE. Coins or paper notes found unsatisfactory can be returned within seven calendar days for full refund. Books are sold and not sent on approval; all sales are final and unauthorized returns are not permitted. This fixed price list supersedes all previous catalogues. Make checks payable to Y. T. Nercessian.

Grading standards and abbreviations

UNC=Uncirculated (bank notes)	G=Good	=Nearly as good
FDC=Fleur de Coin	P=Poor (bank notes)	AV = Gold
EF=Extra Fine	f=Fair	AR = Silver
VF=Very Fine	r.=Right	Æ=Bronze or base metal
F=Fine	l.=Left	Æ29=Bronze coin with 29 mm diameter
VG=Very Good	+Slightly better	/=Separates the obverse from the reverse

Standard works of reference used

- ACV=Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values*, Los Angeles, 1995
BNA=Y. T. Nercessian, *Bank Notes of Armenia*, Los Angeles, 1988
CAA=P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia*, London, 1978
CCA=P. Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia*, revised edition, Wilton, CT 1979
RCA=P. Z. Bedoukian, *Roman Coins and Medallions Relating to Armenia*, Vienna 1971 (in Armenian)
P=Pick, A. *Catalogue of World Paper Money*, Iola, WI

Some general notes to Armenian coin and antiquity collectors

- Late Cilician Armenian coins have a very shallow depth and are struck with mediocre workmanship. In cases searching for coins like VF+ or EF is rather frustrating not to say impossible.
- Upon request, aluminum foil rubbings of coins will be submitted, please send a self addressed stamped envelope.

Services available

- Attribution
- Cataloguing
- Authentication
- Coin photography (prints or slides)
- Assist in location of coin or currency
- Assist in formation of collections
- Search service
- Counsel Armenian coin collectors, museums, foundations, dealers, and corporations
- Numismatic estate appraisal on individual pieces or on hourly basis
- Act as your agent in the disposition of your collection in fixed price list or in an auction
- Prepare an illustrated and attractive scholarly auction catalogue
- Purchase your collection of Armenian coins or antiquity

US Postal Service book rates and domestic insurance rates

1st lb.= \$1.24	\$000-50=0.75	200-300=4.60	500-600=6.20
2-7 lbs.=add 50¢ per lb.	050-100=1.60	300-400=5.40	regist. 500-1000=6.25
8 lbs. and up=add 31¢ per lb.	100-200=2.40	400-500=6.20	

March 1, 1996

1 Մարտ 1996

Յարգելի քարեկամ,

Նախորդ չորս տարիներու ընթացքին ակնատես եղանակով չորս հայկական դրամներու ժողովածուներու անուրդին՝ Նուարդ Գափամաքեանի հայկական դրամներու անուրդին, Փարիզ, Բուրժ, 27-29 Հոկտեմբեր 1992 (302 հայկական դրամ)։ Այսպիսով Նիմիսմատիկ Գրուպի հայկական դրամներու անուրդին, Քուարիվալ, Փենսիլվանիա և Լոնդոն, 29 Սեպտեմբեր 1993 (235)։ Փորձ. Ասպետ Տօնապետեանի հայկական դրամներու անուրդին, Լոնդոն, Սփինքս և Որդի, 2 Մարտ 1994 (4,552), Քարաթառեան Ժողովածուի անուրդին, Կասիկալ Նիմիսմատիկ Գրուպ, Ռոսդի ունեցաւ Նիւ Եորք, 5 Հոկտեմբեր 1995 (650-էն անկի)։

Այս չորս մեծ անուրդները յայտնեցին, թէ գոյություն ունի հայկական դրամաբանութեան կարևոր միջազգային խումբ մը, հետաքրքրուած՝ արժէքաւոր հայկական դրամագիտական առարկաներով, և պատրաստ՝ վճարելու հազուադէպ և լաւորակ ապրանքներու համար։

Մեր դրամաբանութեան հաւասարակշռուած ցուցակագրութիւն մը ընծայելու նպատակներէն միտած, մեր լաւագոյնը փորձեցինք բոլոր հայ թագաւորներու դրամներէն ներկայացնելու։ Միայն կրնանք յուսալ թէ մնաց ցուցակագրութիւն մը ձեռնարկ անելու ընդունելի դրամաբանութեան կողմէ, և մենք յաջողութեամբ պիտի վարձատրուինք ու քաջալերուինք ապագային հրատարակելու մնաց ապստեղագարը կատարող մը։

Միայն հնագիտական դրամներու քաժնին մէջ ընծայուած են 400-է անկի արծաթէ ու բրոնզէ դրամներ՝ քաժնուած 260 տարբեր խումբերու։ Իսկ ամբողջ դրամագիտական քաժնին մէջ ցուցակագրուած են 750-է անկի դրամներ, թղթադրամներ, մեդալներ, դրոշմաթուղթեր և հնութիւններ։

Անոնք որ նորեկներ են մեր հաստատութեան՝ կ'ուզեն իմացնել թէ մեր գործունէութիւնը առ հասարակ կը կատարուի թղթակցութեամբ և դրամները, թղթադրամները ու մեդալները կը պահուի դրամատան պահպանարաններուն մէջ և ոչ թէ մեր գրասենեակին մէջ։ Պիտի խնդրէինք որ հեռաձայնէք ու ժամադրուիք եթէ կը փափաքիք այցելել ու դրամները ըննել։ Նաև տարաւ առ հարկը զեղծ մը կը տրուի։ Այս դրամագիտական Ընկերակցութեան առաջնութիւնը։ Քաջալերենք Ձեզ միանալ Հայ դրամագիտական Ընկերակցութեան և օգտուիլ այս խնայողական ծրագրէն։ Բաժանորդները դիւրաւ կրնան անդամակցիլ ու ստանալ զեղծ մը դրամագիտական ու հնագիտական և զեղարուեստի գիրքերու վաճառքի ընթացքին։

Եթէ ծրագրած էք այցելել Հարաւային Քալիֆորնիան կամ Լոս Անճելես քաղաքը, Ձեզի ծանօթանալ պիտի փափաքէինք, հաճեցէք իմացնել մեզի, հեռախոս՝ 310-695-0380։

Ձեր յարգանք՝

Ե. Թ. ՆԵՐՇԵՍԻԱՆ

Dear Friend,

During the past few years we witnessed the auction of four Armenian coin collections: The Armenian coin auction of Nadia Kapamadjian, Paris, Bourgey, October 27-29, 1992 (302 Armenian coins); The Armenian coin auction of Classical Numismatic Group, Inc., Quarryville, Pennsylvania and London, September 29, 1993 (235); the Armenian coin auction of Prof. Asbed Donabedian, London, Spink & Son, Ltd., March 2, 1994 (4,552); the Armenian coin auction of the "Araratian Collection," Classical Numismatic Group, Inc., New York, 5 December 1995, (over 650 coins).

These four major auctions indicated that there is an important international community of Armenian collectors, interested in Armenian numismatic material, and willing to pay good money for scarce and quality material.

With the objective of offering a balanced catalogue to our collectors, we tried our best to list coins from all Armenian kings. We hope that such an effort will be welcomed by collectors; we shall be successfully rewarded, and encouraged to publish similar illustrated catalogues in the future.

More than 400 coins, divided into 260 lots, are offered in the ancient and medieval coin section. In the whole numismatic section more than 750 coins, bank notes, medals, postage stamps, and antiquities are classified.

For those who are new to our establishment, we would like to draw your attention to the fact that this is a mail order business and coins, bank notes, medals are kept in our bank vaults and not in our office. Please make an appointment before you visit us. Also, there is a ten percent discount to members of Armenian Numismatic Society on the purchase of numismatic books and archaeology and art books. We encourage you to join the Armenian Numismatic Society and take advantage of this discount program. If you are a subscriber, you can convert a subscription to membership very easily.

If you plan to visit Southern California or Los Angeles, we would like to meet you; contact us, telephone: 310-695-0380.

Yours truly,

Y. T. NERCESSIAN

COINS

Tigranes II The Great (95-55 B.C.), silver coins

1. **Tetradrachm.** Obv.: Bust of Tigranes draped r., clean shaven and wearing ornate five-pointed tiara, edged with pearls. The tiara is adorned with an eight-pointed star flanked by two eagles back to back. Fillet border. Rev.: Tyche of Antioch, draped and wearing a turreted crown, seated r. on rock, holding a palm-branch in her r. hand; at her feet the river-god Orontes swimming r. Whole within laurel wreath. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Monograms ΔΗ under rock and Α to r. of palm-branch. ACV 31, CAA 19, AR24, 15.49 g. VF \$700

2. **Tetradrachm.** Monograms ΔΗ under rock and Θ to r. of palm-branch. ACV 31, CAA 18/19, AR26 mm, 15.58 g. VF \$650

3. **Tetradrachm.** Monogram Ϛ under rock and ϙ to r. of palm-branch. ACV 34, CAA 20/41V, AR26 mm, 15.22 g. -VF \$750

4. **Tetradrachm.** Monograms Ϛ under rock and ϙ to r. of palm-branch. ACV-34, CAA-20, AR27 mm, 15.16 g. VF \$550

5. **Tetradrachm.** Monogram Σ under rock. ACV 31V, CAA 23V/21, AR 28 mm, 15.38 g. VF \$775

6. **Drachm.** Tigranes as before but rev. to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Letters above palm-branch ΕΛ, below palm-branch ο. ACV 40, CAA 64V, AR20, 3.74g. VF \$1200

Tigranes II the Great (95-55 B.C.), copper coins

7. **Tyche** as before. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ACV 49, CAA 93, AE18 mm, 5.87 g. F+/VF \$65

8. **Tyche** as before. Letter T above and A below palm-branch. Very attractive coin and black patina, ACV-49, CAA-94, AE18 mm, 6.28 g. VF+ \$150

9. **Tyche** as before. Letter T above and A below palm-branch. Black patina, ACV-49, CAA-94, AE20 mm, 4.66 g. F+ \$50

10. **Tyche** as before. Letter T above and A below palm-branch. Black patina, ACV-49, CAA-94, AE18 mm, 6.75 g. F+ \$50

11. **Tyche** as before but overstruck on Seleucid bronze. Undertype Antioch Zeus/traces of understrike. Black and red patina. ACV 49V, CAA 92V, AE22 mm, 8.68 g. F/VG \$45

12. **Tyche** as before but overstruck on Phoenician bronze. Undertype, Aradus Tyche/Poseidon. Nice coin with black patina. ACV 51V, CAA 92V, AE21 mm, 5.22 g. F+ \$50

13. **Tyche** as before but countermarked Α. ACV 51, CAA 92V, AE17 mm, 4.97 g. VG+ \$25

14. Obv.: Head of Tigranes r. with five-pointed Armenian Tiara with a star on the l. side and one

eagle to the r. Rev.: **Tyche of Damascus** seated l. on rock. At her feet a swimmer facing with arms outstretched. Tyche has her r. arm extended and her l. arm holds a cornucopia. In l. monograms. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ACV 61, CAA 109, AE20 mm, 7.16 g. -F+/F+ \$175

15. **Tyche of Damascus** but in outer l. field letters ΘΕ above ΟΦ. ACV 61, CAA 110, AE19 mm, 8.97 g. -F/-VF \$150

16. Obv.: Bust of Tigranes. Rev.: Bearded nude Heracles (**Vahagn**) standing, head l., r. arm folded holding lion's skin and l. hand leaning on club. In l. field letter Α. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ACV 66, CAA 99, AE19 mm, 3.69 g. Black patina. F+ \$45

17. **Vahagn** as before. ACV 66, CAA 101, AE16 mm, 4.32 g. -VF \$80

18. **Vahagn** as before. ACV 66, CAA 101V, AE16 mm, 4.16 g. Black patina, VF+ \$150

19. Obv.: Tigranes. Comet star on tiara. Rev.: **Nike** advancing l. with outstretched l. hand holding wreath and r. hand extending downward. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Letters ΔΗΜ below Nike. ACV 78, CAA 114, AE20 mm, 8.58 g. Very attractive coin and black patina. VF+/VF \$225

20. **Nike** Letters ΔΗΜΟ below Nike. ACV 78, CAA 114, AE20, 4.81 g. F+/VF \$90

21. Obv.: Bust of Tigranes with Armenian tiara and comet star. Rev.: **Nike** advancing l. as before. Letters ΘΛ in l. field. ACV 84, CAA 119V, AE19 mm, 6.54 g. F/F+ \$85

22. **Nike**. Letters ΘΛ in l. field. ACV 84, CAA 119V, AE18 mm, 6.19 g. F \$75

23. **Nike**. Letters ΘΛ in l. field. ACV 84, CAA 119V, AE17 mm, 6.19 g. F/F \$60

24. **Nike**, star and 4 peaks on tiara. Letter Α in l. field. ACV 87, CAA 120, AE17 mm, 3.64 g. -VF \$65

25. **Nike**. X c/m in a square punch l. of tiara. Letters ΔΓ l. of Nike. ACV-79, CAA-116V, AE16 mm, 4.46 g. VG+ \$40

26. **Cornucopia** with upper half to l. In l. and r. fields bunch of grapes. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ACV-95, CAA-105, AE16 mm, 4.74 g. VF/F \$65

27. **Cornucopia** as before. ACV 96, CAA 105, AE14 mm, 3.16 g. VF \$100

28. **Cornucopia** as before. ACV 96, CAA 105, AE15 mm, 2.77 g. VF/EF \$195

29. **Two bronzes with cornucopia reverse.** ACV 93 (F+), ACV 96 (F/F+), nice coins, 2 AE \$95

30. Tigranes with Armenian tiara and comet star. Rev.: **Palm-branch** curved to l. with flower. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Let-

ters ΔΗΜΟ below. ACV 107, CAA 121V, $\text{AE}20$ mm, 4.68 g. F/-VF \$60

31. **Palm-branch.** ACV 107, $\text{AE}18$, 3.88 g. F+ \$60

32. **Tigranes** with Armenian tiara and comet star. Rev.: **Trpod-lebes** surmounted by holmos from which rise laurel twigs. Straight legs. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ACV 112, CAA 122, $\text{AE}13$ mm, 2.53 g. F \$60

33. **Tigranes** with five-pointed tiara. Comet star on tiara. Rev.: **Horse** to r., head down and grazing. Above ΒΑΣΙΛΕΩΣ; below ΤΙΓΡΑΝΟΥ, ΔΗΜΟ in r. field. ACV 120, $\text{AE}14$, 1.86 g. -F/F \$150

34. **Horse** as before, no visible field letters. ACV 121, $\text{AE}12$ mm, 2.11 g. F/-F \$135

35. **Horse**, as before, no visible field letters, ACV 121, $\text{AE}11$ mm, 1.69 g. -F/VG+ \$75

36. Obv.: Two heads clearly visible. On on l. wearing a tall Armenian tiara. traces of circular legend. Rev.: two peaks of **Mt. Argaeus**. Traces of legend above peaks. ACV 122, CAA 128, $\text{AE}21$, 8.88 g. VG \$175

Tigranes II coppers, on consignment. P

37. **Tyche.** ACV 50, CAA92, $\text{AE}19$, 4.83 g. F+/F \$50

38. **Tyche.** ACV 51, CAA92, $\text{AE}20$, 8.21g. -VF \$60

39. **Tyche.** Overstruck on Seleucid or Phoenician coin. Undertype? ACV 51V, $\text{AE}22$ mm, 5.76 g. CAA 92V, VF/-F \$30

40. **Tyche.** ACV 51, CAA 93, $\text{AE}22$, 7.45 g. -F \$30

41. **Tyche.** Overstruck on Seleucid or Phoenician coin. Undertype? ACV 51V, $\text{AE}23$, 5.59 g. -VF \$50

42. **Tyche.** Blundered legend on reverse. Black patina. ACV 53, CAA 96, $\text{AE}18$ mm, 5.25 g. F+ \$55

43. **Vahagn.** ACV69, CAA100, $\text{AE}17$, 5.36g. F+ \$55

44. **Nike.** ACV 87, CAA 120, $\text{AE}16$ mm, 4.24 g. Four-peak tiara, nice coin -VF \$65

45. **Nike** as before, $\text{AE}15$ mm, 3.57 g. -VF/F \$50

46. **Nike** as before, $\text{AE}15$ mm, 2.42 g. F \$40

47. **Cornucopia.** ACV 96, CAA 105, $\text{AE}14$ mm, 3.20 g. F/-VF \$50

48. **Cornucopia** as before. $\text{AE}15$ mm, 2.69 g. below in exergue ΔΗ, F \$40

49. **Head of wheat.** ACV 100, CAA 107, $\text{AE}13$ mm, 2.30g. F/F+ \$35

50. **Palm-branch.** ACV 108, CAA 121, $\text{AE}14$ mm, 3.81 g. -F \$35

51. **Tripod.** ACV 111, CAA 122, $\text{AE}15$ mm, 2.55 g. -F \$40

Artavasdes II (56-34 B.C.), copper coins

52. Obv.: Bust of Artavasdes r., wearing ear-rings and five-pointed Armenian tiara. Rev.: **Nike** advancing l. Holdig crown in extended r. hand. Left hand resting on hips. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to

l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΑΡΤΑΥΑΖΔΟΥ. Overstruck, under-type unidentifiable. ACV-127, CAA-132V, $\text{AE}20$ mm, 6.14 g. -F/F+ \$150

53. **Nike.** Very attractive, nice patina. ACV 128, CAA 132, $\text{AE}19$ mm, 5.10 g. F \$200

Tigranes III (20-8 B.C.), copper coins

54. Obv.: Head of Tigranes r. Rev. **Nike** advancing l. holding crown in l. hand and r. arm extending downward. Square legend CW, above to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to r. downward ΜΕΓΑΛΟΥ; below to left upside down ΤΙΓΡΑΝΟΥ; to r. upward ΘΕΟΥ. ACV 139, CAA 145, $\text{AE}17$ mm, 4.83 g. VG \$45

Tigranes IV (8-5 B.C.), copper coins

55. Obv.: Heavily bearded Tigranes r. Rev: Nude Heracles (**Vahagn**) standing l. Right hand holding a long spear and l. hand a lion's skin. To r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ; to l downward ΜΕΓΑΛΟΥ. ACV 157, CAA 154, $\text{AE}19$ mm, 5.28 g. G \$45

56. **Eagle left.** ACV 166, CAA 152, $\text{AE}15$ mm, 2.79 g. VG+/G+ \$45

57. **Elephant.** ACV 172, CAA 150, $\text{AE}17$ mm, 4.19 g. F \$150

58. **Elephant's head** to l. with trunk up, walking l. ACV 173, CAA 152, $\text{AE}13$ mm, 3.13 g. G+ \$45

59. **Elephant's head** as before. $\text{AE}14$ mm, 1.52 g. VG/F \$45

Artavasdes III (5-2 B.C.), copper coins

60. Obv.: Head of Artavasdes r., wearing five-pointed Armenian tiara adorned with a large star. Rev.: An **eagle** turned l. and **perched** on top of a mountain. To r. ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ ΜΕΓΑΛΟΥ; to l. downward ΑΡΤΑ. ACV 177, $\text{AE}19$ mm, 5.73 g. G \$175

COMMAGENE, copper coins

61. Antiochus IV (A.D. 38-72). Obv.: Head of Antiochus r. ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓ ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΕΠΙ. Rev.: Scorpion within laurel wreath. ΚΟΜΜΑ-ΓΗΝΩΝ. ACV 199, RPC 3856, BMC 1, $\text{AE}27$ mm, 12.17 g. VF \$150

62. Obv.: Bust of Antiochus r. Border of dots. CW ΒΑΣΙ. ΜΕΓ. ΑΝΤΙΟΧΟΣ. ΕΠΙ. Rev.: **Capricorn** r. above a star, beneath an anchor. CW ΚΟΜΜΑ-ΓΗΝΩΝ. All within laurel wreath. Border of dots. ACV 205, RPC 3855, $\text{AE}23$ mm, 6.99 g. VF \$175

63. Obv.: Bust of Antiochus r. Border of dots. CW ΒΑΣΙ ΑΝΤΙΟΧΟΣ. Rev.: **two crossed cornucopias.** ΚΟΜ/ΜΑ//Τ//Η//ΝΩΝ. Border of dots. ACV 206, BMC 16V, $\text{AE}18$ mm, 4.35 g. VF \$195

64. Epiphanes and Callinicus (A.D. 72). Obv.: Both princes wearing chlamys, riding l. ΒΑΣΙΛΕΩΣ [ΥΙΟΙ]. Rev.: **Capricorn** r., above a star, beneath an

anchor. KOMMAΓHNQN, within laurel wreath. ACV 226, RPC 3861, \AA 22 mm, 7.81 g. VF \$395

65. Epiphanes and Callinicus (A.D. 72). **Capricorn** as before. ACV 226, RPC 3861, \AA 19 mm, 7.03 g. Dark green patina, F+ \$145

ROMAN COINS RELATING TO ARMENIA

66. Nero, hemidrachm (A.D. 54-68). Obv.: Head r. laur. NERO CLAVD DIVI CLAVD F CAESAR AVG GERMANI. Rev.: Victory flying r., ARMENIAC. Bed. 21, RPC 3644, AR 15 mm, 1.72 g. VF+ \$195

67. Marcus Aurelius, denarius (A.D. 161-180). Obv.: Head r. laur. ANTONINVS AVG ARMENIACVS. Rev.: Armenia std. l. in mournful attitude; before her, vexillum and shield; l. hand rests on bow. ARMEN. P. M. TR. P. XVIII. IMP. II. COS. III. Bed 403, RIC 79, C 7, AR18 mm, 3.34 g. VF+/VF \$175

68. Marcus Aurelius, denarius as before. Bed 406, RIC 82, BMC 276, AR17 mm, 3.24 g. VF-/VF \$95

69. Aurelius denarius, Obv.: Head r. bare. ANTONINVS AVG ARMENIACVS. Rev.: Armenia std. as above. ARMEN. TR. P. XVIII. IMP. II. COS. III. Bed 407V, RIC 87V, AR18 mm, 3.43 g. EF \$300

SASSANIAN COINS

70. Yazdgard II (438-457), Sassanian drachm. Obv.: Bust of Yazdgard r. Rev.: Fire altar with two attendants facing front. Sellwood 47, AR32, 4.06 g. Contemporary of Vartan Mamikonian, VF \$45

COLLECTOR STARTER SET (Artaxiad dynasty)

71. Twelve Artaxiad coins. 1) Tigranes I tetradrachm VF ACV 31, 2) Tigranes II \AA Tyche ACV 51V o/s -VF, 3) Tigranes II \AA Tyche ACV 55, c/m A VG+, 4) Tigranes II \AA Tyche o/s on Aradus \AA ACV 59 -F/F+, 5) Tigranes II \AA Vahagn ACV 71 -F, 6) Tigranes II \AA Nike ACV 87 -F, 7) Tigranes II \AA Nike ACV 87 F, 8) Tigranes II \AA cornucopia ACV 94 -F, 9) Tigranes II \AA Tripod ACV 111 VG+, 10) Artavasdes II \AA Nike corner chipped ACV 127 VG+ o/s on Aradus \AA , 11) Tigranes III \AA elephant ACV 145 P/VG+, 12) Tigranes IV \AA Heracles ACV 157 G. 12 coins below dealer cost \$750

Ancient coins on consignment. P

72. Syria. Antiochus VI (147-142 B.C.), Sear 7073, AR16, 4.08 g. F \$45

73. Ariarathes VII (116-101 B.C.), Simonetta 10bV, AR16, 3.26 g. F+ \$55

74. Parthia. Mithridates II (123-88 B.C.), Sellwood 27.1, AR20, 3.83 g. F/F+ \$35

75. Orodes I (c. 90-80 B.C.), Sellwood 31.5, AR19, 3.73 g. VF \$65

76. Unknown king (c. 80-70 B.C.), Sellwood 30.16, AR20, 4.02 g. -VF/VF+ \$55

77. Phraates IV (c. 38-2 B.C.), Sellwood 52.10, AR18, 3.70 g. VF \$65

78. Roman coins. Gordian III (A.D. 239), RIC 18, AR18, 3.07 g. VF \$60

79. Philip I (244-9), RIC, AR19, 4.29 g. -VF \$50

80. Four coins: 1) Commodus (A.D. 177-192) AR, -F, 2) Septimus Severus 1(93-211) AR VG+/-F, 3) Septimus Severus, AR -F, 4) Roman Greek Imperial, Philip I (244-9) \AA . F. 4 coins \$100

CILICIAN ARMENIAN COINS

Levon I (1198-1219), silver coins

81. Coronation tram. Obv.: Virgin standing to l. facing in *orans* position. King kneeling to l. with a crown on his head and wearing royal mantle. A dove descending downward towards the king. Letters δ and reversed λ in obverse field. CW \AA ՎԻԽԻՆ ԹԱԳԱԽԻՐ ՀԱՅՈՑ Է. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. CW \AA ԿԱՆՈՂՈՒԹԵԱՍ ԱՍՏ. ACV 258, CCA 84V, AR23.5, 2.85 g. EF \$80

82. Coronation tram, as before. Rev.: CW \AA ԿԱՆՈՂՈՒԹԵԱՍ ԱՍՏ. ACV 262, CCA 111, AR22 mm, 2.93 g. VF-/VF \$25

83. Coronation tram, as before. Obv.: A ray with three fingers descending from above and pointed toward king. Rev.: CW \AA ԿԱՆՈՂՈՒԹԵԱՍ ԱՍՏ. ACV 263V, CCA 104, AR21.5 mm, 2.98 g. -VF/VF \$40

84. Coronation tram, as before. Rev.: CW \AA ԿԱՆՈՂՈՒԹԵԱՍ ԱՍՏ. ACV 263V, CCA 104, AR22 mm, 2.93 g. VF \$30

85. Coronation tram, as before. Rev.: CW \AA ԿԱՆՈՂՈՒԹԵԱՍ ԱՍՏ. ACV 263V, CCA 104, AR24 mm, 2.86 g. -VF \$25

86. Coronation tram, as before. Obv.: Three rays descending from above. CW \AA ՎԻԽԻՆ ԹԱԳԱԽԻՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW \AA ԿԱՆՈՂՈՒԹԵԱՍ ԱՍՏ. ACV 266, CCA 119V, AR23 mm, 2.98 g. VF \$23

87. Coronation tram, as before. Obv.: A hand with two fingers descending from above. CW \AA ՎԻԽԻՆ ԹԱԳԱԽԻՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW \AA ԿԱՆՈՂՈՒԹԵԱՍ ԱՍՏ. ACV 267, CCA 96V, AR22 mm, 2.95 g. VF+ \$60

88. Double tram, complete inscription on both sides. Obv.: King seated on throne ornamented with lions, wearing crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lis in his l. hand. His feet rest on a foot stool. \AA ՎԻԽԻՆ ԹԱԳԱԽԻՐ ԱՄԵՆԱՄԵՆ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion crowned, turned l., holding a cross with two bars. \AA ԿԱՆՈՂՈՒԹԵԱՍ ԱՍՏ. ACV 268V, CCA 13 mm, AR28, 5.25 g. -EF/EF+ \$600

89. Double tram, as before. Obv.: CW ԷԼԻՈՆ ԹԳՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Cinquefoil to l. of lion, CW ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 269, CCA 23, AR29 mm, 5.38 g. F+ \$250

90. Double tram, as before. ACV 269, CCA 23, AR27 mm, 5.55 g. VF+ \$350

91. Double tram, as before. ACV 269V, CCA 24, AR26 mm, 5.60 g. VF+ \$350

92. Double tram, as before. Rev.: Cinquefoil to l. of lion and dot above and below lion. ACV 269V, CCA 27, AR27 mm, 5.62 g. VF+ \$400

93. Double tram, as before. Cinquefoil to l. of lion and * above lion. ACV 270V, CCA 25, AR27 mm, 5.41 g. VF \$300

94. Double tram, as before. Obv.: King has high collar. ACV 271, AR28 mm, 5.31g. VF+ \$500

95. Half double tram. Obv.: king seated on throne ornamented with lions, wearing crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys in his l. hand. His feet rest on a foot stool. CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion crowned, turned l., holding a cross with two bars. Letter h to l. of lion and dot above lion. CW ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 274V, CCA 49, AR22 mm, 2.68 g. VF \$60

96. Half double tram, as before. Rev.: Lion crowned, turned l., holding cross with two bars. Letter h to l. of lion, a dot above lion and three dots l. of lion's head. CW ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 274, CCA 54, AR22 mm, 2.76 g. VF+ \$80

97. Half tram. Obv.: King seated on throne ornamented with lions, wearing crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys in his l. hand. His feet rest on a foot stool. CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. CW ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 277, CCA 71, AR17 mm, 1.35 g. VF \$100

98. Tram. Obv.: King seated on throne ornamented with lions, wearing crown and royal mantle on his shoulders. He holds a cross with his r. hand and fleur-de-lys in his l. hand. His feet rest on a foot stool. ԷԼԻՈՆ ԹԱԳՐ ԱՄԵՆ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 282, CCA 129, AR21.5 mm, 2.85 g. Lustrous EF+ \$100

99. Tram, as before. ACV 282, CCA 129, AR21.5 mm, 2.85 g. VF+ \$45

100. Tram, as before. Obv.: CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 286, CCA 233, AR22 mm, 2.92 g. naturally toned EF+ \$90

101. Tram, as before. Obv.: CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ

ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV-286V, CCA-236, AR22, 2.90 g. EF \$50

102. Tram, as before. Obv.: CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 286V, CCA 241, AR22 mm, 2.95 g. VF \$35

103. Tram, as before. Obv.: CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 291V, CCA 546, AR21 mm, 2.90 g. -VF \$25

104. Tram, as before. Obv.: CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 294, CCA 560, AR23 mm, 2.91 g. Nice toning. EF \$100

105. Tram, as before. Obv.: He holds a cross with his left hand and fleur-de-lys in his right hand. His feet rest on a foot stool. CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Long cross between two lions rampant regardant. CW ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՐՆ ԱՅՈՒՄ. ACV 297, CCA 669, AR22 mm, 2.89 g. F+ \$60

106. Three trams. 1) -VF (ACV 284, CCA 171b), 2) -VF (ACV 293, CCA 529), 3) -VF (ACV 291, CCA 590). 3 trams \$60

107. Six trams. 1) F+ (ACV 291, CCA 505V), 2) -F/F+ (ACV 293V, CCA 579V), 3) F+ (ACV 293, CCA 600), 4) -F/-VF (ACV 293V, CCA 615aV), 5) F+ (ACV 293V, CCA 634), 6) F+ (ACV 293V, CCA 647V). 6 trams \$60

Levon I (1198-1219), copper coins

108. Tank. Obv.: Bearded leonine head of king facing, wearing crown with five dots. CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Patriarchal cross with two stars in field. ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՐԱՍ Ի ՄԻՍ, ACV 301V, CCA 718, AE30 mm, 7.34 g. F+/F \$15

109. Tank, as before. Obv.: Crown has five dots. CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՐԱՍ Ի ՄԻՍ, ACV 301, CCA 733, AE28 mm, 5.29 g. VF \$60

110. Tank, as before. Obv.: Crown has five dots. CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՐԱՍ Ի ՄԻՍ, ACV 302, CCA 747, AE28 mm, 6.43 g. VF \$50

111. Tank, as before. Obv.: Crown has five dots. CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՐԱՍ Ի ՄԻՍ, ACV 302, CCA 764, AE28 mm, 6.56 g. F \$20

112. Tank, as before. Obv.: Crown has six dots. CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՐԱՍ Ի ՄԻՍ, ACV 303V, CCA 712, AE28 mm, 5.86 g. F/F+ \$15

113. Tank, as before. Obv.: Crown has seven dots. CW ԷԼԻՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՐԱՍ Ի ՄԻՍ. ACV 304V, CCA 721V, AE29 mm, 6.76 g. -VF \$40

114. Tank, as before. Obv.: Crown has six dots and one curl. CW +ԺԻՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ, ACV 308, CCA 718, \AA 28 mm, 7.31 g. -VF \$45
115. Seven tanks. 1) F+ (ACV 301, CCA 733), 2) -VF (ACV 304V, CCA 720), 3) F/F+ (ACV 303V, CCA 710), 4) F+ (ACV 301, CCA 697), 5) -VF (ACV 303V, CCA 744), 6) F+/-VF (ACV 303V, CCA 750V), 7) -VF (ACV 301V, CCA 761). 7 \AA \$75

Hetoum I (1226-1270), silver coins

116. Bilingual tram, Hetoum-Kaiqobad. Obv.: King on horseback r., holding scepter with r. hand. Cross in l. field above the horse. +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ*. Rev.: Four-line Arabic inscription, "The Sultan, the Exalted, Ala al-Din Kaiqobad, Son of Kaihusrew." ACV 316, CCA 776, AR22 mm, 2.84 g. EF/VF+ \$150
117. Bilingual tram, Hetoum-Kaihusrew. Obv.: King on horseback r., holding scepter with r. hand. Cross in l. field above the horse. Crescent in r. field above horse, star in r. field below horse, cross in l. field above horse. +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Three-line Arabic inscription, "The Sublime Sultan, Protector of the World and the Faith, Kaihusrew Son of Kaiqobad." ACV 323, CCA 794, A.H. 637, AR24 mm, 2.74 g. VF+ \$150
118. Bilingual tram, Hetoum-Kaihusrew as before, ACV 323, A.H. 639, AR24, 2.98 g. VF+ \$110
119. Bilingual tram. Hetoum-Kaihusrew as before, ACV 324, A.H. 639, AR24, 2.90 g. F+ \$75
120. Bilingual tram. Hetoum-Kaihusrew as before, ACV 324, A.H. 639, AR24, 2.97 g. VF+ \$125
121. Bilingual tram. Hetoum-Kaihusrew as before, ACV 325, CCA 814, A.H. 640, AR23 mm, 2.95 g. EF \$200
122. Bilingual tram. Hetoum-Kaihusrew as before, ACV 325, CCA 815, A.H. 641, AR24 mm, 2.87 g. EF \$200
123. Bilingual tram. Hetoum-Kaihusrew as before, ACV 326, CCA 822, A.H. 641, AR24 mm, 2.78 g. VF+ \$120
124. Bilingual tram. Hetoum-Kaihusrew as before, ACV 326, CCA 819, A.H. 641, AR25 mm, 2.88 g. VF+ \$95
125. Bilingual tram. Hetoum-Kaihusrew as before, ACV 327, CCA 826, A.H. 642, AR24 mm, 2.85 g. VF+ \$175
126. Hetoum-Zabel Tram. Obv.: On the l. queen to r., facing; on the r. Hetoum to l., facing. Both crowned, wearing royal vestments and holding a long cross which has a star at the lower part. CW +ԱՄՐՈՂՈՒԹ ԻՆՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: Lion to r., crowned and holding a cross with l. paw. CW +ՀԵԹՈՒՄ

ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. ACV 332, CCA 845, AR21, 2.81 g. -EF \$60

127. Hetoum-Zabel Tram as before. +ԱՄՐՈՂՈՒԹ ԻՆՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. ACV 332, CCA 846, AR22 mm, 3.07 g. -EF \$90

128. Hetoum-Zabel Tram as before but dot on cross. CW +ԱՄՐՈՂՈՒԹ ԻՆՆՆ ԱՅ Ե. Rev.: CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. ACV-335V, CCA-911, AR21 mm, 2.95 g. Nice toning, VF+ \$40

129. Hetoum-Zabel Tram as before but the cross has a dot instead of star. ACV 335, CCA 897, AR20 mm, 2.88 g. -EF \$90

130. Hetoum-Zabel Tram as before. ACV 337, CCA 945, AR21 mm, 2.59 g. -EF \$70

131. Hetoum-Zabel Tram as before. ACV 337, CCA 1006, AR21 mm, 2.96 g. VF+ \$35

132. Hetoum-Zabel Tram as before. ACV 337, CCA 961, AR21 mm, 2.93 g. -EF \$40

133. Hetoum-Zabel Tram as before but dot on cross. Rev.: CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. ACV-339, CCA-1068. AR21 mm, 2.91 g. VF+/-VF \$25

133a. Three Hetoum-Zabel Trams. 1) VF+ (ACV 337, CCA 857), 2) VF+ (ACV 337, CCA 922a), 3) VF+ (ACV 340, CCA 988). 3 AR trams \$70

134. Hetoum-Zabel half Tram as before. Obv.: +ԱՄՐՈՂՈՒԹ ԻՆ ԱՅ Ե. Rev.: +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. ACV 345, CCA 275V, AR16, 1.22 g. F/F+ \$65

135. Hetoum-Zabel half Tram as before. Obv.: +ԱՄՐՈՂՈՐ ԼԹԻՆ ԱՅ. Rev.: +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ. ACV 347, CCA 1287, AR16, 1.52 g. VF+ \$225

Hetoum I (1226-1270), copper coins

136. Tank. Obv.: King seated on throne adorned with lions. He holds the globus cruciger in his l. hand and in his r. a fleur-de-lys extending over his r. shoulder. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Potent cross with four lines in four quadrants. CW +ԺԻՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ, ACV 351, CCA 1301, \AA 29, 7.37g. -VF/VF+ \$45
137. Tank, as before. ACV 353, CCA 1341, \AA 29 mm, 6.54 g. F+ \$30
138. Tank, as before. ACV 355, CCA 1344, \AA 29 mm, 5.7 g. F+ \$35
139. Tank, as before. Obv.: +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ. Rev.: +ԺԻՆԱԼ Ի ԳԱՂԱԳՆ Ի ՍԻՍ. ACV 355, CCA 1362, \AA 30 mm, 6.81 g. -VF \$35
140. Tank, as before but the throne has two legs on each side. +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: +ԺԻՆԱԼ Ի ԳԱՂԱԳՆ Ի Ա (Ayas). Bed ACV 357, CCA 1304V, \AA 28 mm, 8.40 g. F+ \$45
141. Equestrian kardez. Obv.: King on horseback to r. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Cross with four stars in four quadrants. CW +ԺԻՆԱԼ

ի գաղափարն է ՄԻՍ. ACV 359, CCA1372, \AA 24 mm, 3.81 g. F+ \$20

142. Equestrian kardez, as before. ACV 359, CCA 1374, \AA 22 mm, 3.12 g. -F/-VF \$20

143. Kardez, king seated. Obv.: King seated on a throne adorned with lions. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐՆ ԼԱՅՈՒ. Rev.: Potent cross with four stars in four quadrants. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՄԻՍ. ACV 364, CCA 1393V, \AA 22 mm, 4.11 g. F+ \$15

144. Kardez as before, CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒՆ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՄԻՍ. ACV 363, CCA 1394, \AA 23 mm, 3.94 g. -VF \$15

145. Kardez as before. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Մ. ACV 363, CCA 396, \AA 24 mm, 4.41 g. VF \$20

Levon II (1270-1289), silver coins

146. Tram. Obv.: King on horseback to r., holding reins with l. hand, and with r. a royal staff extending over his r. shoulder. Field mark . l. of king's staff and T r. of king's head. ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀՍ. Rev.: Crowned lion to l., walking, behind him is a cross with two bars. +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՄԻՍ. ACV 369, CCA 1455, AR22 mm, 2.51 g. F \$25

147. Tram, as before. Obv.: Field mark T r. of king's head. CW ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀՍ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՄԻՍ. ACV 369V, CCA 1463, AR21 mm, 2.00 g. F+ \$20

148. Tram, as before. Obv.: ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԱՄԵՆԱՅՆ Հ. Rev.: CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՄԻՍ. ACV 369V, CCA 1477, AR22, 2.64 g. VF+ \$40

149. Tram, as before. Obv.: ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒՆ. Rev.: Crowned lion to r., with l. paw holding a cross with one arm, +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՄԻՍ. ACV 373, CCA 1495V, AR22, 2.82 g. -VF \$40

150. Tram, as before. Obv.: ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒՆ. Rev.: Crowned lion to r., with l. paw holding a cross with one arm, +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՄԻՍ. ACV 373, CCA 1496V, AR21.5, 2.42 g. VF+ \$40

151. Tram, as before. Field marks, o r. of king's head a crescent, to l. of royal staff a star, below horse cross-shaped field mark. Obv.: ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒ. Rev.: Crowned lion to r., standing, behind him is a cross with one arm. Legend as before. ACV 376, CCA 1510, AR21 mm, 2.53 g. -VF \$35

152. Tram, as before. Field marks, + l. of king's head, below horse o. Obv.: ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒ. Rev.: Crowned lion to r., standing, behind him is a cross with two bars. Legend as before. ACV 376, CCA 1515, AR21 mm, 2.48 g. VF \$30

153. Tram, as before. Obv.: ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒՆ. Rev.: Crowned lion to r. with a cross behind

him with two bars. +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ԱՅՍ (AYAS). ACV-377, AR21 mm, 2.91 g. VF \$75

154. Three trams. 1) -F (ACV 373, CCA 1494), 2) F+, pierced (ACV 373, CCA 1493), 3) VG/-VF Ayas mint (ACV 377, CCA 1498V), 3 trams \$50

155. Half Tram without legend struck with tram dies. Obv.: King on horseback as before. Rev.: Lion to r., standing, behind him is a cross with one arm. ACV 383, CCA 1532, AR16 mm, 1.43 g. F+ \$85

156. Half Tram, as before. Rev.: Lion to l., walking, behind him is a cross with two bars. ACV 384, CCA 1524, AR16 mm, 1.26 g. -F \$60

Levon II (1270-1289), copper coins

157. Kardez. Obv.: Lion walking l. CW ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒՆ. Rev.: Cross. +ԾԻՆԵԱԼ Ի ACV 387, CCA 1542S, \AA 26mm, 4.56 g. F+/F \$35

158. Kardez as before. Obv.: ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱ.... Rev.: Cross. +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Մ. ACV 387V, CCA 1544, \AA 24 mm, 4.24 g. F \$25

159. Kardez, as before. ACV 387V, CCA 1551V, \AA 22, 3.09 g. VG+ \$10

160. Kardez, as before. ACV 387V, CCA 1555V, \AA 23, 3.87 g. VG+/-F \$15

161. Kardez, as before. Obv.: Lion walking r. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒՆ. Rev.: Cross. CW +ԾԻՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի.... ACV 388, CCA 1574V, \AA 23 mm, 3.05 g. -F \$20

162. Kardez. Obv.: Cross l. +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒ. Rev.: Lion to l., +ՀԱՏԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Մ. ACV 390V, CCA 1569V, \AA 24, 3.49 g. F/-VF \$60

163. Kardez. King's name on both sides. Obv.: lion to l. CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ [ԼԱՅՈՒՆ]. Rev.: cross, CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ ԼԱՅՈՒ. ACV 391V, CCA 1572aV, \AA 22, 3.75 g. -F/F+ \$35

164. Seven kardezzes. 1) F (ACV 387V, CCA 1542V), 2) -F (ACV 387V, CCA 1551), 3) VG+ (ACV 387 V, CCA 1555V), 4) VG+/F+ (ACV 387V, CCA 1558V), 5) VG+/-F (ACV 388V, CCA 1574V), 6) VG+ (ACV 388V, CCA 1573V), 7) F/F+ (ACV 389V, CCA 1562V). 7 \AA \$70

Hetoum II (1288-1305), silver coins

165. Billon. Obv.: King's head facing, CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻՐ. Rev.: Potent cross. CW +ԱՄԵՆԱՅՆ ԼԱՅՈՒՆ. ACV 394, CCA 1580, AR 15 mm, 0.49 g. VF+ \$135

166. Billon. Obv.: King's head facing, CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻ. Rev.: Potent cross. CW +ԱՄԵՆԱՅՆ Հ. ACV 394, CCA 1584V, AR 15 mm, 0.46 g. VF+ \$125

167. Billon. Obv.: King's head facing, CW +ՀԵԹՈՒՄ ԹԱԳԱՆԻ. Rev.: A long cross with two bars (Byzantine cross). Moon in second quadrant

and star in third quadrant. CW +ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ.
ACV 396, CCA 1588, AR 16 mm, 0.55 g. VF+ \$175
Hetoum II (1288-1305), copper coins

168. Kardez. Obv.: King seated in oriental fashion. Left hand raised holding cross and r. hand holding mace which extends over his r. shoulder. CW +ՀԵՐԵԶ ԹԱԳԱՆԻՐ ՀԱ. Rev.: Cross with dots in four quadrants. CW +ԺԻՆԵՆ Ի Ք... ACV 399V, CCA 1620, AE23, 2.95 g. F+/F \$15

169. Kardez. King seated as before. CW +ՀԵՐԵԶ ԹԱԳԱՆԻՐ. Rev.: Cross with dots in four quadrants. CW +ԺԻՆԵՆ Ի ԳԱՂԱԳ. ACV 400, CCA 1634, AE23 mm, 3.23 g. -VF \$30

170. Kardez. King seated as before. CW +ՀԵՐԵԶ ԹԱԳԱՆԻ. Rev.: CW +ԺԻՆԵՆ Ի ԳԱՂԱԳ. ACV 400V, CCA 1635V, AE20, 3.47 g. -F \$12

171. Kardez. King seated as before. CW +ՀԵՐԵԶ ԹԱԳԱՆԻ. Rev.: CW +ԺԻՆԵՆ Ի ՍԻՍ. ACV 401V, CCA 1640, AE20 mm, 3.06 g. F-/F \$20

172. Kardez. King seated as before. CW +ՀԵՐԵԶ ԹԱԳԱՆԻՐ. Rev.: CW +ԺԻՆԵՆ Ի ԳԱՂԱԳ Ս. ACV 400V, CCA 1647, AE20 mm, 3.72 g. -FVG+ \$10

173. Kardez. King's name on both sides. King seated as before. CW +ՀԵՐԵԶ ԹԱԳԱՆԻ. Rev.: CW +ՀԵՐԵԶ ԹԱԳԱՆԻ. ACV 402V, CCA 1650V, AE19 mm, 2.78 g. -F \$20

174. Ten kardezes. King seated. 1) -F/F (ACV 400, CCA 1635V), 2) F-/F (ACV 400V, CCA 1622), 3) -F/F (ACV 400V, CCA 1647V), 4) VG+ (ACV 400V, CCA 1648V), 5) VG+/VG (ACV 401, CCA 1633V), 6) -F (ACV 401, CCA 1640), 7) -F (ACV 401, CCA 1642), 8) -F/F (ACV 401V, CCA 1641), 9) VG+ (ACV 401V, CCA 1641V), 10) VG+/-F (ACV 402V, CCA 1651). 10AE \$90

Smpad (1296-1298), silver coins

175. Tram. Obv.: King seated on a throne ornamented with lions, wearing a crown and royal mantle on his shoulders. He holds cross in his r. hand, mace in l., extending over his shoulder. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՆԻՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. CW +ԱՄՐՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈՒԾՈ. ACV 408, CCA 1663V, AR23 mm, 2.80 g. -F \$75

176. Tram, as before. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՆԻՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԱՄՐՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈ. ACV 408, CCA 1661, AR21 mm, 2.59 g. F \$130

177. Tram, as before. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՆԻՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԱՄՐՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ. ACV 408, CCA 1673V, AR21, 2.59 g. -F \$75

178. Tram, as before. Rev.: CW +ԱՄՐՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈ. ACV 408, CCA 1673/4V, AR20 mm, 2.55 g. -F/F \$85

179. Tram, as before. Rev.: CW +ԱՄՐՈՂՈՒԹԵՆ ԱՍՏՈՒԾ. ACV 408, CCA 1674, AR23, 2.62 g. F \$130

Smpad (1296-1298), copper coins

180. Kardez. Obv.: King on horseback riding r. He holds reins with l. hand, and mace with his r., extending over r. shoulder. CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՆԻՐ ՀԱ. Rev.: cross with four doves in flight in four quadrants. CW +ԺԻՆԵՆ ԳԱՂԱԳ ՍԻ. ACV 412V, CCA 1692a, AE19 mm, 2.23 g. -F \$12

181. Kardez, as before. Obv.: CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԺԻՆԵՆ ԳԱՂԱԳ Ս. ACV 412, CCA 1709, AE18 mm, 1.53 g. -F \$12

182. Kardez, as before. Obv.: CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԺԻՆԵՆ ԳԱՂԱԳ Ս. ACV 412, CCA 1713, AE20 mm, 2.17 g. -F \$12

183. Kardez, as before. Obv.: CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳՈՐ Հ. I. Rev.: CW +ԺԻՆԵՆ ԳԱՂԱԳ ՍԻ. ACV 412V, CCA 1719V, AE19 mm, 1.86 g. -VF \$35

184. Kardez, as before. Obv.: CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳԱՆԻՐ ՀԱ. Rev.: CW +ԺԻՆԵՆ Ի ԳԱՂԱԳ ՍԻ. ACV 413V, CCA 1680V, AE19 mm, 2.23 g. F \$25

185. Kardez, as before. Obv.: CW +ՍՄԲԱՏ ԹԱԳՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW +ԺԻՆԵՆ Ի ԳԱՂԱԳ ՍԻ. ACV 413, CCA 1702, AE18 mm, 2.04 g. F \$20

Gosdantin I (1298-1299), copper coins

186. Kardez. Obv.: King is standing and facing, wearing crown and royal vestments. He holds an uplifted cross in his l. hand and a sword in his r. hand. CW +ԳՈՍԴԱՆՏԻՆԻԱՆՈՐ ԹԱԳ. Rev.: Ornate cross with dots. CW +ԺԻՆԵՆ ԳԱՂԱԳՆ ՍԻՍ Է. ACV 418, CCA 1731, AE21 mm, 2.08 g. F \$95

187. Kardez, as before. Rev.: CW +ԺԻՆԵՆ ԳԱՂԱԳՆ ՍԻՍ Է. ACV 418, CCA 1732, AE21 mm, 2.25 g. F+ \$125

188. Kardez, as before. ACV 418, CCA 1732, AE21 mm, 2.18 g. -F/F \$75

Levon III (1296-1298), silver coins

189. Takvorin. Obv.: King on horseback to r. holding reins with l. hand, and with his r., a cross which extends over his r. shoulder. Field marks .: to l. of king. CW +ԼԵՎՈՐ ԹԱԳԱՆԻՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. CW +ԺԻՆԵՆ Ի ԳԱՂԱԳՆ ՍԻՍ Է. ACV 419, CCA 734, AR21 mm, 2.64 g. VF \$40

190. Takvorin, as before. Rev.: +ԺԻՆԵՆ Ի ԳԱՂԱԳՆ ՍԻՍ Է. ACV 419V, CCA 758, AR20.5 mm, 2.62 g. VF+ \$45

191. Takvorin, as before. Obv.: CW +ԼԵՎՈՐ ԹԱԳԱՆԻՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: +ԺԻՆԵՆ Ի ԳԱՂԱԳՆ ՍԻՍ. ACV 419V, CCA 777, AR21, 2.43 g. VF \$40

192. **Takvorin**, as before. Obv.: CW ԿԵՆՈՐ
ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅ՝. Rev.: ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻՍ.
ACV 419V, CCA1 796, AR23 mm, 2.47 g. VF \$45

193. **Takvorin**, as before. Obv.: CW ԿԵՆՈՐ
ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: ԺԵՆԵԱԼ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻՍ.
ACV 421V, CCA1 797V, AR22 mm, 2.41 g. VF \$40

194. **Three takvorins**. 1) VF (ACV 419V, 1739),
2) VF+ (ACV 1746V, CCA 746, pierced), 3) VF
(ACV 419V, CCA 1758), 3 AR \$60

195. **Fifty takvorins**. Grades F+ to VF+, avg.
grade VF. 50 AR \$1,000

Levon III (1296-1298), copper coins

196. **Kardez**. Obv.: King seated on a bench-like
throne, holding cross in r. hand and staff in l.,
extending over l. shoulder. CW ԿԵՆՈՐ ԹԱԳՈՐ
ՀԱ. Rev.: Cross with lines in four quarters. CW
ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ. ACV 431V, CCA 1813, AE21
mm, 2.78 g. F+ \$25

197. **Kardez**, as before. ACV 431V, CCA 1814,
AE21 mm, 3.11 g. F+ \$20

198. **Kardez**, as before. Obv.: CW ԿԵՆՈՐ
ԹԱԳՈՐ ՀԱ. Rev.: CW ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ. ACV
431V, CCA 1813/4, AE20 mm, 3.52 g. -VF \$35

199. **Kardez**, as before. King's name on both
sides. Obv.: CW ԿԵՆՈՐ ԹԱԳՈՐ. Rev.: CW ԿԵՆՈՐ
ԹԱԳՈՐ. ACV 433, CCA 1839, AE20, 2.46 g. F \$18

200. **Kardez**, as before. King's name on both
sides. Obv.: CW ԿԵՆՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: CW
ԿԵՆՈՐ ...ԱՒՈՐ. ACV 433, CCA 1836, AE22 mm,
3.09 g. VF-VF \$35

201. **Kardez**, as before. King's name on both
sides. Obv.: CW ԿԵՆՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: CW
ԿԱՐԶ ԹԱԳԱՒ... ACV 433V, CCA 1832, AE18 mm,
2.60 g. F+ \$18

Oshin (1296-1298), silver coins

202. **Coronation tram**. Obv.: King seated on a
throne ornamented with lions, wearing a crown and
royal mantle on his shoulder. He holds a cross with
his r. hand and fleur-de-lys with his l. His feet rest on
a footstool. Above the fleur-de-lys, next to king's
head, is an angel. CW ԿԱՐՇԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ.
Rev.: A long cross between two lions rampant
regardant. ԿԱՐՇԻՆԻԹԵՐՆ ԱՅ Է. ACV 439, CCA
1842, AR23 mm, 2.94 g. VF \$150

203. **Coronation tram**, as before. ACV 439, CCA
1842, AR21, 2.95 g. VF \$135

204. **Takvorin**. Obv.: King on horseback to r.
holding reins with l. hand, and with his r., a mace
which extends over his shoulder. Field marks. CW
ԿԱՐՇԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: Lion walking r.
and facing r. Behind him is a cross with one arm. CW

ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻՍ. ACV 441V, CCA 1863,
AR22, 2.52 g. VF+/VF \$50

205. **Takvorin**, as before. Rev.: CW. ԺԵՆԵԱԼ Ի
ՔԱՂԱՔՆ ՍԻՍ. ACV 441V, CCA 1865, AR21 mm,
2.28 g. F \$18

206. **Takvorin**, as before. Obv.: CW ԿԱՐՇԻՆ
ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Rev.: CW. ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ
ՍԻՍ. ACV 444V, CCA 1854V, AR22, 2.56 g. VF \$35

207. **Takvorin**, overstruck in Arabic in the name of
Mamluk Sultan, Nasir al-Din Muhammed. Undertype,
Obv.: King on horseback riding r. Rev.: Lion walking
r. and facing r. ACV 446, CCA 1946, AR20 mm, 2.37
g. F \$55

208. **Takvorin**, overstruck in Arabic as before.
ACV 446, CCA 1946, AR21 mm, 2.42 g. F \$55

209. **Takvorin**, overstruck in Arabic as before.
ACV 446, CCA 1946, AR22 mm, 2.45 g. F/VF \$70

Oshin (1296-1298), copper coins

210. **Pogh**. Obv.: King seated on a bench-like
throne, holding cross in r. hand and fleur-de-lys in l.
CW ԿԱՐՇԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ Հ. Rev.: Ornamental cross.
CW ԺԵՆԱՆԵ Է Ի ՔԱՂԱՔՆ. Bed 1941V, AE17 mm,
1.03 g. F+ \$20

211. **Pogh**, as before. CW ԿԱՐՇԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐ
ՀԱ. Rev.: CW ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ. ACV 442V,
CCA 1938, AE17 mm, 1.20 g. F+/G \$15

Levon IV (1320-1342), silver coins

212. **Takvorin**. Obv.: King on horseback to r.,
holding the reins with his l. hand, and with his r. hand
a cross extending over his shoulder. CW ԿԵՆՈՐ
ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Field marks Կ/Մ. Rev.: Lion
walking to r. and facing r. Behind him is a cross with
one arm. CW ԺԵՆԵԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻՍ. ACV 452,
CCA 1951, AR19 mm, 2.52 g. F \$20

213. **Takvorin**, as before. CW ԿԵՆՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐ
ՀԱՅՈՑ. Field marks Կ/Մ. Rev.: ԺԵՆԵԱԼ Ի
ՔԱՂԱՔՆ Ս. ACV 1954, AR21 mm, 2.19 g. F \$20

214. **Takvorin lion turned left**. Obv.: As before.
CW ԿԵՆՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՑ. Field marks Թ. Rev.:
Lion walking to l. and facing l. Behind him is a cross
with one arm. CW ԺԵՆԱԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻՍ. ACV
454, cCA 1994, AR19 mm, 2.28 g. VG+ \$135

215. **Eight takvorins**. Similar to the preceding.
1) VG+ (ACV 452, CCA 957S), 2) F (ACV 452, CCA
1965), 3) F (ACV 452, CCA 1968), 4) -F (ACV 452,
CCA 1970), 5) -F (ACV 452, CCA 1976S), 6) F
(ACV 452, CCA 1978), 7) -F (ACV 452, CCA 1986),
8) ACV 452, CCA 1991). 8 AR. \$65

216. **Takvorin**, as before, but overstruck in Arabic.
ACV 456, CCA 2028, AR20, 2.37 g. VG+ \$17

217. **Takvorin**, as before, but overstruck in Arabic.
ACV 456, CCA 2027, AR21, 2.08 g. pierced, F+ \$10

218. Six takvorins overstruck in Arabic. Grades: -F, VG+, F/VG+F, F+, F+, ACV 456. 6 AR \$90

Levon I (1320-1342), copper coins

219. Large pogh. Obv.: King seated on an unusual throne. He is holding in his r. hand a staff, extending over his shoulder, cross in his l. hand. CW ԿԵԽՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: Ornate cross. CW ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 460, CCA 2000V, AE21 mm, 2.32 g. -VF \$50

220. Large pogh, as before. ACV 460, CCA 2000V, AE23 mm, 2.37 g. F+ \$40

221. Large pogh, as before. ACV 460, CCA 2001, AE20 mm, 2.56 g. -VF/F+ \$45

222. Pogh. Obv.: King seated on an unusual throne, holding in his r. hand a staff, extending over his shoulder; cross in l. hand. CW ԿԵԽՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: Cross. CW ԺԻՆԵՆԼ ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. ACV 462V, CCA 2009V, AE16 mm, 1.31 g. VG+/F \$15

223. Pogh, as before. Obv.: Cross in his r. hand and staff in l. hand. CW ԿԵԽՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔ. ACV 463V, CCA 2011, AE18 mm, 1.58 g. VG \$8

224. Pogh, as before. Obv.: Cross in his r. hand and lily in l. hand. CW ԿԵԽՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 466V, CCA 2017, AE18 mm, 1.34 g. VG+ \$12

225. Pogh, as before. Cross/lily. CW ԿԵԽՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 466V, CCA 2020, AE18 mm, 1.23 g. VG \$8

226. Pogh, as before. Cross/lily. CW ԿԵԽՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 466V, CCA 2021V, AE16, 0.97 g. VG/VG+ \$10

227. Pogh, as before. Cross/lily. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ. ACV 466, CCA 2022V, AE16 mm, 1.55 g. -F \$30

228. Seven pogs. Grades: VG+, -F/VG, VG, VG+, VG+, VG+, VG+. 7 AE \$55

Guy (1342-1344), silver coins

229. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a cross extending over his shoulder. CW ԿԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 468, CCA 2028a, AR22, 2.1 g. F+ \$60

230. Takvorin, as before. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 469V, CCA 2032a, AR22 mm, 2.08 g. F+ \$55

231. Takvorin, as before. Obv.: CW ԿԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 468, CCA 2034, AR19 mm, 2.26 g. VF \$100

232. Takvorin, as before. Obv.: CW ԿԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 468, CCA 2034V, AR22 mm, 2.14 g. -VF \$75

Gosdantin III (1344-1363), silver coins

234. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a cross extending over his shoulder. CW ԿԻՈՍՏԱՆԻՆ ԹԱԳՑ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW ԺԻՆԵՆԼ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 472V, CCA 2062V, AR20 mm, 2.12 g. F+ \$50

235. Takvorin as before. Obv.: CW ԿԻՈՍՏԱՆԻՆ ԹԱԳ. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 473V, CCA 2051V, AR21 mm, 1.88 g. F+ \$50

236. Takvorin, as before. ACV 473, CCA 2051V, AR20 mm, 2.21 g. VF \$75

237. Takvorin, as before. Obv.: CW ԿԻՈՍՏԱՆԻՆ ԹԱԳ. Rev.: CW ԺԻՆԵՆԼ ՔԱՂԱՔՆ ՍԻ. ACV 473V, CCA 2058V, AR21, 1.89 g. F \$25

238. Takvorin, as before. Obv.: CW ԿԻՈՍՏԱՆԻՆ ԹԱԳ. Rev.: Cross. ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔ ՍԻ. ACV 474V, CCA 2086V, AR20 mm, 2.06 g. F \$25

239. Takvorin, as before. Obv.: CW ԿԻՈՍՏԱՆԻՆ ԹԱԳ. Rev.: Cross. ԺԻՆԵՆԼ ՔԱՂԱՔ ՍԻ. ACV 474V, CCA 2087V, AR21 mm, 2.10 g. F \$25

Gosdantin III (1344-1363), copper coins

240. Pogh struck in Tarsus. Obv.: King seated on a bench-like throne, holding cross in r. hand and fleur-de-lys in l. CW ԿԻՈՍՏԱՆԻՆ ԹԱԳ. Rev.: Cross. ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂ ՍԱ. ACV 479V, CCA 2120V, AE17 mm, 1.03 g. -F/F+ \$150

Levon the Usurper (1363-1365), silvers

241. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r., holding reins with his l. hand, and with his r., a mace extending over his shoulder. CW ԿԻԵՎՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: Lion walking to r. and facing r. Behind him a cross with one arm. CW ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. ACV 482V, CCA 2146V, AR21, 2.19 g. F+ \$75

242. Takvorin, as before. Obv.: CW ԿԻԵՎՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: Dot to l. of the cross. ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 481V, CCA 2151, AR19, 2.15 g. F \$35

243. Takvorin, as before. Obv.: Dots to r. of king's head, below the mace, and below the cross. ԿԻԵՎՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի ՍԻ. ACV 482V, CCA 2153V, AR20 mm, 1.82 g. -VF \$80

244. Takvorin, as before. Obv.: CW ԿԻԵՎՈՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱՅՈՒ. Rev.: Dot to l. of the cross. ԺԻՆԵՆԼ Ի ՔԱՂԱՔՆ Ի Ս. ACV 481, CCA 2156V, AR21 mm, 2.22 g. F+/VF \$55

245. Takvorin, as before. Obv.: CW ԷԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: Dot to l. of the cross. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ԹԱԳԱՐՆ ՍԻ. ACV 482, CCA 2157, AR21 mm, 1.78 g. F+ \$40

246. Takvorin with king's name on both sides. Obv.: CW ԷԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. Rev.: Lion walking to r. with hairy mane and legs. A cross behind him. ԷԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀԱ. ACV 486, CCA 2163V, AR20, 2.08 g. pierced, VF \$80

Gosdantin IV (1365-1373), silver coin

247. Takvorin. Obv.: King on horseback r., holding reins with his l. hand, and with his r. hand a cross extending over his shoulder. Field marks. ԿՈՍԴԱՆՏԻՆ ԹԱԳՈՐ ՀՈՅ. Rev.: Lion walking to r. CW and facing r. Behind him a cross with one arm. CW +ԾԻՆԵԼ Ի ԹԱԳԱՐՆ Ի ՍԻՍ. ACV 492, HAR 548/574, AR20 mm, 1.70 g. F+ \$18

248. Takvorin, as before. ACV 492, CCA 2190, AR21 mm, 2.18 g. F+ \$18

249. Takvorin, as before. ACV 492V, CCA 2171V, AR21 mm, 2.18 g. -VF/F+ \$30

250. Takvorin, as before. ACV 494V, CCA 2215V, AR20 mm, 1.63 g. F+/F \$18

Levon V (1374-1375), silver coins

251. Billon. Obv.: King's bust, crowned, facing. CW ԷԼԵՎՈՆ ԹԱԳ. Rev.: Simple cross. CW ԿՈՍԴԱՆՏԻՆ ՀԱՅՈՑ. ACV 500, CCA2237, AR14, 0.46 g. -VF \$125

252. Billon as before. ACV 500, CCA 2237, AR15, 0.66 g. -F/VG \$45

253. Billon as before. Obv.: ԷԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: ԿՈՍԴԱՆՏԻՆ ՀԱՅ. ACV 501, CCA 2238, AR14, 0.68 g. F \$60

254. Billon as before. Obv.: ԷԼԵՎՈՆ ԹԱԳՈՍ. Rev.: ԿՈՍԴԱՆՏԻՆ ՀԱՅ. ACV 501V, CCA 2241V, AR14, 0.57 g. F \$60

255. Billon as before. Obv.: ԷԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: ԿՈՍԴԱՆՏԻՆ ՀԱՅ. ACV 502V, CCA 2239V, AR13 mm, 0.43 g. VG+ \$30

Levon V (1374-1375), copper coins

256. Pogh. Obv.: Lion of Cyprus walking r. CW ԷԼԵՎՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐ. Rev.: Simple cross. CW ԿՈՍԴԱՆՏԻՆ ՀԱՅՈՑ. ACV 506V, CCA 2243, AE16, 0.78 g. VG+ \$30

257. Pogh, as before. ACV 506, CCA 2243, AE15, 0.57 g. -F/VG+ \$35

258. Pogh, as before. ACV 506, CCA 2243, AE15, 0.63 g. -F \$40

259. Pogh, as before. ACV 506, CCA 2243, AE16, 0.63 g. G/VG+ \$25

Raymond Roupen of Antioch (1201-1222), nephew of King Levon I, silver coins

260. Billon. Obv.: Helmeted bust l. Star in r. field and crescent in l. field. +RVPINVS. Rev.: Cross, crescent in 1st quarter. +AMTIOCHIA. Schlumberger Pl. III, No. 9, Metcalf Pl. 13, No. 327. AR18, 0.79 g. -VF \$45

261. Three billons. Similar to the preceding. F, F/F+, F, 3 billons \$90

COLLECTOR STARTER SET (Cilician Armenia)

262. Forty Roupenian coins. 1) Levon I coronation tram F+/VG+ 2) Levon I tram F+, 3) Levon I tram F, 4) Levon I tram F+, 5) Levon I F+, 6) Levon I tank F, 7) Hetoum-Zabel tram VF, 8) Hetoum-Zabel tram -VF, 9) Hetoum-Zabel tram VF, 10) Hetoum I tank -VF, 11) Hetoum I kardez F/F+, 12) Levon II tram -F, 13) Levon II tram F, 14) Levon II tram F, 15) Levon II kardez VG+, 16) Hetoum II kardez F, 17) Hetoum II kardez -F/VG+, 18) Smpad kardez -F, 19) Smpad kardez F+, 20) Levon III takvorin -VF, 21) Levon III takvorin F+, 22) Levon III takvorin F+/F 23) Levon III kardez VG/-F, 24) Levon III kardez -F, 25) Oshin takvorin VF, 26) Oshin takvorin overstruck in Arabic -F, 27) Levon IV takvorin -F, 28) Levon IV takvorin -F, 29) Levon IV takvorin F, 30) Levon IV takvorin -F, 31) Levon IV takvorin overstruck in Arabic VG+, 32) Levon IV large pogh -F, 33) Leon IV pogh VG, 34) Levon IV pogh VG, 35) Guy takvorin F 10% chipped, 36) Gosdantin III takvorin pierced F+, 37) Gosdantin III takvorin F, 38) Levon the Usurper takvorin F, 39) Levon V billon VG, 40) Levon V pogh. 40 coins all catalogued, below dealer cost \$350

BANK NOTES

Transcaucasian Commissariat (1918)

263. 1 ruble, indigo on light cinnamon. BNA. I.1.a.(2). UNC \$7

264. 3 rubles, grey-black on light sage green and light brown-olive. BNA.I.2.a.(2). VF+ \$5

265. 3 rubles, grey-black on light sage green and light brown-olive. BNA.I.2.b.(2). UNC \$10

266. 5 rubles, blue-black on cinnamon and light brownish grey. Ser EHI 0490. BNA.I.3.a.(1). VF+ \$6

267. 5 rubles, grey-blue on light brownish grey. Ser EK 0404. BNA.I.3.a.(4). UNC \$10

268. 5 rubles, blue-black on light grey brown. Ser ГД 0444. BNA.I.3.b.(1). VG \$1.5

269. 10 rubles, dark red-brown on light brownish grey and sage green. Ser BE 0840. BNA.I.4.a.(2). UNC \$10

270. 50 rubles, grey-black on bluish grey, light sage green and pink. Ser BE 0558. BNA.I.5.a.(1). F \$3

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

155

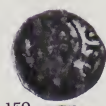
156

157

158

159

160

161

162

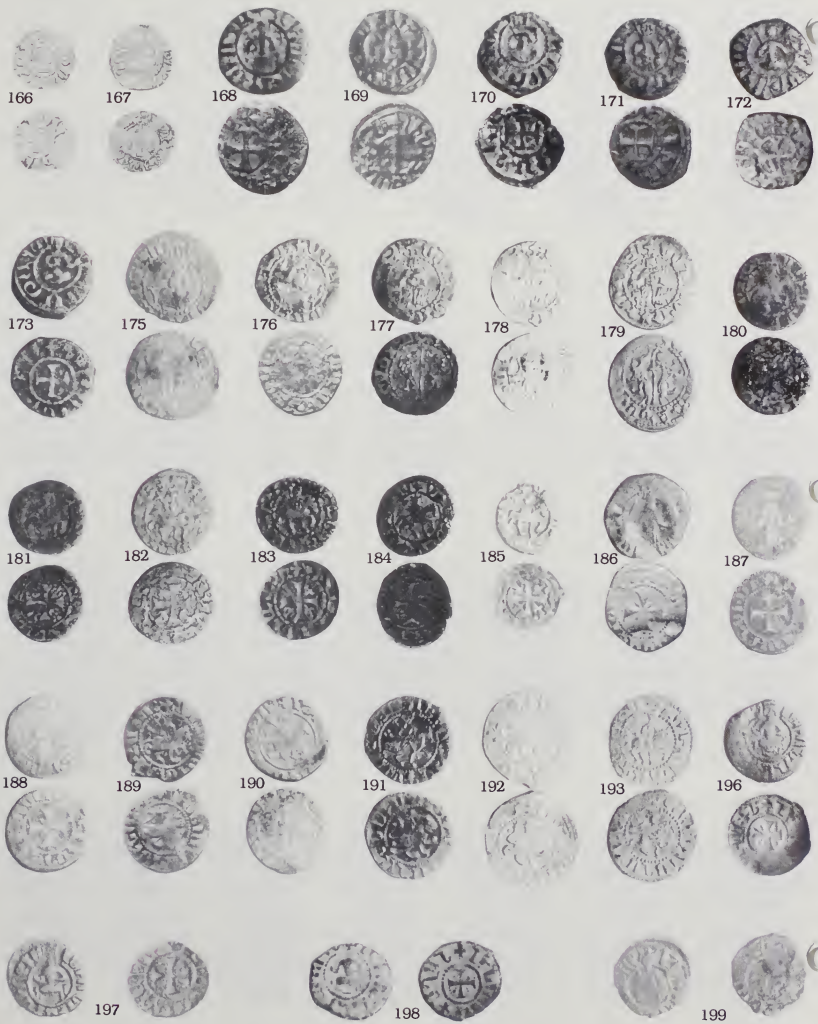

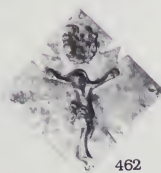
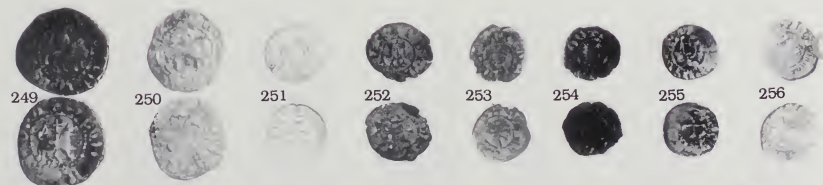
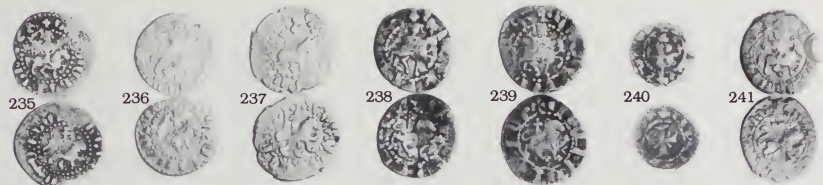
163

165

271. 50 rubles, as before. Ser. 5B 0513. BNA.I.5.a.(1). VG \$1.5
 272. 50 rubles, as before. Ser. 5H 0589. BNA.I.5.a or b.(1). VG+ \$1.5
 273. 50 rubles, as before. Ser. 53 0552. BNA.I.5.a or b.(1). VG+ \$1.5
 274. 100 rubles, grey-black on brown, light brown, light sage green and slate violet. Ser. A5 0919. BNA.I.6.b.(1). F \$5
 275. 250 rubles, grey-black on salmon pink and brown. Ser. 3B 5048. BNA.I.7.b.(2). F \$5
 276. 250 rubles, as before. Ser. 3E 5075. BNA.I.7.b.(2). VF \$10

Republic of Armenia (1918-1920)

277. 500 rubles, light slate blue. Ser. A 7, No. -. BNA.III.5, S95. VG+ \$35
 278. 500 rubles, light slate blue. Ser. A 5, No. -. BNA.III.5, S95. VG+ \$35
 279. 250 rubles, light brown-ochre. Ser. Г 15, No. 108. BNA.III.9, S92. F \$25
 280. 500 rubles, light slate blue. Ser. A 28, No. 036. BNA.III.10.a, S101. F+ \$25
 281. 1,000 rubles, light Venetian red. Ser. B 27, No. 00102. BNA.III.11, S31. -VF \$25
 282. 25 rubles, olive-brown and turquoise-blue. Ser. H 28, No. 0146. BNA.III.12.b, S90. F \$25
 283. 5 rubles, light turquoise green. Ser. H 3, No. 106. BNA.III.13. F \$8
 284. 5 rubles, light turquoise green. Ser. H 7, No. 025. BNA.III.13. VF+ \$10
 285. 10 rubles, dark pink and light brown. Ser. 3 9, No. 026. BNA.III.14.a. VF \$25
 286. 10 rubles, pink and light brown. Ser. 3 30, No. 068. BNA.III.14.a. VF \$25
 287. 5 rubles, light grey. Ser. P 13, No. 106. BNA.III.15.b. UNC \$35
 288. 5 rubles, very light grey. Ser. P 12, No. 104. BNA.III.15.b. EF \$25
 289. 10 rubles, light pink. Ser. M 2, No. 102. BNA.III.16.a. VF \$20
 290. 10 rubles, chestnut. Ser. M 3, No. 104. BNA.III.16.c. VF+ \$25
 291. 10 rubles, light brown rose. Ser. M 1, No. 100. BNA.III.16.d. **error**EHAFO, VF \$40
 292. 25 rubles, yellow-brown. Ser. H 12, No. 104. BNA.III.17.a. VF+ \$25
 293. 25 rubles, brown. Ser. H 10, No. 100. BNA.III.17.c. **error**ГОСУДАРСТВЕНАГО. -VF \$35

294. 50 rubles, light turquoise-green. Ser. T 3, No. 104. BNA.III.18.a. VF \$20
 295. 50 rubles, light turquoise-green. Ser. T 5, No. 108. BNA.III.18.c. **error**ГОСУДАРСТВЕНАГО. -VG+ \$20
 296. 100 rubles, dark greenish yellow. Ser. C 17, No. 114. BNA.III.19.a. F \$15
 297. 100 rubles, light bistre-yellow. Ser. C 11, No. 102. BNA.III.19.b. VF+ \$35
 298. 100 rubles, light bistre-yellow. Ser. C 15, No. 110. BNA.III.19.b. -VF \$25
 299. 250 rubles, light salmon pink. Ser. Г 38, No. 056. BNA.III.20, S87. -F \$20
 300. 500 rubles, light blue. Ser. A 38, No. 056. BNA.III.21, S90. VG+ \$10
 301. 500 rubles, light blue. Ser. A 72, No. 0124. BNA.III.24, S41, S90. UNC \$50
 302. 25 rubles, light olive-sepia and turquoise-blue. Ser. H 31, No. 0152. BNA.III.25.b, S32. VF+ \$30
 303. 50 rubles, light sage green. Ser. Д 54, No. 088. BNA.III.26.b, S32. VG+ \$15
 304. 100 rubles, light yellow-olive. Ser. 5 33, No. 078. BNA.III.27.a, S56. F+ \$20
 305. 100 rubles, light yellow-olive. Ser. 5 46, No. 00104. BNA.III.27.b, S90. F \$15
 306. 250 rubles, light Venetian red. Ser. Г 39, No. 058. BNA.III.28.a, S59. F+ \$20
 307. 250 rubles, dark flesh color. Ser. Г 52, No. 086. BNA.III.28.b, S82. -VF \$20
 308. 500 rubles, light blue. Ser. A 38, No. 056. BNA.III.29.a, S87. -VF \$35
 309. 500 rubles, light bluish grey. Ser. A 165, No. 0308. BNA.III.29.e, S87. F \$10
 310. 500 rubles, greenish slate. Ser. A 170, No. 0318. BNA.III.29.f, S43. F+ \$15
 311. 1,000 rubles, dark rose lilac. Ser. 5 37, No. 00122. BNA.III.30.a, S90. VF \$25
 312. 1,000 rubles, dark rose lilac. Ser. 5 81, No. 00210. BNA.III.30.a, S113. EF \$35
 313. 1,000 rubles, dark flesh color. Ser. 5 51, No. 00150. BNA.III.30.d, S87. VF \$25
 314. 1,000 rubles, dark flesh color. Ser. 5 82, No. 00212. BNA.III.30.d, S43. VF+ \$30
 315. 1,000 rubles, dull scarlet. Ser. 5 71, No. 00190. BNA.III.30.f, S41. VF \$25
 316. 5,000 rubles, light grey-lilac. Ser. K 15, No. 020. BNA.III.31.a, S87. VF \$20
 317. 5,000 rubles, slate lilac. Ser. K 10, No. 010. BNA.III.31.b, S82. VF \$20

318. 5,000 rubles, slate lilac. Ser. K 11, No. 012. BNA III.31.b, S112. -F \$10
319. 5,000 rubles, slate lilac. Ser. K 15, No. 020. BNA III.31.b, S64. VF+ \$30
320. 5,000 rubles, light brown lilac. Ser. K 11, No. 012. BNA III.31.c, S61. F+ \$15
321. 10,000 rubles, light sage green. Ser. ϕ 11, No. 012. BNA III.32.b, S35. VF+ \$30
322. 10,000 rubles, light sage green. Ser. ϕ 12, No. 014. BNA III.32.b, S107. VF+ \$30
323. 10,000 rubles, light sage green. Ser. ϕ 13, No. 016. BNA III.32.b, S100. AU \$40
324. 10,000 rubles, light sage green. Ser. ϕ 14, No. 018. BNA III.32.b, S20. F+ \$15
325. 10,000 rubles, light sage green. Ser. ϕ 18, No. 026. BNA III.32.b, 26. F+ \$12
326. 10,000 rubles, light sage green. Ser. ϕ 20, No. 030. BNA III.32.b, S21. -VF \$20
327. 250 rubles, light orange-yellow/dark chrome-yellow. Ser. Γ 129, No. 0240. BNA III.34.a, -VF \$20
328. 250 rubles, as before. Ser. Γ 126, No. 0234. BNA III.34.b. AU \$40
329. 250 rubles, as before. Ser. Γ 126, No. 0234. BNA III.34.b. AU \$40
330. 100 rubles, green. Ser. Ա.....Watermarked. BNA III.37.a, Pick S676. UNC \$20
331. 250 rubles, purple. Ser. Ա.....Watermarked. BNA III.38.a, Pick 677. UNC \$30

Alexandropol (Leninakan) — Shirak (1919-21)

332. 5 rubles. Ser. 007, No. 10208. BNA IV.3.a.(1). UNC \$110
333. 10 rubles. Ser. m3, No. 0546. BNA IV.4.a.(1). UNC \$110
334. 20 rubles. Ser. n20, No. 18711. BNA IV.5.a.(1). UNC \$110
335. 25 rubles. Ser. f72, No. 15471. BNA IV.6.a.(1). UNC \$110
336. 50 rubles. Ser. qω, No. 17874. BNA IV.7.a.(1). UNC \$110
337. 100 rubles. Ser. h4, No. 423. BNA IV.8.b.(1). UNC \$110
- 337a. 332 to 337, complete set. UNC \$600
338. 1,000 rubles. BNA IV.9.a. -EF \$125

Erevan City (1920)

339. 5 rubles, unsigned and reverse blank. BNA. VI.3.b. UNC \$45

340. 5 rubles, unsigned and reverse blank. Border ornament flowers as in BNA pl. 91a. BNA. VI.3.b. AU \$40

341. 5 rubles, unsigned and reverse blank. Border ornament has lilies in four corners, different from pl. 91a. BNA. VI.3.b. UNC \$40

342. 50 rubles, coat of arms of Erevan stamped on the reverse. BNA. VI.6.a. UNC \$60

Katar (Ghapan) (1918)

343. 1 ruble, strip of three notes, light bluish grey, unsigned. Ser. HO. Printed very lightly. BNA. IX.1.(2). UNC \$110

344. 5 rubles, lilac print on vellum, unsigned. Ser. IIT, BNA. IX.3.b.(2). UNC \$85

345. 25 rubles, lilac print on vellum, unsigned. Ser. ЯЦ, BNA. IX.5.a.(2). UNC \$110

346. 100 rubles, dark green and light violet on mylar, unsigned. Ser. КТ. BNA. IX.7.a.(2). UNC \$175

Socialist Soviet Republic of Armenia (1921-23)

347. 10,000 rubles, grey-black on sage green. Ser. ϕ 14, No. 018. BNA XII.1. F \$20

348. 10,000 rubles, pink. BNA XII.3.b. VF \$20

349. 10,000 rubles, dull rose. BNA XII.3.e. VF+ \$25

350. 25,000 rubles, turquoise blue. Ser. Ա-001. BNA XII.3.b. UNC \$40

351. 25,000 rubles, turquoise blue. Ser. Ա-007. BNA XII.3.b. UNC \$40

352. 100,000 rubles, grey-black on yellow. Ser. ԱР-001. BNA XII.3.b. VF \$35

353. 1,000,000 rubles, carmine-lake and light drab. BNA XII.7. F+ \$50

354. 5,000,000 rubles, grey-black on blue-green and light sage green. Ser. ԱԴ-037561. BNA XII.8.a. F \$30

355. 5,000,000 rubles, uniface, grey-black. Ser. РВ, No. 4142. BNA XII.9.b. VF \$40

356. 5,000,000 rubles, uniface, grey-black. Ser. Р2, No. 5162. BNA XII.9.b. VF \$40

357. 1 chervonetz, indigo and light brown/apple green and black. Watermarked, BNA XII.10, Ser. Ա.Р. Pick S687. AU \$195

358. 1 chervonetz as above, BNA XII.10, Ա.Р.Գ., Pick S687. AU \$195

359. 1,000 rubles, greenish black on ochre. Ser. А-00003. BNA XV.1. UNC \$10

360. 1,000 rubles, greenish black on ochre. Ser. А-00003. BNA XV.1. UNC \$10

361. 1,000 rubles, greenish black on ochre. Ser. А-00003. BNA XV.1. UNC \$10

Federation of S. S. Republics of Transcaucasia (1923)

362. 1,000 rubles, greenish black on ochre. Ser. А-00003. BNA XV.1. UNC \$10

360. 10,000 rubles, indigo on dull rose. Ser. A-01066. BNA XV.4. UNC \$10
361. 25,000 rubles, black on light brown. Ser. A-1078. BNA XV.5. UNC \$20
362. 100,000 rubles, brown-purple on chestnut. Ser. A-06002. BNA XV.7.a. UNC \$30
363. 1,000,000 rubles, brown on grey-lilac. Ser. A-02093. BNA XV.10.b. UNC \$20
364. 5,000 rubles, slate blue on reddish brown. Ser. A-02022. BNA XV.13. UNC \$15
365. 50,000 rubles, black on green. Ser. A-04025. BNA XV.15. UNC \$20
366. 5,000,000 rubles, brown-purple on Venetian red. Ser. A-06013. BNA XV.16. UNC \$20
367. 500,000 rubles, purple on pale blue. Ser. A-08041. BNA XV.18. UNC \$25
368. 500,000 rubles, purple on pale blue. Ser. B-08160. BNA XV.18. UNC \$25
369. 1,000,000 rubles, brown on violet red. Ser. B-010165. BNA XV.19.b. UNC \$30
370. 5,000,000 rubles, blackish lilac on dull yellowish green and light brown-red. Ser. B-16107. BNA XV.20. UNC \$30
371. 10,000,000 rubles, slate black on emerald, pale orange, and brown rose. Ser. A-18062. BNA XV.21. VF+ \$35

Transcaucasian S. Federal S. Republic (1924)

372. 25,000,000 rubles, slate black on brownish grey and dull green. Ser. A-03079. BNA XVI.1.a. EF \$15
373. 50,000,000 rubles, black on dull violet-blue. Ser. A-22004. BNA XVI.2. EF \$20
374. 75,000,000 rubles, grey black on cinnamon. Ser. A-01024. BNA XVI.4.a. VF \$30
375. 75,000,000 rubles, grey black on cinnamon. Ser. A-01071. BNA XVI.4.b. VF \$30
376. 100,000,000 rubles, deep brown on green. Ser. A-24044. BNA XVI.5. VF \$25
377. 250,000,000 rubles, brown and cinnamon. Ser. B-00266. BNA XVI.6.a. F+ \$30
378. 1,000,000,000 rubles, blackish olive, salmon pink, and light brown. Ser. A-01047. BNA XVI.7.a. EF \$60

Vladikavkaz Railroad (1918-19)

379. 50 rubles, grey-black on pale blue, light buff and light sage green. Map of the Caucasus. Ser. B-38613. BNA XVII.1. UNC \$20
380. 50 rubles, as before. Ser. B-3237. BNA XVII.1. UNC \$20

381. 100 rubles, grey-black on light cinnamon and pale blue. Map of the Caucasus. Ser. B-21007. BNA XVII.2. UNC \$25
382. 100 rubles, as before. Ser. A 41715. BNA XVII.2. UNC \$25
383. 500 rubles, grey-black on light sage green, light lavender, pale blue, light ble and brown. Map of the Caucasus. Ser. A 17948. BNA XVII.3. UNC \$35
384. 1,000 rubles, grey-black on light dull mauve, light blue, ad pale blue. Map of the Caucasus. Ser. A 1893. BNA XVII.4. UNC \$40

Transcaucasian S. S. republic Railroad (1920)

385. 5,000 rubles, grey-black on light yellow ochre. Ser. D. BNA XVIII.1. UNC \$7
386. 10,000 rubles, grey-black on pale blue. Ser. Γ. BNA XVIII.2. UNC \$10
387. 25,000 rubles, grey-black on dull green. Ser. B. BNA XVIII.3.a. UNC \$12
388. 25,000 rubles, grey-black on bright green. Ser. B. BNA XVIII.3.b. UNC \$12
389. 25,000 rubles, grey-black on rose pink. Ser. B. BNA XVIII.4.a. UNC \$15
390. 25,000 rubles, grey-black on brown rose. Ser. B. BNA XVIII.4.b. UNC \$15
391. 100,000 rubles, grey-black on lilac. Ser. A. BNA XVIII.5.a. UNC \$20
392. 100,000 rubles, grey-black on reddish lilac. Ser. A. BNA XVIII.5.b. UNC \$20

Transcaspien Provisional Government, denomination also printed in Armenian (1920)

393. 5 rubles, black on green. P1141. UNC \$15
394. 10 rubles, black on red. P1142. UNC \$20
395. 25 rubles, black on red. P1143. UNC \$25
396. 50 rubles, black on green. P1144. EF \$22
397. 50 rubles, black on blue. P1144. UNC \$25
398. 100 rubles, black on yellow. P1145. UNC \$25
399. 100 rubles, black on yellow. P1145. EF \$20
400. 250 rubles, black on violet. P1146. VF \$20
401. 250 r., black on light violet. P1146. VF \$20

Azerbaijan (1918-1921)

402. Twenty-eight bank notes. 1) 50 r PR54 UNC, 2) 50 r PR 55 VF, 3) 50 r PR55 VF, 4) 100 r PR57 VF, 5) 500 r PR 59 UNC, 6) 5 r PR61a EF, 7) 100 r PR62 EF, 8) 1,000 r PR63 VF, 9) 1,000 r PR63a UNC, 10) 5,000 r PR65 EF, 11) 10,000 r PR66 UNC, 12) 25,000 r PR 67a VF, 13) 25,000 r PR67b VF, 14) 50,000 r PR68 UNC, 15) 100,000 r PR69a EF, 16) 100,000 r PR69b VF, 17) 100,000 r

PR69c EF, 18) 250,000 r PR70 EF, 19) 1,000,000 r PR71 UNC, 20) 5,000,000 r PR 72 UNC, 21) 3 rubles Baku PRT106 VF, 22) 5 r PRT 107 EF, 23) 10 r PRT 108 F+, 24) 25 r PRT 109 F+, 25) 50 k PRT112 EF, 26) 10 r PRT 113 UNC, 27) 50 r PRT 115 F+, 28) 25 r PRT 114 F+. Retail value over \$800, all 28 bank notes \$300

Georgia (1918-1921)

402. **Nineteen bank notes.** 1) 3 r PRT 118 EF, 2) 2r50k PRT 129 VF, 3) 50 k PRT 133 EF, 4) 1 r PRT 134 UNC, 5) 3 r PRT 135 UNC, 6) 5 r PRT 136, 7) 10 r PRT 137 UNC, 8) 50 r PRT 138 UNC, 9) 100 r PRT 139 EF, 10) 500 r PRT 140b EF, 11) 1,000 r PRT 141b UNC, 12) 5,000 r PRT 142 VF+, 13) 5,000 r PRT 143b VF+, 14) 5,000 r PRT 143b diff. shade, 15) 5,000 r PRT 143b EF diff. shade, 16) 5,000 r PRT 143c VF, 17) 10,000 r PRT 144a VF+, 18) 100,000 r PRT --, 19) 1 r Tiflis denis 1540. Retail value over \$400, all 19 bank notes \$125

Russia (1905-1921)

403. **Fifteen bank notes.** 1) 3 r P 9 VF, 2) 3 r UNC P 9, 3) 3 r P 9 UNC, 4) 10 r P 10 UNC, 5) 5 r P 11 UNC, 6) 100 r P 13 VF, 7) 500 r P 14 VF, 8) 500 r P 14 VF, 9) 1,000 r P 37 VF, 10) 10,000 r P 104 VF, 11) 10,000 r P 104 VF, 12) 1,000 r P 106 VF, 13) 1,000 r P 106 VF, 14) 500 r P-- F, 15) 50,000 r P116 -VF. Retail over \$75, all 15 bank notes \$25

Transcaucasian Bond (1882)

404. Transcaucasian Railway Company bond, 125 rubles, 3%, 1882. Reverse text in German, English, and French. Brown. Has many stamps and seals. 28.5x28 cm. F+ \$20

USSR Bank Notes (values also printed in Armenian) and Commemorative Coins

405. **Fourteen (14) USSR album prepared and mounted in USSR 1937-1947.** 1) 1 r P 213, 2) 3 r P 214, 3) 5 r P 215, 4) 1 ch P 202, 5) 3 ch P 203, 6) 5 ch P 204, 7) 10 ch P 205, 8) 1 r P 216, 9) 3 r P 218, 10) 5 r P 220, 11) 10 r P 225, 12) 25 r P 227, 13) 50 r P 229, 14) 100 r P 231. all UNC \$125

406. 50 k, 1924, P 186 UNC \$50

407. 1 gold ruble, 1924, P 186, VF \$45

408. 3 rubles, 1925, P 189, UNC \$20

409. 3 rubles, 1925, P 189, VF \$10

410. 2 ch., 1928, P 199, VF \$40

411. 2 ch., 1928, P 199, F \$20

412. 1 gold ruble, 1928, P 206, UNC \$45

413. 1 gold ruble, 1928, P 206, VF \$30

414. 3 ch., 1932, P 201, UNC \$50

415. 3 ch., 1932, P 201, EF \$35

416. 3 ch., 1932, P 201, VF \$20

417. 3 ch., 1932, P 201, F \$10

418. 1 gold ruble, 1934, P 208, UNC \$25

419. 1 gold ruble, 1934, P 208, F \$10

420. 3 gold rubles, 1934, P 210, UNC \$25

421. 3 gold rubles, 1934, P 210, F \$10

422. 5 gold rubles, 1934, P 212, UNC \$25

423. 5 gold rubles, 1934, P 212, VF+ \$15

424. 5 gold rubles, 1934, P 212, F \$10

425. 1 ruble, 1938, P 213, UNC \$5

426. 3 rubles, 1938, P 214, VG+ \$1.5

427. 5 rubles, 1938, P 215, UNC \$10

428. 1 ruble, 1947, P 215, UNC \$5

429. 10 rubles, 1947, P 225, UNC \$20

430. 1 ruble, 1961, P222, EF \$3

431. 3 rubles, 1961, P223, EF \$6

432. 3 rubles, 1961, P223, F \$1

433. 5 rubles, 1961, P224, VF+ \$10

434. 10 rubles, 1961, P233, VF+ \$20

435. **Armenian earthquake coin**, 3 rubles cupro-nickel, prooflike, 1989, display case \$15

437. **Matenadaran of Yerevan**, 5 rubles cupro-nickel, prooflike, 1990.

a. With government mint display package \$25

b. With mint plastic envelope (sealed) \$22

438. **One thousand year Christianity in Russia**, 3 cupro-nickel 5 ruble coins, 1988, prooflike, display case \$75

REPUBLIC OF ARMENIA (1993-1995)

Aluminum coins (1994)

439. 10 luma, UNC..... \$1

440. 20 luma, UNC..... \$1

441. 50 luma, UNC..... \$1

442. 1 dram, UNC..... \$1.5

443. 3 dram, UNC..... \$2

444. 5 dram, UNC..... \$3

445. 10 dram, UNC..... \$7

446. 439 to 445, 7 pieces UNC..... \$14

Bank notes (1993-4)

447. 10 dram, UNC..... \$2

448. 25 dram, UNC..... \$4

449. 50 dram, UNC..... \$5

450. 100 dram, UNC..... \$9

451. 200 dram, UNC..... \$14.5

452. 500 dram, UNC.....	\$16
453. 1000 dram, UNC.....	\$16.5
454. 447 to 453, 7 pieces UNC.....	\$60

REPUBLIC OF ARMENIA

Commemorative Silver Proof Coins (1994)

455. Apricot coin, 25 dram, pure silver proof struck by the British Royal Mint. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Apricot. ARMENIACA ԾԻՐԱՆ-APRICAOT. 38.61 mm, 28.28 g., 0.925 sterling silver. Mintage 10,000. Leatherette presentation case and information leaflet. A beautiful strike and an extremely attractive coin \$49.50

456. Artsakh coin, 25 dram, pure silver proof. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Monument of Artsakh, church and a sword. ԱՐՑԱՍ ԱՍՏՎԱԾ ԸՆԴ ԽԵՋ Է. 38 mm, 1 oz (31.1 g.), mintage 5,000. Certificate \$75

457. David of Sasun coin, 25 dram, pure silver proof. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Monument to David of Sasun. ՍԱՍՈՒՆԻԾԻ ԴԱՎԻԹ. 38 mm, 1 oz (31.1 g.), mint. 5,000. Certificate \$75

458. Jakharak coin, 1000 dram, pure silver proof. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 1000 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Jakharak (maiden behind spinning wheel). ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ ԹՂՈՒՐԱԴՐԱՄԻ 75 ՏԱՐԻՆ. 38 mm, 1 oz (31.1 g.), mintage 5,000. Certificate \$75

459. Pagan Temple of Garni coin, 25 dram, pure silver proof. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Pagan temple of Garni. ԳԱՐՆԻ I ԴԱՐ. 38 mm, 1 oz (31.1 g.), mintage 5,000. Certificate \$75

460. Sardarapat Battle coin, 25 dram, silver proof. Obv.: Coat of arms. ՀԱՅԱՍՏԱՆ 25 ԴՐԱՄ 1994. Rev.: Monument dedicated to the battle of Sardarapat. ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ 1918. 39 mm, 1 oz (31.1 g.), 0.999 silver, mint. 3000. Certificate \$100

461. SPECIAL, all aluminum coins, all bank notes, all silver proof coins (Nos. 446, 454, 455, 456, 457, 458, 459, and 460) retailing \$533, sale price (\$+), \$10) \$475

Armenian Antiquities

462. Silver book cover: Crucifixion with some other religious figure at the upper side. Inscription: ԾԻՐԱՍԱԿ Է ԽԱՉԱՐԱՊԵՏԻՆ, second line, ՈՐ ԵՏ ՄԲ ԳԵՆՐԱՍ. From diamond tips 90.2x90.4 mm, 90.74 g. Very attractive \$600

463. Silver book cover: Altar design. 82x125 mm, 44.35 g. Very attractive	\$400
464. Silver book cover: Silver plaque. 70x91 mm, 30.15 g. Nice patina	\$275
465. Armenian ornamental brass work, door knob. 38 x 42 mm, spiral broken, nice patina	\$80

POSTAGE STAMPS

Armenia (1918-1923)

ST1. 50 different assorted stamp packet	\$16.15
ST2. 100 different assorted stamp packet	\$36.75

Cilicia (1914-1918)

ST3. 25 different assorted stamp packet	\$2.35
ST4. 50 different assorted stamp packet	\$9.40

CLEARANCE SALE

30% DISCOUNT

ON ALL POSTAGE STAMPS OF REPUBLIC OF ARMENIA (1919, 1992-3) AND MOUNTAINOUS KARABAGH (1993), LISTED IN *Bulletin No. 18*, AS LONG AS SUPPLY LASTS. NOT AN APPROVAL SALE. NO RETURNS. ALL SALES ARE FINAL.

Republic of Armenia (1992)

ST5. One set of 3 stamps, Mt. Ararat and Armenian flag, includes 0.20, 2.00, 5.00 units	\$8.5
ST6. FDC (first day of cancellation), includes stamps listed above	\$10
ST7. Souvenir sheet, same as above, Mt. Ararat and Armenian flag, 7.00 units, stamp not included elsewhere	\$15
ST8. Same as above, but one full sheet, contains 20 sets of each 3 denominations	\$115
ST9. FDC, 1st definitive issue (flag, airport, Aahat, world postal union), includes 0.20, 2.00, 3.00, and 5.00 units	\$20
ST10. Same as above, but full 4 sheets, each contains 50 sets of each denomination. 4 sheets	\$290
ST11. FDC, includes 4 stamps, olympic issue, includes 0.40, 3.00, 5.00 and 12.00 units	\$20
ST12. Same as above, but one full sheet, contains 15 sets of each 4 denominations	\$150
ST13. Souvenir sheet, commemorating 175th anniversary of the birth of the famous Armenian artist Hovhannes Aivazovsky, 7.00 units	\$5.75

1993

- ST14. One set of **culture** issue, 4 stamps, 0.40, 0.80, 3.60, 5.00 units (post paid) \$5.5
- ST15. FDC, includes 4 stamps listed above \$8.25
- ST16. Same as above, but 4 full sheets, each contains 40 stamps of each denomination. 4 sh. \$125
- ST17. Souvenir sheet, **David of Sasun**, 12.00 units \$9.5
- ST18. One set of **landscapes** issue, 5 stamps, 0.40, 0.80, 3.60, 5.00, 12.00 units \$5.5
- ST19. FDC, includes 5 stamps listed above \$8.25
- ST20. Same as above, but 5 full sheets, each contains 20 stamps of each denomination. 5 sh. \$65
- ST21. One set of **philatelic exhibition** issue, 1 stamp, 10 units \$2.25
- ST22. FDC, stamps listed above \$6.75
- ST23. Souvenir sheet, philatelic exhibit includes 6 stamps, each 10 units \$9.5
- ST24. Same as above, but 1 full sheet, contains 50 stamps. 1 sheet \$90
- ST25. One set of **2nd definitive** issue, 3 stamps, 1.00, 3.00, 20.00 units \$2.25
- ST26. Same as above, but 3 full sheets, each contains 50 sets of each denomination. 3 sheets \$90
- ST27. One set of **treasures of Etchmiadzin**, 5 stamps, 3, 5, 12, 30, and 50 units \$5.75
- ST28. FDC, stamps listed above \$7.25
- ST29. Same as above, but 5 full sheet, contains 30 stamps of each denomination. 5 sheets \$150
- ST30. One set of **3rd definitive** issue, 4 stamps, 0.10, 0.50, 10.00, 25.00 units \$3
- ST31. Same as above, but 4 full sheets, each contains 50 sets of each denomination. 4 sheets \$125

Republic of Mountainous Karabagh (1993)

- ST32. Medium size booklet: 1 set of stamps, FDC, 1 perforated and 1 imperf souvenir sheet \$60
- ST33. Full size booklet: 1 set of stamps, FDC, 1 perforated and 1 imperforated souvenir sheet, 1 set sheetlet of 8 stamps \$150
- ST34. 1 sheet set of stamps \$325
- ST35. 1 perforated souvenir sheet (postpaid) \$10
- ST36. 1 imperforated souvenir sheet (p/p) \$16
- ST37. 1 set of sheetlet of 8 stamps \$70

Stamps Relating to Armenia and Armenians

- ST38. St. Nerses Shnorhali stamps issued by Vatican, set of three \$6.5
- ST39. Stamps of Soviet Armenia: One of each, M. Sarian, Erebouri, Lenin Square, Etchmiadzin, D.

Anhaght, A. Khachadourian, Matenadaran, W. Saroyan \$10

ST40. Corner block of four: One of each Soviet Armenia stamps of M. Sarian, Erebouri, Lenin Square, Etchmiadzin, D. Anhaght, A. Khachadourian, Matenadaran, W. Saroyan \$60

ST41. W. Saroyan, USSR, full sh. of 50 stmps \$60

ST42. William Saroyan, USA-USSR, Balloon cover, Balloon Post Yerevan-Leninakan \$35

ST43. USSR, for Armenian earthquake victims, one full sheet, contains nine blocks of four (M) \$60

ST44. USSR, for Armenian earthquake victims, FDC, Moscow cancellation, 3 envelopes \$8

ST45. USSR, for Armenian earthquake victims, FDC, Yerevan cancellation, 1 envelope \$20

ST46. Armenian Genocide Cachet-Cover (1990) Issued by Greater Detroit 75th Commemoration Committee (Proceeds to ArmNS), postpaid \$2.5

Medals and Key Chains

XN1. **St. Vartan cathedral** consecration silver medal with English inscription, 38 mm, 35.46 g. 1968 \$60

XN2. Same as above, inscription in Armenian \$60

XN3. **Komitas** centennial silver medal, 38 mm, 34.75 g. 1969 \$75

XN4. **Komitas** medal, 57 mm, 95 to 98 g. Reverse 3 cranes and signature [1966] \$25

XN5. 75th anniversary of the **Armenian Church** in America, 44 mm, 52.87 g. 1973 \$100

XN6. Same as above but in bronze \$30

XN7. **Armenia-Los Angeles** commemorative medal, bronze, 62 mm, 69.3 g. 1977, Temple of Gami \$8

XN8. Part of same series, **Etchmiadzin** \$8

XN9. Part of same series, **Zvartnots** \$8

XN10. Part of same series, Yerevan's Armenian Memorial Monument for 1915 victims \$8

XN11. Part of same series, **David of Sassoun** \$8

XN12. Part of same series, **Government House** \$8

XN13. Set of six Armenia-Los Angeles medals \$40

XN14. 75th anniversary of **AGBU**, 2" diameter, 3/8" thick, 3.6 oz \$30

XN15. **Nuarsag** treaty medal, 150th anniversary, 1 5/8" diameter, solid silver, 30 g. \$60

XN16. Same as above but in bronze, 1984 \$20

XN17. Fresno Numismatic Society 45th anniversary (1946-91) medal "honoring Fresno's Armenian heritage" and displaying David of Sassoon statue sculpted by Varaz. 22.12 g. 38 mm, gold plated copper. \$8

XN18. As above but in silver, 31.91 g. 38 mm \$38

XN19. **Syposium medal** marking the 600th anniversary of the death of Levon V of Cilician Armenia. Obverse portrait of **King Levon V** coat of arms. 1993. Bronze, diam. 60 mm, 129.20 g. \$25

XN20. **1700th anniversary—First Christian Nation medal.** Khatchkar/cross. 1993. Bronze, 2" square medal, 132.78 g. \$25

XN21. Key chain, **Tigranes II** coin replica \$5

XN22. Key chain, **Homenutmen**, Arm. scouting \$5

XN23. Key chain, **Partsratsir-partratsour** \$5

XN24. Key chain, **Boghos Nubar Pasha** \$5

XN25. Key chain, **Hopenutmen** of AGBU \$5

COIN SUPPLIES (10% discount to ArmNS members. Shipping extra)

Coin cleaner

CL1. Crow's original coin cleaner, 16 fl. oz. In plastic container. No loss of silver. Completely safe and easy to use. The dealer's choice \$4

Coin wallets

CW1. ANCO 12 pkt. coin wallet \$1.20

CW2. ANCO 18 pkt. coin wallet \$1.50

CW3. ANCO 24 pkt. coin wallet \$1.80

CW4. ANCO 60 pkt. coin wallet-album \$4.00

CW5. ANCO 80 pkt. coin wallet-album \$6.00

Coin storage boxes

CB1. Whitman blue plastic, 2x2x9 \$3.50

CB2. Cardboard box, 2x2x9 \$1.25

Coin holders, plastic envelopes

CH1. Plastic 2x2, strip of 18 with white insert \$1.00

BOOKS

Numismatic Books

N1. **BASMADJIAN, K. J.** *Numismatique générale de l'Arménie - Հայկական ընդհանուր դրամագիտություն և Հայաստանի վերաբերելով դրամներ*, Venice, 1936, 256 pp., 2 pls., soft covers \$60

N2. **BANKS, F. A.**, *Coins of Bible Days*. 198 pp., illus., card covers. ArmNS. \$16

N3. **BEDOUKIAN, Paul Z.** *Coinage of the Artaxiads of Armenia*, London, 1978, 81 pp., 8 pls., cl. \$25

N4. **BEDOUKIAN, Paul Z.**, *Coinage of the Artaxiads of Armenia - Արտաշեսյան հարստության դրամները*, Vienna, 1983, 52+36 pp., 8 pls., cloth, text in Armenian \$50

N5. **BEDOUKIAN, Paul Z.**, *Armenian Coins and Medals*, New York, 1971, 24 pp., illus, card cov. \$2

N6. **BEDOUKIAN, Paul Z.**, *Coinage of Cilician Armenia*, New York, 1962, ANS NNM 147, 494 pp., 48 pls., card covers \$70

N7. **BEDOUKIAN, Paul Z.**, *Coinage of Cilician Armenia*, revised edition, Danbury, CT, 1979, 494 pp., 12 pls., case bound \$35

N8. **BEDOUKIAN, Paul Z.**, *Coinage of Cilician Armenia - Կիլիկիան Հայաստանի դրամները*, Vienna, 1963, 496 pp., 48 pls., 128 pp. text in Armenian, corpus and plates in English \$50

N9. **BEDOUKIAN, Paul Z.**, *Eighteenth Century Armenian Medals Struck in Holland*, Venice, 1978, in Arm. with English summary \$2

N10. **BEDOUKIAN, Paul Z.**, *Roman Coins and Medallions Relating to Armenian - Հայաստանի վերաբերելով հռոմեական դրամներ և մեդալիոններ*, Vienna, 1971, 212 pp., 38 pls., illus., card cov. \$25

N11. **BEDOUKIAN, Paul Z.**, *Thirty Centuries of Armenian Metal Art*, New York, 1978, 24 pp, illus. \$2

N12. **BMC**, *Catalogue of Greek Coins in the British Museum; Seleucid Kings of Syria*. 1983 reprint, 126 pp., 28 pls., Includes a section on Armenian coins. cloth. ArmNS. \$30

N13. **BURNETT, A.**, *Coins*. 1990, 64 pp., 44 illus., card covers. \$5

N14. **CRAWFORD, Michael H.** *Roman Republican Coinage*, London, 1975, Vol. I 579 pp., Vol. II 328 pp., 62 tables, 80 pls., 5 line drawings, cloth \$275

N15. **DASHIAN, J.** *Coinage of Arsacids - Արշակունի դրամները*, Vienna, 1919, 1960, 2 vols. 381 pp., soft cover \$30

N16. **DUNDUA G. F.** *Numismatika antichnoi Gruzii - Нумизматика античной Грузии*, Tbilisi, 1987, 185 pp., 27 pls., cloth \$15

N17. **DURST, Sanford J.** *Contemporary Gold Coins*, New York, 1975, 102 pp., cloth \$5

N18. **FUNCK, W.** *Munzen und Marken*, 1965, 20 pp., soft covers \$2

N19. *Handes Amsorya*, Festschrift 1887-1987, includes six articles (138 pages) on Armenian numismatics, in Armenian, French, English, 976 pp, soft covers 130

N20. *Handes Amsorya*, 1993, includes 3 articles (106 pp.) on Armenian numismatics by Kh. A. Mousheghian, in Armenian, Russian, English, 272 pp., soft covers 110

N21. **LANGLOIS, Victor.** *Numismatique de l'Arménie au moyen âge*, 1978 reprint, cl. \$25

N22. **METCALF, D. M.** *Coinage of the Crusades and the Latin East in the Ashmolean Museum* Oxford, 1995, 366 pp, 48 pls, cloth \$85

N23. **MOUSHEGHIAN, Kh. A.** *The Monetary Circulation in Armenia from the Beginning to Tenth Century A.D. - Դրամական շրջանառությունը Հայաստանում*

- տանում սկզբից մինչև Ժ. դար Բ-Ջ-ի (in Armenian), Vienna, 1979, 280 pp., illus., card covers \$25
- N24. *Numismatic Chronicle*, London, 1987, 198+xxxxiii pp., 27 pls \$25
- N25. *Numismatic Chronicle*, London, 1988, 294+xxxxv pp., 40 pls. \$25
- N26. *Numizmatika i Epigrafika* - Нумизматика и Эпиграфика, Vol. XV (1989), 184 pp., cloth \$15
- N27. PETROWICZ, Alexander von. *Arsaciden-Münzen*, Graz, 1968, reprint, 206 pp., 25 pls., cl. \$35
- N28. SABBAGHIAN, Berj. *Numismatic Questions - դրամագիտական հարցեր*, Aleppo, 1986, 228 pp., illus., card covers (in Armenian) \$25
- N29. SEKOULIAN, Au. *Coinage of Gosdantin III to Levon V in Vienna Mekhitarist Museum - Վիեննայի Մխիթարեան թանգարանի Կոստանդին Գ.-Լևոն Ե. դրամները*, Vienna, 1971, 90 pp., 7 pls., cc (in Armenian) \$15
- N30. SEKOULIAN, Au. *Numismatic Studies: Hetoum II, Levon III, and Oshin - Դրամագիտական պրակտումներ Հեթում Բ., Լևոն Գ. և Օշին*, Vienna, 1982, 102 pp., 9 pls., card covers \$15
- N31. SIBILIAN, Clement. *Classification of Roupennian Coins - Դասավորություն Ռուբենեան դրամներ*, Vienna, 1892, 88+10 pp., illus., card covers (in Armenian) \$50
- N32. VASMER, Richard. *Chronicle der arabischen Statthalter von Armenian under den Abbasiden, von as-saffach biz zur Krönung Aschot I, 750-887*, Vienna, 1931, 118, pp., soft covers \$15
- N33. VASMER, Richard. Same as above in Armenian - Ժամանակագրությունը Հայաստանի ոստիկաններու առաջին Արքանեանց օրով, ասաֆֆախէն մինչև Աշոտ Ա-ի թագաւորելը, 750-887, Vienna, 1933, 120 pp., soft covers \$15
- N34. WELTER, G. and SCHULMAN, H. *Cleaning and Preservation of Coins and Medals*, New York, 1976, 117 pp., cloth \$12
- N35. YEOMAN, R. S., *Moneys of the Bible*. 1982, 64 pp., illus., card covers. ArmNS. \$8

Armenian Numismatic Society

Special Publications and Journal

- SP1. BEDOUKIAN, Paul Z. *Selected Numismatic Studies*. Los Angeles, 1981, 570 pp, 72 pls. cl. \$35
- SP2. NERCESSIAN, Y. T. *Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trams*. Los Angeles, 1983, 36 pp., 12 pls. card covers 6.75
- SP3. NERCESSIAN, Y. T. *Armenian Numismatic Bibliography and Literature*. Los Angeles, 984, 729 p., cl. \$50

- SP4. BEDOUKIAN, Paul Z. *Coinage of the Armenian Kingdoms of Sophene and Commagene*. Los Angeles, 985, 37 pp., 2 pls., card covers \$6
- SP5. BEDOUKIAN, Paul Z. *Armenian Coin Hoards*. Los Angeles, 1987, 64 pp., 6 pls., card covers \$8
- SP6. NERCESSIAN, Y. T. *Bank Notes of Armenia*. Los Angeles, 988, 224 pp, 192 pls, casebound \$30
- SP7. BEDOUKIAN, Paul Z. *A Hoard of Copper Coins of Tigranes the Great and a Hoard of Artaxiad Coins*. Los Angeles, 1991, 30 pp., 2 pls., card covers \$5.5
- SP8. NERCESSIAN, Y. T. *Armenian Coins and Their Values (ACV)*. Los Angeles, 1995, 255 pp, 48 pls, many unpublished coins. casebound \$36.50
- ANJ. *Essays on Armenian Numismatics in Memory of Father Clement Sibilian on the Centennial of His Death (the Sibilian volume)*, *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. IV (1978), 167 pp., XXI pls., card covers \$30
- ANJ. *Studies in Honor of Dr. Paul Z. Bedoukian (the Bedoukian volume)*, *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. XV (1989), 192 pp, illus, card cov. \$30
- ANJ. Volumes I-V (1975-1979), cloth bound (one month bindery time) \$82.5
- ANJ. Volumes VI-X (1980-1984), cloth bound (one month bindery time) \$65
- ANJ. Volumes XI-XV (1985-1989), cloth bound (one month bindery time) \$86
- ANJ. Volumes XVI-XX (1990-1994), cloth bound (one month bindery time) \$70

Miscellaneous Armenology Books

- A1. BEDOUKIAN, Paul Z. *Armenian Books: Early Printing*, New York, 1975, 24 pp, card covers \$2
- A2. MINASIAN, M. *The Armenian Alphabet*, New York, 12"x14", 154 pls., cloth \$30
- A3. PETROSIAN, Tigran. *Petrosian's Legacy*, preface by Gary Kasparov, 124 p., c/c, 1990 \$12
- A4. ԱՄՆԱՌՑԱՆ, Հ. *Լիակատար քերականություն հայոց լեզվի*, Երևան, 1955, 658 էջ, լեզվմ, գրծ \$15
- A5. Նոյնը, հոտ Գ. 1957, 1012 էջ, լեզվմ, գրծ \$20
- A6. ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ, Վարդգ. *Հայերենի շարահյուսությունը*, հատոր Բ, Երևան, 487 էջ, լաթալագմ \$5
- A7. ԲԱՐՍԻՈՒԴԱՐՑԱՆ, Ս. Գ. *Դիվան հայ վիճադրության*, Բ, Երևան, 1960, 240 էջ, լեզվմ, գրծ \$8
- A8. ԴԱՆԻԷԼՅԱՆ, Ժիրայր. *Հայ նոր պարբերական մամուլը, 1907-1981*, Պեղոթ, 1984, 184 էջ, իս/կ \$15
- A9. ԻՆՆՈՅԱՆ, Հմայեակ. *Ընդհատ նշումներ*, Պեղոթ, 1971, 180 էջ, խաւաքարտէ կողք \$5
- A10. ԹԻՐԵԱՐՑԱՆ, Բ. *Համաւեր և կրկնակ խումբեր*, Վիեննա, 1923, խաւաքարտէ կողք գրծ \$4

- A11. ԾԵՄԾԵՄԵԱՆ, Սահակ. *Հարտիսագրութեան դպրոց մը Ս. Ղազարոս մէջ ԺԸ. դարուն, Վենետիկ, 1981, 61 էջ, 13 տախտակ, խաւաքարտէ կողք* \$15
- A12. ՄԻՆԻՍԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ. Յուշարձան-գրական ժողովածու առթիւ 100-ամեայ յղեկեանի հաստատման Միխայիլեան Միաբանութեան ի Վիեննա, 485 էջ, 1911, 40 հայագիտական յօդուաններ, թղթկազմ \$100

Antiquarian Books

- B1. STRZYGOWSKI, Josef. *Byzantinische Denkmäler III*, Vienna, 1903, 126 pp., in mint state, papers uncut, soft covers \$125
- B2. Աշխարհագրութեան շրջից մասանց աշխարհի-Ասիոյ, Եւրոպիոյ, Ափրիկիոյ, և Ամերիկոյ. (Վենետիկ, 1802), Մասն Բ, Գ հատոր 590 էջ, կզմն ու շատ լաւ վիճակ K \$100
- B3. ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ, Արփիար. *Կարմիր Ժամուց* (1920), 92 էջ, թղթկազմ ու վատ վիճակ K \$3
- B4. ԳԱԲԱՄԱԾԵԱՆ, Սիմոն. *Գամեր Փաքրիկ ճամբորդը արեւելքի մէջ* (Կ. Պոլիս, 1909), 285 էջ, ետեւէն մի քանի փոքր ծակեր, կզմն ու շատ լաւ վիճակ K \$10
- B5. ՂԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՂԵՍԻԱՍԻ. *Թուղթ Արգարու թագաւորի հայոց և քարոզչութիւնը սրբոյն Թաղեհ առաքելոյ, 1868, 88 էջ: Միատեղ կազմուած՝ ԶԱՆԱԵԱՆ Լասանի, Պատմութիւն համալսօտ աղտանցի երկրի, 1868, 58 էջ, թղթակազմ* \$10
- B6. ԹԵՂՈՒՐԵԱՆ, Սարգիս Վ. *Ծաղագս մարդկային իրաւանց և պարտոց, Փարիզ, 1858, 151 էջ թղթկազմ* \$8
- B7. ԹՈՐՈՒՆԵԱՆ, Թաղեա. *Հատընտիր ընթերցումներ ի մատենագրութեանց նախնաց հանդերձ ծանօթութեամբ* (Վիեննա, 1866), 551 էջ, կզմն ու շատ լաւ վիճակ K \$75

- B8. ԹՈՐՈՒՆԵԱՆ, Սահակ. *Արտաշէսեան Արտաւազդայ բարքն ու վախճանը, Վիեննա, 1852, 84 էջ, թղթակազմ* \$6

- B9. ԼԻՆԵ, Լ. Բ. Պ. *Հայաստան. Ուղեւորութիւններ եւ ուսումնասիրութիւններ* (Կ. Պոլիս, 1913) Ս հատոր, 376 էջ, կզմն ու շատ լաւ վիճակ K \$45

- B10. *Հանդէս Ամսօրեայ 1900-1901, 384 և 384 էջ, կզմն ու շատ լաւ վիճակ K* \$75

- B11. ՄԵՆԵՎԻԾԵԱՆ, Գաբրիէլ. *Արդի լեզուագիտութիւնը* (Վիեննա, 1903), 204 էջ, կզմն ու ընտիր վիճակ K \$30

- B12. *Պատմութիւն հայկական տպագրութեան սկզբնատրութենէ մինչ առ մեր, 1513-1895* (Վենետիկ, 1895), 244 էջ, կզմն ու ընտիր վիճակ K \$45

- B13. *Պատմութիւն վեշտասաներորդ դարու բարեկարգութեան ի Գեղարմիա (Զմիւռնիա, 1848), հատոր Բ, 594 էջ, կզմն ու ընտիր վիճակ K* \$45

- B14. *Պատմութիւն Լեւոն Թիմուրայ, 1873, 288 էջ, թղթակազմ* \$20

- B15. ՎԱՐԴԱՆ Պատմիչ. *Պատմութիւն թաթարայ, 1870, 76 էջ, թղթակազմ* \$10

- B16. *Տարեք քերականութեան գերմաներէն լեզուի, Վիեննա, 1890, 152 էջ, կազմուած և շատ լաւ վիճակ* \$15

- B17. ՏՕՆԻԿԵԱՆ, Գրիգորիս. *Գուգ նաւապետի վարորդ և աշխարհքիս բոլորտիքն ըրած երեք ճամբորդութեանց պատմութիւնը, 1857, 100 էջ, թղթկազմ* \$8

Dictionaries and Encyclopedias

- D1. *Armenian Encyclopedia-Հայկական սովետական հանրագիտարան, Yerevan, cloth*

- Vol. 8, 1982, 720 pp. \$35

- Vol. 9, 1983, 720 pp. \$35

- Vol. 10, 1984, 736 pp. \$35

- Vol. 11, 1985, 720 pp. \$35

- Vol. 12, 1986, 751 pp. \$35

- Vol. [13] 1987, 688 pp. \$35

- Volumes 1 to 12 and supplement [13], a complete set in uncirculated state (A) \$450

- D2. *Haigazian Dictionary - Նոր Բառգիրք հայկազեան լեզուի, Vol. I 1140 pp., 1979, Vol. II 1067 pp., 1981, Yerevan reprint, cloth.* \$100

- D3. *Praktische Gramatik der Armenischen Sprache, von C. Kainz, Leipzig, 1800? cloth* \$10

- D4. *Ժամանակակից հայոց լեզվի բացատրական բանարան, Բ հոտ, Երևան, 1972, 720 էջ, լրկազմ* \$35

- D5. *English Armenian Dictionary, edited by H. H. Chakmakjian, 1326 pp, bound, reprint* \$55

History

- H1. *Armenian History of Aintab - Պատմութիւն Անթէպի Հայոց, Vol. III, 1200 pp, 580 illus., hard bound* \$57

- H2. BERLITZ, Charles, *The Lost Ship of Noah; In Search of the Ark at Ararat*. New York: 1987, 203 pp., c/b, d/j \$18

- H3. BOURNOUTIAN, George A., *A History of the Armenian People*, 1995, Vol. I 192 pp., Vol. II 265 pp., card covers (ship. US \$3, foreign \$4.50) \$34

- H4. BULL, Jacob B., *The Fridjof Nansen; A Book for the Young*. Boston: 1903, 132 pp., in very good condition, bound \$12

- H5. CHAHIN, M. *The Kingdom of Armenia*. NY: 1987, 332 pp., c/b, d/j, retail \$55, sale price \$30

- H6. Davis, Leslie A. *The Slaughterhouse Province; An American Diplomat's Report on the Armenian Genocide, 1915-1917*. New York, 1989, illus. cl. \$30

- H7. HOVANNISIAN, R. G. *Armenia on the Road to Independence*; 1918, Berkeley 1969, 364 p, cl. \$42

- H8. HOVANNISIAN, R. G. *The Republic of Armenia, Vol. I, 1918-1919*, Los Angeles, 1971, 547 pp., cloth \$50
- H9. HOVANNISIAN, R. G. *The Republic of Armenia, Vol. II, 1919-1920*, Los Angeles, 1982, 603 pp., cloth \$50
- H10. LYNCH, H. F. B. *Armenia: Travels and studies* (Beirut, 1965), Vol. I 470 pp., Vol. II 512 pp., map, cloth. N \$70
- H11. MATEVOSIAN, Rafayel. *Haykakan zinanshanner* [Armenian Coat of Arms] - Հայկական զինանշաններ, Yerevan, 1994, 144 p. (incl. 78 illus.) (Shipping surf \$1.50, air \$4.00), in Armenian, soft cover \$6
- H12. NAASR. *Recent Studies in Modern Armenian History*, Cambridge, MA, 1971, 141 pp., cloth \$6
- H13. SHNOROKIAN, M.H. *The Armenian Genocide and Rebirth of a Nation*, 1983, 30 pp., soft cov. \$3
- H14. TORIGUIAN, Sh. *The Armenian Question and International Law*, Beirut, 1973 edition, 330 p., cl. \$12
- H15. *Yeghishe*, English translation, 154 pp, cl. \$20
- H16. ԱՎԱԳՑԱՆ, Գ. Ե. Հայկական ՍՄՀ բնակչությունը, Երևան, 1975, 304 էջ, կզմծ. N \$18
- H17. ԱՎԱԳՑԱՆ, Արիգ. Հարավային տեղեր, Երևան, 1977, 412 էջ, կազմուած \$20
- H18. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ, Խ. Ա. Սովետական Հայաստանի և բնակավայրերի աշխարհագրությունը, Երևան, 1987, 200 էջ, կզմծ. N \$15
- H19. ԳԱՐՐԻԻԼՅԱՆ, Հ. Ե. Մարգարտյա Սևան, Երևան, 1980, 180 էջ, կազմուած \$4
- H20. ԳԱՆՁԱԿԵԾԻ Կիրակոս. Հայոց պատմությունը, Երևան, 1982, 352 էջ, կզմծ. N \$18
- H21. ԳՈՒՐԵԱԿԵԱՆ, Թորգոմ. Հնդկահայք, 1941, 382, խաւաքարտէ կողք \$10
- H22. ԵՂԻՇԵ. Վասն Վարդանայ և Ռայոց պատերազմից, 1968, 194 էջ, թղթակազմ \$7
- H23. ԶՈՀՐԱԲՅԱՆ, Է. Ա. Սովետական Ռուսաստանը և բնակչության հարաբերությունները 1920-1922 թթ., Երևան, 1979, 344 էջ, կզմծ. N \$20
- H24. Երևանի պետական համալսարան, 1981, 324 էջ, խաւաքարտէ կողք \$6
- H25. Թեոփանես Խոստովանող, Երևան, 1983, 384 էջ, լաթակազմ \$16
- H26. ԹԱՌՈՑԱՆ, Կ. Զ. Արևմտահայերի ազատագրական պայքարը XIX դարի վերջերից և XX դարի սկզբներին, Երևան, 1980, 210 էջ, կզմծ. N \$14
- H27. ՎՅՈՒՂԵՆԿՅԱՆ, Ռ. Վ. Հայ-Պորտուգալական հարաբերությունները, Երևան, 1986, 358 էջ, լթկզմ. N \$20
- H28. ՀԱՍՐԱԹՅԱՆ, Մ. Պատմա-հնագիտական ուսումնասիրություններ, Երևան, 1985, 280 էջ, լթկզմ \$9

- H29. ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ, Ռ. Ի. Տաշիր Զորագետ, Երևան, 1982, 150 էջ, թղթակազմ \$7
- H30. ՄԵԼԻՔԻՄՅԱՆ, Ս. Հայկական ՍՄՀ տնտեսական կապերը, Երևան, 1979, 172 էջ, կզմծ. N \$15
- H31. ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ, Ղևոնդ. Լոռիի կիրիկեան թագաւորներու պատմութիւնը, Վիեննա, 1923, 93 էջ, թղկզմ \$8
- H32. ՄԱՆԱՆԴՅԱՆ, Երկեր, Զ., Երևան, 1984, 386 էջ, լաթակազմ \$18
- H33. ՄՍԲԱՆ ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Տարեգիրք, Վենետիկ, 1958, 269 էջ, թղթակազմ \$25
- H34. ՄՏԵՓԱՆՅԱՆ, Բ. Հայկական դրոշակներ և զինանշաններ, թղթակազմ: Վերատպուած հայ թերթի մը յօդուածաշարքէն, Լուսապատենը գիրքի նման ձևաւորուած է. Փոստ՝ \$1.25 (ANS) \$3
- H35. Վազգեն Հայրապետ Ռայոց, գիրք երկրորդ, Էջմիածին, 1988, 318 էջ, կազմուած \$8
- H36. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ, Հ. Գ. Արևմտահայերի ազատագրության հարցը և հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքներ XIX դ. վերջին քառորդում, 1987, 354 էջ, կզմծ. N \$20
- H37. ՖԻՐԵԱՆ Ա. Հատաքննություն գաղտնիքների, Կ. Պոլիս, 1914, 299 էջ, կողքը պակաս \$6

Literature, Poetry, Novel, Fiction

- L1. GRANIAN, Puzant. *My Land, My People*, Los Angeles, 1978, 146 pp., card covers \$7
- L2. OSHAGAN, Vahé. *The English Influence on Western Armenian Literature in the Nineteenth Century*, Cleveland, 1982, 53 pp., card covers \$4
- L3. TOUMANIAN, Hovhannes. *The Bard of Loree*, London, 1919 pp., cloth \$6
- L4. ԱՆԴՐԵՅԻՎ, Լեոնիդ. Երկեր, Երևան, 1985, 360 էջ, լաթակազմ \$3
- L5. ԱՆԴՐՈՒՆԻՎ, Խոնա. Գայի հետքերով և Թիմուր ԳԱՅՐԱՐ. Աֆղանիստանի երկրների տակ, Երևան, 1986, 344 էջ, կազմուած \$3
- L6. ԳԱԼԵՄԵՐԵԱՆՅԱՆ, Զարուհի. Օրեր և դեմքեր, 1965, 417 էջ, ձգնուած, լաթակազմ \$6
- L7. ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ, Վաղերես. Կեանքից զուգահեռ, Լոս Անջելես, 1981, 151 էջ, խաքարտէ կողք \$6
- L8. ԳԵՕՐԴԵ. Նորավայրեր, Գաբրիել, 1953, 382 էջ, խաւաքարտէ կողք \$4
- L9. ԴԱՇՏԵՆԵՍ, Խաչիկ. Ռաճկապարների կանչը, Երևան, 1984, 536 էջ, կազմուած \$10
- L10. ԴԱՐՅԱՆ, Զարգանդ. Արծիվ Վասպուրականի, Երևան, 1988, 632 էջ, կազմուած \$10
- L11. ԹՈՒՄՅԱՆՅԱՆ, Բ. Սուղիկ որսկանը, 1981, 16 գունաւոր էջ, խաւաքարտէ կողք \$3

- L12. ԹԻՆԿԸՐՅԱՆ Սոնա. Սահանք, Երևան, 1982, 290 էջ, լաթակազմ \$5
- L13. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ, Ա. Ետիք. Արևի մօտ, 20 գունատու էջ, խաւաքարտէ կողք \$4
- L14. ԼԱՄԱՐԹԻՆ, Ռաֆայել, Կ. Պոլիս, 1927, 251 էջ, լաթակազմ \$4
- L15. ԼԱՌԻՊՄԱՆ, Գ. Ջրասույզ զանգը, Կ. Պոլիս, 1923, 181 էջ, վիրատու խաւաքարտ կազմ \$3
- L16. ԿՈՒՊՐԻՆ. Սուլամիթ, Կ. Պոլիս, 1922, 98 էջ \$2
- L17. ԼԱՄԱՆ. Անդունդից մէջէն, 175 էջ, կողքը պակաս, լաւ վիճակ \$2
- L18. ՀԱՅԿ, Վահէ. Հայրենի ծխան, Ա հատր, Ֆրէզնո 126 էջ, խաւաքարտէ կողք \$6
- L19. ՀԱՅԿ, Վահէ. Բ հատր, Պոսթոն, 1947, 254 էջ, լաթակազմ \$8
- L20. ՇԱՀԷՆ, Սեդրակ. Բար թորոս, Պէյրութ, 1967, 51 էջ, ձօնաձեւ \$2
- L21. ՏՎԵՆ, Մարկ. Արքայազնը և աղքատը, Երևան, 1980, 24 էջ, կազմաւած \$3

Archaeology, Architecture, Miniature Painting, and Art Albums

Documents of Armenian Architecture

27x27 cm, text in Italian, English, Armenian, card cov

- M1. No. 1, *Haghat*, 47 pp., 52 pls., 1968. \$30
- M2. No. 2, *Katchkar*, 63 pp., 64 pls., 1969 \$30
- M3. No. 3, *Sanahin*, 47 pp., 27 pls., 1970 \$30
- M4. No. 4, *S. Thadei Vank*, 72 p, 50 pls, 1971 \$30
- M5. No. 5, *Amberd*, 56 pp., 36 pls., 1972 \$30
- M6. No. 6, *Gheghart*, 72 pp., 25 pls., 1973 \$30
- M7. No. 7, *Goshavank*, 64 pp, 25 pl, 1974 \$30
- M8. No. 8, *Aght'amar*, 120 pp., 80 pls., cl.'74 \$80
- M9. No. 9., *Ererouk*, 76 pp., 26 pls, 1977 \$30
- M10. No. 10, *S. Stepanos*, 71 p, 37 pls, 1980 \$30
- M11. No. 11, *Ketcharis*, 60 pp, 31 pls., 1982 \$30
- M12. No. 12, *Ani*, 104 pp., 74 pls., 1984 \$40
- M13. No. 13, *Haghatzin*, 57 p, 26 pl, 1984 \$30
- M14. No. 14 *Amaghoun-Noravank*, 64 p, 28 pl '86 \$30
- M15. No. 15, *Kasakhi Vanker*, 76 pp, 35 pls. \$30
- M16. No. 16, *Ptghni/Arduch*, 76 pp, 44 pls, '86 \$30
- M17. No. 17, *Gandzasar*, 70 pp., 42 pls, 1987 \$30
- M18. No. 18, *Sevan*, 90 pp., 54 pls., 1987 \$35
- M19. No. 19, *Gharabagh* 110 pp, 54 pl., 1988 \$35
- M20. No. 20, *Sorluh*, 111 pp., 65 pls. 1989 \$35
- M21. No. 21, *New Djulfa*, 123 pp, 74 pls. 1993 \$40

- M22. No. 22, *Makaravank'*, 64 pp, 50 pls. 1994 \$30
- M23. DAA Nos. 1 to 22, complete set \$665
- M24. DAA Nos. 1 to 22, for ArmNS members \$600
- M25. Case, can house 10 volumes \$10
- M26. DAA *Achtamar*, German edition, 144 pp., 98 pls., 11 drawings \$60
- M27. *Aghtamar*, 96 color plates by R. K. Lampien, 52 pp. text by St. Mnatsakanian, 21x30 cm, Ereboundi, cloth text in Armenian, 1985. \$35
- M28. AKINIAN, Nerses. *Das Skevra-Evangelier von Jahre 1197 aufbewahrt, im Archive des Armenischen Erzbistums Lenberg*, 32 pp., 18 illus., in Armenian \$10
- M29. *Ararat*, 29x31 cm, 96 pp., in color, 47 various scenes of Mt. Ararat, card covers \$12
- M30. *Armenian Soviet Republic*, color album, 113 illus., Yerevan 1977, cloth \$5
- M31. ASRATIAN, G. *Yerevan and Its Environs*. Leningrad, Aurora, 1973, 136 pls., 21x27cm, cl. \$50
- M32. BEREHOVAIA, A. *Soviet Union Archaeology*, Cambridge, MA, 1966, 178 pp, 27 pls, cloth \$22
- M33. CARSWELL, John. *New Julfa; The Armenian Churches and Other buildings*, Oxford, 1968, 100 pp. text, 96 pls, cloth \$150
- M34. COLLON, D., *Near Eastern Seals*, 1990, 64 pp., 50 illus., card covers \$5
- M35. DARVISH (Andre Sevrougian), print, 40x60 cm
- a. DARVISH *Sayat Nova*, color, *Tamar* \$25
- b. DARVISH *Wedding* \$25
- c. DARVISH *Sayat Nova playing musical inst.* \$25
- M36. a, b, c, three of them together \$60
- M37. DAVTIAN, Serik. *Դրվագներ հայկական միջ-նադարյան կիրառական արվեստի պատմության*, Yerevan, 1981, 180 pp., 184 illus., cloth \$15
- M38. *Ermakov 1910*, 179 pp., 77 pls. 25x33 cm, Venice, 1982, cloth. N \$60
- M39. *Etchmiadzin Album*, 1981, 80 color pls., \$10
- M40. GHAFADARIAN, Karo. *Yerevan; the Medieval Monuments*, in Armenian, Yerevan, 1975, 252 pp., 178 illus., 23x30cm, cl. \$50
- M41. GHAFADARIAN, Koryun. *The Architecture of Argishtikhli City*, in Armenian, 161 p, 25 illus, c.c. \$8
- M42. Ghazarian, Many. *Armenian Carpet*, Ereboundi editions, 1988, 288 pp., 200 full rugs pictured in color, 12"x8 5/8", heavy duty cloth binding \$50
- M43. GRIGORIAN, Artsvin. *Sovremennaya arkhitektura Armenii*, Yerevan, 1983, 18 p, illus, in Rus., cl. \$6
- M44. GRIGORIAN, G. *Album*, Yerevan, 1983, 46 pls., b/w and color, in Armenian, Russian and English, cl. \$10

M45. HAROUTUNIAN, V. M. *Etchmiadzin*, 47 pp., in Armenian, Russian, French, card covers \$6

M46. HOLY SEE OF ETCHMIADZIN. *Armenian Churches* - Հայկական եկեղեցիներ. 262 pp. text in Armenian, Russian and English, more than 150 pls., Etchmiadzin, 1970, 25x29 cm, cloth. N \$50

M47. HOLY SEE OF ETCHMIADZIN. *Armenian Khatchkars* - Հայկական խաչքարեր. 213 illus. text in Armenian, French and English, Etchmiadzin, 1973, 23x33 cm, cloth. N \$60

M48. HOVHANNISSIAN, Constantine. *The Wall Paintings of Erebouni*, in Armenian, Russian, English, Yerevan, 1973, 84 pp. text, 58 color pls., 23x30cm, cloth \$100

M49. JONES, M., *Fake? The Art of Deception*, 1990, 312 pp., 130 color and 185 b/w illus., card covers \$10

M50. KASPARIAN, Alice Odian, *Armenian Needlelace and Embroidery*, 127 pp., numerous illust., cloth \$40

M51. KHALPAKHCHIAN, O. Kh. *Architectural Ensembles of Armenia*, Moscow, 1980, 480 pp., text in English and Russian, numerous pls, in color and b/w, cloth, 21x28 cm. N \$50

M52. KHATCHATRIAN, A. *Monuments of Armenian Architecture*, Beirut, Hamazkain, 1972, 84 pp. text, 92 pls, cloth, 23x30 cm. N \$150

M53. KHATCHATRIAN, A. *Հայկական ճարտարապետության յուշարձաններ*, Beirut, Hamazkain, 1972, 100 pp. text, 92 pls, cloth, 23x30 cm. N \$150

M54. KHACHATRIAN, T. S. *Artikskii nekropol*, in Russian, Yerevan, 1979, 404 pp., text 107 pp., the rest all plates, cloth \$15

M55. Matenadaran, 27 pls, 20 pp. text, card cov. \$2

M56. MAZMANIAN, N. *The Art Gallery of Armenia*. Leningrad, Aurora, 1975, 15 p. text, 179 pls. 23x30 cm, cloth. N \$200

M57. MEKHITARIAN, Arpag. *Treasures of the Armenian Patriarchate of Jerusalem*. Jerusalem, 1969, 44 pls., 225 p. text in Armenian, English, Hebrew, and Aabic, 18x22 cm, cloth. N \$60

M58. OGDEN, J., *Ancient Jewelry*, 1992, 64 pp., 40 illus., card covers \$5

M59. RAND, H., *Arshile Gorky; the Implications of Symbols*, 1980, 270 pp., 15 color pls., 147 black and white illus., includes 12 p. chapter on artist's (*Vosdanik Manoog Adoian*), 22 x 28 cm, card covers. Retail \$25, discounted to \$12.50

M60. Sovetakan Hayastan color album, 113 illus, 1977, cloth \$5

M61. STEPANIAN, N. and TCHAKMAKTCHIAN, A. *L'Art decoratif de l'Arménie Médiévale*. Leningrad, 1971, 64 pp. text, 166 pls., 27x34 cm, cloth. N \$60

M62. Treasures of Etchmiadzin, 1984, 424 pls. in color, 25x32 cm, text in English, Russian, Armenian, Editions Erebouni, cloth \$60

M63. UTUDJIAN, Edouard. *Armenian Architecture, 4th to 17th Century*, Paris, 1968/180 pp., 250 figs., cloth. N \$50

M64. Weavers, Merchants and Kings; The Inscribed Rugs of Armenia, 1984, 211 pp., 68 pls. in color, 23x31cm, card covers \$22

Periodicals

P1. Bank Note Reporter, Vol. 22 (July 1994), No. 7. Includes Dr. Levon A. Saryan's article on "Armenia Issuing Currency Once Again," illus. partial color illustration on 1st page (shipping \$1). ArmNS \$3

P2. National Geographic. 1965, No. 2; 1966, No. 6; 1967, No. 2; 1968, No. 4; 1969, No. 4; 1970, Nos. 1, 3, 5, 6; 1971, Nos. 1, 2, 3, 4, 5, 6/4; 1972, Nos. 1, 4, 6/1, 3, 6; 1973, Nos. 1, 4, 6; 1974, No 2, 5, 6/2, 5, 6; 1975, No 3, 4/1, 3, 4, 6; 1976, Nos. 1, 3, 4, 5/4, 6; 1980, No 2; 1987, Nos. 1, 6. Each issue \$0.50

P4. Բաների Երևանի Համալսարանի - Banber Erevani Hamalsarani. 1900, #3; 1991, # 1; each issue. \$6

P5. Գեղունի - Keghouni, Armenian illustrated review dedicated to the bicentenary of the death of the Ven. Abbot Mekhitar, 1749-1949. Venice, 1950, 116 p., 30x40 cm (12"x16"), used, c/cov. HV \$30

P6. Ջեկույցներ - Zekuyts'ner, XXXIV (1962), Nos. 2, 4, 5; XXXV (1962), Nos. 1, 2, 5. Each issue \$2

P7. Լրաբեր Ռասարականի գիտությունների - Lraber Hasarakakan Gitut'yunneri. 1980, Nos. 4-10, 12. Each monthly issue \$2

P8. Հայրենիք Ամսագիր - Hairenik Monthly. Cloth bound in grey binding, the logo of periodical is printed on the cover. Some issues are scarce and very hard to find. It will make an excellent addition to the library of a discriminating collector who is interested in periodicals. Vol:

XXVIII 1950	1-12	3	\$20
XXX 1951	1-12	3	\$20
XXX 1952	1-12	3	\$20

P9. Հանդես Ամսօրեակ - Handes Amsorya. 1960, Nos. 7-9; 1969, Nos. 4-6; 1972, Nos. 10-12; 1973, Nos. 4-6; 1975, Nos. 1-6; 1978, Nos. 1-12; 1979, Nos. 1-12; 1983, Nos. 7-12. Each single issue \$3

P10. Պատմա-Բանասիրական Հանդես - Patma-Banasirakan Handes. 1979, No. 1; 1980, Nos. 1, 2; 1981, Nos. 1, 4; 1982, Nos. 1-4; 1983, No. 1; 1984, No. 2; 1985, No 2; 1986, Nos. 1-4; 1987, Nos. 1, 3, 4; 1988, Nos 2-4; 1989, 1, 3; 1990, 2,3 Each single issue \$7

P11. Սյոն - Sion. 1979, Nos. 3-10; 1980, Nos. 5-12; 1982, Nos. 3-8; 1983, Nos. 1-6; 1985, Nos. 1-3, 10-12; 1987, Nos. 1-12. Each monthly issue \$1.5

Series I

Volume XXII, Nos. 2 & 3

June 1996

ՀԱՅ

ARMENIAN

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

NUMISMATIC

ՀԱՆԴԷՍ

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Editorial.....	21
Letters	22
NERCESSIAN, Y. T. and SARYAN, Levon A. Overstruck and Countermarked	
Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia	23
Armenian Numismatic Literature	63

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series I

Vol. XXII, Nos. 2 & 3

June 1996

EDITORIAL

“OVERSTRUCK AND COUNTERMARKED COINS OF THE ARTAXIAD DYNASTY OF ARMENIA”

Exactly three years ago (1993), here in *Armenian Numismatic Journal*, an announcement was made that the subject work is in progress. Moreover, it was indicated that it will require an extensive effort to research and prepare a corpus on overstruck and countermarked Armenian coins. This was an understatement.

It was very easy to identify a coin where a good part of undertype design details is apparent. When only a very small portion is revealed and the design cannot be discerned by comparing with major ancient coin catalogues, even days of research would not help to reach a satisfactory conclusion. Coins like this were labeled unidentifiable.

A word of caution here. An overstruck and countermarked coin is still an ancient and «struck» coin. Each coin in itself may look like a «different» design or a new type. The student needs to visualize the whole undertype design and then compare his coin with the corpus presented in this paper. For example, one of the most common host coins is the Aradian copper, Astarte-Europa/charging bull. The coin to be researched might show either a head, tail, legs of a bull, or some other small part. Once this whole design of the charging bull is pictured and a small segment of the subject coin is identified in that complete pattern, then the identification process of that new overstruck coin is converted to a thrill that only a true collector can enjoy.

The multitude and variety of countermarked coins absolutely surprised us. Their identification is relatively simple. However, here proper orientation is very important since some of them are upside down or not necessarily 90° vertically oriented. A good magnification glass always will prove to be very useful.

Shortly after the publication of this paper, and during the years to come, we expect to see new material surface. Readers having new and unpublished material are encouraged to contact the Armenian Numismatic Society, if possible, by mailing a photograph or aluminum foil rubbing, and data on die axis orientation, weight, and diameter of the coin.

YTN

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, California 90660-1920, U. S. A. Associate Editor, W. Gewenian, Corresponding Editors, Levon A. Saryan (Greenfield, WI) and Henry Sarkissian (Yerevan). Non-member subscriptions \$12.50 per year. Back issues available.

ISSN 0884-0180 — LCCN 85-64943

LETTERS

Your *Armenian Coins and Their Values* bring together the numismatics of Armenia, ancient and medieval, of the various kingdoms and principalities, with their values, estimated rarity and the difficult area of grading, and counterfeits in a coherent manner. Truly this is an outstanding work that will be used as a vital reference for many years. I want to thank you for undertaking such a work — as I personally benefit from it.

George Derderian
Arlington VA

I received both of your books on Armenian coins and Armenian paper money and both of them are a national treasure. Good work. Thank you for giving me a new hobby.

Hrayr Aris
Forest Hills, NY

Մեծարգոյ Դոկտոր,

Հայաստանի Հանրապետութեան մշակոյթի նախարարութիւնը, Հայաստանի Պատմութեան Պետական Թանգարանը ծրագրել են մի շարք միջոցառումներ, որոնցում առաջին անգամ կը ներկայացուի հայ դրամագիտութեան պատմութիւնը հիմնադրման օրուանից մինչ այժմ: Լաւատեղեակ լինելով Ձեր բազմամեայ բեղմնաւոր գիտական և հայրենասուէր գործունէութեանը Պատմութեան Պետական Թանգարանը յիշեալ միջոցառումների թոււմ կազմակերպելու է «Հայկական Դրամների» ցուցահանդէս, որը կը պատմի Ձեր՝ իբրև դրամագէտի, դրամահաւաքի և բարեգործի գործունէութեան մասին, կը նուիրուի Ձեր ծննդեան 80-ամեայ յորեւանին, իսկ ցուցասրահներից մէկը կը կրի «Զարեհ Պտուկեան Սրահ» անուանումը իբրև մշտական գործող ցուցադրութիւն:

Մշակոյթի նախարարութեան հաւանութեանն է արժանացել Պատմութեան Պետական Թանգարանի մի ձեռնարկ ևս: Այն է՝ Թանգարանի դրամագիտութեան բաժինը կոչել Ձեր անունով:

Ակնկալելով Ձեր դրական արձագանքը և աջակցութիւնը յիշեալ նախաձեռնութեանը, խնդրում ենք ընդունել մեր անկեղծ շնորհաւորանքները սպասուող յորեւանի կապակցութեամբ ցանկանալով Ձեզ քաջ առողջութիւն և երկար տարիների բեղմնաւոր կեանք:

Յակոբ Մովսէս
ՀՀ Կուլտուրայի Մինիստրութեան Մինիստր
Երևան

Ծանօթութիւն խմբագրութեան: Վերոյիշեալ նամակը (թուադրուած 22 Յունիսի 1993 թ., No. 02-22/156) ուղղուած է բազմալսատակ հայ դրամագէտ Դոկտոր Զարեհ Պտուկեանին, որ աղււսութեամբ մեզ տղամաղբից նամակին պատճէնը:

Օգտուելով առիթից ուղարկում եմ յօդուածս, որ գրել եմ վաղուց: Յոյսով եմ որ կը հետաքրքրի, քանի որ նոր մեկնաբանութեամբ եմ Միլեթեան դրամների յայտնուելը Հայաստանում ներկայացնում: Ուղարկում եմ նաև իմ հրատարակութիւններից, եթէ կան կրկնութիւններ ներդաժիտ կը լինէք: Մի այդքան էլ, դեռ աւելին կը լինէ, կուղարկեմ յետոյ:

Թաւօք յայտնմ, որ ուղարկած գիրքը՝ հայկական դրամների մասին [*Armenian Coins and their Values*] չեմ ստացել: Յոյսս էլ կտրել եմ, ...

Henry Sarkissian
Yerevan

OVERSTRUCK AND COUNTERMARKED COINS OF THE ARTAXIAD DYNASTY OF ARMENIA

Plates I-VI

Y. T. NERCESSIAN and L. A. SARYAN

Historical Background

The Artaxiad (or Artashesian) dynasty of Armenia was destined to be the most glorious in the three thousand year history of the Armenian people.¹ It was established in 189 B.C., shortly after the Romans defeated the Seleucid king Antiochus the Great at the Battle of Magnesia. Two Armenian satraps, Artaxias (Artashes) of Armenia Major and Zariadres (Zareh) of Sophene Armenia, both of whom enjoyed Roman support, took advantage of this opportunity to declare themselves independent of Seleucid control.

Artaxias (189-160 B.C.) became the founder of the Artaxiad dynasty. According to Armenian historian Moses (Movses) Khorenats'i, Artaxias struck coins in his own image, although none have yet been identified. He laid out his lands by erecting stone boundary markers, a few of which, inscribed in Aramaic, have been discovered and deciphered in recent years.² Artaxias is also credited with founding the city of Artaxata, which was built on the eastern bank of the Araxes River. According to the historians Strabo and Plutarch, the exact site of the city was selected by the great Carthaginian general Hannibal.³

After a reign of thirty years, Artaxias was succeeded by his oldest son Artavasdes (160-123 B.C.). Khorenats'i notes that Artavasdes had no heir of his own; the throne thus passed to his younger brother Tiran (or Tigran), the father of Tigranes the Great.⁴ According to Appian, Tigranes the Great was the son of another Tigranes. He was

¹ The history of the Artaxiad dynasty is discussed in detail in several monographs by the late Hakob Manandian, one of Armenia's foremost historians: *A Critical Survey of the History of the Armenian People*, Vol. I (Erevan, 1944), especially pp. 114-303 (in Armenian); *Tigrane II et Rome* (revised ed., Erevan, 1972) (in Armenian and its French trans. by H. Thorossian (Lisbon, 1963)); *The Trade and Cities of Armenia in Relation to Ancient World Trade*, English trans. by Nina Garsoian (Lisbon, 1965) [hereafter *Trade*]; and *Collected Works*, Vol. I (Erevan, 1977), especially pp. 118-298 and 420-604 (in Armenian).

A more recent synthesis is presented in volume I of the multivolume *History of the Armenian People* (Erevan, 1971), pp. 521-699 (in Armenian) [hereafter *History*].

² See Moses Khorenats'i *History of the Armenians* (Cambridge, MA and London 1978), trans. by R. W. Thomson, II.56, pp. 198-199, on the erection of the boundary markers by Artaxias, and II.11, p. 147, on the striking of coins. On the coinage of the Artaxiad kings, see P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London, 1978) and Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995), pp. 54-88.

³ Manandian, *Critical Survey*, pp. 120-121; *Collected Works*, pp. 124-125; *Trade*, pp. 44-45.

elevated to the throne of Armenia in 95 B.C. Although the available sources are not totally clear on this point, the preponderance of evidence and logic is strongly in favor of Tigranes the Great being the second Tigranes of the Artaxiad line.⁵

Tigranes II certainly ranks as the strongest and most successful ruler in almost three millennia of Armenian history. He left a rich and fascinating numismatic legacy, a portion of which is examined in this study.

In 95 B.C. when Tigranes became king, his territorial holdings were limited to Armenia Major, a region bounded by the Euphrates River on the west and Kura River on the east. According to Plutarch, he had reigned for twenty-five years when Appius Claudius arrived on his embassy in 70 B.C. Over the course of that quarter century, Tigranes created a vast empire, absorbing numerous smaller kingdoms and lands stretching from the shores of the Caspian and Black Seas more than 800 miles to the Mediterranean coast of Syria and Phoenicia. At its height, the Armenian empire included Armenia Major, Sophene, Iberia, Caucasian Albania, Atropatene, Adiabene, Osroene, northern Mesopotamia, Syria, Phoenicia, Commagene, and eastern Cilicia.⁶

Prior to ascending the throne, Tigranes had been held hostage at the court of Mithridates II of Parthia. Upon the death of his father, Tigranes was allowed to rule in Armenia in exchange for "seventy valleys" situated on the border between Armenia and Atropatene, which he ceded to Parthian control.

Shortly after assuming power, Tigranes initiated a series of conquests which would make him one of the greatest leaders of western Asia. He captured the southwestern Armenian kingdom of Sophene and annexed it to Armenia Major (ca. 94 B.C.). He married the daughter of Mithridates VI Eupator of Pontus, and together the two kings drove Ariobarzanes of Cappadocia, a Roman client, from his throne (ca. 93 B.C.).

The death of Mithridates II of Parthia in 88 B.C. left the Parthian royal palace in disarray. Tigranes had maintained friendly relations with Mithridates, but moved swiftly against his successors. He retrieved the seventy valleys and annexed the district of greater Aghbak south of Lake Van. To the north, he gained control over Iberia. He moved into Adiabene and Atropatene, reaching Ecbatana where his forces burned the castle of Adrabanu (ca. 89-85 B.C.).⁷ At this point, the kingdoms of Gorduene, Adiabene, Media Atropatene, and northern Mesopotamia including Mygdonia and Osroene recognized his suzerainty. He occupied eastern Cilicia and Commagene (ca. 84-83 B.C.). By this time, Tigranes could justly claim the title "King of Kings" which appears on some of his silver and bronze coins.

⁴ Khorenats'i, II.61-62, p. 204.

⁵ Y. T. Nercessian, "An Unpublished Coin of Tigranes I," *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. XXII (June 1991), No. 2, pp. 13-21.

⁶ The career of Tigranes the Great has been reconstructed mostly from scattered references in the works of hostile Roman and Greek writers. Some convenient English language secondary sources include Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia*; Nercessian, *Armenian Coins and Their Values*; Jacques de Morgan, *A History of the Armenian People* (Boston, 1965), pp. 85-99; Manandian, *Trade*, pp. 44-66; M. Chahin, *The Kingdom of Armenia* (New York, 1991), pp. 221-249; and G. Armen, *Historical Atlas of Armenia* (New York, 1987), pp. 10-12.

⁷ *History*, Vol. I, p. 562.

The most significant aspect of Tigranes' career was his conquest and occupation of Syria and Phoenicia (83-69 B.C.). Antioch, the famed capital of the Seleucid dynasty and one of the most important cities in the East, had become a battleground for warring factions. The people of Antioch, thoroughly frustrated with the fratricidal Seleucids, longed for a ruler who would bring them peace and dynastic stability.

According to Justin, Tigranes was invited to occupy the city, but Strabo records that Tigranes had to conquer the city against opposition. In any event, Tigranes assumed control of the city, with its famous mint, in the year 83 B.C. and held it until 69 or perhaps 66 B.C.,⁸ giving the city more than fifteen years of peaceful and effective rule.

At this point Tigranes was said to have an army of 300,000 men, which is probably an exaggeration. Strabo and Josephus record that there were pockets of resistance to his rule in the Phoenician cities along the Mediterranean, notably from the Seleucid queen Cleopatra Selene.⁹ Tigranes and his armies therefore proceeded south along the Mediterranean seacoast, conquering Aradus, Apamea, Laodicea (Latakia), Berytus (Beirut), and other cities. He controlled the important city of Damascus until at least the year 69 B.C.

Map. 1 Empire of Tigranes the Great

⁸ *History*, Vol. I, p. 564. According to Appian, Tigranes' rule in Syria ended in 69 B.C.; from Justin we can date his reign until the year 66 B.C.

⁹ *History*, Vol. I, pp. 563-565; Manandian, *Collected Works*, Vol. I, p. 158-160.

Tigranes was cognizant of the importance of the wealthy and influential cities of Syria and Phoenicia in his government, and showed corresponding care in governing them. During his rule, many of these cities enjoyed special status. Henry Seyrig has shown that some, such as Laodicea and Berytus, had more autonomy during Armenian than under Seleucid control.¹⁰ This is indicated by the fact that these two cities, for example, begin their calendars with the year 81 B.C. and their coinage is dated by that system. Apamea and Aradus did not have the right to strike city coinage while under Seleucid control; Apamea received that right in 76 B.C. during Tigranes' rule. This is evidence of the veracity of Justin's statement to the effect that Tigranes created secure and prosperous conditions in Syria.¹¹

In 70 B.C., Tigranes reached Ake-Ptolemais (Acre), which under the leadership of Cleopatra Selene, actively opposed his incursion. In the spring of 69 B.C., while occupied with the siege of this city, Tigranes was visited at his camp by Queen Alexandra of the Jews. Alexandra, with valuable gifts, sought to appease Tigranes in the event he moved towards Palestine. Tigranes may have been planning such an expedition; considering that, in inheriting the realm of the Seleucids, he had to a certain extent also inherited their political ideas, further movement to the south was not inconceivable. In any event, Tigranes received the friendly embassy graciously and gave assurances of his peaceful intentions.¹² Ake-Ptolemais fell in 69 B.C., and Queen Cleopatra was captured and sentenced to death.

Tigranes' conquests brought new prosperity to western Asia. He encouraged trade by expanding and improving trade routes and constructing important new cities, such as Tigranocerta on the southern slopes of the Taurus Mountains, which became his southern capital. He gained control of the important east-west trade route which passed across northern Syria, from which he collected duties, and appointed his brother Guras as governor of Nisibis, as if to emphasize its strategic importance. He undoubtedly extracted tribute from his own people as well as from the lands he conquered, which he used to beautify his royal residences, to build roads and cities, and to pay for his armies which, according to Plutarch, were composed of non-Armenians from countries under his control, as well as Armenians.¹³ As a consequence, Tigranes accumulated enormous wealth.

Tigranes' growing power, as well as his alliance with Mithridates of Pontus, were regarded uneasily by the Romans. They were likewise concerned with Tigranes' encroachment upon Cilicia, which the Romans considered an intrusion upon their sphere of influence. In 70-69 B.C. the Roman general Lucullus was sent with an army and confronted the Armenians near Tigranocerta. Tigranes was personally occupied with his Phoenician campaign when he learned of the Roman advance. At first, Tigranes sneered at the Romans, but according to Plutarch his forces were routed at the Battle of Tigranocerta on October 6, 69 B.C.¹⁴

Tigranes may have been defeated on the open battlefield, but his fortunes improved when he took to the mountains in the winter of 69-68 B.C. His troops harassed the

¹⁰ *History*, Vol. I, p. 572. H. Seyrig, "Antiquités syriennes," *Syria*, Vol. XXVII (1950), pp. 5-56.

¹¹ *History*, Vol. I, p. 572-573.

¹² *History*, Vol. I, p. 585.

¹³ *History*, Vol. I, p. 570.

¹⁴ de Morgan, pp. 91-92; *History*, Vol. I, p. 588-589.

Romans unmercifully, forcing Lucullus to withdraw. Lucullus was recalled by the Roman Senate and replaced by Pompey, whom Tigranes regarded with more respect.

In 66 B.C., facing Roman legions at the gates of his northern capital Artaxata, Tigranes surrendered to Pompey. Tigranes retained the title "King of Kings" and remained master of Armenia Major and Sophene, as well as a few neighboring territories. In effect, Armenia became a buffer state between Parthia and Rome.

The wealth of Tigranes was legendary. According to Plutarch, the Romans captured 20 million medimni (equal to 27.5 million bushels) of corn and 8000 talents of minted drachms at Tigranocerta, enabling Lucullus to award a substantial bonus to each Roman soldier. When Tigranes was finally humbled by Pompey at Artaxata, another 6000 talents was delivered.¹⁵

Tigranes was succeeded by his son Artavasdes II (56-34 B.C.). Plutarch tells us that Artavasdes wrote dramas and orations in the Greek language. He was also a consummate politician who deftly played a cat and mouse game with Rome and Parthia.

Artavasdes began his reign as an ally of Rome. The Romans were planning an invasion of Parthia, and he advised Crassus, the Roman general, to advance through the Armenian upland. Crassus ignored this advice, and proceeded instead across northern Syria. The Roman army was trapped by the Parthians and decimated near Carrhae in 53 B.C., and Crassus lost his life. Artavasdes wisely switched his allegiance to Parthia and sealed it by offering his sister in marriage to Pacorus, the Parthian crown-prince.

In 40-39 B.C., during the reign of Artavasdes, an Armeno-Parthian combined army moved into Phoenicia and Palestine, and briefly captured some territories.¹⁶

Ultimately, Artavasdes and his family were captured by deception and dragged in chains to Egypt as prisoners of Mark Antony. He and his queen were assassinated and two of their sons, Tigranes and Artavasdes, were taken to Rome. Artaxiad Armenia, now caught between Rome and Parthia, was unable to recover its former glory.

Artavasdes was succeeded by his eldest son Artaxias II (30-20 B.C.), who had escaped Antony's capture by fleeing to Parthia. Artaxias, understandably, was a sworn enemy of the Romans, and persecuted the Roman inhabitants of Armenia. None of the coins attributed to Artaxias II has a fully legible inscription.¹⁷

In the winter of 21-20 B.C., the Roman emperor Augustus sent Tiberius to Armenia, who placed Tigranes III (20-8/6) on the Armenian throne. Tigranes was one of the two brothers of Artaxias II who had been captured by Antony and sent to Rome. Rome was satisfied to have a partially Romanized ruler on the Armenian throne, although Tigranes pursued a policy of close alliance with Parthia.

Armenia had been weakened from constant pillage and warfare. Its kings took first the Roman side, then the Parthian side, as political winds shifted. Upon the death of Tigranes III, his son Tigranes IV (8-5 B.C.) was hastily placed on the throne by the Armenian nobles. Augustus replied by sending Gaius Caesar to depose Tigranes IV and

¹⁵ de Morgan, pp. 92, 96. Berj Sabbaghian, "The Number of Soldiers of Lucullus at the Battle of Tigranocerta," *Haigazian Armenological Review*, Vol. IV (1973), pp. 97-102 (in Armenian).

¹⁶ *History*, Vol. I, p. 612-614.

replace him with the third son of Artavasdes II, Artavasdes III (5-2 B.C.). The Parthians returned Tigranes IV to the throne, who ruled with Erato, his half-sister/queen (2 B.C.-A.D. 1). Several coins exist from these later rulers.¹⁸

The Armenian throne now had a succession of foreign occupants. Gaius returned to Armenia in A.D. 2 and placed Ariobarzanes of Atropatene on the Artaxiad throne, who after two years was succeeded by his son Artavasdes IV (A.D. 4-6). Vonones of Parthia ruled Armenia between A.D. 11-16, and he was succeeded by Zeno of Pontus (renamed Artaxias III), who ruled from A.D. 18-34.

Despite the gradual fading of Artaxiad rule, several famous historians, including Jacques de Morgan and René Grousset, have correctly emphasized the crucial role which the Artaxiad era played in Armenian history. Grousset notes that it was Tigranes who decisively turned Armenia to the West, and in so doing, ensured the survival of his nation, while Mithridates of Pontus, taking his own life, essentially brought his country to an end as well.¹⁹

Coinage

Tigranes II occupied and controlled the local mints of Syria and Phoenicia, as well as Armenia, which issued very attractive coins in the Seleucid tradition. The mint of Antioch was famous for its silver tetradrachms. The coinage of Tigranes also includes silver drachms, the reverse side of which depicts the Tyche of Artaxata with the inscription ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΙΓΡΑΝΟΥ. The consensus is that all these silver drachms were struck at the mint of Artaxata.²⁰

Tigranes also issued numerous copper coins with various reverse types, such as Tyche, Heracles, Nike, cornucopia, palm-branch and others. Altogether twenty-one types of copper coins are known.²¹

The kingdom of Artavasdes II was restricted to Armenia Major. He issued silver tetradrachms and drachms with the quadriga reverse. Bronze or copper coins were struck with three reverse types: Nike, standing figure of the king, and a cypress tree.²²

Overstruck coins

From a careful study of the texts and plates of Bedoukian's *Coinage of the Artaxiads of Armenia*²³ and Nercessian's *Armenian Coins and Their Values*,²⁴ one might conclude that a significant percentage of the copper coins issued by Tigranes the Great and his son, Artavasdes II, were overstruck coins of other lands.

¹⁷ Bedoukian, p. 29.

¹⁸ Bedoukian, pp. 30-37.

¹⁹ René Grousset, introduction to Nicolas Adontz, *Histoire d'Arménie* (Paris, 1946), p. VII; also see Richard A. Chahine, *Armenia and the Art of Engraving* (Beirut, 1982), p. 31.

²⁰ Bedoukian, p. 15.

²¹ Bedoukian, pp. 62-68, Nos. 91-128. Nercessian, ACV, pp. 61-74, Nos. 44-122.

²² Bedoukian, pp. 69-70, Nos. 132-135. Nercessian, ACV, pp. 76-77, Nos. 125-132.

²³ P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London 1978).

²⁴ Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995).

Some literature referring to overstruck Armenian coins has been published. In 1949, A. R. Bellinger reported the discovery of a Nike reverse Tigranes overstruck on a copper of Cleopatra and Antiochus VIII.²⁵ C. Foss published ten Phoenician and Seleucid coppers overstruck by Tigranes.²⁶ In 1989, W. Maksudian catalogued eight types of copper overstrikes by Tigranes the Great, and speculated on the possible reasons they were produced.²⁷ L. A. Saryan prepared a brief review of overstrikes and compiled 58 specimens.²⁸ Nercessian published a hoard of copper coins of Tigranes the Great in which six overstrikes were described.²⁹ In his *Armenian Coins and Their Values*, Nercessian describes eleven overstruck coin types of Tigranes II and one of Artavasdes II; on eight of these coins, the undertypes could be discerned and identified.³⁰

Ancient coins were struck manually on blank metal planchets, using obverse and reverse dies prepared by metal workers. To strike new coins quickly in huge quantity, it was easier for the moneyer to recycle old coins rather than manufacture new blanks. The old coins were first heated until soft and then overstruck with newly engraved dies. If the old coin was heated sufficiently (the required time and temperature could vary depending on the composition of the alloy metal) and overstruck carefully, the undertype would be completely obliterated. Poorly overstruck coins, on the other hand, retain traces of their undertypes. Overstruck coins on which the undertype can be discerned and identified may be studied to further explain contemporary events and history.

Tigranes utilized Phoenician and Seleucid mints to his advantage. Overstruck coins found in hoards indicate that Tigranes utilized both local money and the mint, and overstruck silver as well as copper coins. Greater care was apparently exercised overstriking silver coins. Some silver coins, both tetradrachms and drachms, display traces of undertypes; however, so far not even one silver specimen is known where the undertype can be unequivocally identified. With copper coins, a lesser degree of quality control was exercised, and there are numerous cases where the undertype is visible and can be attributed.

Most of the coins overstruck by Tigranes the Great seem to be Phoenician types, and these are mainly from the island city of Aradus. Apparently, Aradian coppers were overstruck with the Tyche type reverse. Heracles and cornucopia reverse types were also struck on local currency.

The multitude of copper coins overstruck by Tigranes the Great reflect historical events which took place two thousand years ago. Since written documents chronicling the minute details of that era have not reached us, our prime source of history are the coins themselves. There were many ways a conquering king could have captured or received local currency for re-striking: a) as loot or booty when his soldiers occupied a

²⁵ Dura, No. 112a.

²⁶ C. Foss, "The Coinage of Tigranes the Great: Problems, Suggestions and a New Find," *Numismatic Chronicle*, Vol. 146 (1986), pp. 19-66, pl. 5-7.

²⁷ W. Maksudian, "Coins Overstruck by Tigranes the Great," *Armenian Numismatic Journal*, Ser. I, Vol. XV (1989), pp. 51-57.

²⁸ L. A. Saryan, "Overstruck Bronze Coins of Tigranes the Great," *Celator*, Vol. 7 (October 1993), No. 10, pp. 32-34.

²⁹ Y. T. Nercessian, "A Hoard of Copper Coins of Tigranes II," *Bazmavep*, Vol. CLI (1993), pp. 162-182 (in Armenian) and *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. XXI (1995), pp. 3-14.

³⁰ Y. T. Nercessian, ACV, Nos. 57-60, 73-75, 99 (undertypes identified), 114, 119, 125 (unidentified).

city or mint, which in turn might be traded for Armenian currency, b) in trade when local coins were exchanged for coins bearing the portrait of the new conquering monarch, c) after occupation, when imposed tribute was paid in local currency, and d) capture of the mint of an occupied city followed by re-striking the existing currency still in the mint reserve.

Numismatists have not been able to explain why Artavasdes II, who ruled 22 years, has so few coins,³¹ compared to his successors Tigranes III (who ruled 12 years) and Tigranes IV (who ruled 8 years) who have a much more extensive coinage. Because of the paucity of the coinage of Artavasdes, any explanation could be misleading. In Bedoukian's corpus of the Artaxiad coinage, the total number of known coins of Artavasdes II is one tetradrachm, ten drachms, and eight coppers of four types. Of the four copper examples illustrated, three appear to be overstruck. Nercessian's catalogue ascribes a total of three tetradrachms, twelve drachms, and 46 copper examples to Artavasdes II. Six copper types are illustrated in this catalogue, of which four exhibit traces of undertypes. This data suggests that between two-thirds and three-fourths of the copper coinage of Artavasdes is overstruck. Is this truly indicative of the coinage of Artavasdes? The answer to this question will have to await future discoveries.

Cataloguing the coins

To catalogue the known examples of Armenian overstruck coins, a consistent easy-to-follow system is employed. The main types of Armenian coin designs used are assigned Roman numerals in approximate chronological sequence of issue. The main types of Phoenician and Seleucid coins which served as the undertype or host coin are given in Latin capital letters. Known examples are grouped together by the Armenian king and overtype, then all coins of a particular undertype are described together. Each specimen is assigned a sequential catalogue number in Arabic numerals.

The presentation format in the catalogue at the end of this paper is standardized for each overstruck coin, and consists of three parts:

The first line includes the assigned catalogue number, followed by an asterisk (*) if the coin is illustrated in the plates; the name of the city, state, or ruler to which the undertype is attributed; the letter designating the undertype; and references to standard numismatic catalogues which list that coin.

The second part describes the host coin type (undertype) in detail: obverse and reverse descriptions, designs, inscriptions, and occasionally the date if it is visible on the coin.

Third, the last line indicates if the coin is silver (AR) or copper (Æ), the diameter in millimeters (mm), the weight in grams (g.), the die axis orientation of the overstrike (o/s) to undertype (u/t), and the reference or collection where the specimen is known. When more than one example of a particular combination is known, only this data is

³¹ Tigranes the Great ruled Armenia for more than forty years, and when Artavasdes II ascended the throne his father was still alive. According to Manandian (*Collected Works* I, p. 243) and *Armenian Soviet Encyclopedia* (Vol. II, p. 144), he was considered co-ruler. Perhaps at the beginning of his reign, there were sufficient coins in circulation which did not require the striking of coins with the portrait of new ruler. However, twenty-two years is a long period to show so few coins.

presented for the second and succeeding examples. Countermarked coins are presented in a separate list.

A word should be added concerning the attribution of undertypes. Numismatists who have studied overstruck coins are familiar with the problems inherent in identifying them. To complicate the situation, some deity depictions and other types, such as Zeus, exist on coins from several cities or states. Unless a completely legible inscription or sufficient information exists on one or both sides of the coin, the attribution of the undertype sometimes represents only an informed opinion.

Overstruck and undertype coin analysis

In this study, for the first time, a large number of overstruck and countermarked coins gathered from a wide variety of sources is catalogued and examined. This data enables us to offer some conclusions about the overstruck coinage of the Artaxiad kings based on a statistical review of the distribution of overtypes and undertypes. Several charts have been prepared to summarize the relevant data pertaining to copper overstruck pieces.

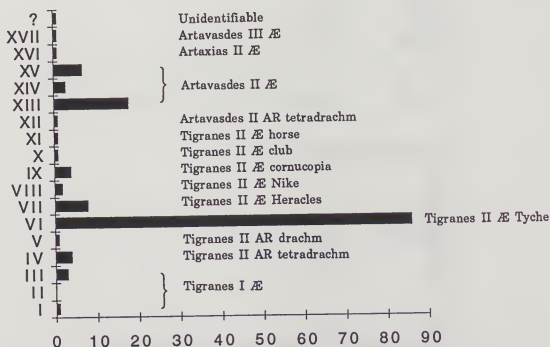

Chart 1. Distribution and total number of overstruck Artaxiad coin types

Of 185 coins catalogued in this paper, 143 are overstruck (6 silver, 137 copper) and 42 are countermarked pieces. (There is a gap in the sequence, since for practical reasons the countermarked coins are numbered separately.) Of the total overstruck copper coins, the majority (102 of 137, 74%) are overstruck coppers ascribed to Tigranes the Great. When all overstruck coins are classified according to overtypes (Chart 1), it becomes apparent that the great majority are Tigranes the Great Tyche reverse (type VI) overstrikes (86 of 137 specimens, 63%). The next most common type of overstrike known is Artavasdes II copper overstruck with Nike reverse (type XIII, 18 of 137, 13%). Among the total coppers of Tigranes the Great (102 coins), the Tyche reverse type predominates

(86 of 102 coins, 84%). Heracles and cornucopia overtypes are also used, but these occur comparatively infrequently (8 of 102, 8% and 4 of 102, 4%, respectively). The Tyche design used for the overstrike does not appear to carry reverse field letters or monograms (Bedoukian type 92 and Nercessian types 51 and 52).

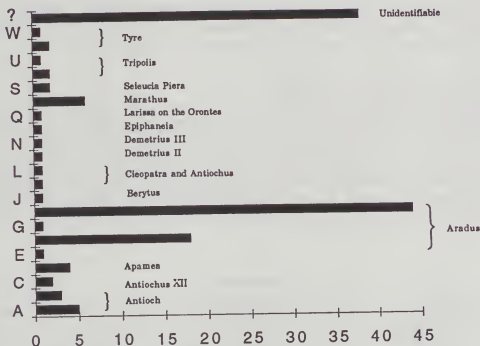

Chart 2. Distribution of overstruck Artaxiad Æ coins

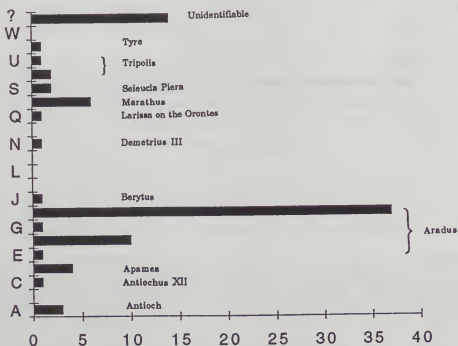

Chart 3. Distribution of Tyche type overstruck Æ coins

When all overstruck Artaxiad copper coins are examined according to undertype (Chart 2), it becomes apparent that the most prevalent type of host coin is Aradus type H

copper (Astarte-Europa/galloping humped bull). Considering all overstruck coins on which the undertype is clearly identifiable (99 specimens), 44 (45%) are of this type, 64 (65%) are all types attributed to the island city of Aradus (type E, F, G, H) and 77 (78%) originate from the cities and ports of Phoenicia (types E, F, G, H, J, R, T, U, V, W).

When only the 72 overstruck Tyche reverse coppers of Tigranes the Great are examined according to identifiable undertype (Chart 3), once again it can be seen that the majority (49, 69%) are from Aradus (types E, F, G, H). If we expand this to cover all of Phoenicia (types E, F, G, H, J, R, T, U, V), it can be concluded that more than four-fifths Tyche examples (60, 83%) are overstruck on coppers originally issued in Phoenicia.

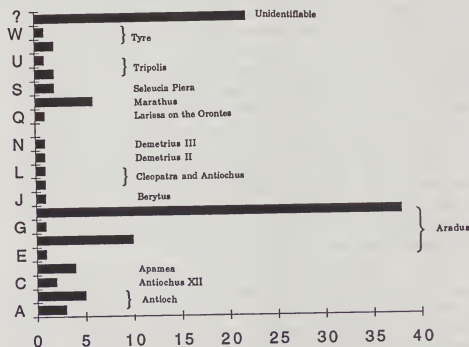

Chart 4. Distribution of Tigranes the Great overstruck Æ coins

A similar conclusion emerges when all overstruck copper coins (84) of Tigranes the Great with identifiable undertypes are considered (Chart 4). In this case, Aradus types (E, F, G, H) comprise 50 examples (60%), and types from Phoenicia as a whole (E, F, G, H, J, R, T, U, V, W) amount to 75% (63 of 84). Once again, the cities and ports of Phoenicia predominate as the source of the host coins.

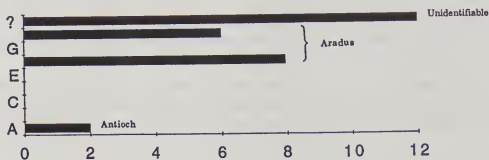

Chart 5. Distribution of Artavasdes II overstruck Æ coins

Overstruck coins of Artavasdes II are not as numerous as those of Tigranes. Nevertheless, as already noted, it is apparent so far that a large portion of his copper coins were overstruck. A total of 28 examples are catalogued here, of which 16 examples have clearly identifiable undertypes. The distribution of undertypes on these 16 coins is presented on Chart 5. Of the available examples, 6 (21%) are Aradus Astarte-Europa/bull type, 8 (29%) are Aradus Zeus/galley prow type, and 2 (7%) are Antioch/Zeus seated type. Artavasdes utilized coins from the same host mints as his father Tigranes, and, as was the case for Tigranes, once again the island city of Aradus provided the bulk of host coins for overstriking.

Many historic circumstances compelled Tigranes to overstrike foreign coins with dies bearing his effigy and types. Perhaps the most compelling reason was economic. In historic Armenia, trade was conducted using the barter system as well as with coined money. The lands adjacent to the eastern Mediterranean Sea were commercial centers where coined money played a more significant role. Furthermore, Tigranes had a huge army scattered in many lands; even if overestimated to number 300,000 men, still the soldiers needed to be paid. A "King of Kings" would certainly need to pay his soldiers of many different nationalities with his own currency; if for no other reason, this would have been necessary to engender loyalty, boost morale, and maintain "esprit de corps." Based on the identity of the undertypes, we can suppose that Tigranes used overstruck Phoenician coppers to pay his troops stationed in Syria and campaigning in lands along the Mediterranean coast. There may also have been political, social, and metallurgical factors that led to the practice of overstriking; certainly, the use of existing coins as a readily available source of metal was quick and efficient, and precedents for this practice existed in many other areas of the ancient world.

The existence of overstruck coins should not compel us to conclude that Tigranes used only local currency to strike new coins. It is apparent from previous literature that 10 to 15 percent of Tigranes coppers are overstruck with visible undertypes.³² Some other overstruck coins are probably so well-executed that they retain no visible trace of their original types. Even so, perhaps more than 80% of the bronze or copper coinage of Tigranes was produced from raw metal rather than old coins.

Metrology

The metrology of overstruck coins depends, first of all, on the weight and size of the original or host coin. Since these coins are obviously from numerous sources with a wide range of weight and size, the approximate standard of 1/2 chalcus, 1 chalcus, 2 chalci, and 4 chalci advanced by Bedoukian³³ probably could not have been followed. If moneyers tried to adhere to such a standard, it would have been only a formality. Also, copper alloy coins, unlike silver drachms and tetradrachms, were not required to maintain a very tight weight tolerance. One could assume that, in practice, each copper denomination had a symbolic value like a token.

The weight distribution of overstruck copper coins is given in Table I, according to host type (only 89 identifiable coins have known weights). Most of the overstruck coins (43, 48%) are fairly heavy (6.01-8.0 grams) 4 chalci pieces, with diameters ranging

³² See above, Maksudian note 27, Saryan note 28.

³³ CAA p. 45.

between 21 and 23 mm. Seven coins (8%) may be classified as one chalcus pieces (2-4 grams, average diameter 17.3 mm), and 30 (34%) as 2 chalci pieces (4.01-6.0 grams, average diameter 21 mm). Only a few coins (9, 10%) are heavier than 8 grams (average diameter 23.5 mm) and these may be perhaps be classified as heavy four chalci coppers. If we had numerous examples weighing over 8 grams, one would be tempted (and justified) to assign a new separate denomination. Since we have only a few coins in this weight range, it is best to conclude that they are overweight or heavy specimens.

Table I. Weight distribution of overstruck *Æ* coins

Type	3.00	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.0	11.00	Total
	2.01	3.01	4.01	5.01	6.01	7.01	8.01	9.01	10.01	
A				1	1	1	1	1		5
B		2	2	1						5
C					1	1				2
D						1		2		3
E		1								1
F	1		2	5	6	2			1	17
G					1					1
H			2	9	15	9	4			39
J				1						1
K				1						1
L										
M	1									1
N										
P										
Q				1						1
R				1	3					4
S				1	1					2
T			1			1				2
U			1							1
V		1		1						2
W		1								1
Total	2	5	8	22	28	15	5	3	1	89

Larger coins are overwhelmingly stamped with the Tyche reverse (9 of 89 examples, 10%). Many of the lighter coins are overstruck with Heracles (type VII) or cornucopia (type IX) reverses. Of 5 one chalcus coins, 3 are overstruck with Heracles and 2 with

cornucopia. The average weight of overstruck two chalci coins is 5.28 grams (mean diameter 21 mm) and four chalci coins 8.79 grams (mean diameter 22.7 mm).

Chronology

Because of the paucity of written documents, coinage and other archaeological remains are of prime importance for the study of pre-Christian Armenian history. Coins serve as excellent instruments for this purpose since they can often be dated.

The coins of Tigranes overstruck on Phoenician or Seleucid coppers not only reflect historical events which took place in the Middle East at that time, but in many cases they provide additional information since they can be closely dated. The coppers of Aradus, for example, are dated and these dates are recorded in numismatic references. Other coins which do not have inscribed dates give the regnal year which allows us to pinpoint the era when the coin was struck for circulation.

The inscribed dates and regnal years cover a wide span of time, indicating that some overstruck coins were withdrawn from circulation, rather than taken outright from mint reserves. The coins listed in the catalogue present the following sequence of dates (expressed in B.C.):

Inscribed dates: 135/4, 132/1, 130/29, 113/2, 109/8, 99/8, 96/5, 94/3, 89/8, 88/7, 86/5, 85/4, 77/6, 76/5 and 70/69 B.C.

Regnal periods: 146-138, 132-113, 125-121, 95-88, 92-87, 89-84 B.C.

Reviewing the inscribed dates and regnal periods, it is worth noting that we do not encounter any overstruck coin with an undertype inscribed between 84 and 76 B.C. Coins with undertype dated 84 B.C. are given to Aradus (Nos. 44 to 55). After a gap of eight years, the next dates 76/75 and 70/69 B.C. are given to Apamea (Nos. 14 to 17). Tigranes coined silver tetradrachms in Damascus dated using the Seleucid era (312 B.C. as the reference date). All numismatists agree on this point and the dates ($AM\Sigma=72/71$ B.C., $BM\Sigma=71/70$ B.C., $ΓM\Sigma=70/69$ B.C.).³⁴ Reviewing the *British Museum Catalogue* on Apamea, we see only three coins with elephant reverse listed.³⁵ The latter has no date and the first two are dated 76/5 (237) and 70/69 (243) B.C. Furthermore, BMC lists coin No. 4 dated 74/3 B.C. (239) (head of Demeter/ear of corn type). Apamea may have been autonomous during this period (76 to 69 B.C.) and struck its own coinage. Continuous autonomy, however, would be very unlikely, since we see no coins listed without interruption and inscription of 72 to 69 B.C. We see only one coin assigned to the last year of Tigranes 70/69 B.C. One might put forward the argument that the missing year coins may have been collected from the circulation, and the execution of some overstruck coins were carried flawlessly and perhaps for that reason they are not available to catalogue.

³⁴ E. Babelon, *Les Rois de Syrie, d'Arménie et de Commagène* (Paris, 1890), p. CCIII; G. MacDonald, "Coinage of Tigranes I," *Numismatic Chronicle*, Series IV, Vol. II (1902), pp. 193-201; E. T. Newell, *Late Seleucid Mints in Ake-Ptolemais and Damascus* (New York, 1939), p. 107, Nos. 147-149; P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London 1978), p. 15, Nos. 12-14.

³⁵ W. Wroth, *Catalogue of Greek Coins of Galatia, Cappadocia and Syria* (reprint, Bologna, 1963), pp. 233-235, Nos. 3, 4, and 14.

Mints

The ancient historian Plutarch informs that when Lucullus occupied Tigranocerta in 69 B.C., he looted the royal treasury. From this booty, 800 drachms of silver were awarded to each Roman soldier as his share of the spoils. Since neither silver tetradrachms nor copper coins are mentioned, it has been concluded that the booty was in the form of struck silver drachms. It is possible that the mint of Tigranocerta issued only silver drachms, since there is no mention of the other denominations.

We do not yet have enough data to analyze hoards for their content and assign coins to specific mints. Reliable information about the provenance of coin hoards is lacking. Copper hoards of Artaxiad coins reaching the numismatic community have a "mixed" composition, consisting of Tyche, Heracles, cornucopia, head of wheat, Nike, palm-branch, and overstruck coins.³⁶ Some of the mints where the undertypes of overstruck coins were issued were, geographically, quite close to each other. Thus, one cannot exclude the possibility that some Aradian coppers, for example, travelled as far as Tripolis or Berytus before they were overstruck.

The mint of Damascus struck silver tetradrachms and copper coins with the obverse effigy of Tigranes and Tyche of Damascus. In addition to inscription ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ, many of these coins are dated according to the Seleucid era beginning in the year 312 B.C. Overstruck coppers, however, are mostly inscribed with the imperial title ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΙΓΡΑΝΟΥ, and display a Tyche resembling that of the city of Antioch. For these reasons, Damascus does not appear to have been a likely mint where coins were overstruck.

The city of Antioch as well can be ruled out as a mint where overstruck coins were produced. Antioch was a major mint which was famous for striking silver tetradrachms according to the Seleucid tradition. Since these coins carry the ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ inscription, the city would not have been a good candidate to overstrike coppers carrying the legend ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Overstruck ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ coins bearing the Nike, horse, and club design can hardly be supposed to represent Antioch.³⁷

Excluding the mints of Tigranocerta, Damascus, and Antioch leaves the mints of Artaxata, Nisibis, other less significant mints, and as Foss has suggested, possibly a mint travelling with the armies of Tigranes, as possibilities.

Regular fixed mints presumably to have had established means and facilities to obtain and prepare coinage metal. An experienced mintmaster and staff would be in a position to obtain raw metal, prepare the required alloys, and manufacture blanks of the proper weight and dimensions. A traveling mint, on the other hand, might not have the facilities needed to perform all of these functions. The dies themselves could be portable, and the only remaining equipment that was needed for overstriking was a hammer and a fire to heat a blank or a recycled coin prior to striking. Under such circumstances, flawless coining could not be expected, leading to the occurrence of poorly overstruck coins on which details of the undertype are visible and available for study by numismatists.

The mint of Artaxata is a good candidate for issuance of copper coins. Tigranes rose to power here, in this capital of his ancestors, and controlled it continuously during his

³⁶ See above, note 29.

³⁷ Y. T. Nercessian, "Tigranes the Great of Armenia and the Mint of Damascus," *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. XXII (March 1996), No. 1, pp. 3-12, pl. I.

reign. Artavasdes II, who has numerous overstruck coins, only controlled Armenia Major and used Artaxata as his capital. Two plausible explanations can be advanced for the overstruck coins of Artavasdes II. 1) During the reign of Tigranes some or all copper coins, collected in Phoenicia and Syria were transported to Artaxata for re-striking. Those remaining in the Armenian treasury when Artavasdes was crowned may have been restruck by his authority. 2) Alternatively, during 40-39 B.C., Artavasdes, in alliance with the Parthians, briefly occupied Seleucia, Phoenicia, and Palestine.³⁸ It is possible that the Armenian overstruck coins of Artavasdes date from this period. It is unlikely, however, that Phoenician and Seleucid coppers travelled as far as Artaxata by international trade routes. Generally speaking, silver coins might travel long distances but copper coins did not circulate far from their place of origin.³⁹

This leaves minor or insignificant local mints and/or a traveling mint which moved with the troops as possibilities. Striking money to pay soldiers may seem like a novel suggestion, but the harsh reality is that, to retain the loyalty of an army, it must be paid and fed. Tigranes had numerous other expenses such as his imperial retinue and functionaries, palace, supplies and rations, road-building and maintenance, staffing and operating royal mints and scriptoria, etc. It is likely, however, that defense was his greatest single budgetary expenditure. Overstriking local captured money with his own types as his armies moved down the Phoenician coast helped to pay the wages of the soldiers who were the backbone of his empire.

Countermarked coins

In ancient times, countermarking was accomplished by hammering a new mark on an existing coin with a small punch die. This punch left a mark on only one side of the coin, and was not large enough to obliterate the original design. By so doing, the counterstamping authority might have one or more of several objects in mind:

1. The countermark might have been a private mark of ownership or the bookkeeping system of a merchant or a banker.
2. The countermark may have been used by a new ruler to validate coins for circulation in another territory.
3. Countermarks may have been used to alter the nominal value ascribed to a coin.
4. Countermarks may have served to revalidate coins for use in the same area that they were struck.

Although some literature about countermarked coins exist,⁴⁰ we are still poorly informed about how this situation applied in the case of the Artaxiads of Armenia. The catalogue of existing specimens is offered for the contemplation of future researchers.

³⁸ See above, note 16.

³⁹ Kh. A. Mousheghian, *Coin Circulation in Armenia* (Erevan, 1983), pp. 32-33 (in Armenian with Russian and English summaries).

⁴⁰ C. J. Milne, *Greek and Roman Coins and the Study of History* (1938, reprint, Chicago, 1977), pp. 75-80. C. J. Howgego, *Greek Imperial Countermarks* (London, 1985).

Summary and conclusion

This paper from a wide variety of sources gathers nearly 200 overstruck and countermarked coins of the Artaxiad dynasty of Armenia, for study.

Numerous existing specimens demonstrate that Tigranes II the Great and his son, Artavasdes II, actively overstruck silver and especially copper coins. Silver coins were overstruck with care and as a consequence the undertypes cannot be identified. With copper coins, the quality of the overstriking is much poorer and there are numerous examples where the under-type, or host coin, can be attributed to its original city or ruler, and in many cases dated as well.

More than four-fifths of the Tigranes copper coins catalogued were overstruck with Tyche type reverse design. Comparatively fewer coins (less than one-fifth) were overstruck with Heracles, cornucopia, and Nike designs.

Statistical data also reveals that coppers of the island city of Aradus in Phoenicia were the most frequently used under-type (60%). Tigranes apparently overstruck more copper coins from Phoenicia than from any other occupied country (75%). Based on existing specimens where the under-type can be visible, it is safe to conclude that at least ten to fifteen percent of his copper coinage was overstruck.

Artavasdes II also overstruck copper and silver coins. More than half of the known coppers of this king are overstruck, principally on host coins of Aradus. The scarcity of his coinage does not permit firm conclusions to be drawn at this time.

The metrology of overstruck coins is dictated by the host coin. Most appear to be four chalci and these are overstruck with the Tyche design.

From those host coins which are dated, it can be seen that the original coins were issued between 135/4 B.C. and 70/69 B.C. Coins where the under-type is attributed to a monarch cover the period from 146 B.C. to 84 B.C. This corresponds to the period between 83 and 69/66 B.C. when Tigranes was in control of Syria and Phoenicia.

The possible mint cities where overstriking was practiced include Artaxata, minor insignificant mints of Syria and Phoenicia, and perhaps a mint travelling with the combined Armenian armies campaigning in Syria and Phoenicia.

Several types of countermarks have been recorded on Artaxiad coinage, including APK, PУП, A, A, N, H, , , , , Δ, □, ☒. Attempts to decipher these have so far proved futile. Several different functions for these have been proposed; they may reflect a banking or bookkeeping system, a surcharge or revaluation, or a means of validating older coinage for circulation.⁴¹

⁴¹ "Historical background" is the work of L. A. Saryan. The rest of the paper is the work of Y. T. Nercessian; an earlier version of this paper was read during the December 11, 1993 meeting of the Armenian Numismatic Society in Pico Rivera, California.

We would like to express our gratitude to Prof. David MacDonald, for placing his Armenian overstruck coins at our disposal for examination and cataloguing and to Mme Dominique Gerin for providing information and plaster casts of Artaxiad overstruck and countermarked coins from the Bibliothèque Nationale. The assistance of several coin collectors was invaluable. Their names are indicated in the abbreviation table.

ABBREVIATIONS

- ACV—Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995).
 Babelon—E. Babelon, *Les Rois de Syrie, d'Arménie et de Commagene* (Paris, 1890).
 Bartholomaei—J de Bartholomaei, "Lettre: Au rédacteur des mémoires, sur deux monnaies inédites de Syrie et d'Arménie," *Mémoires de la Société Imperiale d'Archéologie*, Vol. VI (1852), pp. 173-175, pl. XXI.
 BMC Galatia—W. Wroth, *Catalogue of Greek Coins of Galatia, Cappadocia and Syria* (reprint, Bologna, 1963), Vol. 20.
 BMC Phoenicia—G. F. Hill, *Catalogue of the Greek Coins of Phoenicia* (reprint, Bologna, 1965), Vol. 26.
 BMC Seleucid—P. Gardner, *Catalogue of Greek Coins: The Seleucid Kings of Syria* (reprint, Bologna, 1963), Vol. 4.
 BN—Bibliothèque Nationale, Paris.
 CAA—P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London 1978).
 CNG—Classical Numismatic Group Auction (Quarryville, PA).
 CH—Chuck Hajinian.
 c/m—Countermarked.
 DM—David MacDonald.
 Dura—A. R. Bellinger, *The Excavations at Dura-Europos, Final Report VI; The Coins* (New Haven, 1949), pp. 6 and 114, No. 112a.
 Foss—C. Foss, "The Coinage of Tigranes the Great: Problems, Suggestions and a New Find," *Numismatic Chronicle*, Vol. 146 (1986), pp. 19-66, pl. 5-7.
 GH—G. Hirsch, *Auktion: Münzen und Medaillen Antiken* (Munich).
 GO—Gerald E. Ottenbreit, Jr.
 HAC—P. Z. Bedoukian, *A Hoard of Copper Coins of Tigranes the Great and a Hoard of Artaxiad Coins* (Los Angeles, 1991).
 Hunter III—George MacDonald, *Catalogue of Greek Coins in the Hunterian Collection* (Glasgow, 1905), Vol. III.
 KL—K. Parseghian.
 Langlois—V. Langlois, "Sur une contremarque en caractères arméniens frappée sur une monnaie de Dircan IV," *Revue Archéologique*, Vol. VIII (April-September 1851), Part I, pp. 225-232.
 LS—L. A. Saryan.
 MA—M. Abgaryan.
 NFA—Numismatic Fine Arts International, Inc. (Los Angeles).
 o/s—Overstruck.
 PB—Paul Bedoukian.
 S—David R. Sear, *Greek Coins and Their Values*, Vol. II (London, 1979).
 Tekin—O. Tekin, "The Coins of Üçtepe with a Problematic Emission of Tigranes the Younger," *Epigraphica Anatolica*, Vol. 20 (1992), pp. 43-54, pl. 5, Nos. 1-5.
 TigAR—Y. T. Nercessian, "A «Hoard» of Silver Coins of Tigranes II," *Armenian Numismatic Journal*, Ser. I, Vol. XX (March 1994), No. 1, pp. 3-12, pls. I-IV.
 u/t—Undertype.
 VA—V. Assadourian.
 VM—Mekhitarist Congregation in San Lazzaro, Venice.
 VY—V. Yeghparian.
 WM—Maksudian, "Coins Overstruck by Tigranes the Great," *Armenian Numismatic Journal*, Ser. I, Vol. XV (1989), pp. 51-57.
 YN—Y. T. Nercessian.

ԱՐՏԱՇԷՍԵԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ԿՐԿՆԱԴՐՈՇՄՈՒԱԾ ԵՒ ԿՐԿՆԱՆՇՈՒԱԾ ԴՐԱՄՆԵՐԸ [Ամփոխում]

Այս բանասիրութիւնը փորձ մըն է դասաւորելու Արտաշէսեան Հարստութեան ծանօթ բոլոր կրկնադրոշմուած (overstruck) և կրկնանշուած (countermarked) դրամները, Կրկին զարնուած (double struck) դրամներ հոս չեն քննարկուած:

Տիգրան Բ և իր որդին, Արտաւազդ Բ, կրկնադրոշմեցին արծաթէ ու պղինձէ դրամներ, Մեզի հասած նմուշները ցույց կու տան, թէ արծաթէ դրամները մեծ խնամքով կրկնադրոշմուած են: Մինչդեռ կրկնադրոշմուած պղինձէ դրամներուն որակը աւելի վատ է և գոյուծիւն ունին բազմաթիւ դրուաքուած պղինձներ, ուր կարելի է ուսումնասիրել ներքեւի դրոշմը, վերազբել զայն իր տիրակալին, և երբեմն ալ նոյնիսկ թուաքուել կատարեալ ճշգրտութեամբ:

Տիգրան Մեծի կրկնադրոշմուած դրամներուն մեծամասնութիւնը (աւելի քան 4/5-ը) կոխուած են Բախտի պատկերատիպ ունեցող կնիքներով: Հոս կան նաև բազմաթիւ նմուշներ, կրկնադրոշմուած՝ Վահագնի (Heracles), ամաթեղլիւրի, Յաղթանակի պատկերատիպ կնիքներով: Այս վերջինները աւելի ճշգրտագիւտ են քան թէ Բախտի պատկերատիպով դրուաքուած պղինձէ դրամները և կը կազմեն բոլոր քննուած դրամներուն մէկ իններորդը:

Վիճակաբարկան տուեալներ ցոյց կու տան, թէ Արադոս կղզի քաղաքի (Փլւնիկիա) պղինձէ դրամները աւելի յաճախակի կրկնադրոշմուած են Բախտի պատկերատիպով (զերթէ 6/10): Ըստ էութեան, Տիգրան աւելի պղինձէ դրամ կրկնադրոշմած է Փլւնիկիայէն քան թէ մի ալ զբաւուած երկրէն: Ապահով կընայ նկատուիլ եզրակացնել, թէ Տիգրանի պղինձէ դրամներուն տասնէն տասներկնգ առ հարիւրը կրկնադրոշմուած են:

Ներկայիս Արտաւազդ Բ-ի պղինձէ քննուած դրամներուն կէսէն աւելին կրկնադրոշմուած է: Սակայն նմուշներու սակաւութիւնը չարտօններ մեզ պատրաստելու աղիւսակաձև վիճակաբարկան տուեալներ և ուսումնասիրել զանոնք:

Կրկնադրոշմուած դրամներու չափազիտութիւնը պայմանաւորուած է հիւրընկալ դրամներու կողմէ: Չորս քաղկոսոնց դրամներու մեծամասնութիւնը կրկնադրոշմուած է Բախտի պատկերատիպ կնիքով: Տիգրան Բ իշխեց իր կայսրութեան Հարաւային Հողերուն վրայ 83 – 69/68 Ն.Ք. թ. Թուագրութեամբ կրկնադրոշմուած դրամները ցոյց կու տան, թէ ներքեւի դրոշմները զարնուած են 135/4 Ն.Ք. թուականէն մինչև 70/69 Ն.Ք. թ. Դրամներ որոնք հիմնուած են իրեց դիմանկարին վրայ և վերաբերուած են որոշ գահակալներու, կը պարփակեն 134–69 Ն.Ք. թ.:

Արտաշատի դրամաճատարանը, Սիւրիոյ և Փլւնիկիոյ աննշան ու շարժուն դրամաճատարանները նկատուած են կրկնադրոշմուած դրամները զարնող թեկնածու դրամաճատարաններ:

APK (ծառ պատկերատիպ) և ԲԱՐԻ (կանգնած անձ պատկերատիպ) դրոշմներով նշուած պղինձէ դրամները կը պատկանին Տիգրան Ա-ին:

Տիգրան Բ-ի Բախտի պատկերատիպով պղինձէ դրամներուն վրայ կրկնանշուած են A, A, H, B, C, D, E, F, G, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, AA, AB, AC, AD, AE, AF, AG, AH, AI, AJ, AK, AL, AM, AN, AO, AP, AQ, AR, AS, AT, AU, AV, AW, AX, AY, AZ, BA, BB, BC, BD, BE, BF, BG, BH, BI, BJ, BK, BL, BM, BN, BO, BP, BQ, BR, BS, BT, BU, BV, BW, BX, BY, BZ, CA, CB, CC, CD, CE, CF, CG, CH, CI, CJ, CK, CL, CM, CN, CO, CP, CQ, CR, CS, CT, CU, CV, CW, CX, CY, CZ, DA, DB, DC, DD, DE, DF, DG, DH, DI, DJ, DK, DL, DM, DN, DO, DP, DQ, DR, DS, DT, DU, DV, DW, DX, DY, DZ, EA, EB, EC, ED, EE, EF, EG, EH, EI, EJ, EK, EL, EM, EN, EO, EP, EQ, ER, ES, ET, EU, EV, EW, EX, EY, EZ, FA, FB, FC, FD, FE, FF, FG, FH, FI, FJ, FK, FL, FM, FN, FO, FP, FQ, FR, FS, FT, FU, FV, FW, FX, FY, FZ, GA, GB, GC, GD, GE, GF, GG, GH, GI, GJ, GK, GL, GM, GN, GO, GP, GQ, GR, GS, GT, GU, GV, GW, GX, GY, GZ, HA, HB, HC, HD, HE, HF, HG, HH, HI, HJ, HK, HL, HM, HN, HO, HP, HQ, HR, HS, HT, HU, HV, HW, HX, HY, HZ, IA, IB, IC, ID, IE, IF, IG, IH, II, IJ, IK, IL, IM, IN, IO, IP, IQ, IR, IS, IT, IU, IV, IW, IX, IY, IZ, JA, JB, JC, JD, JE, JF, JG, JH, JI, JJ, JK, JL, JM, JN, JO, JP, JQ, JR, JS, JT, JU, JV, JW, JX, JY, JZ, KA, KB, KC, KD, KE, KF, KG, KH, KI, KJ, KK, KL, KM, KN, KO, KP, KQ, KR, KS, KT, KU, KV, KW, KX, KY, KZ, LA, LB, LC, LD, LE, LF, LG, LH, LI, LJ, LK, LL, LM, LN, LO, LP, LQ, LR, LS, LT, LU, LV, LW, LX, LY, LZ, MA, MB, MC, MD, ME, MF, MG, MH, MI, MJ, MK, ML, MM, MN, MO, MP, MQ, MR, MS, MT, MU, MV, MW, MX, MY, MZ, NA, NB, NC, ND, NE, NF, NG, NH, NI, NJ, NK, NL, NM, NO, NP, NQ, NR, NS, NT, NU, NV, NW, NX, NY, NZ, OA, OB, OC, OD, OE, OF, OG, OH, OI, OJ, OK, OL, OM, ON, OO, OP, OQ, OR, OS, OT, OU, OV, OW, OX, OY, OZ, PA, PB, PC, PD, PE, PF, PG, PH, PI, PJ, PK, PL, PM, PN, PO, PP, PQ, PR, PS, PT, PU, PV, PW, PX, PY, PZ, QA, QB, QC, QD, QE, QF, QG, QH, QI, QJ, QK, QL, QM, QN, QO, QP, QQ, QR, QS, QT, QU, QV, QW, QX, QY, QZ, RA, RB, RC, RD, RE, RF, RG, RH, RI, RJ, RK, RL, RM, RN, RO, RP, RQ, RR, RS, RT, RU, RV, RW, RX, RY, RZ, SA, SB, SC, SD, SE, SF, SG, SH, SI, SJ, SK, SL, SM, SN, SO, SP, SQ, SR, SS, ST, SU, SV, SW, SX, SY, SZ, TA, TB, TC, TD, TE, TF, TG, TH, TI, TJ, TK, TL, TM, TN, TO, TP, TQ, TR, TS, TT, TU, TV, TW, TX, TY, TZ, UA, UB, UC, UD, UE, UF, UG, UH, UI, UJ, UK, UL, UM, UN, UO, UP, UQ, UR, US, UT, UY, UZ, VA, VB, VC, VD, VE, VF, VG, VH, VI, VJ, VK, VL, VM, VN, VO, VP, VQ, VR, VS, VT, VU, VV, VW, VX, VY, VZ, WA, WB, WC, WD, WE, WF, WG, WH, WI, WJ, WK, WL, WM, WN, WO, WP, WQ, WR, WS, WT, WU, WV, WW, WX, WY, WZ, XA, XB, XC, XD, XE, XF, XG, XH, XI, XJ, XK, XL, XM, XN, XO, XP, XQ, XR, XS, XT, XU, XV, XW, XX, XY, XZ, YA, YB, YC, YD, YE, YF, YG, YH, YI, YJ, YK, YL, YM, YN, YO, YP, YQ, YR, YS, YT, YU, YV, YW, YX, YY, YZ, ZA, ZB, ZC, ZD, ZE, ZF, ZG, ZH, ZI, ZJ, ZK, ZL, ZM, ZN, ZO, ZP, ZQ, ZR, ZS, ZT, ZU, ZV, ZW, ZX, ZY, ZZ:

Ծառը անկարելի եղած է կրկնանշուած դրամներուն վրայի նշանները վերծանելը Նշանները կրնան ըլլալ վաճառականի մը կամ դրամապահի մը հաշուապահական դրութիւն մը և կամ արտայայտել նոր իշխանի մը վաւերացման կնիքին նշանները Տիգրանի դրամներուն վրայ:

Ե. Թ. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ և Լ. Ա. ՍԱՐԵԱՆ

TYPES OF OVERSTRUCK AND COUNTERMARKED COINS

Overstruck coins

I. Tigranes I, copper, CAA 3, ACV 25-26

Obv.: Head of Tigranes I., wearing indistinct four-pointed Armenian tiara. Countermarked with letters APK to r. of king's head.

Rev.: A tree or branch between legends. Legend to l. upward ΒΑΣΙΛΕΩC/ΜΕΓΑ-ΛΟΥ; to r. upward ΤΙΓΡΑΝΟΥ/[ΦΙΛΕΛΛΗΝΟC]; to l. of tree letter I and to r. ς.

II. Tigranes I, copper, CAA 5, ACV 20-21

Obv.: Similar to No. I.

Rev.: Standing figure to r., wearing tiara, tunic descending to his knees; l. hand holds an eagle and r. hand a long spear or scepter. Legend to l. upward ΒΑΣΙΛΕΩC/ΜΕΓΑΛΟΥ; to r. upward ΤΙΓΡΑΝΟΥ/ΦΙΛΕΛΛΗΝΟC.

III. Tigranes I, copper, CAA 6, ACV 23

Obv.: Similar to No. I.

Rev.: Nike standing r., wreath in l. hand. Legend to l. upward ΒΑΣΙΛΕΩC / ΜΕΓΑ-ΛΟΥ; to r. upward ΤΙΓΡΑΝΟΥ/ΦΙΛΕΛΛΗΝΟC. In field to l. M and to r. A.

IV. Tigranes II, silver tetradrachm, CAA 17-48, ACV 30-36

Obv.: Bust of Tigranes draped r., clean shaven and wearing ornate five-pointed Armenian tiara. A broad diadem knotted at the back encircles the head and falls downward. Divided drape covers the ear and the neck. The tiara is adorned with an eight-rayed star flanked by two eagles back to back but with their heads turned toward each other. Fillet border.

Rev.: Tyche of Antioch, draped and wearing a turreted crown, seated r. on a rock, holding a palm-branch in her r. hand; at her feet the upper portion of a youthful male nude figure of the river-god Orontes swimming r. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Various monograms. All within laurel wreath.

V. Tigranes II, silver drachm, CAA 50-87, ACV 40

Obv.: Similar to IV. Beaded border.

Rev.: Tyche of Artaxata, draped and wearing a turreted crown, seated r. on a rock, holding a palm-branch in her r. hand; at her feet the upper portion of a youthful male nude figure of the river-god Orontes swimming r. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Various monograms.

VI. Tigranes II, copper Tyche, CAA 91-98, ACV 48-54

Obv.: Similar to IV. Border of dots.

Rev.: Tyche of Antioch or Artaxata, draped and wearing a turreted crown, seated r. on a rock, holding a palm-branch in her r. hand; at her feet the upper portion of a youthful male nude figure of the river-god Orontes swimming r. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Various monograms. Border of dots.

VII. Tigranes II, copper Heracles, CAA 99-103, ACV 65-72

Obv.: Similar to IV.

Rev.: Bearded nude Heracles (Vahagn) standing, head l. Right arm folded holding lion's skin and l. hand leaning on club. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Various monograms.

VIII. Tigranes II, copper Nike, CAA 114-118, ACV 77-82

Obv.: Similar to IV.

Rev.: Nike advancing l. with outstretched r. hand holding wreath and l. hand extending downward. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ.

IX. Tigranes II, copper cornucopia, CAA 104-106, ACV 93-98

Obv.: Similar to IV.

Rev.: Cornucopia with the upper half to r. or l. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Above to the l. and to the r. of cornucopia marks resembling bunch of grapes. Various monograms.

X. Tigranes II, copper club, ACV 114-115

Obv.: Similar to IV, letter A to l. of king's head.

Rev.: Club. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Below in exergue ΔΗΜ letters.

XI. Tigranes II, copper horse, ACV 119

Obv.: Similar to IV.

Rev.: Horse to l. with head up. Traces of uncertain field letters above the horse. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Below ΔΗΜ letters.

XII. Artavasdes II, silver tetradrachm, CAA 129, ACV 123

Obv.: Bust of Artavasdes r., wearing ear-rings and five-pointed Armenian tiara adorned with a square eight-rayed star flanked by floral designs. A broad diadem knotted at the back and flowing downward encircles the head. A single drape covers the neck. Bead-and-reel border.

Rev.: Charioteer wearing a crown driving a quadriga l., and holding the reins with the l. hand. Legend above to r. ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ ΒΑΣΙΛΕΩΝ; below to r. ΑΡΤΑΥΑΖΔΕΩ/ΘΕΙΟΥ. In l. field monogram and letters indicating the year, all enclosed in laurel wreath.

XIII. Artavasdes II, copper Nike, CAA 132, ACV 127-131

Obv.: Similar to XII.

Rev.: Nike advancing l. holding a crown in extended r. hand. Left hand is resting on hips. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ ΑΡΤΑΥΑΖΔΟΥ.

XIV. Artavasdes II, copper figure of king standing, CAA 134, ACV 125

Obv.: Similar to XII.

Rev.: Figure of king standing l. holding a wreath in outstretched r. hand and l. hand resting on a tall spear. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ ΑΡΤΑΥΑΖΔΟΥ.

- XV. Artavasdes II, copper cypress tree, CAA 135, ACV 132
 Obv.: Similar to XII.
 Rev.: Cypress tree upright. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ; to l. downward ΒΑΣΙΛΕΩΝ/ΑΡΤΑΥΑΖΔΟΥ.
- XVI. Artaxias II, copper, CAA 136, ACV 133
 Obv.: Head of Artaxias r. with very high tiara. Traces of a large star on tiara and the king appears to be lightly bearded.
 Rev.: Nike standing r., holding wreath with ribbon in l. hand. To l. traces of clockwise legend ΒΑΣΙΛΕΩΣ
- XVII. Artavasdes III, copper, CAA 160, ACV 174-176
 Obv.: Head of Artavasdes r. wearing five-pointed Armenian tiara adorned with a large star.
 Rev.: King's figure standing to l., l. hand holding a tall spear and r. hand resting on a shield. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΜΕΓΑΛΟΥ; to l. downward ΑΡΤΑΥΑΖΔΟΥ.

UNDERTYPE COINS

- A. Antioch, BMC Galatia, p. 153, No. 12, S 5853 (92/1 B.C.)
 Obv.: Head of Zeus r., laureate. Border of dots.
 Rev.: Zeus, wearing himation, seated l.; holds Nike with r. hand, and scepter with l. Legend to r. downward ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ/ΤΗΣ; to l. downward ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ.
- B. Antioch. BMC Galatia, p. 153, No. 19, S 5854 (88/7 B.C.)
 Obv.: Head of Tyche of Antioch r., wearing veil and turreted headdress. Border of dots.
 Rev.: Tripod. Legend to r. downward ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ/ΤΗΣ; to l. downward ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. In exergue ΕΚΣ; in l. field A and star.
- C. Antiochus XII, BMC Seleucid, p. 102, Nos. 5-6, S 7198 (89-84 B.C.)
 Obv.: Bust of Antiochus r., diademed, bearded.
 Rev.: Zeus l. clad in himation; holds Nike and scepter. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΑΝΤΙΟΧΟΥ/ΔΙΟΝΥΣΟΥ; to l. downward ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ/ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ/ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ.
- D. Apamea, BMC Galatia, p. 233, No. 3 and 5, S 5867 (76/5 and 70/69 B.C.)
 Obv.: Head of Zeus r., laureate. Border of dots.
 Rev.: Elephant r. Legend above ΑΠΑΜΕΩΝ/ΤΗΣΙΕΡΑΣ; below ΚΑΥΑΣΙΛΟΥ. In field ΓΜΣ; in exergue, field letters.
- E. Aradus, BMC Phoenicia, p. 35, No. 294 (135/4 B.C.)
 Obv.: Heads of Zeus and his consort, wearing stephane, r. jugate. Border of dots.
 Rev.: Prow of galley l., with figure-head of Athena fighting l. with spear and shield; above letters; below, date and Phoenician letters. Border of dots.

F. Aradus, BMC Phoenicia, p. 37, Nos. 301-310, S 6002 (134-112 B.C.)

Obv.: Bust of Tyche r., wearing turreted crown and necklace; hair rolled, in chignon at back, and falling on nape of neck; behind l. shoulder, palm-branch. Border of dots.

Rev.: Poseidon, nude to waist, seated l. on prow of galley l., holding wreath in extended r. hand, resting with l. on trident; as figure-head, Athena l. fighting with spear in r., shield on l. arm; above in field, Phoenician letters; below, date and letter.

G. Aradus, BMC Phoenicia, p. 40, 324 (96/5 B.C.)

Obv.: Bust of Astarte-Europa r., wearing stephane, and veil over back of head. Border of dots.

Rev.: Humped bull lying l., head to front; above and below, letters and date.

H. Aradus, BMC Phoenicia, p. 40, Nos. 325-345, S 6005 (94-75 B.C.)

Obv.: Bust of Astarte-Europa r., wearing stephane, and veil over back of head. Border of dots.

Rev.: Humped bull galloping l., head to front; above and below, letters and date.

J. Berytus, BMC Phoenicia, p. 51, No. 1, S 6019 (second century B.C.)

Obv.: Bust of Tyche r., wearing turreted crown, neck draped, palm over shoulder. Border of dots.

Rev.: Poseidon, wearing low kalathos, himation about lower part of body and over l. shoulder, standing l. in car drawn by four hippocamps; he holds in r. hand phiale, in l. trident upright. Around, on l. downward, illegible Phoenician inscription; in field r. Φ/BH. Border of dots.

K. Cleopatra and Antiochus VIII, BMC Seleucid, p. 86, No. 7, S 7138 (125-121 B.C.)

Obv.: Heads r., jugate, of Cleopatra wearing diadem, stephane, and veil, and of Antiochus diademed. Border of dots.

Rev.: Nike advancing l., holds wreath. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ/ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ/ΘΕΑΣ; to l. downward ΚΑΙ/ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΑΝΤΙΧΟΥ, to l. H; below star.

L. Cleopatra and Antiochus VIII, Hunter III, p. 98, No. 11 (123 B.C.)

Obv.: Head of Antiochus VIII r., wearing radiate diadem. Border of dots.

Rev.: Head-dress of Isis, consisting of horns, globe, plumes, and ear of corn. Legend to r. downwards ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ/ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ/ΚΑΙ; to l. downwards ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΑΝΤΙΧΟΥ, beneath ΘΠΡ and thunderbolt.

M. Demetrius II, BMC Seleucid, p. 61, No. 26 (146-138 B.C.)

Obv.: Bust of clean shaven Demetrius r., diademed. Border of dots.

Rev.: Nike l. holding wreath. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ; to l. downward ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ. Border of dots.

N. Demetrius III, Babelon, p. 206, No. 1563, S 7193 (95-88 B.C.)

Obv.: Head of Demetrius r., radiate. Border of dots.

Rev.: Nike advancing l., holding wreath and palm. Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ/ΘΕΟΥ; to l. downward ΦΙΛΟΠΑΤΟΡΟΣ/ΣΩΤΗΡΟΣ. in field monograms and Seleucid date. Border of dots.

- P. Epiphaneia, BMC Galatia, p. 242, No. 2, S 5872 (second century B.C.)
 Obv.: Bust of Athena r., wearing helmet r. Border of dots.
 Rev.: Apollo, naked, standing facing; in r. hand branch; l. hand rests on column.
 Legend to r. downward ΕΠΙΦΑΝΕΩΝ/ΘΗΕΥΑC; to l. downward ΚΑΙΑ-
 CYΑΟΥ.
- Q. Larissa on the Orontes, BMC Galatia, p. 264, No. 15, S 5884 (86/5 B.C.)
 Obv.: Head of Zeus r., laureate. Border of dots.
 Rev.: Throne of Zeus; beneath, letters. Legend to r. downward ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ; to l.
 downward ΘΗΣΙΕΡΑΣ.
- R. Marathus, BMC Phoenicia, p. 125, No. 37, S 6042 (113/2 B.C.)
 Obv.: Head of Zeus r., laureate. Border of dots.
 Rev.: Double cornucopia, tied with a thin band of ribbon; on r. upwards, date; in
 field, mint letters.
- S. Seleucia Piera, BMC Galatia, p. 270, No. 15, S 5894 (109/8 B.C.)
 Obv.: Head of Zeus r., laureate. Border of dots.
 Rev.: Thunderbolt. Legend above, ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ/ΘΗΣ ΤΙΡΑΣ; below, ΚΑΙ/ΑΥΤΟΝΟ-
 ΜΟΥ; in field to r., letter Α.
- T. Tripolis, BMC Phoenicia, p. 202, No. 10, (end of second century B.C.)
 Obv.: Head of Zeus r., laureate, between caps of the Dioscuri. Border of dots.
 Rev.: Tyche, wearing turreted crown, long chiton and peplos, standing l. holding
 cornucopia in l. hand and resting r. on tiller. Legend to r. upward
 ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ; uncertain letters in l. field.
- U. Tripolis, BMC Phoenicia, p. 202, No. 14, (ca. 104/3 B.C.)
 Obv.: Busts of Dioscuri r., jugate, surmounted by stars. Border of dots.
 Rev.: Tyche standing l., with cornucopia and tiller; in l. hand and resting r. on
 tiller. Legend to r. downwards ΤΡΙΠΟΛΙΤΩΝ; in field l., ΛΘ. Border of dots.
- V. Tyre, BMC Phoenicia, p. 254, No. 248, S 5922 (113/2 B.C.)
 Obv.: Head of Tyche r., wearing turreted crown, veil, earring, behind palm-
 branch. Border of dots.
 Rev.: Galley l., with stem curving forward in volute, and aphlaston at stern; on it,
 Astarte standing l., holding [aphlaston?] in outstretched r. hand, in l.
 cruciform standard. Letters r. field and date below. Border of dots.
- W. Tyre, BMC Phoenicia, p. 254, No. 251, S 5924 (99/8 B.C.)
 Obv.: Head of Melqarth r., laureate, with lion skin knotted round neck. Border of
 dots.
 Rev.: Palm-tree with two bunches of fruit; in field l. HK, r. Phoenician letters.
 Concave field. Linear circle.

CATALOGUE OF OVERSTRUCK COINS

Undertypes (o/s type I. Tigranes I, copper standing figure)

- 01• Unidentifiable
 Obv.: Unidentifiable object in r. field.
 Rev.: No traces of undertype.
 Æ 18 mm, 6.34 g., die axis o/s to u/t: ? ? BN (fds gén. 28) coll.

Undertypes (o/s type III. Tigranes I, copper Nike)

- 02• Unidentifiable
 Obv.: Traces of undertype.
 Rev.: Traces of undertype.
 Æ 19 mm, 3.73 g., die axis o/s to u/t: ? ? BN (Y 23890.67) coll.
- 03• Unidentifiable
 Obv.: Traces of undertype.
 Rev.: Traces of undertype.
 Æ 18 mm, 3.70 g., die axis o/s to u/t: ? ? BN (Y 23890.69) coll.
- 04• Unidentifiable
 Obv.: Traces of undertype.
 Rev.: Traces of undertype.
 Æ 17 mm, 4.36 g., die axis o/s to u/t: ? ? BN (Y 23890.70) coll.

Undertypes (o/s type IV. Tigranes II, silver tetradrachm)

- 05 Unidentifiable (CAA 12)
 Obv.: Star-shaped object in r. field.
 Rev.: No traces of undertype.
 AR 26 mm, 15.24 g., die axis o/s to u/t: ← ? BN coll.
- 06 Unidentifiable (TigAR 15)
 Obv.: Unidentifiable object in l. field.
 Rev.: No traces of undertype.
 AR 27 mm, 15.08 g., die axis o/s to u/t: ← ? YN coll.
- 07 Unidentifiable (TigAR 20)
 Obv.: Unidentifiable object in r. field.
 Rev.: No traces of undertype.
 AR 27 mm, 15.46 g., die axis o/s to u/t: → ? YN coll.
- 08 Unidentifiable (TigAR 34)
 Obv.: Unidentifiable object in l. field.
 Rev.: No traces of undertype.
 AR 27 mm, 14.23 g., die axis o/s to u/t: → ? LS coll.

Undertypes (o/s type V. Tigranes II, silver, drachm)**09 Unidentifiable (CAA 81)**

Obv.: Unidentifiable object in r. field and below ear and neck flaps.

Rev.: No traces of undertype.

AR 22 mm, 4 ? g., die axis o/s to u/t: ↓ ?

VM coll.

Undertypes (o/s type VI. Tigranes II, copper Tyche)**10- Antioch, type A, BMC Galatia, p. 153, No. 12 (92-87 B.C.)**

Obv.: Head of Zeus r., laureate.

Rev.: Traces of undertype visible.

Æ 22 mm, 8.68 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↖

YN coll.

11- Antioch, type A, BMC Galatia, p. 153, No. 12 (92-87 B.C.)

Obv.: Head of Zeus r., bearded.

Rev.: Traces of undertype visible, inscription [ANTIO]XEΩ[N] at exergue.

Æ 21 mm, 7.25 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↑

YN coll.

12- Antioch, type A, BMC Galatia, p. 153, No. 12 (92-87 B.C.)

Obv.: Head of Zeus r., bearded.

Rev.: Traces of undertype visible, inscription ΜΗΤΡΟ[ΠΟΛΕΩΣ] ? at exergue.

Æ 21 mm, 6.35 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↘

LS coll.

13- Antiochus XII, type C, BMC Seleucid, p. 102, No. 6 (89-84 B.C.)

Obv.: Legend l. to r., [BA]ΣΙΛΕΩΣ [AN]ΤΙΟΧΟΥ.

Rev.: Head of Antiochus r.

Æ 20 mm, 7.88 g., die axis o/s to u/t: ← →

LS coll.

14- Apamea, type D, BMC Galatia, p. 233, No. 3 (76/5 B.C.)

Obv.: Head of Zeus r., laureate.

Rev.: Elephant to r. Legend above elephant ΑΠΑΜΕΑΩΝ Τ[ΗΣ]ΙΕΡΑΣ, below elephant ΚΑΙΑΣΥΛΟΥ in exergue ΣΕ.

Æ 27 mm, 9.08 g., die axis o/s to u/t: ↖ ↗

LS coll.

15- Apamea, type D, BMC Galatia, p. 233, No. 3 (76/5 B.C.)

Obv.: Head of Zeus r., laureate.

Rev.: ΑΠΑΜΕΑΩΝ ΤΗΣΙΕΡΑΣ, below traces of elephant.

Æ 23 mm, 9.54 g., die axis o/s to u/t: ↓ ↓

ACV 57, YN coll.

16- Apamea, type D, BMC Galatia, p. 233-4, No. 3 or 5 (76/5 or 70/69 B.C.)

Obv.: ΑΠΑΜΕΑΩΝ, below traces of elephant.

Rev.: Head of Zeus r., laureate.

Æ 23 mm, 7.31 g., die axis o/s to u/t: → ←

VY coll.

17- Apamea, type D, BMC Galatia, p. 233, No. 3 (76/5 B.C.)

Obv.: Head of Zeus r., laureate.

Rev.: Inscription ΑΙΑΣΥ visible.

Æ 22 mm, die axis o/s to u/t: ↙ ↗

GH165-509

18- Aradus, type E, BMC Phoenicia, p. 35, No. 294 (135/4 B.C.)

Obv.: Traces of understrike.

Rev.: Date and Phoenician letters.

Æ 19 mm, 3.81 g., die axis o/s to u/t: ↓ ↑

LS coll.

- 19• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, No. 308 (130/29 B.C.)
 Obv.: Bust of Tyche r.
 Rev.: Poseidon, nude to waist, seated l. on prow of galley l.; traces of figure-head Athena l.; below, date and letters.
 Æ 21 mm, 5.22 g., die axis o/s to u/t: → ↑ YN coll.
 20• Æ 22 mm, 5.50 g., die axis o/s to u/t: ↘ ↙ LS coll.
 21• Æ 24 mm, 10.05 g., die axis o/s to u/t: ← → DM coll.
- 22• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, No. 306 (130/29 B.C.)
 Obv.: Traces of undertype visible.
 Rev.: Poseidon, nude to waist, seated l. on prow of galley l., holding wreath in extended r. hand, resting with l. on trident.
 Æ 23 mm, 6.62 g., die axis o/s to u/t: ↙ ↓ ACV 58, YN coll.
- 23• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, No. 306 (130/29 B.C.)
 Obv.: Bust of Tyche r.
 Rev.: Poseidon, nude to waist, seated l. on prow of galley l., holding wreath in extended r. hand, resting with l. on trident.
 Æ 20 mm, 6.07 g., die axis o/s to u/t: ↑ ← LS coll.
- 24• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, No. 306 (132/1 B.C.)
 Obv.: Prow of galley l.
 Rev.: Bust of Tyche r., wearing turreted crown and necklace.
 Æ 22 mm, 6.16 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↓ DM coll.
- 25• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, Nos. 301-10 (132-113 B.C.)
 Obv.: Prow of galley l.
 Rev.: Bust of Tyche r., wearing turreted crown and necklace.
 Æ 22 mm, 7.63 g., die axis o/s to u/t: ? ↑ WM 2
 26• Æ 22 mm, 4.95 g., die axis o/s to u/t: ? → WM 2
- 27• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, No. 301 (132/1 B.C.)
 Obv.: Bust of Tyche r.
 Rev.: Prow of galley l.
 Æ 21 mm, 7.48 g., die axis o/s to u/t: ↘ ↗ LS coll.
- 28• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, No. 301 (132/1 B.C.)
 Obv.: Prow of galley l.
 Rev.: Bust of Tyche r., wearing turreted crown and necklace.
 Æ 21 mm, 2.70 g., die axis o/s to u/t: ↙ ? WM 3
- 29• Aradus, type G, BMC Phoenicia, p. 40, No. 324 (96/5 B.C.)
 Obv.: Hind legs and tail of lying bull l.
 Rev.: Head of Astarte-Europa r.
 Æ 24 mm, 6.32 g., die axis o/s to u/t: ↓ ← LS coll.
- 30• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 40, No. 325 (94/3 B.C.)
 Obv.: Hind position of humped bull galloping l.; letters NC above bull.
 Rev.: Head of Astarte-Europa r.
 Æ 23 mm, 7.02 g., die axis o/s to u/t: → ↙ LS coll.
 31• Æ 22 mm, 6.82 g. Foss 19

- 32• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 40. No. 327 (89/8 B.C.)
 Obv.: Hind position of humped bull galloping l.; letters POA beneath bull.
 Rev.: Traces of undertype visible.
 Æ 21 mm, 6.55 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↑ LS coll.
- 33 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 40. No. 327 (89/8 B.C.)
 Obv.: Hind position of humped bull galloping l.; letters OA beneath bull.
 Rev.: No traces of undertype.
 Æ 6.46 g. HAC-122
- 34 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41. No. 330 (86/5 B.C.)
 Obv.: Head and forelegs of humped bull galloping l.; letters Φ, CN above bull.
 Rev.: Head of Astarte-Europa r.
 Æ 20 mm, 6.63 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↑ Foss 20
- 35• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41. No. 331 (86/5 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Hind position of humped bull galloping l.; letters CN above bull and Δ, N | l beneath bull.
 Æ 21 mm, 6.04 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↑ ACV 59, YN coll.
- 36• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41. No. 331 (86/5 B.C.)
 Obv.: Traces of Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Hind and front position of humped bull galloping l.; letters POΔ, N | l beneath bull.
 Æ 21 mm, 5.46 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↑ YN coll.
- 37• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 331 (86/5 B.C.)
 Obv.: Head and forelegs of humped bull to l., hind legs to r.; letters CN above bull and lc beneath bull.
 Rev.: Bust of Astarte-Europa r.
 Æ 22 mm, 7.53 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↗ YN coll.
- 38• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 331 (86/5 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Complete body of humped bull galloping to l.; letters CN above bull and N beneath bull.
 Æ 22 mm, 5.95 g., die axis o/s to u/t: → ↙ YN coll.
 HAC 120
- 39 Æ 5.77 g.
- 40• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 331 (86/5 B.C.)
 Obv.: Head and forelegs of humped bull galloping l., hind legs to r.
 Rev.: Head of Astarte-Europa r.
 Æ 21 mm, 5.50 g., die axis o/s to u/t: ↗ ← YN coll.
- 41 Æ 22 mm, 7.12 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↗ LS coll.
- 42 Æ 21 mm, 6.47 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↑ LS coll.
- 43• Æ 20 mm, 6.04 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↑ LS coll.
- 44• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 333 (85/4 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Head and forelegs of humped bull galloping l., hind legs to r.; letters K above bull and POE, M9 beneath bull.
 Æ 23 mm, die axis o/s to u/t: ↙ ↓ GH166-503

- 45 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 333 (85/4 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Head and forelegs of humped bull galloping l., hind legs to r.; letters POE, M9 beneath bull.
 Æ 21 mm, 6.75 g., die axis o/s to u/t: ↖ ← WM 1
 ↗ → WM 1
- 46 Æ 21 mm, 5.70 g., die axis o/s to u/t: ? → WM 1
- 47 Æ 21 mm, 7.80 g., die axis o/s to u/t: ↘ ↓ WM 1
- 48 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 333 (85/4 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Head and forelegs of humped bull galloping l., hind legs and tail to r.; letters KN above bull.
 Æ 22 mm, die axis o/s to u/t: ↓ ↘ GH168-355
- 49 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 334 (85/4 B.C.)
 Obv.: Head and forelegs of bull to l., hind legs and tail to r.; letters KN above bull.
 Rev.: Bust of Astarte-Europa r.
 Æ 22 mm, 6.56 g., die axis o/s to u/t: ← → DM coll.
- 50 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 334 (85/4 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Hind legs and tail to r.; letters KN, ΠC above bull.
 Æ 7.09 g. HAC 124
- 51 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 334 (85/4 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Head to l.; possibly letter K above bull.
 Æ 24 mm, 7.18 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↖ LS coll.
- 52 Æ 21 mm, 6.09 g., die axis o/s to u/t: ← → LS coll.
- 53 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 334 (85/4 B.C.)
 Obv.: Head and forelegs of bull to l., hind legs and tail to r.; letters KN, ΠC above bull.
 Rev.: Bust of Astarte-Europa r.
 Æ 22 mm, 5.32 g., die axis o/s to u/t: ↓ ↘ Foss 23
- 54 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 334 (85/4 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Head and forelegs of bull to l.; letters POE, P9 beneath bull.
 Æ 22 mm, 6.50 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↘ Foss 21
- 55 Æ 6.45 g. HAC 121
- 56 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 337 (77/6 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Hind legs and tail to r.; letters ΩΓ beneath bull.
 Æ 23 mm, die axis o/s to u/t: ↑ ↖ GH163-496
- 57 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 325-340, pl. V, No. 9
 Obv.: No traces of undertype.
 Rev.: Forelegs of galloping bull to l.
 Æ 7.13 g. HAC 125

- 58 Æ 5.05 g. HAC 118
 59 Æ 8.24 g. HAC 128
- 60• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 325-340, pl. V, No. 9
 Obv.: Hind legs and tail to r.
 Rev.: Head of Astarte-Europa r.
 Æ 21 mm, 6.57 g., die axis o/s to u/t: ↓ ↖ CNG XX-381
 61 Æ 23 mm, 6.56 g., die axis o/s to u/t: ↙ ↘ LS coll.
- 62 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 325-340, pl. V, No. 9
 Obv.: Hind legs and tail to r.
 Rev.: No traces of undertype.
 Æ 22 mm, 8.51 g., die axis o/s to u/t: ↑ ? CH coll.
- 63 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 325-340, pl. V, No. 9
 Obv.: No traces of undertype.
 Rev.: Head of Astarte-Europa r.
 Æ 7.15 g. HAC-126
- 64 Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 325-340, pl. V, No. 9
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Traces of undertype.
 Æ 24 mm, 8.84 g., die axis o/s to u/t: ↓ ↓ CNG XV-359
 65• Æ 21 mm, die axis o/s to u/t: ↑ ↑ GH 167-550
 66• Æ 23 mm, die axis o/s to u/t: ↑ ↓ GH 167-552
- 67 Berytus, type J, BMC Phoenicia, p. 51, No. 1 (second century B.C.)
 Obv.: Bust of Tyche r.
 Rev.: Poseidon l.
 Æ 5.38 g. HAC-119
- 68• Demetrius III, type N, Babelon, p. 206. No. 1563 (95-88 B.C.)
 Obv.: Nike advancing l.
 Rev.: Head of Demetrius r., radiate. Border of dots.
 Æ 23 mm, die axis o/s to u/t: ↖ ↗ GH 167-553
- 69• Larissa on the Orontes, type Q, BMC Galatia/Syria, p. 264, No. 15 (86/5 B.C.)
 Obv.: Head of Zeus r., laureate.
 Rev.: The throne of Zeus with inscription. The l. post of the throne is visible.
 Legend to l. downward ΘΗΣΙΕΡΑΣ.
 Æ 21 mm, 5.74 g., die axis o/s to u/t: ? ↑ WM 8
- 70• Marathus, type R, BMC Phoenicia, p. 125, No. 37 (113/2 B.C.)
 Obv.: Head of Zeus r., laureate.
 Rev.: Double cornucopias tied with a thin band of ribbons.
 Æ 23 mm, die axis o/s to u/t: ↑ ↖ WM 7
- 71• Marathus, type R, BMC Phoenicia, p. 125, No. 37 (113/2 B.C.)
 Obv.: Double cornucopias, tied with a thin band of ribbons.
 Rev.: Head of Zeus r., laureate.
 Æ 21 mm, 6.40 g., die axis o/s to u/t: ↗ ← ACV 60, YN coll.
- 72 Æ 22 mm, 6.26 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↓ WM 4
 73 Æ 23 mm, 6.14 g., die axis o/s to u/t: ? ↙ WM 5

- 74 Æ 23 mm, die axis o/s to u/t: ? ✓ WM 6
75 Æ 21 mm, 5.69 g.,⁴² die axis o/s to u/t: ↑ ↗ BN coll.
- 76• Seleucia Piera, type S, BMC Galatia, p. 270, No. 15 (109/8 B.C.)
Obv.: Inscription [AY]TONOM[OY] at exergue.
Rev.: Head of Zeus r., laureate.
Æ 21 mm, 6.35 g., die axis o/s to u/t: ↘ ✓ DM coll.
- 77• Seleucia Piera, type S, BMC Galatia, p. 270, No. 15 (109/8 B.C.)
Obv.: Inscription [AY]TON[OMYOY] on tiara.
Rev.: Traces of undertype visible.
Æ 27 mm, 5.80 g., die axis o/s to u/t: ↗ ? DM coll.
- 78• Tripolis, type T, BMC Phoenicia, p. 202, No. 10 (end of second century B.C.)
Obv.: Head of Zeus r., laureate.
Rev.: Traces of cornucopia and TP•Π•ΑΙΤ[ΩΝ].
Æ 21 mm, 7.43 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↘ LS coll.
- 79• Tripolis, type T, BMC Phoenicia, p. 202, No. 10 (end of second century B.C.)
Obv.: Traces of cornucopia and TP•Π•ΑΙΤ[ΩΝ].
Rev.: Head of Zeus r., laureate.
Æ 21 mm, 4.85 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↘ LS coll.
- 80 Tripolis, type U, BMC Phoenicia, p. 202, No. 14, (104/3 B.C.)⁴³
Æ 4.62 g. ANS coll.
- 81• Tyre, type V, BMC Phoenicia, p. 254, No. 248 (113/2 B.C.)
Obv.: Date below.
Rev.: Head of Tyche r.
Æ 21 mm, 5.65 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↗ LS coll.
- 82• Unidentifiable
Obv.: Traces of undertype visible.
Rev.: Tyche overstruck twice.
Æ 22 mm, die axis o/s to u/t: ↑ ↑ GH 167-549
- 83• Unidentifiable
Obv.: UTIX letters on king's neck.
Rev.: Traces of undertype visible.
Æ 23 mm, 8.23 g., die axis o/s to u/t: ← → CNG XIV-321
- 84 Unidentifiable
Obv.: No traces of undertype.
Rev.: Letter Α τθ l. of Tyche in l. field.
Æ 19 mm, 4.49 g., die axis o/s to u/t: ? ↑ CH coll.
- 85 Unidentifiable
Obv.: Traces of undertype visible.
Rev.: Traces of undertype visible.
Æ 21 mm, 7.39 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↗ CNG XV-361

⁴² G. Le Rider, "Monnaies grecques acquises par le Cabinet de Médailles en 1959," *Revue Numismatique*, Series VI, Vol II (1959-60), pp. 24-5, pl. III, No. 30.

⁴³ Foss p. 25, note 71.

086. Æ 20 mm, die axis o/s to u/t: → → GH 167-551
 087. Æ 20 mm, die axis o/s to u/t: ? → GH 166-502
 088. Æ 21 mm, 6.63 g., die axis o/s to u/t: ← ↗ LS coll.
 089. Æ 23 mm, 6.15 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↑ YN coll.
 090. Æ 22 mm, 5.76 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↓ KP coll.
 091. Æ 23 mm, 5.59 g., die axis o/s to u/t: ↑ ← KP coll.
 092. Æ 23 mm, 5.05 g., die axis o/s to u/t: ↑ ↓ LS coll.
093. Unidentifiable
 Obv.: No undertype visible.
 Rev.: Traces of undertype circular Greek legend visible.
 Æ 20 mm, 6.95 g., die axis o/s to u/t: ? ? YN coll.
094. Unidentifiable
 Obv.: Traces of undertype visible.
 Rev.: No traces of undertype.
 Æ 20 mm, die axis o/s to u/t: ↑ ? GH 171-436
 095. Æ 21 mm, 5.47 g., die axis o/s to u/t: ↑ ? LS coll.
- Undertypes (o/s type VII. Tigranes II, copper Heracles)**
096. Antioch, type B, BMC Galatia, p. 153, No. 19 (88/87 B.C.)
 Obv.: Top of tripod. Legend to r. ANTIOXE[ΩN]/THE; to l. [MH]TPO[ΠOIAEΩΣ].
 Rev.: Head of Tyche r., wearing turreted crown.
 Æ 18 mm, 4.16 g., die axis o/s to u/t: ↘ ↙ ACV 74, YN coll.
097. Antioch, type B, BMC Galatia, p. 153, No. 19 (88/87 B.C.)
 Obv.: Traces of undertype visible.
 Rev.: Legs and base of tripod. Inscription MHTPOΠOIA[EΩΣ].
 Æ 17 mm, 3.71 g., die axis o/s to u/t: ? → DM coll.
098. Unidentifiable, Antioch, type B?
 Obv.: No traces of undertype.
 Rev.: Border of dots crossing the word ΒΑΣΙΛΕΩΣ.
 Æ 17 mm, 5.05 g., die axis o/s to u/t: ? ← YN coll.
099. Æ 18 mm, 4.26 g., die axis o/s to u/t: ? ← YN coll.
100. Antiochus XII, type C, BMC Seleucid, p. 102, No. 6 (89-84 B.C.)
 Obv.: Traces of undertype visible.
 Rev.: Legend l. to r., ΒΑΣΙΛΕΩΣ [ANT]IOXY.
 Æ 21 mm, 6.12 g., die axis o/s to u/t: ↑ → ACV 73, YN coll.
101. Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 40. No. 327 (89/8 B.C.)
 Obv.: Head of Astarte-Europa r.
 Rev.: Hind position of humped bull galloping l.; letters POA/MA beneath bull.
 Æ 20 mm, 5.75 g., die axis o/s to u/t: ↘ ← ACV 75, LS coll.
102. Demetrius II, type M, BMC Seleucid, p. 60, No. 26 (146-138 B.C.)
 Obv.: Head of Demetrius II r., diademed.
 Rev.: ΒΑΣΙΛΕΩΣ/ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ to r. of Heracles.
 Æ 16 mm, 2.62 g., die axis o/s to u/t: ? ↑ YN coll.

- 103• Tyre, type W, BMC Phoenicia, p. 254, No. 251 (99/8 B.C.)

Obv.: Head of Melqarth.

Rev.: Palm-tree with fruits.

Æ 18 mm, 3.64 g., die axis o/s to u/t: → ↑

LS coll.

Undertypes (o/s type VIII. Tigranes II, copper Nike)

- 104 Cleopatra and Antiochus VIII, type L, Hunter III, p. 98, No. 11 (123 B.C.)

Obv.: No traces of undertype.

Rev.: The date ΘΠΡ is still visible beneath Nike.

Æ

Dura 112a

- 105 Unidentifiable

Obv.: Traces of undertype visible.

Rev.: Traces of undertype visible.

Æ 20 mm, 6.42 g., die axis o/s to u/t: ← ?

LS coll.

Undertypes (o/s type IX. Tigranes II, copper cornucopia)

- 106• Antioch, type B, BMC Galatia, p. 153, No. 19 (88/87 B.C.)

Obv.: Tripod legs. Legend to r. [A]NTIOXEΩ[N]/THE; to l. [MHTPOΠO]AE[ΩΣ].

Rev.: Traces of undertype.

Æ 11 mm, 3.87 g., die axis o/s to u/t: ↑ ?

LS coll.

- 107• Tyre, type V, BMC Phoenicia, p. 254, No. 248 (130/29 B.C.)

Obv.: Bust of Tyche r., wearing turreted crown and necklace.

Rev.: Prow of galley.

Æ 19 mm, 3.06 g., die axis o/s to u/t: ← ↑

ACV 99, YN coll.

- 108 Unidentifiable

Obv.: Traces of undertype visible.

Rev.: No traces of undertype.

Æ 18 mm, die axis o/s to u/t: ↓ ?

GH 166-509

- 109 Æ 15 mm, 3.32 g., die axis o/s to u/t: ↗ ?

LS coll.

Undertypes (o/s type X. Tigranes II, copper club)

- 110• Unidentifiable

Obv.: Traces of undertype visible.

Rev.: Traces of undertype visible.

Æ 16 mm, 4.06 g., die axis o/s to u/t: ← ?

ACV 114, YN coll.

Undertypes (o/s type XI. Tigranes II, copper horse)

- 111• Cleopatra and Antiochus VIII, type K, BMC Seleucid, p. 86, No. 7 (125-121 B.C.)

Obv.: Heads r., jugate, of Cleopatra and of Antiochus.

Rev.: Upper half of Nike.

Æ 20 mm, 5.39 g. die axis o/s to u/t: ← ↑

ACV 119, YN coll.

Undertypes (o/s type XII. Artavasdes II, silver tetradrachm)**112 Unidentifiable (NFA XX-337, 5:1)**

Obv.: Unidentifiable traces of undertype visible at r. field in front of chest and face, l. field behind tiara.

Rev.: No traces of undertype.

AR 31 mm, 16.16 g., die axis o/s to u/t: ← ?

NFA XX-337

Undertypes (o/s type XIII. Artavasdes II, copper Nike)**113• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, Nos. 302-10, pl. V, Nos. 3-4**

Obv.: Bust of Tyche r.

Rev.: Prow of galley.

Æ 22 mm, 5.81 g., die axis o/s to u/t: ← ↗

YN coll.

114• Æ 20 mm, 6.14 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↗

YN coll.

115• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, Nos. 302-10, pl. V, Nos. 3-4

Obv.: Bust of Tyche r.

Rev.: Unidentifiable.

Æ 22 mm, 5.49 g., die axis o/s to u/t: ↑ ?

YN coll.

116• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, Nos. 302-10, pl. V, Nos. 3-4

Obv.: Bust of Tyche r.

Rev.: Poseidon, nude to waist, seated l. on prow of galley l., holding wreath in extended r. hand, resting with l. on trident.

Æ 22 mm, 5.73 g., die axis o/s to u/t: ↙ ↘

LS coll.

117• Æ 19 mm, 4.03 g., die axis o/s to u/t: ↗ ←

YN coll.

118• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 40, Nos. 329 (87/6 B.C.)

Obv.: Bust of Astarte Europa.

Rev.: Hind position of humped bull galloping l.

Æ 23 mm, 8.16 g., die axis o/s to u/t: ↗ ↖

LS coll.

119• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 40, Nos. 325-340, pl. V, No. 9

Obv.: Bust of Astarte Europa.

Rev.: Hind position of humped bull galloping l.

Æ 22 mm, 5.28 g., die axis o/s to u/t: → ←

YN coll.

120• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 40, No. 325, pl. V, No. 9

Obv.: Bust of Astarte Europa.

Rev.: Unidentifiable (94/3 B.C.?).

Æ 23 mm, 7.71 g., die axis o/s to u/t: → ?

YN coll.

121 Æ 22 mm, 4.86 g., die axis o/s to u/t: ← ?

CAA 132

122• Antioch, type A, BMC Galatia/Syria, p. 153, No. 12 (92-87 B.C.)

Obv.: Head of Zeus r., laureate.

Rev.: No undertype visible.

Æ 22 mm, 9.12 g., die axis o/s to u/t: ↗ ?

DM coll.

123• Unidentifiable.

Obv.: Traces of undertype.

Rev.: Letters AK and an object similar to trident or part of lightning in l.

Æ 23 mm, 7.55 g., die axis o/s to u/t: ? ↑

VA coll.

124• Unidentifiable.

Obv.: Traces of undertype.

Rev.: Traces of undertype.

Æ 22 mm, 8.28 g., die axis o/s to u/t: ↑ ?

YN coll.

125• Æ 21 mm, 6.86 g., die axis o/s to u/t: ↑ ?

ACV 130, MA coll.

126• Æ 22 mm, 6.09 g., die axis o/s to u/t: ? ?

CNG 36-512

127• Æ 19 mm, 5.10 g., die axis o/s to u/t: ? ?

YN coll.

128• Æ 20 mm, 5.87 g., die axis o/s to u/t: ? ?

CNG 36-511

129• Æ 20 mm, 4.86 g., die axis o/s to u/t: ? ?

BN (1980/276) coll.

130• Æ 17 mm, 3.71 g., die axis o/s to u/t: ? ?

ACV 128, YN coll.

Undertypes (o/s type XIV. Artavasdes II, copper figure of king)

131 Aradus, type H?, BMC Phoenicia, p. 40, No. 325 (94/3 B.C.?)

Obv.: Bust of Astarte-Europa?

Rev.: Unidentifiable.

Æ 21 mm, 5.74 g., die axis o/s to u/t: → ↗

CAA 134

132• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, No. 304 (130/29 B.C.)

Obv.: Bust of Tyche r.

Rev.: Poseidon, nude to waist, seated l. on prow of galley l.; traces of figure-head Athena l.

Æ 20 mm, 6.3 g., die axis o/s to u/t: → ←

ACV 125, JG coll.

133 Phoenician copper ?

CAA 134

Undertypes (o/s type XV. Artavasdes II, copper cypress tree)

134• Antioch, type A, BMC Galatia/Syria, p. 153, No. 12 (92-87 B.C.)

Obv.: Head of Zeus r., laureate.

Rev.: Traces of [AN]TIOX[ΕΩΝ/ΘΗΣ]; to l. ΜΗΤΡΟΠΟ[ΛΕΩΣ].

Æ 20 mm, 5.40 g., die axis o/s to u/t: ↑ ←

LS coll.

135• Aradus, type F, BMC Phoenicia, p. 37, No. 300-06 (134/29 B.C.)

Obv.: Bust of Tyche r.

Rev.: Poseidon, nude to waist, seated l. on prow of gally l.; traces of figure-head Athena l.

Æ 19 mm, 6.76 g., die axis o/s to u/t: ← ↘

YN coll.

136• Aradus, type H, BMC Phoenicia, p. 41, No. 332, pl. V, No. 9

Obv.: Bust of Astarte Europa.

Rev.: Hind position of humped bull galloping l., letters KN above bull.

Æ 22 mm, 6.87 g., die axis o/s to u/t: → ↘

CNG 36-613

137• Unidentifiable.

Æ 24 mm, 8.17 g., die axis o/s to u/t: ? ?

CNG 36-614

138• Æ 19 mm, 5.79 g., die axis o/s to u/t: ? ?

CNG 36-616

139 Æ 22 mm, 5.56 g., die axis o/s to u/t: ? ?

CAA 135

140• Æ 17 mm, 2.92 g., die axis o/s to u/t: ? ?

CNG 36-615

Undertypes (o/s type XVI. Artaxias II, copper Nike)**141. Unidentifiable.**

Obv.: Traces of undertype.

Rev.: Traces of undertype.

Æ 20 mm, 4.35 g., die axis o/s to w/t: ? ?

BN (1980/277) coll.

Undertypes (o/s type XVII. Artavasdes III, copper Nike)**142. Unidentifiable.**

Obv.: Traces of undertype.

Rev.: Traces of undertype.

Æ 22 mm, 6.81 g., die axis o/s to w/t: ? ?

BN (1980/278) coll.

Epiphaneia? (o/s unknown Tigranes)**143. Epiphaneia, type P?, BMC Galatia, p. 242, No. 2 (second century B.C.)**

Obv.: Bust of Athena r., wearing helmet. Border of dots

Rev.: Eagle to r. Legend to r. downward Legend to r. downward ΒΑΣΙΛΕΥΣ; to l. downward ΤΙΓΡΑΝΕΥΣ.

Æ 16 mm

Bartholomaei

CATALOGUE OF COUNTERMARKED COINS**Tigranes I, tree****201 Countermark APK**

Obv.: Head of Tigranes I., wearing indistinct Armenian tiara. Countermarked letters APK to right of king's head.

Rev.: A tree or branch. Legend to l. upwards ΒΑΣΙΛΕΥΣ/ΜΕΓΑΛΟΥ; to r. upwards ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Possibly ΦΙΛΕΛΛΗΝΟC off flan.

Æ 19 mm, 4.52 g. (c/m in rectangular punch behind king's head)

Tekin 3

202 Æ 20 mm, 4.36 g. (c/m in rectangular punch in front of king's head)

Tekin 5

203 Æ, 4.27 g.

CAA 3

204 Æ 19 mm, 3.51 g. (c/m in rectangular punch behind king's head)

Tekin 2

205. Æ 18 mm, 3.43 g. (c/m above tiara in rectangular punch) BN (fds gén. 29a) coll.

206 Æ 20 mm, 3.40 g. (c/m in rectangular punch behind king's head)

Tekin 4

207 Æ 19 mm, 2.95 g.

YN coll.

208 Æ, 2.83 g.

CAA 3

209 Æ 18 mm, 2.71 g. (c/m in rectangular punch in front of king's head)

Tekin 1

210. Æ 19 mm, 2.49 g. (c/m behind king's head)

ACV 26, BN (Y 23890.62) coll.

211. Countermark ՔԱՐԻ

Obv.: Head of Tigranes I., wearing Armenian tiara. Countermarked letters ՔԱՐԻ to l. of king's neck.

Rev.: Standing figure to r., wearing tiara, tunic descending to his knees; l. hand holds and eagle and r., a long spear or scepter. Legend to l. upwards ΒΑCΙΑΕΩC/ΜΕΓΑΛΟY; to r. upwards ΤΙΓΡΑΝΟY/ΦΙΛΑΕΛΛΗΝΟC.

Æ 19 mm

Langlois

Tigranes I, Nike

212. Countermarked A

Obv.: Head of Tigranes I., wearing Armenian tiara, but behind king's head letter A c/m in a vertical rectangular punch.

Rev.: Nike standing r., wreath in l. hand. Legend to l. upward ΒΑCΙΑΕΩC / ΜΕΓΑΛΟY; to r. upward ΤΙΓΡΑΝΟY/ΦΙΛΑΕΛΛΗΝΟC. In field to l. M and to r. A.

Æ 18 mm, 5.00 g.

ACV 23, BN (Y23890.66) coll.

Tigranes II, Tyche

213. Countermark A (CAA 92V)

Obv.: Bust of Tigranes r., but letter A countermarked l. of tiara.

Rev.: Tyche seated r.

Æ 19 mm, 6.36 g.

ACV 55, YN coll.

214. Æ 18 mm, 6.94 g.

YN coll.

215. Æ 20 mm, 6.78 g.

YN coll.

216. Æ 19 mm, 5.46 g.

YN coll.

217. Æ 19 mm, 5.32 g.

YN coll.

218. Æ 17 mm, 4.97 g.

YN coll.

219. Æ 19 mm, 4.76 g.

MA coll.

220. Æ 18 mm, 3.61 g.

YN coll.

221. Æ 19 mm, 3.07 g.

YN coll.

222. Countermark N (CAA 92)

Obv.: Bust of Tigranes r., but letter N countermarked.

Rev.: Tyche seated r.

Æ ? mm, 6.42 g.

PB coll.

223. Countermark Ո

Obv.: Bust of Tigranes r.

Rev.: Tyche seated r., but countermarked with letter Ո in r. field above palm-branch.

Æ 19 mm, 4.11 g.

LS coll.

224. Countermark chain of three rings in oval punch (CAA 92V)

Obv.: Bust of Tigranes r., with chain of three rings in an oval punch countermarked behind head.

Rev.: Tyche seated r.

Æ 19 mm, 4.38 g.

YN coll.

- 225• Countermark and A (CAA 96V)
 Obv.: Bust of Tigranes r., with in oval punch countermarked behind head and A behind neck.
 Rev.: Tyche seated r.
 Æ 19 mm, 3.81 g. (traces of undertype) LS coll.
- 226 Countermark twice (CAA 92)
 Obv.: Bust of Tigranes r.
 Rev.: Tyche seated r., but is countermarked twice on and behind Tyche's head.
 Æ 21 mm, 6.47 g. LS coll.
- 227• Countermark twice (CAA 96V)
 Obv.: Bust of Tigranes r.
 Rev.: Tyche seated r., but is countermarked twice behind Tyche's head.
 Æ 22 mm, 5.39 g. LS coll.
- 228• Countermark (CAA 92V)
 Obv.: Bust of Tigranes r., countermarked l. of tiara.
 Rev.: Tyche seated r.
 Æ 18 mm, 4.15 g. ACV 56, YN coll.
- 229• Æ 18 mm, 3.51 g. GO coll.

Tigranes II, Heracles

- 230• Countermark H (CAA 99, ACV 72)⁴⁴
 Obv.: Bust of Tigranes r.
 Rev.: Heracles standing, but countermarked with letter H in l. field.
 Æ 19 mm, 3.24 g. ACV 72, YN coll.

Tigranes II, Nike

- 231• Countermark (CAA 116)
 Obv.: Bust of Tigranes r., but countermarked .
 Rev.: Nike advancing l.
 Æ 16 mm, 4.56 g. YN coll.
- 232• Æ 15 mm, 3.58 g. ACV 358, YN coll.
- 233 Æ ? mm, 4.69 g. PB coll.
- 234 Countermark H (CAA 119)
 Obv.: Bust of Tigranes r., but countermarked H in l. field.
 Rev.: Nike advancing l.
 Æ ? mm, ? g. PB coll.
- 235• Countermark inverted (CAA 119)
 Obv.: Bust of Tigranes r., but A countermarked l. of tiara.
 Rev.: Nike advancing l, but countermarked in a square punch.
 Æ 18 mm, 5.66 g. YN coll.

⁴⁴ Y. T. Nercessian, "In Search of an Armenian Monogram," *Armenian Numismatic Journal*, Series I, Vol. III (September 1977), No. 3, pp. 29-35.

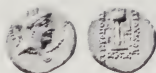
236. Countermark (CAA 119)
 Obv.: Bust of Tigranes r., but countermarked l. of tiara in square punch.
 Rev.: Nike advancing l.
 Æ 17 mm, 2.86 g. YN coll.
237. Countermark (CAA 119V)
 Obv.: Bust of Tigranes r., but countermarked behind tiara.
 Rev.: Nike advancing l.
 Æ ? mm, 3.38 g. LS coll.
238. Countermark (CAA 120V)
 Obv.: Bust of Tigranes r., but countermarked behind tiara.
 Rev.: Nike advancing l.
 Æ 15 mm, 3.09 g. LS coll.
239. Countermark (CAA 120V)
 Obv.: Bust of Tigranes r., but triskelion with thick arms countermarked l. of tiara.
 Rev.: Nike advancing l.
 Æ 19 mm, 4.30 g. ACV 88, LS coll.
240. Æ 16 mm, 2.94 g. YN coll.
241. Countermark (CAA 120V)
 Obv.: Bust of Tigranes r., but triskelion with thin arms countermarked l. of tiara.
 Rev.: Nike advancing l.
 Æ 18 mm, 3.51 g. LS coll.
242. Countermark crescent and moon (CAA 148?)
 Obv.: Unidentifiable.
 Rev.: Nike advancing r. but countermarked crescent and moon.
 Æ 17 mm, 4.77 g. YN coll.

TABLE OF CONTENTS

Historical background	23
Coinage	28
Overstruck coins	28
Cataloguing the coins	30
Overstruck and undertype coin analysis	31
Metrology	34
Chronolgy	36
Mints	37
Countermarked coins	38
Summary and conclusion	39
Abbreviations	40
Armenian summary	41
Type of overstruck and countermarked coins	42
Overstruck coins	42
Undertype coins	44
Catalogue of overstruck coins	47
Tigranes I, copper standing figure. Undertypes: unidentifiable	47
Tigranes I, copper Nike. Undertypes: unidentifiable	47
Tigranes II, silver tetradrachm. Undertypes: unidentifiable	47
Tigranes II, silver, drachm. Undertypes: unidentifiable	48
Tigranes II, copper Tyche. Undertypes: Antioch—48, Antiochus XII—48, Apamea—48, Aradus—48, Berytus—52, Demetrius III—52, Larissa on the Orontes—52, Marathus—52, Seleucia Piera—53, Tripols—53, Tyre—53, unidentifiable—53	
Tigranes II, copper Heracles. Undertypes: Antioch—54, Antiochus XII—54, Aradus—54, Demetrius II—54, Tyre—55	
Tigranes II, copper Nike. Undertype: Cleopatra and Antiochus VIII—55, unidentifiable—55	
Tigranes II, copper cornucopia. Undertype: Antioch—55, Tyre—55, unid.—55	
Tigranes II, copper club. Undertype: unidentifiable	55
Tigranes II, horse. Undertype: Cleopatra and Antiochus VIII	55
Artavasdes II, silver tetradrachm. Undertype: unidentifiable	56
Artavasdes II, copper Nike. Undertype: Aradus—56, Antioch—56, unid.—56	
Artavasdes II, copper king's figure. Undertype: Aradus—57, unidentifiable—57	
Artavasdes II, copper Cypress tree. Undertype: Antioch—57, Aradus—57, unidentifiable—57	
Artaxias II, copper Nike. Undertype: unidentifiable	58
Artavasdes III, copper Nike. Undertype; unidentifiable	58
Unknown Tigranes. Undertype: Epiphaneia?	58
Catalogue of countermarked coins	58
Tigranes I, tree, c/m APK—58, —59	
Tigranes I, Nike, c/m A.....	59
Tigranes II, Tyche, c/m A—59, N—59, H—59, —59, /A—60, —60, —60, —60	
Tigranes II, Heracles c/m H.....	60
Tigranes II, Nike c/m —60, H—60, A/ —60, —61, —61, —61, crescent and moon—61	
Table of contents	62
Plates	I-VI

A

B

C

D

E

F

G

H

J

K

M

N

P

Q

R

V

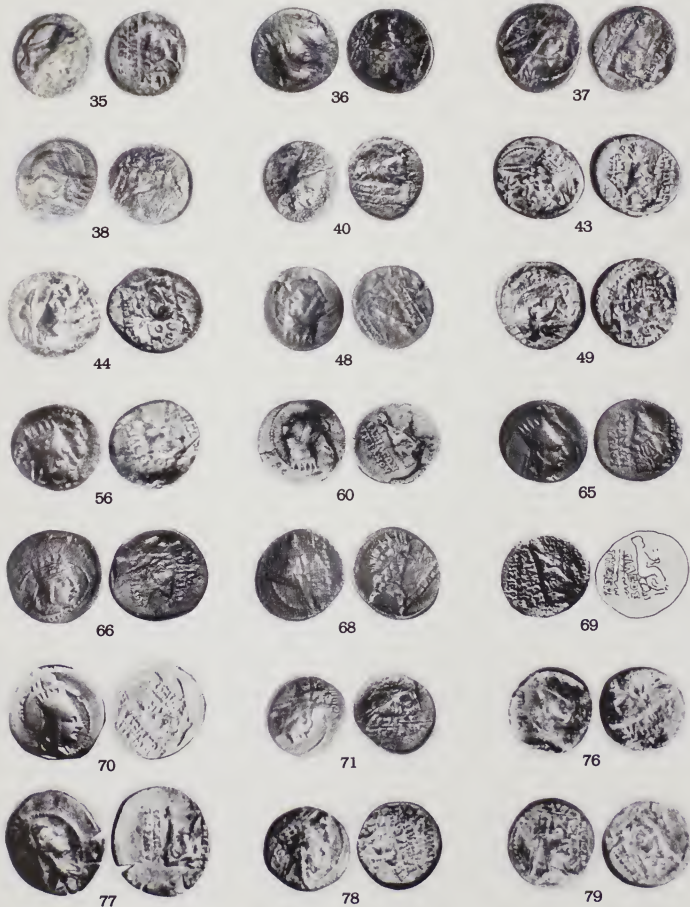
W

Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia

PLATE II

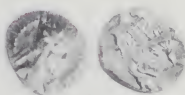

Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia

Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia

PLATE IV

81

82

83

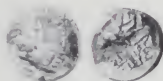
86

87

93

96

97

98

100

101

102

103

106

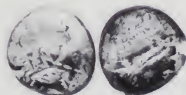
107

110

111

113

114

115

116

Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia

117

118

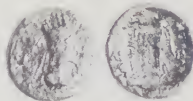
119

120

122

123

124

125

126

127

128

129

130

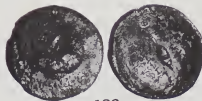
132

134

135

136

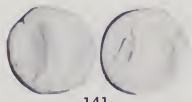
137

138

140

141

Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia

PLATE VI

142

143

205

210

211

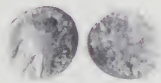
212

213

223

224

225

227

228

229

230

231

232

235

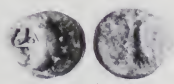
236

237

238

239

Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

- 7 ARMENIAN OBSERVER. New Silver Coins Picturing the Building of the ROA National Council. *Armenian Observer*, Vol. XXVI (27 December 1995), No. 9, p. 6. The new 500 dram coin issued in 1995 has 5 ounces of silver with a 63 mm diameter. The obverse displays the coat of arm of the republic and the reverse pictures the building of the National Council.

Նոր 500 դրամ փողը ունի 5 աունս արծաթ և 63 մմ տրամագիծ: Երեսին պատկերված է Հանրապետության զինանշանը, ետին՝ Ազգային խորհուրդի շէնքը:

- 8 ARMENIAN REPORTER INTERNATIONAL. New Commemorative Coins, Featuring Armenia's Parliament, Issued. *Armenian Reporter International*, Vol. XXIX (30 December 1995), No. 13, p. 19. See abstract of 7.

- 9 LRATU AGHBIWRNER. Artashes B. t'agawori artsat'ey draml haytnaberum [Discovery of Artaxias II Silver Coin] - Արտաշէս Բ. Թագաւորի արծաթեայ դրամի յայտնաբերում. Asbarez, Vol. 87 (Friday, 20 October 1995), No. 10, 115, p. 5. in Armenian.

Recently a silver coin of King Artaxias was discovered. The obverse portrays the bust of king right with Armenian tiara. The reverse displays Athena standing, holding shield and arrow. Weight 2.6 grams, diameter 20.8 mm. YTN

Վերջերս յայտնաբերված է Արտաշէս Բ Թագաւորի արծաթեայ դրամ մը: Երեսին պատկերված է Թագաւորի կիսանդրին դէպի աջ Հայկական խորհրդի Նախնի դրուագուած է Աթենասը կանգնած, բռնած վահան ու նետ: Կշիռ՝ 2.6 գրամ, տրամագիծ՝ 20.8 մմ: ԵԹՆ

- 10 NERCESSIAN, Y. T. Tigran B.I artsat'neru «dramaght» me [A Hoard of «Silver» Coins of Tigranes II] - Տիգրան Բ-ի արծաթեներու «դրամագիւտ» մը, դրեց՝ Եղիա Թ. Ներսէսեան. *Bazmavep*, Vol. CLIII (1995), Nos 1-4, pp. 230-270, 15 pls. in Armenian with English summary.

According to one reliable source, a «hoard» of eighty pieces of silver coins of Tigranes the Great was discovered and dispersed to various coin dealers and collectors before pertinent data was retrieved. Various dealers and collectors were contacted, and sale and auction catalogues were reviewed to compile the present «hoard.» Seventy-eight plus twenty-one tetradrachms were sorted into thirteen groups based on the style of obverse portrait, tiara design, and reverse field letters and monograms. All of them are inscribed ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ. All ten drachms (nine coins from the initial paper and one from the supplement) in this «hoard» are different from each other. The first has the inscription ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ. The other nine drachms are inscribed ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΙΓΡΑΝΟΥ. Additionally, Nercessian discusses: all previous coin hoards reported to have included tetradrachms and drachms, metrology of silver coins, portrait art, die study and chronology of silver coins. The supplement catalogues all silver coins 'found' after the original paper was composed, typeset and ready to go to press. Author

Հստ վստահելի աղբիւրի մը, «դրամագիւտ»ը բաղկացած է Տիգրան Մեծի ութսուն կոտոր արծաթեայ դրամներէն: Առանց ունէ դրամագիտական տեղեկութիւն քաղելու «դրամագիւտ»ը ցրդ ու ցան եղած ու տարածուած է զանազան վաճառականներուն ու դրամահաւաքներուն: Վաճառականներուն և դրամահաւաքներուն հետ շփում հաստատուած է հնագիտական դրամներու:

վաճառքի և աճուրդի ցուցակագրութիւնները քննուած են, քաղելու համար անհրաժեշտ տեղեկագրութիւնը և վերակազմելու ընծայուած «դրամագիւտ»ը, Հիմնուած դրամի երեսին դիմապատկերին, խոյրի ոճին, և ետևի տառերուն ու մենագիրներուն վրայ՝ եօթնաստունութ առաւել քսանմէկ չորեքդրամանները զատուած են տասներեք խումբերու Յունատառ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ արձանագրուած է բոլոր չորեքդրամաններու ետին Ներկայ «դրամագիւտ»ին մէջի տասը դրամանները (ինը դրամ նախական յօդուածէն և հատ մըն ալ յաւելուածէն) իրարմէ տարբեր են, Առաջինը ունի ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ յունատառ արձանագրութիւնը, Ներսէսեան քննած է բոլոր նախկին դրամագիւտերը, ուր տեղեկագրած են չորեքդրաման և դրամա, ինչպէս նաև քննարկած է արծաթ դրամներու չափագիտութիւն, դիմանկարային արուեստ, մենագիրներու ուսումնասիրութիւն և արծաթ դրամներու ժամանակագրութիւնը, Յաւելուածին մէջ ցուցակագրուած է բոլոր արծաթեայ դրամները, որոնք 'յայտնաբերուած' են յօդուածին շարահիւսուելէն ու գրաշարուելէն ետք, երբ պատրաստ էր տպուելու համար:

Հեղինակը

- 11 SARYAN, Levon A. Armenia's New Notes Reflect Ancient Culture, by L. A. Saryan. *Armenian Mirror-Spectator*, Vol. LXV (26 August 1995), No. 7 (3399), pp. 11, 12, illus. See abstract of No. 12.

- 12 SARYAN, Levon A. Armenia's New Notes Reflect History, by L. A. Saryan. *Bank Note Reporter*, Vol. XXIII (July 1995), No. 7, pp. 29, 30, 41, illus.

The following bank notes of the third Armenian republic are described: 1000 drams (showing Matenadaran/Aghoudi monument), 500 drams (Mt. Ararat and Tigranes the Great coin/manuscript). Bank notes of 10, 25, 50, and 100 drams were described in the author's paper entitled "Armenia Issuing Currency Once Again."

YTN

Նկարագրուած են Հայաստանի երրորդ հանրապետութեան հետեւել թղթադրամները՝ 1000 դրամ (պատկերուած՝ մատենադարն/Աղուդի յուշարձան), 500 դրամ (Արարատ Լեռ և Տիգրան Մեծի դրամ/ձեռագիր) 10, 25, 50 և 100 դրամնոց թղթադրամներ նկարագրուած են հեղինակին «Armenia Issuing Currency Once Again» վերնագիրով յօդուածին մէջ:

ԵԹՆ

- 13 SARYAN, Levon A. The Joy of Ancients: Ancient Coins from the Ottilia Buerger Collection at Lawrence University, by Leon A. Saryan. *Centinel*, Vol. XLIII (Summer 1995), No. 2, pp. 21, 22.

The collection includes ancient Greek, Roman, and Byzantine coins. Aureus and sesterius of Marcus Aurelius and Lucius Verus are inscribed ARMENIACVS.

YTN

Ժողովածուն կը պարունակէ հին յունական, հռոմէական ու բիւզանդական դրամներ Մարկոս Աւրելիոսի և Լուկիոս Վերոսի աւերիոսն ու դենարիոսը ARMENIACVS քանդակուած են:

ԵԹՆ

- 14 SHAFER, Neil. World War II Reference Should Be Book of Year, by Neil Shafer. *Bank Note Reporter*, Vol. XXIII (July 1995), No. 7, p. 33, illus.

A 25 Syrian piaster "British army contractor" token of Mgrdich Gazarian is described.

Նկարագրուած է 25 սիրիական դուրուշնոց Մկրտիչ Ղազարեանի՝ «Բրիտանական բանակի կապալառուի» տոմսակը:

ԵԹՆ

- 15 WORLD COIN NEWS. Guevrekian Lectures on Cilician Armenia. *World Coin News*, Vol. XXII (5 June 1995), p. 7.

Jack Guevrekian's slide-illustrated lecture, given on "Cilician Armenian Fortifications and Coins," is described.

YTN

Նկարագրուած է Ժազ Կէվրէքեանի լուսապատկերներով օժտուած դասախօսութիւնը, տրուած՝ «Կիլիկեան Հայաստանի բերդերուն ու դրամներուն մասին»:

ԵԹՆ

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY
Mr. W. Gewenian, Treasurer
8511 Beverly Park Place
Pico Rivera, California 90660-1920, U.S.A.

PUBLICATION TITLE	PRICE	Member PRICE
<i>Armenian Coin Hoards</i> , by Paul Z. Bedoukian. Los Angeles: Armenian Numismatic Society, <i>Special Publication</i> , No. 5, 1987, 64 pp., 6 pls., inclusive, card covers.....	\$008.00	\$006.50
<i>Armenian Coins and Their Values</i> , by Y. T. Nercessian. Los Angeles: Armenian Numismatic Society, <i>Special Publication</i> , No. 8, 1995, 256 pp., 48 pls., casebound.....	36.50	30.00
<i>Armenian Numismatic Bibliography and Literature</i> , by Y. T. Nercessian. Los Angeles: Armenian Numismatic Society, <i>Special Publication</i> , No. 3, 1984, 729 pp., casebound.....	50.00	39.50
<i>Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trams</i> , by Y. T. Nercessian. Los Angeles: Armenian Numismatic Society, <i>Special Publication</i> , No. 2, 1983, 36 pp., 12 pls., card covers.....	06.75	05.25
<i>Bank Notes of Armenia</i> , by Y. T. Nercessian. Los Angeles: Armenian Numismatic Society, <i>Special Publication</i> , No. 6, 1988, 224 pp., 192 pls., c. bound	30.00	24.50
<i>Coinage of the Armenian Kingdoms of Sophene and Commagene</i> , by Paul Z. Bedoukian. Los Angeles: Armenian Numismatic Society, <i>Special Publication</i> , No. 4, 1985, 37 pp., 2 pls., card covers.....	06.00	04.80 SOLD OUT
<i>Coinage of the Artaxiads of Armenia</i> , by Paul Z. Bedoukian.		SOLD OUT
<i>Coinage of Cilician Armenia</i> , by Paul Z. Bedoukian.		
<i>A Hoard of Copper Coins of Tigranes the Great and a Hoard of Artaxiad Coins</i> , by Paul Z. Bedoukian. Los Angeles: Armenian Numismatic Society, <i>Special Publication</i> , No. 7, 1991, 30 pp., 2 pls., card covers.....	05.50	04.50
<i>Selected Numismatic Studies of Paul Z. Bedoukian</i> . Los Angeles: Armenian Numismatic Society, <i>Special Publication</i> , No. 1, 1981, 570 pp., 72 pls. inclusive, casebound.....	35.00	29.50
<i>Essays on Armenian Numismatics in Memory of Father Clement Sibilian on the Centennial of His Death</i> (the Sibilian volume), <i>Armenian Numismatic Journal</i> (ANJ), Series I, Vol. IV (1978, published in 1980), 167 pp., XXI pls., card covers.....	30.00	24.50
<i>Studies in Honor of Dr. Paul Z. Bedoukian</i> (the Bedoukian volume), <i>Armenian Numismatic Journal</i> (ANJ), Series I, Vol. XV (1989), 192 pp., illus., card covers.....	30.00	24.50
"Fifty Years of Armenian Numismatics: An Autobiography," by P. Z. Bedoukian, an offprint of ANJ, Vol. XX (1994), pp 13-22..... postpaid	2.50	2.00
Metallurgy issue of ANJ, Vol. XX (1994), No. 3. Includes three papers by L.A. Saryan, R.A. Dragen, Y.T. Nercessian, C.A. Hajinian, pp. 43-66, 2 pls, pp.	4.00	3.25
"Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty," by Y. T. Nercessian and L. A. Saryan, an offprint of ANJ, Vol. XXII (1996), pp. 3-35, pls. I-VI..... postpaid	10.00	8.00
<i>Armenian Numismatic Journal</i>		
--Volume I.....	04.00	03.25
--Volumes II, III.....each volume	08.00	06.50
--Volume IV, the Sibilian volume.....	30.00	24.50
--Volumes V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIVeach volume	08.00	06.50
--Volume XV, the Bedoukian volume.....	30.00	24.50
--Volumes XVI, XVII.....each volume	08.00	06.50
--Volumes XVIII, XIX, XX, XXI.....each volume	10.00	08.00
--Volumes I-V (1975-1979), cloth bound (one month bindery time).....	82.50	66.00
--Volumes VI-X (1980-1984), cloth bound (one month bindery time).....	65.00	52.00
--Volumes XI-XV (1985-1989), cloth bound (one month bindery time).....	86.00	69.00
--Volumes XVI-XX (1990-1994), cloth bound (one month bindery time).....	70.00	56.00

Y. T. NERCESSIAN

Specialist in Armenian Coins and Books
8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.
ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

1996

Bulletin No. 18
Supplement A

REPUBLIC OF ARMENIA

466. 500 r., obligation bonds (1993)UNC \$16.00
467. 1000 r., oblig. bonds (1993)UNC \$16.50

Periodicals (Armenian subjects)

- P12. *Abril* - Ապրիլ. In Armenian (Los Angeles). 1982, No. 5, 6; 1983, No. 7. Each monthly \$3.00

- P13. *Asbarez* - Ասպարեզ. Periodical in Armenian (Los Angeles). 1908-1983 commemorative 75th special publication. \$10.00

- P14. *Chahakir* - Չափակիր. Monthly in Armenian (Cairo). 1919, No. 2. \$1.50

- P15. *Constitution of the USSR*. In English (Moscow). 1977th edition. \$1.00

- P16. *Hairenik* - Հայրենիք. Monthly in Armenian (Boston). 1991, Nos. 1-3, 5-8. Each issue \$1.00

- P17. *Hayastani Gochrag* - Հայաստանի Կոչրագ. Monthly in Armenian (New York). 1939, Vol. 39, No. 14. \$1.50

- P18. *Hayreni Yezerk* - Հայրենի Եզերք. Monthly in Armenian (Yerevan). 1963, Vol 41, No. 10. \$1.50

- P19. *HOK* - ՀՕԿ. Monthly in Armenian (Paris), in loose format. 1933, Nos. 4-7, 9-11; 1934, Nos. 2-6; 1935, Nos. 1-6, 9-12. Each monthly issue \$1.00

- P20. *Kir ou Kirk* - Գիր ու Գիրք. Periodical in Armenian (New York). Journals: 1971, Nos. 7-8; 1975, No. 20; 1977, No. 24; 1978, No. 25; 1979, Nos. 26-27; 1979 Special issue; 1980, No. 28; 1980, No. 29; Catalogues: 1974-1975; 1976. Each catalogue \$2.00
Each journal issue \$3.00

- P21. *Kroonk*. Monthly in English (Yerevan). 1980, Nos. 2, 5-12; 1981, Nos. 1-12; 1982, Nos. 1-12; 1983, Nos. 1-12; 1984, Nos. 1-4, 7-12; 1985, Nos. 1-12; 1986, Nos. 1-12; 1987, Nos. 1-3, 6-12; 1988, Nos. 1-5, 7-10. Each issue \$0.75

- P22. *Newsletter*. Monthly in English (Yerevan). 1978, Nos. 3-8, 11-12. 1979, Nos. 1-9, 11-12. Each issue \$0.75

- P23. *Reborn Armenia*. Monthly in English (Yerevan). 1989, Nos. 1-8. Each issue \$0.75

- P24. *Sovetakan Hayastan* - Սովետական Հայաստան. Monthly in Armenian (Yerevan). 1969, No. 2; 1971, Nos. 2-4, 6-12; 1972, Nos. 1-11; 1973, Nos. 1-12; 1974, Nos. 1-12; 1975, Nos. 1-12; 1976, Nos. 1, 2, 4-10, 12; 1977, Nos. 1-12; 1978, Nos. 1-7, 9,

- 11, 12; 1979, Nos. 1, 2, 4-10; 1980, Nos. 1, 3, 6-10, 12; 1981, Nos. 1-5, 7-9; 1982, Nos. 1, 3, 5, 7-12; 1983, Nos. chalendar, 1-3, 5, 7, 8, 10-12; 1984, Nos. 1-3, 6, 7, 9-12; 1985, Nos. 3, 5, 7, 8, 11, 12; 1986, Nos. 1-3, 5-7, 9-12; 1987, Nos. 2-5, 7-9, 11, 12; 1988, Nos. 1-7, 9-12. Each issue \$1.25

- P25. *Sovetakan Hayastani Haghtakan 25-amyake* - Սովետական Հայաստանի Ցաղթական 25-ամեակը. Special publication (New York), 1945. \$2.00

- P26. *Soviet Life*. Monthly in English (Moscow). 1968, Nos. 2-4; 1972, Nos. 8, 12; 1973, Nos. 6-12; 1974, Nos. 1-5, 7-9; 1977, No. 9. Each issue \$1.50

- P27. *Veratsenavats Hayastan* - Վերածննդած Հայաստան. Monthly in Armenian (Yerevan). 1989, Nos. 1-12; 1990, Nos. 1, 3-6. Each issue \$1.00

Periodicals (Bank Notes)

- P28. *International Bank Note Society Journal*. Vol. 14, 1975, Nos. 1-4; Vol. 15, 1976, Nos. 104; Vol. 16, 1978, Nos. 1-4; Vol. 17, 1978-1979, Nos. 1-4; Vol. 18, 1979 or 1980, Nos. 1-4; Vol. 19, 1980/81, Nos. 2-4; Vol. 20, 1981, Nos. 1-4; Vol. 21, 1982, Nos. 1-4; Vol. 22, 1983, No. 1. Each quarterly issue \$3.00

- P29. *International Bank Note Society Membership Directory*. 1978, 1979, 1982-83. Each yearly issue \$2.00

BOOKS—Anti Armenian Turkish propaganda

- H38. *The Curtain of Fear*. Ankara, 1989. \$3.00
H39. *Kilikya Tabi Ermeni Baronlugu Tarihi*. Ankara: 1990. \$10.00
H40. *Mardin ve Yoresi Halkindan Turko-Semittler*. Kayseri, 1991. \$3.00
H41. *Dokuz copu ve Chevapta Ermeni Copunu*. Ankara, 1992 (w/Cyrillic letters). \$3.00
H42. *The Place of Erzurum District in the History of Urartu and a Discussion on Alleged Urartu-Armenian Relationship*. Ankara, 1993. \$3.00
H43. *The Armenians Unmasked*. Ankara, '93. \$5.00
H44. *Sworn Statement of Albert J. Amateau*. \$2.00
H45. *Le massacre des azers*, (pamphlet) \$1.00

NOTE: Bulletin 18, Supplement A, Proceeds of books + periodicals to ArmNS Computer Fund.

Shipping extra June 1996
California residents please add appropriate sales tax

Y. T. NERCESSIAN

Specialist in Armenian Coins and Books
8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.
ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

1996

Bulletin No. 18
Supplement B

Artaxiad coppers, mostly Tiganes the Great

468. Artaxiad coppers mostly belonging to Tigranes the Great. Various types (Tyche, Heracles, Nike, ec.). Poor grade. 100 AE \$1,000

469. As before but 50 AE \$550

470. As before but 25 AE \$325

Levon I silver coins

471. Levon I double trams, F+ to -VF, each \$125

472. Levon I half double trams, F+ to -VF \$65

Periodicals (Armenian subjects)

P30. *Etchmiadzin* - ԷՇՄԻԱԺԻՆ. In Armenian (Etchmiadzin). 1957, Nos. 7-8; 1970, No. 11; 1971, No. 5, 6-7; 1972, Nos. 2, 4. Each monthly \$3.00

P31. *Hai Antab* - Հայ Անթռէպ. Quarterly in Armenian (Beirut). 1967, No. 1 (25). \$3.00

P16. *Hask* - Հասկ. Monthly in Armenian (Antelias). 1967, Nos. 1, 2-3. Each monthly issue \$1.50

P17. *Sion* - Սիոն. Monthly in Armenian (Jerusalem). 1986, Nos. 4-6, 7-9, 10-12. Each monthly \$1.50

BOOKS

H46. HOVANNISIAN, R. G. *The Republic of Armenia*, Vols. I, II, III, IV \$190

H47. HOVANNISIAN, R. G. *The Republic of Armenia*, Vol. III \$45

H48. HOVANNISIAN, R. G. *The Republic of Armenia*, Vol. IV \$45

H49. ROBERTS, J. M. *The World of Greece and Rome*, 1980, 128 pp, color, hard bound, \$10.00

Arm. numismatic literature on consignment X

N36. ARAKELIAN, B. Ancient Artashat Unravels Its Mysteries. *Kroonk*, 1982, No. 4, pp. 10-12 \$1.00

N37. BEDOUKIAN, P. Z. Coinage of the Armenian Kingdom of Sophene and Commagene. *Offprint of ANSMN*. Vol. 28 (1983), pp. 71-88, pls. 11-12 \$3.00

N38. CNG. *Auction XXVII*, Sept. 1993, Armenian collection pp. 5-25. \$15.00

N39. CNG. *Auction 37*, Dec. 1995, Araratian Armenian collection pp. 51-80. \$15.00

N40. CREDIT SWISSE. *Auction 4*, Dec. 1985, Armenian collection pp. 104-131. \$15.00

N41. DEMIRJIAN, Torkom. *Catalog 1, 2, 3, 4, 5, 6, 1973-1977*. \$20.00

N42. MOUSHEGHIAN, KH. A. The Museum's Devotee, *Kroonk*, 1982, No. 2, pp. 16-17. \$1.00

N43. MOUSHEGHIAN, KH. Արեւիկյան դրամների զանգեքը և Հայաստանի տնտեսական կապերի հիմնական ուղղութիւնները VIII-X դարերում, offprint, *Patma-Banasirakan Handes*, 1978, No. 3 (82), pp. 217-234. \$3.00

N44. MOUSHEGHIAN, KH. A. *Les Effigies des rois Arméniens de l'époque Hellénistique*. 1978, 10 pp., soft covers. \$3.00

N45. MOUSHEGHIAN, KH. A. Մայր Աթոի դրամագիտական ժողովածուն, *Etchmadzin*, 1976, Nos. 6 and 7, pp. 45-55 and 37-44 \$6.00

N46. MOUSHEGHIAN, KH. A. Դրամագիտական հավաքածու Շիրակից, *Lraber*, 1979, No. 7, pp. 82-111. \$5.00

N47. KARDAKOFF, N. *Katalog*, 1953, Xerox copies of Arm. section, pp. 114-5, 150-68, 277. \$1.25

N48. PEUS, Busso. *Katalog 340: Auktion 2 Nov. 1994; Sammlung Nicholas V. Jamgochian*, includes his Armenian coin collection. \$15.00

N49. SARKISSIAN, H. V. Ara Sarkissian the Medallist. *Lraber*, 1983, No. 5, pp. 68-77 (in Russian). \$3.00

N50. SARKISSIAN, H. V. Armenian medals Prepared in Holland. *Lraber*, 1980, No. 3, pp. 65-72 (in Russian). \$3.00

N51. SARKISSIAN, H. V. The Dinars of the Armenian King Artavazd IV. *Rassegna di studi del civico museo archeologico e del civico gabinetto numismatico di milano*. 1988, fasc. XLI-XLII, pp. 57-59 (in English). \$2.00

N52. SARKISSIAN, H. V. Երկու նամակ 1827 թ. Երեւանի դրամմանը նվիրված մեդալի վերաբերյալ, Offprint of *Banber Hayastani Arkhivneri*, 1974, No. 3, pp. 75-82. \$3.00

N53. SARKISSIAN, H. V. Հայկական մեդալային արվեստի հուշարձաններ, *Etchmadzin*, 1970, No. 12, pp. 43-49 \$3.00

N54. STONE, Michael E. A Rare Armenian Coin from Jerusalem. *Israel Numismatic Journal*. 1980, No. 4, pp. 77-78, pl. 20 (in English). \$5.00

N55. Spink. *Auction 102, Code name: Armenia*, March 1995, Donabedian Armenian collection, pp. 12-32, 56-60. \$15.00

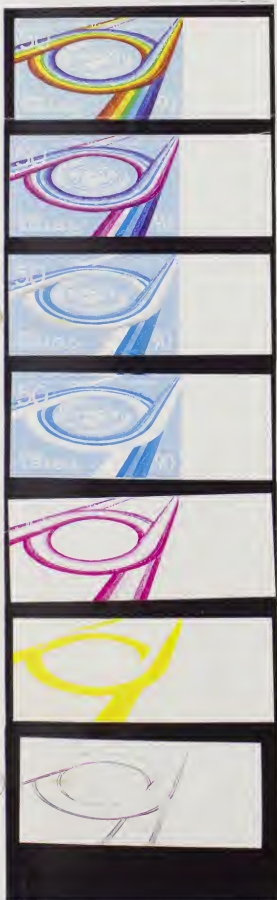
GIFT: Buy \$100 books and get a gift, H14 or M59

Shipping extra June 1996
California residents please add appropriate sales tax

Y. T. NERCESSIAN

Specialist in Armenian Coins and Books
8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.
ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

1995 UN 50th Anniv. stamp color proof
\$100- per set

1995 Birds of Armenia stamp color proof
\$200- per pair set, Single set \$100-

List of Proofs

Christianity in Armenia Series

<i>Stamp</i>	<i>Quantity</i>	<i>Price</i>
1. Cross X -XI c. Gospel	80	\$100 per set
2. St. Bartholomew & St. Thaddeus	80	SOLD OUT
3. Kings Abgar & Trdat	80	SOLD OUT
4. St. Gregory the Illuminator	80	\$100 per set
5. Baptism of Armenian People (Aivazovsky)	80	\$100 per set
6. Christianity in Armenia, S/S	34	\$250 per set

Birds of Armenia

1. Milvus milvus	80	\$100 per set
2. Aquila chrysaetos	80	\$100 per set

Miscellaneous Proofs

1. Vazgen I Catholicos	80	\$100 per set
2. UN 50th Anniversary	80	\$100 per set
3. Hayastan All-Armenia Fund	80	\$100 per set
4. Carpet "Gohar" 1700 AD	80	\$100 per set
5. Rhyton Silver	80	\$100 per set
6. Black Polished Pottery	80	\$100 per set
7. Red Tufa Tombstone, Loriberd	44	\$100 per set
8. Bronze Geometric Solar System	44	\$100 per set
9. Four wheeled carriages	44	\$100 per set
10. Artiom Katsian	70	\$100 per set

World War II Series

1. 89 Tamanian Armenian Division	28	SOLD OUT
2. 408 Armenian Rifle Division	28	SOLD OUT
3. 76 Armenian Alpine Rifle Division	28	SOLD OUT
4. 409 Armenian Rifle Division	28	SOLD OUT
5. 39 Armenian Rifle Division	28	SOLD OUT
6. Return of the Hero, Souvenir Sheet	10	\$250 per set <i>Sold out</i>

Yerevan Series

1. Yerevan Baghranian Avenue	48	\$100 per set
2. Yerevan Republic Square	48	\$100 per set
3. Yerevan, Panoramic View S S	10	\$250 per set

#1

#2

#3

#4

#5

#6

#7

#8

#9

#11

#10

#12

#13

#14

#15

#16

#17

#19

#22

#18

#20

#21

#24

#23

31

1945 • 1995

ՆՐԱՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՐՈՐՆԱԿԸ ԿՈՒՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՍԵՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԵՆ
THEY ARE IN THE CONSTELLATION OF THE FORGERS OF VICTORY

#25

1945 • 1995

ՄԻՆՈՒՄ ԵՆ ԴԱՆԻՔ ԶԵՆ 300 000 ՀԱՅԻ՝ ՄԻՆՈՒՄ ԵՆՔԻ 300 000 ԶԱՆԻՔ ԵՆ
100 ՀԱՅՈՐԱՄԱՆ ՀԱՅՐԱՄԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆՔԻ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ
ՀԱՅՈՐԱՄԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ
ՄԻՆՈՒՄ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ ԶԱՆԻՔԱՆ ԵՆ
MORE THAN 300 000 ARMENIANS FOUGHT IN THE GREAT PATRIOTIC WAR OF 1941-1945
ABOUT 300 000 WERE KILLED ON THE BATTLEFIELD
100 ARMENIANS RECEIVED THE TITLE OF HERO OF THE SOVIET UNION, ON TWO OF THEM THIS TITLE WAS CONFERRED TWICE
37 ARMENIAN SERVICEMEN RECEIVED THE FULL ORDER OF GLORY
10 ARMENIANS WERE GRANTED THE RANKS OF MAJORAL, ADMIRAL OF THE NAVY AND GENERAL DURING THE WAR

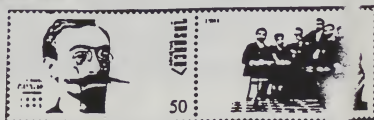
#26

#29

#30

#31

#32

#33

#27

#28

#35

#34

#36

#37

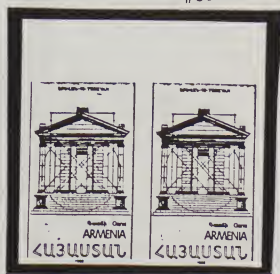
#40

#38

#39

#41

#42

#43

#44

#45

#46

#47

#48

#1 - MT.ARARAT(S/S)	-\$15.00	#25- ARMENIAN MARSHALS(S/S)	-\$2.00
#2 - MT.ARARAT(3)	-\$ 2.00	#26- RETURN OF THE HERO(S/S)	-\$ 2.50
#3 - 1992 OLIMPICS(4)	-\$ 3.00	#27- ARMENIAN DIVISIONS(5)	-\$ 2.50
#4 - (#433-#439)	-\$ 2.50	#28- YERVAND OTIAN	-\$ 0.80
#5 - RELIGIOUS ARTIFACTS(4)	-\$ 2.00	#29- ALISHAN	-\$ 0.60
#6 - AT&T	-\$ 2.50	#30- ARTSRUNI	-\$ 0.60
#7 - #464 #465 #469 #471(4)	-\$ 2.00	#31- SHANT	-\$ 0.80
#8 - YEREVAN-93	-\$ 0.30	#32- ARTIOM KATSIAN	-\$ 0.60
#9 - RELIGIOUS RELICS(5)	-\$ 2.50	#33- FRANZ WERFEL	-\$ 0.60
#10- SCENIC VIEWS(5)	-\$ 2.50	#34- VIEWS OF YEREVAN(5)	-\$ 3.50
#11- AZDARAR	-\$ 0.50	#35- VIEW OF YEREVAN(S/S)	-\$ 2.50
#12-DAVID OF SASSOUN(S/S)	-\$ 3.00	#36- OVERPRINT(4)	-\$ 2.00
#13- AHVAZOVSKI(S/S)	-\$ 0.90	#37- FLORA&FAUNA(2)	-\$ 0.45
#14- "FIRST STAMP"	-\$ 0.50	#38- CRAFTS(3)	-\$ 1.50
#15- UN	-\$ 0.80	#39- KHRIMIAN HAYRIK	-\$ 0.45
#16- ARMENIAN FUND	-\$ 0.80	#40- GARNI DELUXE SHEET (quantity-1000)	-\$100.00
#17- VAZGEN 1	-\$ 1.40	#41- GARNI IMPERF. (quantity-2500)	-\$40.00
#18- YEREVAN-93(OVERPRINT)	-\$ 2.00	#42- ATLANTA OLYMP(3)	-\$ 1.10
#19- MINIATURE SHEET	-\$ 3.00	#43- CLIM.GAMES CENTEN.	-\$ 0.35
#20- ANOC&IOC(2)	-\$ 0.80	#44- ARM.RED CROSS	-\$ 0.35
#21- BIRDS OF ARMENIA(2)	-\$ 1.25	#45- NELSON STEPANIAN	-\$ 0.45
#22- CHRISTIANITY(S/S)	-\$ 4.75	#46- LAZAR SEREBRYKOV	-\$ 0.45
#23- CHRISTIANITY(5)	-\$ 3.50	#47- Alex.GRIBOYEDOV	-\$ 0.45
#24- ARMENIAN CRAFTS(3)	-\$ 1.80	#48- CINEMA CENTENNIAL	-\$ 0.45

Y. T. NERCESSIAN

Specialist in Armenian Coins and Books

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.

ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

1996

Bulletin No. 18, Supp. C

All orders must be accompanied by full remittance. Prices are net. Stamps can be ordered in singles, plate block of fours, or complete sheets. California residents please add the 8.25% sales tax. Prices are in USA DOLLARS. All sales are final. This fixed price list supersedes all previous catalogues. Make checks payable to Y. T. Nercessian. Postage: \$1 up to \$50, \$2 up to \$100, \$3 up to \$200, \$4 up to \$300, \$5 up to \$400, \$6 up to \$500, \$7 up to \$600, \$10 for larger orders; foreign orders add \$5 for registration. 17 June 1996

Series I

Volume XXII

1996

ՀԱՅ

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԱՆԴԵՍ

ARMENIAN

NUMISMATIC

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

(1996)

Armenian Coin Auctions	1
Letters.....	2
Latest.....	2
Mailing List Ballot.....	2
NERCESSIAN, Y. T. Tigranes the Great of Armenia and the Mint of Damascus.....	3
ՍԱՐԳՍԵԱՆ, Հենրի Վ. «Փիլանում» — Հայաստանի Հաւաքողների առաջին ընկերությունը	13
SARKISSIAN, Henry V. «Philanum»: The First Collector Organization of Armenia (in Armenian)	
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Nicholas V. Jamgochian.....	17
Armenian Numismatic Literature.....	20
Editorial.....	21
Letters	22
NERCESSIAN, Y. T. and SARYAN, Levon A. Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia	23
Armenian Numismatic Literature	63
Letters	66
Donations	66
Membership Dues	66
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of the «Araratian» Collection	67
BEDOUKIAN, Paul Z. Book Reiew: <i>Armenian Numismatic Bibliography and Literature</i> , by Y. T. Nercessian	77
Armenian Numismatic Literature	78

Series I

Volume XXII, No. 4

December 1996

ՀԱՅ
ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՆԴԵՍ

ARMENIAN
NUMISMATIC
JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Letters	65
Donations	66
Membership Dues	66
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of the «Araratian» Collection	67
BEDOUKIAN, Paul Z. Book Review: <i>Armenian Numismatic Bibliography and Literature</i> , by Y. T. Nercessian	77
Armenian Numismatic Literature	78

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՄ ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series I

Vol. XXI. No. 4

December 1996

LETTERS

... I am most delighted to receive this material as I am interested myself with the coins of Tigranes the Great. A chapter of my Ph D [thesis] was devoted to a die-study of the tetradrachms (the book will appear, at last, rather soon now). Also because the CIN asked me to write the chapter dealing with Hellenistic Asia Minor for the next Survey of Numismatic Literature (for Berlin 1997). I have to gather what has been written between 1990- and 1995, including the Armenian kingdom. ...

Thank you so much for your offprints and. ... Even if we receive the *Armenian Numismatic Journal*, it will prove to be very useful for my next survey of numismatic literature.

You will find enclosed xeroxes of the chapters devoted to tetradrachms of Tigranes II the Great in my Ph.D. [thesis]. It was written before 1988 and modified in 1993 but, sadly enough, as you are particularly able to judge, a lot of material appeared since then. My photo file for Tigranes' tetradrachms must amount to more than 400 exemplars now. I enclose the manuscript of an article which might interest you about Abdissares. ...

As a coincidence, I have just discovered today the last issue of the *ANJ* with your most excellent contribution. In my mind, it was for the coinage of Tigranes the Great (for which we have now a rather good knowledge of both silver and bronze coins) the most awaited and thus important topic to be treated: overstrikes and countermarks. I will read it with utmost attention, as it seems to me that this is something remarkable for the understanding of this period. All my congratulations. ...

François de Callatay
Curator of the Cabinet des Médailles,
Bibliothèque Royale Albert 1er
Co-Director, *Revue Belge de Numismatique*
Brussels, Belgium

For more than ten years I have been researching the book by H. Stepanian: *Armenian Flags and Coat of Arms*. I have learned that you have published a reprint of that book. Can you send us a copy? If you know other books, plates, pamphlets about the Armenian flags and coat of arms send me the references, because we have very little material about Armenia in our library.

Prof. Michel R. Lupant, President
Centre Belgo-Européen d'Etudes des Drapeaux
Otignies, Belgium

Enclosed you will find the certificate of membership which I have put together, as I mentioned in my previous letter. It will give me a great sense of pride and joy if you, and the executive members of the Society can do me the pleasure of signing the certificate. I have provided a blank seal for you to emboss and affix at the right corner. Believe me, Mr. Nercessian, I am having great self fulfillment since I have discovered the *Armenian* (letters continued on p. 66)

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, California 90660-1920, U. S. A. Associate Editor, W. Gewenian, Corresponding Editors, Levon A. Saryan (Greenfield, WI) and Henry Sarkissian (Yerevan). Non-member subscriptions \$12.50 per year. Back issues available. **ISSN 0884-0180 — LCCN 85-649443**

TABLE OF CONTENTS

Letters	65
Donations	66
Membership Dues	66
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of the «Araratian» Collection	67
BEDOUKIAN, Paul Z. Book Review: <i>Armenian Numismatic Bibliography and Literature</i> , by Y. T. Nercessian	77
Armenian Numismatic Literature	78

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series I

Vol. XXI, No. 4

December 1996

LETTERS

... I am most delighted to receive this material as I am interested myself with the coins of Tigranes the Great. A chapter of my Ph D [thesis] was devoted to a die-study of the tetradrachms (the book will appear, at last, rather soon now). Also because the CIN asked me to write the chapter dealing with Hellenistic Asia Minor for the next Survey of Numismatic Literature (for Berlin 1997). I have to gather what has been written between 1990- and 1995, including the Armenian kingdom. ...

Thank you so much for your offprints and. ... Even if we receive the *Armenian Numismatic Journal*, it will prove to be very useful for my next survey of numismatic literature.

You will find enclosed xeroxes of the chapters devoted to tetradrachms of Tigranes II the Great in my Ph.D. [thesis]. It was written before 1988 and modified in 1993 but, sadly enough, as you are particularly able to judge, a lot of material appeared since then. My photo file for Tigranes' tetradrachms must amount to more than 400 exemplars now. I enclose the manuscript of an article which might interest you about Abdissares. ...

As a coincidence, I have just discovered today the last issue of the *ANJ* with your most excellent contribution. In my mind, it was for the coinage of Tigranes the Great (for which we have now a rather good knowledge of both silver and bronze coins) the most awaited and thus important topic to be treated: overstrikes and countermarks. I will read it with utmost attention, as it seems to me that this is something remarkable for the understanding of this period. All my congratulations. ...

François de Callatay
Curator of the Cabinet des Médailles,
Bibliothèque Royale Albert 1er
Co-Director, *Revue Belge de Numismatique*
Brussels, Belgium

For more than ten years I have been researching the book by H. Stepanian: *Armenian Flags and Coat of Arms*. I have learned that you have published a reprint of that book. Can you send us a copy? If you know other books, plates, pamphlets about the Armenian flags and coat of arms send me the references, because we have very little material about Armenia in our library.

Prof. Michel R. Lupant, President
Centre Belgo-Européen d'Etudes des Drapeaux
Ottignies, Belgium

Enclosed you will find the certificate of membership which I have put together, as I mentioned in my previous letter. It will give me a great sense of pride and joy if you, and the executive members of the Society can do me the pleasure of signing the certificate. I have provided a blank seal for you to emboss and affix at the right corner. Believe me, Mr. Nercessian, I am having great self fulfillment since I have discovered the *Armenian*

(letters continued on p. 66)

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, California 90660-1920, U. S. A. Associate Editor, W. Gewenian, Corresponding Editors, Levon A. Saryan (Greenfield, WI) and Henry Sarkissian (Yerevan). Non-member subscriptions \$12.50 per year. Back issues available.

ISSN 0884-0180 — LCCN 85-649443

LETTERS

Numismatic Society, and I am awaiting impatiently the next issue of the *Armenian Numismatic Journal*. Do you distribute minutes of your meetings? I will be interested to know of any new items or books you have to offer.

Yervant Hayatian
St. Laurent, Quebec, Canada

Editor's reply: We need to worry about all members not just one. If we issue a "certificate of membership" similar to what you have requested, instead of or in addition to a membership card, the Society must invest money in new software to provide this type of certificate to all members. We do not know the cost involved. Ultimately, the cost of software, printing, and mailing with proper protective safeguards must be passed on to each old and new member. For example, a new member might have to pay US \$20 for the first year instead of \$12.50. Our guess, very few people will join the Society. Furthermore, how many old members would pay \$7.50 for their certificate?

Our new members may not be aware that we have a long list of books (20-30) to be published (see *ANJ* Vol. XX (1994), p. 68), but lack \$250,000.00 to publish them. YTN

It was a pleasure finding your web site on the Internet. I am a proud Armenian, 36 years of age, married with two children living in Australia since 1963. ... Though I don't collect coins or bank notes, and though I have no sponsoring member, I wish to join your Society and enclose my membership fee of US \$12.50, as I believe that I could be a valuable member of your Society.

Noubar Pezikian
Willoughby, Australia

Enclosed please find my completed membership form along with a check for the amount of \$12.50 to join the Armenian Numismatic Society. I was able to locate information about your organization through the Internet. Currently, I reside in Atlanta, Georgia, and as such, I would not be able to attend the meetings of the Society not do I know any member for sponsoring me. However, I am most interested in Armenian numismatics and related literature, and hope that you would consider my membership in your organization.

Armen Tashchian, Ph.D.
Atlanta, GA

DONATIONS

(Period ending 30 September 1996)

Hagopian, L.....	020	S. Karadian.....	015
R. R. Kutcher.....	005	Movsessian, G.....	025
Saryan, L.....	100	D. F. Schott.....	010
Setian, Ch.....	040		

MEMBERSHIP DUES

In spite of a 25% increase in the cost of the *ANJ* printing, the Executive Board has decided not to increase the 1997 membership dues/subscriptions. However, we are requesting from our membership to pay their 1997 dues (or their subscription fees).

A payment of \$10.00 will insure the uninterrupted delivery of *Armenian Numismatic Journal*. Each late payment costs the Armenian Numismatic Society extra effort for administration, so prompt payment would be appreciated. We hope to hear from you soon. If you have any comments please do not hesitate to write a letter to the editor of the *Armenian Numismatic Journal*. YTN

THE ARMENIAN COIN AUCTION OF THE «ARARATIAN» COLLECTION (1995)

Classical Numismatic Group, Inc. gained the reputation of an auction house for Armenian coin collections. This was the second time that an extensive Armenian coin collection was consigned to the CNG. It was sold in a public auction on December 5, 1995, in conjunction with the 24th Annual New York International Numismatic Convention, in Sheraton New York Hotel & Towers.¹ This collection was assembled over a period of forty years by a very serious collector and consisted some of the great rarities in ancient and medieval Armenian coins. Many of the coins from this collection were used to illustrate the recent book *Armenian Coins and Their Values* by Y. T. Nercessian.

The «Araratian» collection numbered over 650 coins in nearly 400 lots: satraps Tiribazus and Orontas (2 lots), the Armenian kingdom of Sophene (8), the Artaxiads of Armenia (100), the kingdom of Commagene (20), Parthia (1), Edessa (1), Artaxata civic issues (2), Roman coins relating to Armenia (18), Armenians in the Byzantine Empire (15), Islamic coins struck in the cities of historic Armenia (31), Kiurke II (1), and Cilician Armenia (191).

This was the first time that an Armenian collection offered for sale in a public auction included such rarities and key coins in superlative condition: Tigranes II the Great tetradrachm with «King of Kings» title and a comet drachm, Artavasdes II tetradrachm, Kiurke II copper, Roupenian baronial coppers, King Levon I gold half tahekan, double tram with lion walking left, quarter double tram, and a billon with Latin inscription, Hetoum-Kaikhusrew half tram, Levon II half tram, Smpad half tram (or billon), Levon III half tram, Oshin half tram, and Guy pogh. In all fairness it must be mentioned that the collection also included other rarities which were sold in a previous sale and excluded from this list (i.e., Artavasdes II drachm, Artavasdes IV/Augustus denarius, Tigranes IV/Erato, Gosdantin I tram, Gosdantin III takvorin and pogh struck in Tarsus).

Scarce and rare coins realized handsome prices. However, for some extremely rare coins collectors and dealers pushed prices much higher, far exceeding the expectations (Tigranes II comet drachm \$3,850, Kiurke II \$3,850, Levon I quarter double tram \$2,860, Levon III half tram \$2,420, Oshin half tram \$4,675). On the other hand the catalogue listed 21 extremely attractive tetradrachms with the «King Tigranes» inscription. Because of the abundant supply, the tetradrachms of Tigranes sold considerably lower than the estimates (one in VF grade as low as \$475). According to the «prices realized» provided by the CNG, most of the coins sold. The total estimated price for 390 lots was \$176,875 and lots sold netted \$185,290. Readers need to keep in mind that 68 lots were unsold which had an estimated value of \$11,025. The price quoted includes the sale price plus the 10% buyer's fee.

The auction catalogue was composed under the careful direction of CNG numismatists and was professionally prepared: most of the coins were illustrated by excellent photographs, references included at least two or three standard sources (Nercessian, Bedoukian, Alram),² metrological data and Greek inscriptions where applicable.

The statistical data is tabulated and offered to our readers as a useful guide to prevailing prices in 1995 and for posterity.

Y. T. Nercessian

¹ Classical Numismatic Group, *Auction 36: A Public & Mail Bld Sale*, Lancaster, Pennsylvania and London, England: Classical Numismatic Group, Inc., December 5 and 6, 1995, pp. 51-80, Nos. 529-918.

² Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995); P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London, 1978) and *Coinage of Cilician Armenia* (New York, 1962); M. Alram, *Nomina Propria Iranica in Nummis* (Vienna, 1986).

CATALOGUE

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
529.	Tiribazus	AR Stater	SNG L. 148	VF	600	616
530.	Orontas	AR Drachm	Tr. SNR 60	VF		
		Æ	SNG C. 199	F		
		Æ	SNG C. 513	F	600	770
531.	Arsames I	Æ	AC 3	VF	400	385
532.		Æ	AC 3	-VF	300	286
533.		Æ	AC 3	F	200	385
534.	Arsames II	Æ	AC 7	VF	600	798
535.	Xerxes	Æ	AC 10	-VF	600	688
536.		Æ	AC 10	F	300	303
537.	Abissares	Æ	AC 15	VF	350	523
538.	Morphilig	Æ	AC 18	F	450	550
539.	Tigranes I	Æ/deity	AC 20	F	100	176
540.		Æ /Zeus	AC 22	VF	250	358
541.		Æ /Nike	AC 23	F	100	154
542.		Æ /tree	AC 26	-VF	100	110
543.		Æ/tree c/m APK	AC 25	F	100	77
544.	Tigranes II	AR 4drchm, BBT	AC 27	VF	2,500	4,950
545.		AR 4drchm	AC 31	VF+	1,000	935
546.		AR 4drchm	AC 31	VF	750	523
547.		AR 4drchm	AC 31	VF	750	578
548.		AR 4drchm	AC 31	VF	750	605
549.		AR 4drchm	AC 31	VF	750	798
550.		AR 4drchm	AC 30	-EF	1,000	660
551.		AR 4drchm	AC 30	VF+	750	633
552.		AR 4drchm	AC 30	VF	600	880
553.		2 AR 4drchm	AC 30, 34	VF, EF	750	770
554.		AR 4drchm	AC 34	VF+	750	880
555.		AR 4drchm	CAA 21	VF+	750	814
556.		AR 4drchm	CAA 21	VF	600	798
557.		AR 4drchm	AC 35	EF	1200	880
558.		AR 4drchm	AC 35	VF+	750	743
559.		AR 4drchm	CAA 25	VF	600	798
560.		AR 4drchm	CAA 26	VF+	750	688
561.		AR 4drchm	AC-, CAA -	VF	750	688
562.		AR 4drchm	AC -, CAA -	VF	600	550
563.		AR 4drchm	AC -, CAA -	VF	600	633
564.		AR 4drchm	AC -, CAA -	EF	1000	1320
565.		AR Drachm, BT	AC 39	VF+	2500	3850
566.		AR Drachm, BBT	AC 40,	VF	chipp. 250	138
567.		AR Drachm, BBT	AC 40	VF+	1250	825
568.		AR Drachm, BBT	AC 40	VF+	1250	853
569.		Æ/Tyche	AC 51	VF+	150	—
570.		2 Æ/Tyche	CAA 92 V.	VF	200	110
571.		Æ/Tyche	AC 48	VF+	150	83
572.		Æ/Tyche	AC 49	VF	100	204
573.		Æ/Tyche	AC -, CAA -	VF	100	61
574.		Æ/Heracles	AC 65	VF	100	55
575.		Æ/Heracles	AC 65	VF+	150	110
576.		Æ/Heracles	AC 71	F	100	—
577.		Æ/cornucopia	AC 94	VF	150	99
578.		Æ/cornucopia	AC 96	VF	100	55

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
579.	Tigranes II	Æ/cornucopia	AC 98	F	100	—
580.		Æ/ear of corn	AC 100	VF	100	55
581.		Æ/ear of corn	AC 103	VF+	100	110
582.		Æ/ear of corn	AC 104	VF	100	66
583.		Æ/Tyche, BT	AC 47	VF	100	176
584.		Æ/Tyche Damas.	AC 61	VF	100	220
585.		Æ/Nike	AC 78	VF	150	176
586.		Æ/Nike	AC 81	VF	150	83
587.		Æ/Nike	AC 77	VF	150	165
588.		Æ/Nike	AC -, CAA-	F	100	94
589.		Æ/Nike	AC 77	VF	100	55
590.		Æ/Nike	AC 87	VF+	100	66
591.		Æ/Nike	AC 87	VF+	100	77
592.		Æ/Nike	AC 87	VF+	100	—
593.		Æ/Nike	AC 88	fair	50	28
594.		Æ/cypress tree	AC 105	VF	100	55
595.		Æ/cypress tree	AC 105	F	100	55
596.		Æ/palm-branch	AC 109	VF+	100	83
597.		Æ/palm-branch	AC 110	VF+	100	110
598.		Æ/tripod	AC 111	VF	100	55
599.		Æ/tripod	AC 111	F	100	55
600.		Æ/horse	AC 121	VF	150	176
601.		Æ/horse	AC 121	VF	150	83
602.		10 Æ/Tyche, Heracles, Nike, cornucopia, palm-branch, ear of corn, tripod, horse,	AC 47, 48, 61, 66, 78, 94, 102, 107, 111, 121	Avg. F to VF	 500	 330
603.		8 Æ/Tyche, Heracles, Nike, tripod	AC 48, 69, 78, 81, 85, 87, 95, 121	Avg. VF	 500	 330
604.		5 Æ/Tyche, Heracles, cornucopia, ear of corn, tripod	AC 48, 69, 97, 100, 111	Avg. F to VF	 200	 154
605.		5 Æ/Tyche, Heracles, Nike, palm-branch horse	AC 48, 67, 81, 109, 121	Avg. F to VF	 200	 165
606.		5 Æ/Tyche, Heracles, Nike, cornucopia, tripod	AC 49, 67, 86, 95, 111	Avg. F to VF	 200	 121
607.	Artavasdes II	AR 4drchm	AC 123	VF+	35,000	23,100
608.		AR Fourrée	AC 124	VF	500	413
609.		Æ/Nike	AC127/125	VF+	200	605
610.		Æ/Nike	AC 127	VF	100	110
611.		Æ/Nike	AC 127	VF	100	77
612.		Æ/Nike	AC 127	VF	100	468
613.		Æ/cypress tree	AC 132	VF	150	143
614.		Æ/cypress tree	AC 132	F	150	83
615.		Æ/ear of corn	AC 132V	F	150	83
616.		Æ/ear of corn	AC 132	F	100	66
617.	Artaxias II	Æ/Nike	AC 133	fair	100	121

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
618.	Tigranes III	Æ/bigá	AC 136	F	250	220
619.		Æ/eagle	AC 142	F	150	110
620.		Æ/thunderbolt	AC 144	-VF	200	440
621.		Æ/elephant	AC 145	-VF	200	385
622.		Æ/elephant	AC 146	-VF	150	154
623.		Æ/forepart of horse	AC 153	F	150	286
624.	Tigranes IV	Æ/Nike	AC 162	F/fair	150	198
625.		Æ/Heracles	AC 159	-VF	200	578
626.		Æ/eagle	AC 166	VF	100	242
627.		Æ/palm-branch	AC 169	VF	100	330
628.		Æ/double ax, club	AC 168	VF	150	413
629.		Æ/elephant	AC 172	-VF	150	154
630.		Æ/elephant head	AC 173	VF+	200	440
631.		4 Æ/Heracles, Nike, elephant r., elephant l.	AC 157, 162, 171, 172	Avg.		
632.	Artavasdes III	Æ/Athena	AC 174	F	200	308
633.		Æ/eagle on Mt.	AC 177	fair	200	220
634.	Tigranes V-Augustus	Æ/	AC 184	F	2,500	1,650
635.	Tigranes IV	Æ/Zeus	AC 156	VF	100	308
636.	Tigranes II	10 Æ/Tyche, 2 Heracles, tripod	AC 49, 67, 69, 111//	Avg.		
	Artavasdes II	//Nike// eagle	127// 143//	F		
	Tigranes III	//Athena//Nike	174// 164,			
	Artavasdes III	eagle, palm	165, 169		300	523
637.	Arm. or Commag?	Æ/mountain	AC 122	fair	200	110
638.	Arm. or Commag?	Æ/mountain	AC 122	fair	200	110
639.	Artavasdes-Media	Æ/female bust	Alram 237	VF	300	495
640.	Asinualus-Media	Æ/Nike	Alram 238	F	300	550
641.	Mithridates I Call.	Æ/thunderbolt	Alram 243	VF	300	468
642.		Æ/eagle	AC 190	-VF	100	220
643.		Æ/Athena	AC 187	fair	200	—
644.		Æ/lion	Alram 247	fair	300	413
645.	Mithridates II	Æ/club	AC 193	VF	200	358
646.		Æ/club	AC 193	VF	200	220
647.		Æ/club	AC 195	VF	300	413
648.		Æ/club	AC 195	F	200	110
649.		2 Æ/club	AC 193, ?	VF, fair	100	132
650.		3 Æ/Nike	AC, Alram?	F	150	83
50A	Antiochus IV	Æ/scorpion	AC 199	VF+	100	83
651.		Æ/Artemis	RPC 3705	VF+	200	523
51A	Epiphanes-Callin.	Æ/capricorn	AC 226	F	100	154
652.		Æ/Arm. tiara	AC 229	F	100	176
653.		Æ/Epiph.-Callin.	AC 225	VF	250	605
654.	Anonymous	Æ/Arm. tiara	AC 236	VF+	150	358
655.		Æ/clasped hands	AC 233	F	100	71
656.	Vonones I	AR drachm	Selwd 60.5	VF+	150	176
657.	Edessa-Abgar VIII Abgar X	3 Æ	BMC 14, 144, 159	Avg.		
658.	Artaxata city coin	Æ/Tyche	AC-	fair	350	468
659.		Æ/Tyche	AC-	fair	350	385
660.	Armenia?	Æ/horse	AC 244	F	250	165
661.		Æ/horse	AC 244	F	250	—
662.		Æ/horse	AC 244	F	250	165
663.	Mark Antony	AR/Arm. tiara	RSC 19	VF	500	1155

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
664.	Augustus	AR Denarius	RIC 1306	VF	500	1,018
665.		AR Fourré denar.	EIC 1515/17	VF	200	176
666.	Nero	AR Hemidrachm	RIC 1616	VF	150	358
667.		AR Hemidrachm	RIC 1616	VF	150	176
668.	Trajan	Æ/Sesterius	RIC II 642	F	250	165
669.		Æ/Arm. mourning.	Aulock 146	-VF	500	1,100
670.	Antoninus Pius	Æ Sester./crwng.	RIC III 619	-VF	300	358
671.	Marcus Aurelius	AR den./ARMEN	RIC III 81	VF+	100	204
672.		AR den./ARMEN	RIC III 122	VF+	100	187
673.	Lucius Verus	AR den./ARMEN	RIC III 505	VF+	100	176
674.		Æ Sest/Rex ARMEN	RIC III 1370	F	250	275
675.		Æ As/ARMEN	RIC III 1364	VF	200	165
676.	" " Alexandria	AR/APMENA	Köln 2163	VF	400	853
677.	Aurelian-Vabalathus	Antonianus	RIC V/1 381	EF	100	264
678.		2 Antonianus	RIC V/1 381	VF+	100	121
679.	Hannibalianus	Æ Follis	RIC VII 147	VF	250	385
680.		Æ Follis	RIC VII 147	VF	250	253
681.	Maurice Tiberius	AV Solidus	DOC I 5i	EF+	250	303
682.	Heraclius	AV Solidus	DOC II 3b	EF+		
		Æ Follis imitat.	—	VF	250	352
683.	Constans II	AV Solidus	DOC II 3	EF+	200	313
684.	Constantine IV	AV Solidus	DOC II 8e	EF+	200	330
685.	Philippicus	AV Solidus	DOC II 1i	EF+	1,000	1,870
686.	Leo V-Constantine	AV Solidus	DOC III 2a	VF+	400	605
687.	Theophilus	AV Solidus	DOC III 3e	VF+	200	330
688.	Basil I-Constant.	AV Solidus	DOC III 2c	VF+	300	396
689.	Romanus I-Christ.	AV Solidus	DOC III 7	VF	250	352
690.	Const. VII-Rom. II	AV Solidus	DOC II 15V	VF+	250	330
691.	Nicephorus II	AV Histamenon	DOC III 4.1	VF	400	440
692.	John I	AV Histamenon	DOC III 3	VF	300	330
693.	Constantine VIII	AV Histamenon	DOC III 1	VF+	250	495
694.	Romanus III	AV Histamenon	DOC III 1d	EF+	300	451
695.	Constantine IX	AV Histamenon	DOC III 1a	EF	300	468
696.	Umayyad Umar II	AR Dirham/Armini	Walker 266	VF	150	198
697.	Umayyads	2 Æ Fals	Album 1962	VF	100	77
698.	Abbasid al-Mahdi	AR Dirham/Armini	—	-EF	125	116
699.	Al Hadi	AR Drhm/Harun	AH 169	-EF	200	—
700.	Harun al-Rashid	AR Dirham/Armini	AH 173	VF	500	578
701.	Harun al-Rashid	AR Dirham/Arran	AH 186	VF	250	275
702.	al-Mutawakkil	AV Dinar/Dabil	AH 241	VF+	2,500	4,840
703.	al-Mansur	4 AR/Arminiya	AH 144	Avg.		
	al-Mahdi	Harunabad	AH 169			
	Harun al-Rashid	Arminiya	AH 192	VF		
	al-Mamum	Arminiya	AH 199		300	—
704.	Yusuf ibn Diwdad	AR Dirham/Barda'ah	Album 1479	VF	300	440
705.		AR Dirham/Armini	Ties. 97	VF+	350	440
706.	Kiurke II	Æ Follis	AC 514	VF	2,500	3,850
707.	Baron Roupen I	Æ Pogh	AC 245	VF+	500	330
708.		Æ Pogh	AC 245	VF	300	—
709.	Toros I	Æ Pogh/Æ	AC 246	VF	300	385
710.	Toros II	Æ Pogh	AC 247	VF	400	330
711.	Roupen II	Æ Pogh	AC 248	-VF	400	468
712.		Æ Pogh	AC 249	-VF	400	495
713.	Levon II	Æ Pogh	AC 252	F	250	165

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
714.	King Levon I	AV Half tahekan	AC 255	EF	25,000	24,200
715.		one Lion cor tram	AC 257	EF	400	358
716.		two Lion cor tram	AC 258	EF	100	132
717.		two Lion cor tram	AC 260	EF	100	110
718.		two Lion cor tram	AC 262	EF	75	50
719.		two Lion cor tram	AC 262	EF	100	154
720.		two Lion cor tram	AC 263	EF	100	55
721.		two Lion cor tram	AC 267	VF+	75	44
722.		Double tram	AC 268	EF	300	308
723.		Double tram	AC 268	EF+	500	330
724.		Double tram	AC 268	EF	300	198
725.		Double tram	AC 269	EF+	300	308
726.		Double tram	AC 269	EF+	400	308
727.		Double tram	AC 270	EF	300	330
728.		Double tram	AC 270	EF	300	—
729.		Double trm/wk L.	AC 273	-EF	2,000	2,640
730.		Double tram	AC 271	VF+	500	385
731.		Double tram	AC 271	VF+	500	385
732.		2 Double tram	AC 268	VF+	500	440
733.		2 Double tram	AC 269	-EF	500	330
734.		2 Double tram	AC 268,9	EF	500	605
735.		Half double tram	AC 274	EF	100	121
736.		Half double tram	AC 274	EF	100	110
737.		Half double tram	AC 275	EF	150	198
738.		Half double tram	AC 275	EF	200	132
739.		Quarter dble trm	AC 276	-EF	2,500	2,860
740.		Tram	AC 286	EF	75	94
741.		Tram	AC 286	EF	75	44
742.		Tram	AC 286	EF	75	44
743.		Tram	AC 286	EF	75	66
744.		Tram	AC 288	EF+	150	99
745.		Tram	AC 289	-EF	100	—
746.		Tram	AC 289	EF+	100	66
747.		Tram	AC 290	EF+	100	66
748.		Tram	AC 290	VF+	75	—
749.		Tram	AC 297	EF	200	110
750.		Tram	Metcalf 26	EF	150	83
751.		Tram	Metalf 26	EF	150	99
752.		Tram	—	VF+	100	—
753.		3 Trams	AC 286	EF	200	110
754.		3 Trams	AC 286	EF	200	110
755.		3 Trams	AC 286	EF	200	132
756.		Tram	AC 295	EF+	100	—
757.		3 Trams	AC 286	EF	150	83
758.		3 Trams	AC 286/94	EF	150	99
759.		3 Trams	AC 286	EF	150	83
760.		2 Trams	AC 286	EF	100	66
761.		Half tram	AC 277	F	300	242
762.		Half tram	AC 278	EF	300	198
763.		5 AR/ Double trm half double trm two lion coron. tram, tram, half tram	AC 269, 274, 258, 286, 277,	Avg. near EF	 600	 396
764.		Tank	AC 301	-EF	75	121

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
765.	Levon I	Tank	AC 304	-EF	75	99
766.		5 Tanks	AC 301	VF	100	121
767.		AR Billon/Latin	AC 281	VF	1,200	1,430
768.	Raymond Roupen	AR Denier	Metc. cl M	VF	100	132
769.		AR Denier	Metc. cl L	VF	100	242
770.	Hetoum-Kaiqobad	Tram	AC 316	VF+	150	209
771.		Tram	AC 316	VF+	150	330
772.		Tram	AC 317	VF+	150	187
773.		Tram	AC 317	VF+	150	176
774.		Tram	AC 317	VF+	150	209
775.		Tram	AC 318	VF+	150	187
776.	Hetoum-Kaikhusr.	Tram	AC 321	VF+	150	264
777.		Tram	AC 322	EF	150	286
778.		Tram	AC 322	EF	100	55
779.		Tram	AC 323	EF+	150	242
780.		Tram	AC 323	EF	100	77
781.		Tram	AC 323	EF	100	88
782.		Tram	AC 323	EF	100	88
783.		Tram	AC 323	EF+	100	165
784.		Tram	AC 324	EF+	150	132
785.		Tram	AC 324	EF+	100	121
786.		Tram	AC 324	EF+	100	132
787.		Tram	AC 324	EF	100	132
788.		Tram	AC 325	EF	150	242
789.		Tram	AC 326	EF	150	176
790.		Tram	AC 326	EF	100	220
791.		Tram	AC 327	EF	150	160
792.		Tram	AC 327	-EF	100	121
793.		Tram	AC 328	EF	150	83
794.		Tram	AC 329	EF	150	132
795.		Tram	AC 329	EF	100	121
796.	Hetum-Kaiq-Kaik	10 Trams/1 Kaiq, 9 Kaikh AH 635-7, 639-44	AC 316, 321-329	Avg.		
797.	Hetoum-Kaikhusr.	4 Trams/AH 636, 637, 640, 642	AC 322, 23, 25, 27	Avg. EF	600 300	605 198
798.	Hetum-Kaiq-Kaik	4 Trams/2 Kaiq, 2 Kaikhusr	AC 316, 318, 323, 327	Avg. VF+		
799.	Hetoum-Kaikhusr.	Half Tram	AC 330	VF	600	880
800.	Hetoum-Zabel	Tram	AC 332	EF+	75	121
801.		Tram	AC 332	EF+	75	—
802.		Tram	AC 332	EF+	75	44
803.		Tram	AC 334	EF+	75	88
804.		Tram	AC 334	EF+	75	50
805.		Tram	AC 337	EF+	75	132
806.		Tram	AC 337	EF+	75	66
807.		Tram	AC 337	EF	75	55
808.		Tram	AC 337	EF	75	44
809.		6 Trams	AC 332,34, 37, 43	Avg. EF		
810.		9 Trams	AC 323, 34, 37	Avg. VF+	300 250	198 209
811.		Half Tram	AC 345	VF+	150	110
812.		Half Tram	AC 347	VF+	150	83
813.		Half Tram	AC 347	VF+	150	99

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
814.	Hetoum I	9 Æ/ 3 Tanks	AC 352, 3, 4	Avg.		
		3 eq.kard., 3 std	59, 62, 64	VF	200	110
815.		15 AR-Æ/4 biling	AC 316, 23,	AR		
		trams, 3 trams,	32, 34, 37,	VF-EF		
		1 half tram, 3	47, 52, 59,	Æ		
		tanks, 4 kardz.	62	F or +	300	468
816.	Levon II	Tram H-Z type	AC 368	VF+	300	264
817.		Tram H-Z type	AC 368	VF+	300	286
818.		Tram	AC 369	-EF	100	154
819.		Tram	AC 369	VF+	100	—
820.		Tram	AC 369	VF+	100	—
821.		Tram	AC 369	VF+	100	—
822.		Tram	AC 373	-EF	100	55
823.		Tram	AC 373	-EF	100	—
824.		Tram	AC 373	EF	100	—
825.		5 Trams	AC 369	VF-VF+	250	165
826.		4 Trams	AC 369	VF-VF+	200	—
827.		Half Tram/c. leg	AC 379	VF+	2,500	2,640
828.		5 AR-Æ/1 Tram,	AC 376, 82,	Avg.		
		half tram, 3	90	VF		
		kardez,			150	—
829.	Hetoum II	Billon	AC 394	VF+	150	83
830.		Billon	AC 394	VF+	150	83
831.		Billon	AC 394	VF+	150	—
832.		Billon	AC 396	VF+	200	110
833.		Kardez/brockage	AC 403	VF	100	55
834.		4 AR-Æ/2 billon,	AC 394, 96,	Avg.		
		2 kardez	98, 400	VF+	200	187
835.		3 Kardezzes	AC 398, 400	VF	100	—
836.	Smpad	Coronation tram	AC 407	-EF	300	358
837.		Coronation tram	AC 407	VF+	200	110
838.		Tram	AC 408	VF+	200	110
839.		Tram	AC 408	VF	200	110
840.		3 AR-Æ/1 Tram,	AC 408,	EF		
		2 poghs	412	F	200	110
841.		Half tram	AC 411	VF+	2,000	1760
842.	Gosdantin I	Kardez	AC 417	VF+	400	330
843.		Kardez	AC 418	F	200	132
844.	Levon III	Takvorin	AC 419	EF	100	66
845.		Takvorin	AC 419	EF	100	66
846.		Takvorin	AC 419	EF	100	—
847.		Takvorin	AC 419	EF	100	—
848.		Takvorin	AC 420	VF+	100	55
849.		Takvorin o/s Arb	AC 429	VF	100	55
850.		5 Takvorins	AC 419	F to VF	250	—
851.		5 Takvorins	AC 419	F to VF	250	165
852.		Half tram	AC 428	-EF	2,000	2,420
853.		7 Kardezzes	AC 431-33	F to VF	150	83
854.	Oshin	Coronation tram	AC 438	EF	150	132
855.		Coronation tram	AC 438	EF	150	220
856.		Coronation tram	AC 438	EF	150	149
857.		Half cor. tram	AC 440	VF+	3,000	4,675
858.		Takvorin	AC 441	EF+	100	99
859.		Takvorin	AC 441	EF+	100	66
860.		Takvorin	AC 442	EF+	100	66

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
861.	Oshin	Takvorin o/s Arb	AC 446	VF	100	—
862.		5 AR-Æ/1 coron. tram, 2 takvor., 1 o/s Arb, 1 pogh	AC 438, 41, 46, 49	EF to VF	250	165
863.	Levon IV	7 AR-Æ/2 takv., 1 o/s Arb, 3 poghs	AC 441, 43, 46, 48-49	Avg. VF+	200	220
864.		Takvorin	AC 451	EF	100	—
865.		Takvorin	AC 451	EF	100	88
866.		Takvorin	AC 454	-EF	100	121
867.		Takv. c/m star	AC 458	VF	100	55
868.		Takvorin o/s Arb	AC 459	VF	100	55
869.		4 Takvorins	AC 451, 4, 6	VF+	200	—
870.		5 Takvorins	AC 451	VF+	150	165
871.		Large pogh	AC 460	VF+	75	187
872.		8 Æ/Large pogh, 7 poghs	AC 460, 464-66	Avg. F	150	121
873.	Guy	Takvorin	AC 468	-EF	75	121
874.		Takvorin	AC 468	-EF	75	88
875.		Takvorin	AC 468	VF+	75	—
876.	Gosdantin III	Pogh	AC 470	-VF	1,000	853
877.		Takvorin	AC 473	-EF	75	88
878.		Takvorin	AC 474	VF+	75	—
879.		5 Takvorins	AC 473	VF	200	—
880.		2 Takv, 1 o/s Arb	AC 473	VF	100	—
881.	Levon the Usurper	2 Poghs	AC 480	VF	150	—
882.		Takvorin	AC 481	EF	75	110
883.		Takvorin	AC 485	-EF	75	110
884.		Takvorin	AC 486	VF	75	—
885.	Gosdantin IV	4 Takvorins	AC 481	VF+	150	99
886.		Takvorin	AC 492	VF+	75	77
887.		Takvorin	AC 492	VF+	75	—
888.		AR Fourrée takv.	AC 492V	VF+	75	—
889.		4 AR-Æ/ 3 takv., 1 pogh	AC 492, 97	VF fair	200	132
890.	Levon V	Billon	AC 500	VF+	150	220
891.		Billon	AC 504	VF+	150	83
892.	Roupenian kings	5 Poghs	AC505-6, 8	F	400	—
893.		10 AR/1 Levon III, 2 Oshin, 2 LevonIV, 1 Guy, 1 Gosd. III, 1 Levon Usurp., 1 Gosd. IV, 1 LevonV	AC ---	Avg. VF+	500	—
894.		10 AR/1 Levon III, 2 Oshin, 2 LevonIV, 1 Guy, 1 Gosd. III, 1 Levon Usurp., 1 Gosd. IV, 1 LevonV	AC---	Avg. VF+	500	550
895.	Post-Roupenian	AR Takv.	AC 512	VF	300	—
896.		Fourrée Takv. Æ Takvorin	AC --- AC 510	VF	200	165
897.		2 Æ Takv.	AC 510	F	200	—

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
898.	Tughril, Kaykhusrew III	7 AR Dirhams Erzurum and Erzincan mints	—	VF		
899.	Queen Turakina	Nakhjavan	Album 1976	VF	200	110
900.	Uljaitu	2 AV Dinars/Erz.	Album 2186	VF+	200	231
901.		2 AR Dirh./Kulis.	Album 2188	VF+	600	396
902.	Abu Sa'id	AV Dinar/Nakhj	Album 2212	VF	75	—
903.		2 AR Dirh./Kulist.	Album 2210	VF+	250	385
904.	Ilkhanids	7 AR Dirhams Erzzum, Nakhjavan, Erzincan	—	Avg. VF+	100	66
905.	Diff. Dynasties	6 AR Dirhams, Erzincan, Urmi, Vastan, Ani, Bidlis, Erjush	—	Avg. VF+	200	220
906.	Ilkhanids	8 AR 2 Dirhams, Erzincan, Baybirt, Anushirvan, Barda, Ganja	—	Avg. VF+	150	187
907.	Safavids	7 AR Ganja	—	VF	200	187
908.		6 AR Irvan	—	VF	200	198
909.		5 AR Khizan, Nakhjavan, Irvan	—	VF+	100	—
910.	Husayn	AR 2 Shahi	Album 2679	VF+	150	110
911.	Nadir	2 AR Abbasi, Ganja	Album 2749, 2769	VF	100	99
912.	Karim Khan	AR Abbasi, Irvan	—	VF	200	—
913.	Shah Verdi	AR Abbasi, Ganja	Album 2939	VF+	150	99
914.	Muhammad Hasan	AR Abbasi, Ganja	Album 2941	VF+	100	66
915.	Khans of Ganja	3 AR Abbasi	—	VF	100	55
916.	Fath Ali Shah	4 AV-AR-Æ/Irvan, Bisti	—	VF to F	150	83
917.	Selim II	AV Altin, Ganja	Pere 231	VF+	300	429
918.	Ottoman Turks	5 AR-Æ, Erzurum, Ganja, Van,	—	Avg. VF	850	550

«ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ» ԺՈՂՈՎԱԾՈՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՃՈՐԴՐԸ

[Ամփոփում]

Կլասիկալ Նիմիսմաթիկ Գրույ Բնագիտական դրամներու վաճառքի ընկերությունը արդեն շահած է Հայկական դրամներու աճուրդի հաստատության համբար: Այս երկրորդ անգամն է որ հայկական դրամներու մեծ ժողովածոյ մը իրենց կը վստահուի վաճառքի համար: Դրամները աճուրդով ծախուեցան 5 Դեկտեմբեր 1995 թուին Նյու Յորք քաղաքին:

«Արարատեան» ժողովածոն կը պարուակէր 850-է աւելի դրամ որ դասաւորուած էր 390 խումբի՝ Սատրապ Տիրիքազու և Ռոնդաս (2 խումբ), Մոփք (8), Արտաշէսեան հարստութիւն (100), Կոմմա-գենէ (20), Պարթևաստան (1), Եղեւսիա (1), Արտաշատ քաղաքի դրամ (2), Հայաստանի վերաբերեալ հռոմէական դրամներ (18), Հայ կայսերը Բիզանդիոնի (16), Հայաստանի վերաբերեալ իսլամական դրամներ (31), Կորիկէ (1), Ռուբինեան հարստութիւն (191):

Ցուցակագրութեան հազուագիտ և աչքառու դրամներն են Տիգրան Բ-ի չորեքդրամեանը «Արքայից արքայ» մակդիրով և ասուպով դրամեանը, Արտաւազ Բ-ի չորեքդրամեանը, Կորիկէ Բ-ի պղինձը, Ռուբինեան իշխաններու պղինձները, Լևոն Ա թագաւորի ոսկի կէս դրամեանը, երկրորդը ուր առիւծը ձախ կը քայլէ, քառորդ երկդրամ և լատինատառ բիլլոնը, Հեթում-Քայսուրով, Լևոն Բ-ի, Լևոն Գ-ի, և Օշինի կիսադրամներ ինչպէս նաև Կի թագաւորին փողը:

Ե. Թ. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

BOOK REVIEW

NERCESSIAN, Y. T. *Armenian Numismatic Bibliography and Literature*, by Y. T. Nercessian. Los Angeles: Armenian Numismatic Society, *Special Publication*, No. 3, 1984, 729 pp. Case bound.

Armenians are always being told by their elders to be proud of their history and cultures. Although there is ample reason to be proud of our past, only recently have serious efforts begun to present our rich heritage to the world.

Perhaps the most significant advances have been in Armenian numismatics. No aspect of our cultural past has been the subject of so much research and study or been reported so extensively to the western world.

The appearance of *Armenian Numismatic Bibliography and Literature* by Nercessian is a milestone in publications relating to the coinage of Armenia. It should be recognized that most of the literature on our coinage is scattered among hundreds of articles published in many countries and languages. Moreover, these publications often cannot be located even in major libraries, thus making it extremely difficult for anyone to pursue his interest in the study of Armenian numismatics. Until now, no bibliographical work existed to which a student could refer.

Thanks to Nercessian's encyclopedic corpus, this vacuum is filled and the reader may consult it to obtain up-to-date information on any aspect of Armenian numismatics. The book contains no less than 1349 publications which have been abstracted and translated into English and Armenian. Consequently, readers, be they scholars, students, collectors, or dealers, now have ready access to the contents of hundreds of publications.

Armenian Numismatic Bibliography and Literature was published by the Armenian Numismatic Society in Los Angeles in 1984. The book is divided into three main sections: General References; The Period of Ancient Numismatics, Sixth Century B.C. to Fourth Century A.D.; and The Period of Medieval Numismatics. In addition, it contains an extensive index which facilitates the search for a specific type of information.

The scope and content of Nercessian's book are best illustrated by giving the chapter headings and the number of references cited in each case.

List of Journals and publications consulted	181
Bibliographical references	95
Numismatic references	57
Numismatics in allied fields	31
History as a source of numismatics	95
Coin hoard studies	54
Acquisitions of the State Museum of Armenia	46
Sale and auction catalogs	23

Miscellaneous	42
General numismatic works	16
Ancient Armenian numismatics	54
Period of satraps	50
Orontid dynasty	10
Artaxiad dynasty	129
Roman Armenian	81
Armeno-Iranian	14
General works on medieval numismatics	12
Kiurke coins	13
Coinage of Cilician Armenia	150
Armeno-Byzantine coins	11
Islamic coins struck in Armenia	135
Republic of Armenia	29
Tokens	7
Seals	26
Medals	105
Book reviews	64

Yeghia T. Nercessian, an electronics engineer by profession, deserves congratulations for the completion of this Herculean task which has taken ten years and twelve thousand man hours of work, and full credit should be given to the Armenian numismatic Society for undertaking the publication of the first comprehensive bibliographical reference work on our coinage.

The volume is a must for all who are interested in our heritage and for libraries serving as research centers for studies of Near Eastern civilizations.

Paul Z. Bedoukian, Ph.D.

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

- 16** CLASSICAL NUMISMATIC GROUP, INC. *Auction 36 A Public & Mail Bid Auction Sale of the Classical Numismatic Group; The «Araratian» Collection of Armenian Coins.* Quarryville, Pennsylvania: Classical Numismatic Group, Inc., 5 December 1995, pp. 51-80, Nos. 529-918, illus.

Description of the following Armenian coins or coins relating to Armenia are given: Tiribazus (386-380 B.C.), a stater with Ahura-Mazda/Baal; Orontas (357-352 B.C.), a drachm with forepart of Pegasos; Arsames I (ca. 240 B.C.), bronzes with equestrian; Arsames II (ca. 230 B.C.), a bronze with nude figure; Xerxes (ca. 220 B.C.), bronzes with Nike; Abdissares (ca. 210 B.C.), a bronze with eagle; Morphilig (ca. 190 B.C.), bronze with deity; Tigranes I (123-96 B.C.), bronze coins displaying a deity, Zeus seated, Nike with palm-branch, and tree; Tigranes II (95-56 B.C.), tetradrachms and a drachm both types inscribed "King of Kings Tigranes" and "King Tigranes" displaying Tyche on the reverse, bronze coins displaying Tyche, Heracles, cornucopia, head of wheat, Nike, cypress tree, palm-branch, tripod, horse, and Mt. Argaeus; Artavasdes II (56-34 B.C.), a

tetradrachm, bronzes with Nike and cypress tree reverse; Artaxias II (30-20 B.C.), a bronze with Nike reverse; Tigranes III (20-8 B.C.), bronzes displaying biga, eagle, thunderbolt, elephant, and forepart of a horse; Tigranes IV (8-5 B.C.), bronze coins with Nike, Heracles, and eagle reverses; a bronze of Tigranes IV (8-5 B.C.), bronzes displaying Nike, Heracles, eagle, palm-branch, double axe and club, elephant, and elephant's head and Zeus; Artavasdes III (5-2 B.C.), bronzes displaying Athena and eagle perched on mountain; Tigranes V and Augustus (6 A.D.), a bronze; Media, Artavasdes (ca. 30 B.C.), a bronze; Asinnalus (ca. 30 B.C.), a bronze; Commagene, Mithridates I Callinicus (96-70 B.C.), bronzes displaying thunderbolt, eagle, Athena; Antiochus I and Mithridates II (36-20 B.C.), Mithridates II (36-20 B.C.), bronzes with club reverse; Antiochus IV (38-72 A.D.), bronzes displaying scorpion and Artemis; Epiphanes and Callinicus (38-72 A.D.), bronzes displaying Capricorn, Armenian tiara, Epiphanes and Callinicus princes; Anonymous (38-72 A.D.), Armenian Tiara, clasped hands; Parthia, Vonones I (8-12 .D.), a drachm; Edessa, bronzes of Abgar VIII and X; Artaxata civic coins of second century A.D.; anonymous bronzes displaying Armenian tiara/horse; Roman coins relating to Armenia of the following rulers: Mark Antony (36 B.C.), a denarius with Armenian tiara over crossed bow and arrow; Augustus (27 B.C. - A.D. 14), a denarius with Armenia kneeling; Nero (54-68 A.D.), hemidrachm inscribed ARMENIAC; Trajan (98-117 A.D.), sestertius; Antoninus Pius (138-161 A.D.), a sestertius; Marcus Aurelius (161-180 A.D.), denarii with Armenia seated and the legend ARMEN; Lucius Verus (A.D. 161-169) a denarius with Armenia seated and the legend ARMEN, a sestertius displaying the crowning of Sohemus, an As with Armenia seated and the legend ARMEN, and Alexandria tetradrachm; Armenians in the Byzantine world include the Maurice Tiberius (582-602), Heraclius (610-641), Constans II (641-668), Constantine IV (668-685), Philippicus (711-713), Leo V and Constantine (813-820, Theophilus (829-842), Basil I and Constantine (868-879), Romanus I and Christopher (921-931), Constantine VII and Romanus II (945), Nicephorus II (963-969), John I (969-976), Constantine VIII (1025-1028), Romanus III (1028-1034), Constantine IX (1042-1055); Umayyad, Abbasid and Sajid coins bearing Arminiya inscription of the following caliphs: Umar II (A.H. 100), al-Mahdi (A.H. 161), al-Hadi (A.H. 169), al-Rashid (A.H. 173), al-Mutawakkil (A.H. 241), and Yusuf ibn Diwdad (AH 293); Lori, Kiurke II (1048-1100), a follis; Cilician Armenia, baronial coppers of Roupen I (1080-1095), Toros I (1100-1123), Toros II (1144-1168), Roupen II (1175-1187), Levon II (1187-1199); royal period, Levon I (1199-1218), gold half tahekan, coronation trams with one and two lions, double trams, half double trams, a quarter double tram, regular trams, half trams, tanks, a billon with Latin inscription; Raymond Roupen (1216-1219) billons; Hetoum I (1226-1270), Hetoum-Kaiqobad bilingual trams, Hetoum-Kaikhusrew bilingual trams and a half tram, Hetoum-Zabel regular trams and half trams, tank, equestrian and regular kardezzes; Levon II (1270-1289), pre-coronation trams, trams, a half tram with full inscription and half trams struck with tram dies; Hetoum II (1289-1306), billons and kardezzes with king's bust facing and king seated; Smpad (1296-1298), coronation trams, regular trams, a half tram, and poghs; Gosdantin I (1298-1299), kardezzes; Levon III (1301-1307), takvorins, a half tram, a takvorin overstruck in Arabic, and kardezzes; Oshin (1308-1320), coronation trams, a half tram, takvorins, and takvorins overstruck in Arabic; Levon IV (1320-1342), takvorins, large and small poghs, and takvorins overstruck in Arabic; Guy (1342-1344), takvorins and a pogh; Gosdantin III (1344-1363), takvorins; Levon the Usurper (1363-1365), takvorins; Gosdantin IV (1365-1373), takvorins and fourrée takvorin; Levon V (1374-1375), billons and poghs. Post

Roupenian silver and copper coins; second Islamic period coins belonging to Seljuqs of Rum, Ilkhanids, Safavids, Afsharids, Khans of Ganja; and Ottoman Turks. The Greek legends and weights of all coins are published.

Տրուած են հետեւալ հայկական դրամներու կամ Հայաստանի վերաբերեալ դրամներու նկարա-
գրութիւնները: Տիրիազոս (386-380 Ն.Ք.), ստատեր մը Անուրամազդ/Բասադ պատկերատիպով: Որոնդաս (357-352), դրախմ Պեգասոսի առաջամասի պատկերատիպով: Արշամ Ա (չուրը 240 Ն.Ք.), բրոնզներ ձիալար պատկերատիպով: Արշամ Բ (չուրը 230 Ն.Ք.), բրոնզ մը մարկ անձի մը պատկերատիպով: Քսերքսէս (չուրը 220 Ն.Ք.), բրոնզներ Յաղթանակի պատկերատիպով: Արգիսարէս (չուրը 210 Ն.Ք.), բրոնզ մը արծուի պատկերատիպով: Տիգրան Ա (123-98 Ն.Ք.), բրոնզէ դրամներ որոնց ետին պատկերուած է աստուած մը, Զևս նստած, Յաղթանակ արմաւենիի ճիւղով և ծառ: Տիգրան Բ (95-58 Ն.Ք.), չորեքդրամները ու դրախմները որոնք ունին «Արքայից արքայ Տիգրանի» և «Արքայ Տիգրանի» արձանադրութիւնները և ետին պատկերուած է Բախտը, բրոնզէ դրամներ որոնց կռնակներուն վրայ պատկերուած է Բախտ, վահագն, ամաթնջիւր, ցորենի հատիկ, Յաղթանակ, նոճիի ծառ, արմաւենիի ճիւղ, եռուտանի ձի և Արգեղոս լերը: Արտաւազդ Ա (58-34 Ն.Ք.), չորեքդրամեան մը, բրոնզներ Յաղթանակի և նոճիի ծառի պատկերատիպով: Արտաշէս Բ (30-20 Ն.Ք.), բրոնզ մը Յաղթանակի պատկերատիպով: Տիգրան Գ (20-8 Ն.Ք.), բրոնզներ որոնց կռնակին վրայ պատկերուած է երկձի մարտա-
կառք, արծիւ, կայծակ, փիղ և ձիու մը յառաջամասը: Տիգրան Դ (8-5 Ն.Ք.), բրոնզէ դրամներ որոնց ետին պատկերուած է Յաղթանակ, վահագն և արծիւ, արմաւենիի ճիւղ, երկսայր տապար և լախտ, փիղ, փիղի գլուխ և Զևս: Բրոնզէ դրամ մը տրուած Տիգրան Ե-ին (8-Ֆ. 6) և Աւգոստոսին: Մեդիա, Արտաւազդ (չուրը 30 Ն.Ք.), բրոնզ մը: Ասիննադոս (չուրը 30 Ն.Ք.), բրոնզէ մը: Կոմազենէ, Միհրդատ Ա Կալլինիկոսին (96-70 Ն.Ք.), բրոնզներ որոնց վրայ պատկերուած է ճայծակ, արծիւ և Աթենաս: Անտիոքոս Ա և Միհրդատ Բ (36-20 Ն.Ք.), Միհրդատ Բ (36-20 Ն.Ք.), բրոնզներ լախտի պատկերատիպով: Ատիոքոս Դ (38-72), բրոնզներ կարծէ և Արտեմիս-Եփիֆանէս և Կալլինիկոս (8-Ֆ. 38-72), բրոնզէ դրամներ աթենքիւրի և հայկական խոյրի պատկերատիպով, Եփիֆանէս և Կալլինիկոս իշխանները: անորոշ, հայկական խոյր, սեղմուած երկու ձեռք: Պարթևականութեան, Վրոն Ա (8-Ֆ. 8-12), դրախմ մը Եգիպտոս, Աբգար Ը և Ժ: Արտաշատի երկրորդ դարու թաղաքային դրամներ: անորոշ բրոնզէ դրամներ հայկական խոյր/ձի պատկերատիպով: Հայաստանի վերաբերեալ հետեւալ զահակներուն հռոմէական դրամները: Մարկոս Անտոնիոս (36 Ն.Ք.), դենարիոս մը ուր պատկերուած է հայկական խոյր մը խաչաձեռուած նետի ու աղեղի վրայ: (Աւգոստոս (27 Ն.Ք.-8-Ֆ. 14), դենարիոս մը որու ետին պատկերուած է ծնկաչոք Հայաստանը: Ներոն (8-Ֆ. 54-68), կիսադրախմ մը որ արձանադրուած է ARMENIAC: Տրայանոս (8-Ֆ. 98-117), սեստերցիոս մը: Ատոնինոս Պիոս (8-Ֆ. 138-161), սեստերցիոս մը: Մարկոս Աւրելիոս (161-180 8-Ֆ.), դենարիոսներ որոնց ետին նստած է Հայաստանը և խորագրութիւնն է ARMEN, Ղուկիոս Վերոս (8-Ֆ. 161-169), դենարուս մը ուր Հայաստանը նստած է և խորագրութիւնն է ARMEN, սեստերցիոս մը Սոհեմոսի Թազադրութեան պատկերատիպով: Աս մը ուր Հայաստանը նստած է և խորագրութիւնն է ARMEN, և Արեանդրիոյ չորեքդրամեան մը: Բիւզանդիոնի մէջ Հայազգի զահակներու շարքը կը պարունակէ Մորիս Տիբերիոս (582-602), Հերակլ (610-641), Կոստաս Բ (641-668), Կոստանդին Դ (668-685), Ֆիլիպիկոս (711-713), Լէօ Ե և Կոնստանդին (813-820), Թէոֆիլոս (829-842), Վասիլ Ա և Կոնստանդին (868-879), Ռոմանոս Ա և Քրիստափոր (921-931), Կոնստանդին Է և Ռոմանոս (945), Նիկեփոր Բ (963-969), Յովհաննէս Ա (969-976), Կոնստանդին Ը (1025-1028), Ռոմանոս Գ (1028-1034), Կոնստանդին Ժ (1042-1055), Օմայեան և Աբբասեան հետեւալ խալիֆաներուն դրամները որոնց վրայ Արմինիա արձանադրուած է արաբերէն տառերով: Ումար (Հ. 100), ալ-Մահդի (Հ. 161), ալ-Հադի (Հ. 169), ալ-Ռաշիտ (Հ. 173), ալ-Մութաուաքի (Հ. 241), ալ-Շուսուֆ իբն Դուդատ (Հ. 293): Լուի, Կորկէ Բ (1048-1100), պղինձ մը: Կիլիկեան Հայաստան, իշխանական շրջանի պղինձներ՝ Ռուբէն Ա (1080-1095), Թորոս Ա (1100-1123), Թորոս Բ (1144-1168), Ռուբէն Բ (1175-1187), Լևոն Բ (1187-1199): Թազաուրական շրջան: Լևոն Ա (1199-1218), կէս

ոսկի դահեկան մը, մի և երկու առիւծով օծման դրամներ, երկդրամներ, կէս երկդրամներ, քարորդ երկդրամ մը, հասարակ դրամներ, կէս դրամներ, դանգեր և բիւլոն մը լատիններէն շրջագրութեամբ. Ռէյմոնդ Ռուբէն (1216-1219), բիլոններ. Հեթում Ա (1226-1270), Հեթում-Քալէոպատի երկնգլեան դրամներ, Հեթում-Քալիստորովի երկնգլեան դրամներ և կիսադրամ մը, Հեթում-Ջապէլի հասարակ և կիսադրամներ, դանգ մը, ձիալար և հասարակ քարտէզներ. Լեոն Բ (1270-1289), նախածման դրամներ, դրամներ, կիսադրամ մը լրիւ շրջագրութեամբ և կէս դրամներ կիսուած դրամներու կնիքներով. Հեթում Բ (1289-1306), բիլոններ և քարտէզներ թագաւորի հայոց կիսանդրով և թագաւորը նստած. Սմբատ (1296-1298), օծման դրամներ, սովորական դրամներ և փողեր. Կոստանդին Ա (1298-1299), քարտէզներ. Լեոն Գ (1301-1307), թագաւորիններ, կիսադրամ մը, արաբերէնով կրկնադրուուած թագաւորին մը և քարտէզներ. Օշինի (1308-1320), օծման դրամներ, կիսադրամ մը, թագաւորիններ և արաբերէնով կրկնադրուուած դրամներ. Լեոն Դ (1320-1342), թագաւորիններ, մեծ ու փոքր փողեր և թագաւորիններ արաբերէնով կրկնադրուուած. Կի (1342-1344), թագաւորիններ և փող մը. Կոստանդին Գ (1344-1363), թագաւորիններ. Լեոն Բունկակալ (1363-1366), թագաւորիններ. Կոստանդին Ե (1365-1373), թագաւորիններ և պղնձապատ թագաւորին մը. Լեոն Ե (1374-1375), բիլոններ ու փողեր. Յետ Ռուբինեան արծաթէ ու պղինձէ դրամներ, երկրորդ իսլամական շրջանի դրամներ վերագրուած են Ռումի սելջուկեաններուն, Իլխաններուն, Սաֆաւեաններուն, Աֆշարեաններուն, Գանձակի խաներուն և Օսմանեան թուրքերուն. Հրատարակուած են յունաստար խորագրութիւնները և բոլոր դրամներու ծանրութիւնները

17 CELATOR. CNG's Auction 36 Presents Several Significant Collections. *Celator*, Vol. 9 (November 1995), No. 11, p. 35, illus.

The forthcoming Classical Numismatic Group Auction 36 is reviewed. It is noted that more than 650 Armenian coins are included in the "Araratian Collection." YTN

Գրախօսուած է Կլասիկալ Նիւմիսմատիկ Գրուպի Աճորթ 36-ը. Նշուած է թէ «Արարատեան փողովածոն» իր մէջ կը պարունակէ աւելի քան 650 հայկական դրամ: ԵԹՆ

18 METCALF, D. M. *Coinage of the Crusades and the Latin East*, by D. M. Metcalf. Second revised edition, London: Royal Numismatic Society, Special Publication, No. 28; Society for the Study of the Crusades and the Latin East, 1995, pp. 135-136, 213-224, illus., pls. 33-34.

A monumental treatise and one of the finest books ever written on the coinage of the Crusades. Billon deniers of King Levon I, with Armenian and Latin legends are described. Janus, John II, Charlotte and Louis, James II, Catherine and James III struck coins in Cyprus. The legends include "King of Armenia" title. YTN

Կոթողային աշխատանք մը և խաչակիրներու դրամներուն վրայ գրուած գիրքերուն լատագոյններէն մին. Նկարագրուած են Լեոն Ա թագաւորին հայտատու և լատինատառ բիլոնները. Յանոս, Յովհաննէս Բ, Կարլոտտա և Լուդովիկոս, Յակոբ Բ, Կատարինէ և Յակոբ Գ դրամ կտրեցին Կիպրոսի մէջ. խորագրութիւններն կը պարունակէ «Հայաստանի թագաւոր» տիտղոսը

19 NEW YORK INTERNATIONAL NUMISMATIC CONVENTION. Classical Numismatic Group Presents Auction 36. *New York International Numismatic Convention Newsletter*, New York: 8-10 December 1995, Vol. 24, p. 2.

See abstract of No. 17.

20 SARKISSIAN, Henry V. O nakhodkakh antichnykh zolotykh monet v Armenii [Ancient Gold Coins Discovered in Armenia] - O нахождении античных золотых монет в Армении, автор Г. В. Саркисян. *Tretia Vserossiiskaya numizmaticheskaya konferentsia*. Moscow: 1995, pp. 9-11. In Russian.

Gold coins discovered in Armenia are attributed to the following: Alexander of

Macedon (336-323 B.C.), Lysimachia (306-281 B.C.), Rhescuporis III (211-226) of Bosphorus, also Roman Imperial coinage given to Tiberius (A.D. 14-37), Nero (54-68), Vespasian 69-79), Trajan (98-117), Antoninus Pius (138-161), Philip II (247-249), and Honorius (395-423). YTN

Հայաստանի մեջ գտնուած հին ոսկեզրամները վերագրուած են հետեւեալներուն- Աղեքսանդր Մակեդոնացի (336-323 Ն.Ք.), Լիսիմախիա (306-281 Ն.Ք.), Պոսփորի Բեսկուպորիս Գ (Յ.Ք. 211-226), Ինչպէս նաև Հռոմի Կայսրութեան զրամները Տիբերիոսին (Յ.Ք. 14-37), Ներոնին (54-68), Վեսպասիանին (69-79), Տրայանոսին (98-117), Անտոնինոս Պիոսին (138-161), Փիլիպ Բ-ին (247-249) և Հոնորիոսին (395-423): ԵԹՆ

21 SARKISSIAN, Henry V. *Novie numizmaticheskie materialy Armenii v svyazi s mirovoi trgovlei antichngo vremeni* [New Numismatic Material in Armenia Related to World trade of Ancient Times] - Новые нумизматические материалы Армении в связи с мировой торговлей античного времени, автор Г. В. Саркисян. IV *Bsesoluznaia konferentsia vostokovedov*; "Bostok: Proshloe i budushee narodov," Tezisi doklatov, Makhachkala 1-5 Oktiabria 1991. Moscow: Academy of Sciences of USSR, 1991, Vol. II, pp. 184-186. In Russian.

Armenia was located on the East-West trade route. Many types of ancient coins came to Armenia through commerce. Coins discovered in Armenia are attributed to the following: Alexander of Macedon (336-323 B.C.), gold and copper coins; Lysimachia (306-281 B.C.), stater; Rhescuporis III (211-226) of Bosphorus, gold coin; also Roman Imperial coins given to Tiberius (A.D. 14-37), Nero (54-68), Vespasian 69-79), Trajan (98-117), Antoninus Pius (138-161), and Honorius (395-423). YTN

Հայաստան տեղադրուած էր Արեւելքի և Արեւմուտքի ապրանքափոխանառութեան ճանապարհին վրայ: Հայաստանի մէջէն անցնող վաճառականութիւնը բերած է բազմատեսակ հնադրամներ: Հայաստան յայտնաբերուած հնադրամները վերագրուած են հետեւեալներուն- Աղեքսանդր Մակեդոնացի (336-323 Ն.Ք., ոսկի ու պղինձ զրամներ: Լիսիմախիա (306-281 Ն.Ք.), սատաք: Պոսփորի Բեսկուպորիս Գ (Յ.Ք. 211-226), ոսկեզրամ: Ինչպէս նաև Հռոմի Կայսրութեան զրամները Տիբերիոսին (Յ.Ք. 14-37), Ներոնին (54-68), Վեսպասիանին (69-79), Տրայանոսին (98-117), Անտոնինոս Պիոսին (138-161) և Հոնորիոսին (395-423): ԵԹՆ

22 SARKISSIAN, Henry V. *Otazhenie sotsialno-kulturnykh i politicheskikh svyazei Armenii s narodami SSSR po pamiatnikam medalernogo iskusstva* [Reflection of Social-Cultural and Political Relationship of Armenia with Peoples of the USSR on Monuments of Medallion Art.] - Отражение социально-культурных и политических связи Армении с народами СССР по памятникам медальерного искусства, автор Г. В. Саркисян. *Istorii kultury sovetskogo obshstva*, Tezisi doklatov. Omsk: RSFSR State Committee, School of Higher Sciences, 1990, pp. 142-144. In Russian.

Armenian medallion art developed in two directions, one in Armenia and second in the diaspora. Artists in Armenia engraved medals on Armenian and Soviet events. Armenian medallists in other Soviet republics created medals inspired by the relationship between Armenia and Russia, Armenians and Russian theme, Ukrainian historical events, Armenians in Georgia on Georgian human nature, Armenia and Armenians, Lithuanian medallists on events and personalities relating to Armenia. YTN

Հայ մեդալային արուեստը զարգացաւ երկու տարբեր ուղղութեամբ, մին Հայաստանի մէջ, միւսը- սփռուած: Հայաստանի մէջ արուեստագէտները մեդալներ կերտեցին հայկական և խոհրդային դէպքերու վերաբերեալ: Ոտրոջդային այլ հանրապետութեանց մէջ հայ մեդալագրութեանը մեղաւ ստեղծեցին ներշնչուած: Հայաստանի և Իււսիոյ յարաբերութեան, հայերը և

ռուսական թեման, Ուքրանիոյ պատմական դէպքերը, Վրաստանի մէջ հայերը վրաց մարդկային բնութեան մասին, Հայաստան և հայերուն վրայ, Լիթուանիոյ մէջ մեղալագործները Հայաստանի վերաբերեալ դէպքերու և անձնաւորութեանց մասին

ԵԹՆ

23 SARKISSIAN, Henry V. XVIII dari haykakan medalnere u Nor Jughan [The Eighteenth Century Armenian Medals and New Julfa] - XVIII դարի հայկական մեդալները ու Նոր Զուղան, գրեց՝ Հենրի Սարգսեան. Alik, (13 October 1993) No. 217 (16182), pp. 4 and 6. In Armenian.

An historical background is given to the Armenian merchants in Holland who migrated from New Julfa and the medals they issued are described. on the obverse of the first type medal is a crown, two figures, Agnus Dei with flag on globe, Holy Spirit, etc. Reverse, Trinity, a chalice, Ten Commandments, cross, Holy Bible, etc. Alexan of Anapat Son of Mahdesi Maseh is engraved in Armenian and 1727. The second group of medals is similar to the first type but it belongs to Jacobjan son of Ohan Khaldarians'. 1710. The names of all scholars who have studied these medals are listed.

YTN

Տրուած է հակիրճ պատմական ուրուագիծ մը Նոր Զուղայէն Հոլլանդա զարթող հայ վաճառականներուն մասին ու նկարագրուած է անոնց թողարկած մեդալները Արալին խումբի մեդալի երեսին վրայ պատկերուած է թագ, երկու անձ, Գառն Աստուծոյ դրօշով երկրագունդի վրայ, Ս. Հոգի և ալյն՝ Կռնակը՝ Երրորդութիւն, սկիհ, Տասը Պատուիրաններ, խաչ, Ս. Գիրք և ալյն՝ Մեղալին վրայ Հայաստաւ արձանագրուած է Մահտեսի Մասեհի որդի Ալեքսան Անապատացի և 1727: Երկրորդ խումբի մեդալը նման է առաջինին, սակայն կը պատկանի Յակոբյանի որդի Ոհան Խալատարեանցին, 1710: Յիշուած են բոլոր բանասէրներուն անունները, որոնք ուսումնասիրած են այս մեդալները

ԵԹՆ

24 SARKISSIAN, Henry V. 19-rd dari oskya ew artsat'ya dramneri gandz gtnwadz Gyumrium [A Nineteenth Century Hoard of Gold and Silver Coins Found in Gumri] - 19-րդ դարի ոսկեայ և արծաթեայ դրամների գտնված գյումրիում, գրեց՝ Հենրիկ Սարգսյան. Shtraki patmamshakut'ayin zharangut'yune; Hanrapetakan arajin gitazhoghov, zekuts'umneri t'ezisner. Gumri: «Arajent'ats» Press, 1994, pp. 49-51. In Armenian.

Following the 1988 earthquake, when the city was being cleaned from the rubble of ruined buildings, in August 1989 in the city of Gumri, a clay pot filled with gold (109 pieces) and silver (41) coins was discovered. The hoard covers a time frame of more than one century, 1808-1924. The coins are classified as follows: Russian Empire gold (8 pieces) and silver [37], Netherlands ducats struck in Russia (20), Ottoman Empire (81), and USSR (4). Sarkissian concludes that the hoard reflects the monetary circulation in Armenia in the nineteenth century.

YTN

1988 երկրաշարժէն յետոյ, երբ քաղաքը կը մաքրուէր փլատակներէն, Օգոստոս 1989-ին Գիւմրի քաղաքին մէջ լայտանաբերուած է կաւանօթ ոսկեայ (109 կտոր) և արծաթեայ (41) դրամներով: Գտնված ժամանակաշրջանը կ'ընդգրկէ աւելի քան մէկ դար՝ 1808-1924: Դրամները դասաւորուած են հետեւապէս՝ Ռուսական Կայսրութիւն ոսկի (8 կտոր) և արծաթ [37], Հոլլանդական դոլկատներ թողարկուած Ռուսաստանի մէջ (20), Օսմանեան Կայսրութիւն (81), ՍՍՀՄ (4): Սարգսեան կ'եզրակացնէ թէ գտնված կ'արտացոլացնէ Հայաստանի դրամաշրջանառութեան պատկերը ԺԹ դարուն մէջ:

ԵԹՆ

25 SARYAN, Levon A. An Analysis of the "Araratian" Coin Auction. Celator, Vol. 10 (February 1996), No. 2, pp. 30-32, illus.

The highlights of the "Araratian" Armenian coins auction, held at Classical Numis

matic Group Auction 36, are analyzed and the prices realized of key Armenian coins are noted.

Կլասիկալ Նիւմիսմատիկ Գրուպի Աճուրդ 36-ին հետ վաճառքի դրուած «Արարատեան» ժողովածոյի ուշադրութեան կեդրոնը եղած դրամները քննուած են և յատկանշական դրամներու գնահատումները՝ նշուած:

26 SARYAN, Levon A. Armenian "Araratian" Coin Collection Brings Over \$170,000 at CNG Auction. *Armenian Weekly*, Vol. LXVI (27 January 1996), No. 4 (29744), p. 8, illus; *Armenian Mirror-Spectator*, Vol. LXV (9 March 1996), No. 35, pp. 10, 12. See bastract of No. 25.

27 SARYAN, Levon A. Non-Destructive Analysis of Medieval Armenian Silver Coins and Artifacts, by Leon A. Saryan. *Celator*, Vol. IX (June 1995), No. 6, pp. 14-22, illus; *The Best of the Celator* 1995. Lodi, Wisconsin: 1995, pp. 60-64, illus.

Scanning electron microscopy with energy dispersive X-ray spectrometry (SEM-EDS) is advocated for non-destructive chemical analysis of coins. Saryan explains the test procedure, advantages and limitations of utilizing SEM-EDS on ancient and medieval coins and artifacts. The author studied common silver trams of Cilician Armenia; one of Levon I (1198-1219) and one of Hetoum I (1226-1270), both cleaned coins. The result demonstrate that the coins have very high silver content (more than 90 %). The coin alloy also includes more than one percent each copper, lead, and gold. An Armenian silver tram of Hetoum was sectioned to microanalyze the internal composition and structure. Again, the alloy contains very high content of silver, some copper, and lower amount of gold, lead, and iron. Also, four medieval Cilician Armenian artifacts, three silver bracelets and one silver cross discovered in a hoard of Hetoum I silver trams, were analyzed chemically to determine their alloy composition. Tests on the cross illustrates that these artifacts are composed predominantly of silver with lesser amounts of copper. The alloy used to fabricate the jewelry is very similar to the coinage alloy used by King Hetoum I. YTN

Դրամներու ոչ-կործանարար քիմիականօրէն վերլուծման համար կը ջատագովուի գործածել զննող էլեկտրոն մանրադիտակ միացած հիմնական վերլուծում գործածող ուժ տարածող Ք-ճառագայթի լուսապատկերաչափի, SEM-EDS (scanning electron microscopy with energy dispersive X-ray spectrometry). Սարեան կը բացատրէ SEM-EDS-ի գործելարկերը, առաւելութիւններն ու թերութիւնները. Հեղինակը ուսումնասիրած է Կիլիկեան Հայաստանի երկու հասարակ դրամ՝ մին Աւոն Ա-ի (1198-1219) և իսկ միւսը՝ Հեթում Ա-ի (1226-1270), երկու դրամն ալ մաքրուած: Քննութեանց արդիւնքները ցոյց կու տան, թէ դրամները ոսկին բարձրօրակ արծաթ (90% աւելի բարձր): Դրամին մետաղադաժը նաև կը պարունակէ պղինձ, կապար և ոսկի, իւրաքանչիւրէն մէկ առ հարիւրէն աւելի Հատուածուած է Հեթում Ա-ի արծաթ դրամ մը քիմիականօրէն ուսումնասիրութեան համար Դարձեալ քննութեան արդիւնքը ցոյց կու տայ, թէ Հեթումի դրամը կը պարունակէ բարձրօրակ արծաթ, և քիչ քանակով ոսկի, կապար և երկաթ: Նաև քիմիականօրէն վերլուծուած են միջնադարեան չորս արծաթեղէններ, որոնք յայտնաբերուած են Հեթում Ա-ի վերաբերող դրամագիւտի մը հետ. երեք ապարանջայ ու մէկ խաչ. վերլուծումները ցոյց կու տան, թէ այս պարագաներուն՝ մետաղադաժը նման է Հեթում թագաւորի արծաթ դրամներուն, պարունակելով մեծամասնութեամբ բարձրօրակ արծաթ, փոքր քանակը ըլլալով պղինձ. Արծաթեղէնի համար գործածուած մետաղադաժը շատ նման է Հեթում Ա-ի գործածած դրամներու արծաթ մետաղադաժին: ԵԹՆ

Y. T. NERCESSIAN

Specialist in Armenian Coins and Books
8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.
ANA ANS ArmNS IBNS RNS SAN

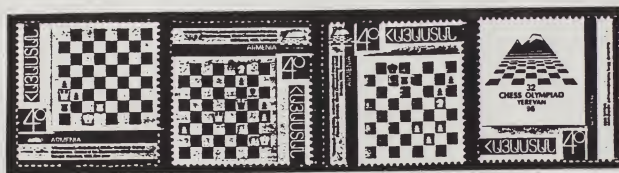
Bulletin No. 18 Supplement D

1996

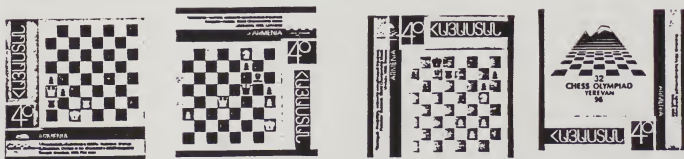
REPUBLIC OF ARMENIA BANK NOTES (1993-1995)

473. 10 dram, Serial ԱԱ (AA), UNC.....	\$2	477. 200 dram, Serial ԵԱ (EA), UNC.....	\$12
474. 25 dram, Serial ԲԱ (BA), UNC.....	\$4	478. 500 dram, Serial ԶԱ (ZA), UNC.....	\$14
475. 50 dram, Serial ԳԱ (GA), UNC.....	\$5	479. 1000 dram, Serial ԹԱ (TA), UNC.....	\$16
476. 100 dram, Serial ԴԱ (DA), one copy left in stock) or ԴԲ (DB), UNC.....	\$9	480. 5000 dram, Serial ԷԱ (EA), UNC.....	\$45
		481. 473 to 480, 8 pieces UNC.....	\$85

POSTAGE STAMPS OF ARMENIAN REPUBLIC

#49. CHESS OLYMPIAD (4 stamps) - \$1.50

#50. CHESS OLYMPIAD IMPERF (4 stamps) - \$10.00

#51. TIGRAN PETROSIAN - \$0.50

#52. TIGRAN PETROSIAN IMPERF- \$4.00

#53. CHESS BOOKLET OF 8 STAMPS - \$4.50

Shipping extra

California residents please add appropriate sales tax

Oct 1996